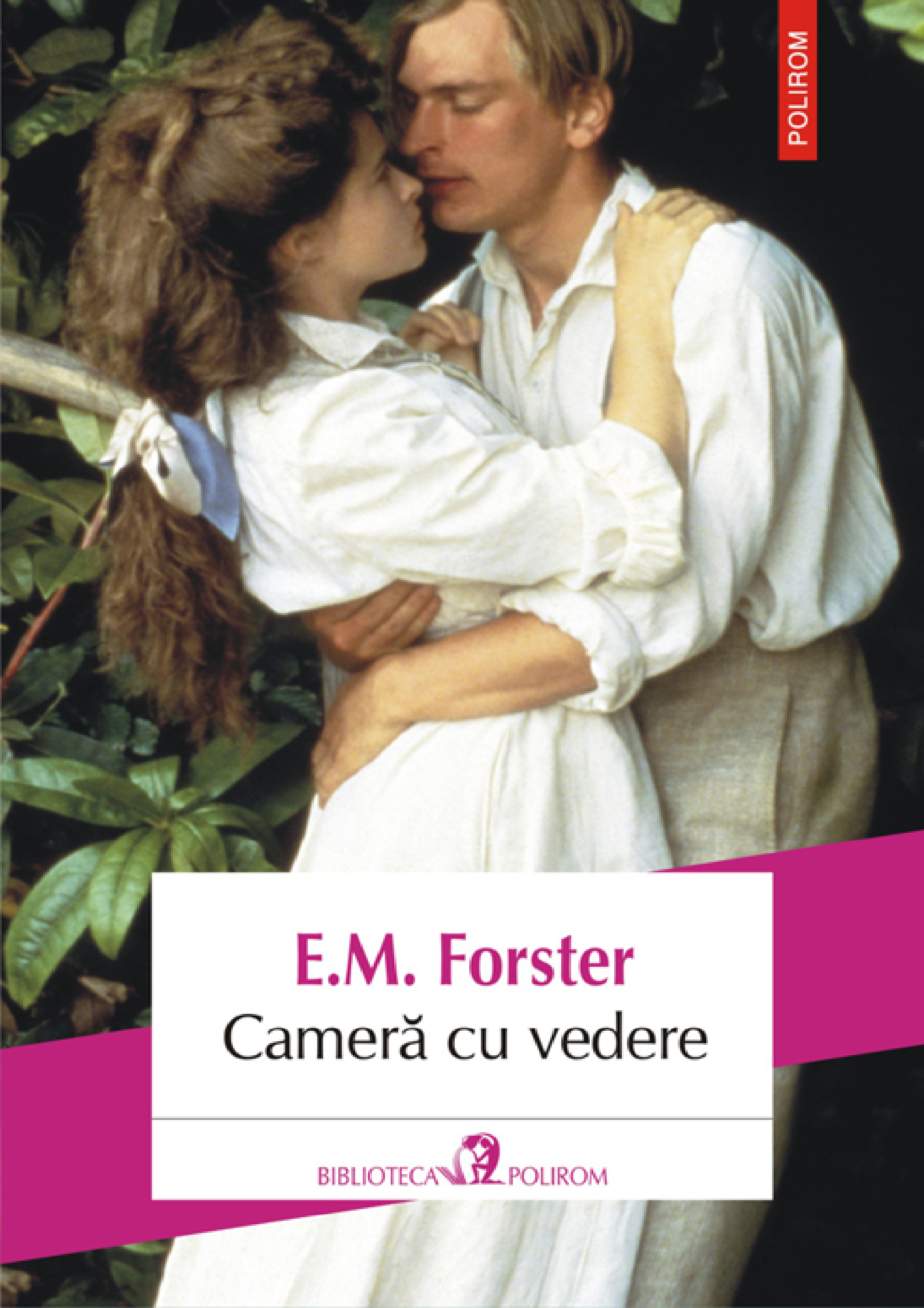

POLIROM

E.M. Forster

Cameră cu vedere

BIBLIOTECA POLIROM

E.M. Forster

Cameră cu vedere

Traducere din limba engleză şi note
de Cristian Baciu

POLIROM
2016

E.M. Forster, *A Room with a View*
Copyright © The Provost and Scholars of King's College, Cambridge, 1908, 1978
All rights reserved
© 2016 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-6132-9
ISBN PDF: 978-973-46-6133-6
ISBN print: 978-973-46-6068-1

Coperta: Carmen Parii
Pe copertă: © Visual Press/Northfoto

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

EDWARD MORGAN FORSTER (1879-1970) s-a născut la Londra, într-o familie din clasa de mijloc. Primele lui romane vorbesc despre condiţiile sociale precare din perioada de declin a epocii victoriene. Aşa au apărut *Where Angels Fear to Tread* (1905), *The Longest Journey* (1907) şi *A Room with a View* (1908), care mai tîrziu au inspirat faimoase producţii cinematografice. Primul mare succes l-a avut cu *Howards End* (1910; Polirom, 2016), a cărui ecranizare a devenit repede celebră. A călătorit la Alexandria, în timpul Primului Război Mondial, şi de două ori în India. La întoarcerea în Anglia, ca urmare a timpului petrecut în acele locuri exotice, a scris *A Passage to India* (*O călătorie în India,* 1924; Polirom, 2014). E.M. Forster a mai publicat şi cărţi de povestiri, printre care se numără *The Celestial Omnibus* (1911) şi *The Eternal Moment* (1928), o antologie de poeme şi cîteva volume de teatru, eseuri critice şi jurnale de călătorie.

PARTEA ÎNTÂI

I

Pensiunea Bertolini

— Nu-i frumos ce ne-a făcut *signora*, spuse domnişoara Bartlett. Nu-i frumos deloc; ne-a promis odăi cu ferestre spre sud, cu vedere largă, una lângă alta, şi uite cu ce ne-am ales: ferestre spre nord, cu vedere spre curte, ca să nu mai vorbim că nici măcar nu sunt una lângă alta. Ah, Lucy!…

— Şi mai e şi cockney, după toate cele! o susţinu Lucy, pe care o surprinsese neplăcut accentul neaşteptat al *signorei.* Ai zice că suntem la Londra…

Fata privi la cele două şiruri de englezi aşezaţi la masă; la şirul de sticle dintre englezi: unele albe, cu apă, altele roşii, cu vin; la portretele cu rame groase, al răposatei regine şi al răposatului poet al curţii, care atârnau în spatele englezilor; la declaraţia Bisericii Anglicane (semnată de reverendul Cuthbert Eager, licenţiat la Oxford), ultimul obiect ce împodobea pereţii.

— Charlotte, n-ai şi tu impresia că parcă ne-am afla la Londra? Nici nu-mi vine a crede că dincolo de uşă se deschide o altă lume. Cred că oboseala e de vină.

— Sunt sigură că au folosit carnea asta întâi ca să facă supă, zise domnişoara Bartlett, lăsând jos furculiţa.

— Voiam atât de mult să văd râul Arno! În scrisoare, *signora* ne-a promis camere cu vedere spre Arno. Ce ruşine!

— Eu, una, mă mulţumesc cu orice colţişor, cât de modest – dar e păcat, într-adevăr, ca tu să nu ai o privelişte frumoasă, mai zise domnişoara Bartlett.

Lucy se ruşină de propriul egoism.

— Charlotte, nu trebuie să mă răsfeţi; sigur că şi tu trebuie să ai vedere spre Arno. Nici nu m-am gândit altfel. Prima cameră din faţă care se eliberează…

— Trebuie să fie a ta, îi luă vorba din gură domnişoara Bartlett, ale cărei cheltuieli de călătorie erau în parte susţinute de mama lui Lucy – un gest de generozitate la care făcea aluzie cu mult tact.

— Nicidecum. Tu trebuie s-o iei.

— Insist, Lucy. Mama ta nu mi-ar ierta-o niciodată.

— Mama nu mi-ar ierta-o mie.

Glasurile celor două femei deveneau tot mai însufleţite şi – să recunoaştem adevărul – mai arţăgoase. Erau obosite, într-adevăr, şi ajunseseră să se ciondănească sub masca unui nobil altruism. Comesenii schimbau priviri furişe, iar unul dintre ei – un necioplit de soiul celor peste care mai dai prin ţări străine – se aplecă peste masă şi, fără menajamente, le întrerupse discuţia. Zise:

— Am eu vedere frumoasă, am eu!

Domnişoara Bartlett tresări. La mai toate pensiunile prin care trecuseră se obişnuiseră să fie cercetate atent, o zi sau două, înainte să li se vorbească, şi de multe ori se întâmpla ca ele să plece înainte să fi aflat ceilalţi că erau „soi bun“. Înțelese pe dată că intrusul era un necioplit, încă înainte să-şi ridice ochii spre el. Era un bătrân corpolent, cu obrazul proaspăt bărbierit şi ochii mari. Era ceva copilăresc în ochii lui, deşi nu părea a fi copilăria senilităţii. Domnişoara Bartlett nu încercă să înţeleagă ce anume era; îşi coborî privirea asupra hainelor lui, care n-o încântară câtuşi de puţin. Probabil că omul încerca să se obişnuiască cu ele înainte să le spele. Aşadar, afişă o expresie de surpriză la cuvintele lui, apoi zise:

— Vedere frumoasă? A, da, vedere… E încântător să ai privelişte frumoasă!

— El e fiul meu, zise bătrânul. Îl cheamă George. Şi din camera lui ai privelişte frumoasă.

— Aha, făcu domnişoara Bartlett, înghiontind-o pe Lucy, care tocmai voia să spună ceva.

— Vreau să spun că puteţi lua camerele noastre, şi noi o să le luăm pe ale dumneavoastră, continuă bătrânul. Facem schimb, adică.

Comesenii din lumea bună se arătară de-a dreptul stupefiaţi, trecând de partea noilor venite. Drept răspuns, domnişoara Bartlett mai că nu şuieră printre dinţi:

— Vă mulţumim foarte mult, dar nici nu poate fi vorba de aşa ceva.

— Dar de ce nu? se opuse bătrânul, încleştându-şi pumnii pe masă.

— Pur şi simplu pentru că nu intră în discuţie, mulţumesc.

— Ştiţi, noi nu vrem să… Începu Lucy, dar verişoara ei o înghionti din nou.

— Bine, dar de ce? insistă omul. Femeilor le place să aibă privelişte, pe când bărbaţii nu se sinchisesc – şi bătu cu pumnii în masă ca un copil răsfăţat. Apoi, către fiul său: George, convinge-le tu!

— E limpede că ar trebui să ia camerele noastre, zise fiul. De ce atâta vorbărie?

Spuse acestea fără a-şi ridica privirea către cele două femei, însă vocea lui trăda o nedumerire ursuză. Lucy, nu mai puţin descumpănită, vedea cum discuţia alunecă pe panta a ceea ce se poate numi o „scenă“ şi constată în sinea ei că, ori de câte ori se amestecau în vorbă astfel de turişti prost crescuţi, conflictul se tot lărgea şi se adâncea, mistuind cu totul subiectul banal de la care pornise, cum ar fi camerele cu privelişte, şi agăţându-se de cu totul alte lucruri, la care ea nici măcar nu se gândise vreo clipă. Între timp, bătrânul devenise aproape agresiv cu insistenţele lui: adică de ce, mă rog, să nu facă schimb?! Dar ce obiecţii putea să aibă domnişoara Bartlett? În fond, nu le trebuia mai mult de o jumătate de ceas ca să-şi ia lucrurile.

Domnişoara Bartlett, altminteri tare pricepută în dantelăria conversaţiei, se vădea neputincioasă în prezenţa brutalităţii. Era imposibil să pui la punct un astfel de bădăran. Simţi cum i se urcă sângele în obraji de supărare. Îşi roti ochii asupra celor prezenţi, parcă întrebând: „Aşa sunteţi toţi?“. Două bătrânici aşezate mai încolo, cu şalurile atârnând pe spătarele scaunelor, îi întoarseră priviri în care puteai citi răspunsul: „Noi nu suntem aşa, noi suntem bine crescute“.

— Termină de mâncat, draga mea, se întoarse ea către Lucy, după care îşi făcu de lucru mai departe cu bucata de carne pe care o criticase mai devreme.

Lucy bombăni ceva despre cât de ciudaţi erau cei doi comeseni din faţa lor.

— Termină de mâncat, dragă. Pensiunea asta e o sminteală. Mâine ne vom muta în altă parte.

Nu trecu mult, însă, până când domnişoara Bartlett îşi schimbă apriga hotărâre. Draperiile de la capătul încăperii se traseră în lături, lăsând să intre un pastor, cam îndesat, însă foarte prezentabil. Acesta se grăbi să-şi ocupe locul la masă, cerându-şi scuze pentru întârziere pe un ton jovial. Lucy, care nu învăţase încă pe de-a întregul să se controleze, sări în picioare, exclamând:

— Ce plăcere, domnul Beebe! Nu ştiu dacă vă mai aduceţi aminte de noi: domnişoara Bartlett şi domnişoara Honeychurch – am fost şi noi la Tunbridge Wells când l-aţi ajutat pe vicarul de la Sf. Petru atunci, de Paştele acela friguros.

Pastorul, care avea aerul că se află în vacanţă, nu-şi aducea aminte de cele două cucoane chiar atât de bine pe cât îşi aminteau ele de dânsul; ceea ce nu-l împiedică, totuşi, să accepte, îndatorat, scaunul oferit de Lucy.

— Nici nu ştiţi cât mă bucur să vă văd, îi zise fata, care, tânjind după un grăunte de spirit, ar fi fost fericită să-l vadă şi pe ospătar, dacă i-ar fi dat voie verişoara ei. Ca să vezi, continuă ea, ce mică e lumea! Iar Summer Street este încă o coincidenţă fermecătoare.

— Domnişoara Honeychurch locuieşte în parohia de pe Summer Street, îl lămuri domnişoara Bartlett pe noul venit, şi vorbind de una, de alta, mi-a spus că tocmai aţi primit să locuiţi…

— Da, am aflat de la mama, săptămâna trecută. Ea nu ştia că v-am cunoscut la Tunbridge Wells; dar i-am răspuns imediat la scrisoare şi i-am spus că domnul Beebe este…

— Aşa este, o întrerupse pastorul. Urmează să mă mut în parohia din Summer Street în iunie. Am avut noroc să fiu trimis într-un loc atât de încântător.

— O, cât mă bucur! Casa noastră se numeşte Windy Corner[1].

Domnul Beebe se înclină.

— Locuiesc acolo cu mama și cu fratele meu, dar el ajunge mai rar pe la bi… vreau să spun că biserica e cam departe.

— Lucy, draga mea, lasă-l pe domnul Beebe să mănânce.

— Mulţumesc, nu vă faceţi griji; mănânc, şi chiar cu poftă.

Domnul Beebe prefera să stea de vorbă cu Lucy, pe care şi-o amintea acum cântând la pian, decât cu domnişoara Bartlett, care probabil că-şi aducea aminte de predicile sale. Întrebând-o pe fată cât de bine cunoştea Florenţa, află, cu lux de amănunte, că era prima dată când se afla aici. Este o adevărată plăcere să dai îndrumări unui nou venit, iar domnul Beebe era neîntrecut în privinţa asta.

— Să nu neglijaţi împrejurimile, îşi încheie el recomandările. În prima după-amiază cu vreme frumoasă, mergeţi cu trăsura până sus la Fiesole şi vă întoarceţi prin Settignano – sau, mă rog, prin altă parte dacă vreţi.

— Ba nu! strigă o voce din capul mesei. Greşeşti, domnule Beebe. În prima după-amiază cu vreme bună, domniţele dumitale trebuie să meargă la Prato.

— Doamna asta pare tare deşteaptă, şopti domnişoara Bartlett către verişoara ei. Avem mare noroc.

Într-adevăr, se văzură deodată copleşite de un val de informaţii. Toată lumea le spunea ce şi când să viziteze, cum să oprească tramvaiul electric, cum să scape de cerşetori, câţi bani să dea pe un caiet cu coperte din piele şi cum vor ajunge

să constate că toate locurile văzute li s-au strecurat în suflet. Pensiunea Bertolini le acceptase, iată, pe cele două femei, aproape cu entuziasm. Erau asaltate din toate părţile de cucoane îndatoritoare, care le zâmbeau şi le băteau la cap. Deasupra tuturor răzbătea vocea doamnei deştepte, care striga:

— Prato! Trebuie să meargă la Prato. Nu poţi cuprinde în cuvinte vechimea fermecătoare a acestui loc. Sunt de-a dreptul îndrăgostită de el; pe mine mă unge pe suflet de fiecare dată când pot să mă mai scutur de toată scrobeala asta a „lumii bune“, pe care o cunoaşteţi prea bine.

Tânărul căruia i se spunea George aruncă o privire în direcţia cucoanei deştepte, după care se întoarse încruntat la farfuria lui. Se vedea cât de colo că nici el, nici tatăl lui nu se prea bucurau de simpatia celorlalţi. Lucy, aflată în centrul atenţiei, găsi totuşi vreme să se gândească la ei, cu părere de rău că lucrurile stau astfel, căci nu-i făcea nici o plăcere să vadă că cineva este ţinut la distanţă. De aceea, când se ridică să plece, se întoarse cu o scurtă plecăciune spre cei doi indezirabili. Tatăl nu observă gestul, însă fiul îi răspunse – ce-i drept, nu înclinându-se la rândul său, ci ridicând din sprâncene şi zâmbindu-i, parcă, din depărtare. Lucy zori în urma verişoarei ei, care dispăruse deja printre draperiile din fundul încăperii. Draperiile astea, care te izbeau neplăcut peste faţă, păreau a fi mai grele chiar decât stofa din care erau croite. *Signora,* care se dovedise altminteri a fi o persoană complet neserioasă, stătea îndărătul draperiilor, întâmpinându-şi clienţii cu o plecăciune şi cu urarea de noapte bună. Era însoţită de băieţelul ei, Enry, şi de Victorea[2], fiica sa. Era de-a dreptul caraghios să vezi cum cucoana asta, o *cockney*, se străduia să copieze eleganţa şi afabilitatea elitelor din sud. Surprinzător era şi aspectul salonului, care încerca să rivalizeze cu confortul impunător al unei pensiuni din Bloomsbury. Oare aşa să arate Italia, de fapt?

Domnişoara Bartlett se instalase deja într-un fotoliu solid, ale cărui culoare şi formă aduceau aminte de o pătlăgea roşie. Stătea la taifas cu domnul Beebe, legănându-şi capul înainte şi înapoi în timp ce vorbea, cu o mişcare lentă şi regulată, de parcă încerca să dărâme un obstacol nevăzut.

— Vă suntem foate îndatorate, spunea. Prima seară este foarte importantă. Aţi picat tocmai când eram încurcate în iţele unui *mauvais quart d'heure*[3].

Domnul Beebe îşi exprimă regretul.

— Cunoaşteţi, cumva, numele bătrânului care şedea la masă în faţa noastră?

— Emerson.

— Vă e prieten?

— Suntem în relaţii bune, ca tot omul într-o pensiune.

— Atunci nu vreau să spun mai multe.

El insistă cu blândeţe, iar ea sfârşi prin a spune mai multe.

— Eu sunt, ca să spun aşa, însoţitoarea verişoarei mele mai tinere, Lucy, şi cred că ar fi complet nepotrivit să ne creăm obligaţii faţă de nişte oameni despre care nu ştim nimic. Dumnealui s-a purtat de o manieră oarecum regretabilă. Sper că am făcut ceea ce trebuia.

— Este foarte firesc ceea ce aţi făcut, răspunse el, rămânând pe gânduri câteva clipe, după care adăugă: Şi totuşi, nu văd ce rău aţi fi făcut dacă aţi fi acceptat.

— Nu-i vorba de nici un rău, fireşte; doar că ne-am fi simţit obligate.

— E un om mai ciudat… Pastorul şovăi din nou, apoi reluă pe un ton blând: Nu cred că ar încerca să tragă vreun folos de pe urma serviciului făcut, şi nici nu cred că ar aştepta măcar să-i arătaţi recunoştinţă. Omul acesta are calitatea – dacă o putem numi astfel – de a spune exact ce crede. Acum, de exemplu, e convins că dumneavoastră aţi aprecia nişte camere care lui îi sunt indiferente. Nu s-a gândit să vă creeze vreo obligaţie, ci pur şi simplu a vrut să fie politicos. E atât de greu să-i înţelegi pe oamenii care spun adevărul – cel puţin, mie aşa mi se pare.

Mulţumită de ce auzea, Lucy interveni:

— Şi eu m-am gândit că a fost amabil. Întotdeauna mă străduiesc să cred că oamenii sunt amabili.

— Aşa este; amabil şi obositor. Eu, unul, mă deosebesc de el în mai toate privinţele şi cred – sper, aş putea spune – că şi dumneavoastră sunteţi altfel. E un soi de om mai degrabă dezagreabil decât urâcios. La început, când a sosit aici, a exasperat pe toată lumea cu felul lui de a fi. E complet lipsit de tact şi de maniere – asta nu înseamnă însă că ar avea obiceiuri urâte, dar nu-şi ţine niciodată părerile pentru sine. Mai că ajunsesem să-l reclamăm acestei dezolante *signora,* dar mă bucur să pot spune că n-am făcut una ca asta.

— Să înţeleg că e socialist, cumva? îşi dădu cu părerea domnişoara Bartlett.

Cu o grimasă discretă, domnul Beebe întâmpină cuvântul ca fiind cel mai potrivit.

— Presupun că a făcut un socialist şi din fiul lui, nu?

— Pe George nu-l cunosc prea bine, pentru că n-a învăţat încă să vorbească. Pare a fi o fiinţă simpatică, totuşi, şi cred că are şi ceva minte. Bineînţeles că a adoptat mai toate ciudăţeniile lui taică-său, aşa că e foarte posibil să fie şi el un pui de socialist.

— În fine, m-aţi mai liniştit, zise domnişoara Bartlett. Aşadar, sunteţi de părere că trebuia să le accept oferta? Credeţi că m-am purtat ca o suspicioasă mărginită?

— Câtuşi de puţin, răspunse el. N-am insinuat nici o clipă aşa ceva.

— Dar n-ar trebui să-mi cer scuze, totuşi, pentru că am fost nepoliticoasă?

Îi răspunse, cu un aer de uşoară iritare, că nu vede absolut deloc necesitatea gestului, şi se ridică din fotoliu, îndreptându-se spre fumoar.

— Crezi că l-am plictisit, oare? întrebă domnişoara Bartlett imediat ce pastorul ieşi din cameră. Tu de ce ai tăcut, Lucy? Sunt sigură că-i preferă pe tineri. Sper că nu l-am acaparat eu. Am sperat să te întreţii tu cu el toată seara, şi în timpul mesei.

— Mi-a lăsat impresia unui om drăguţ, remarcă Lucy. Unul dintre aceia care văd latura bună a fiecăruia. Nici n-ai zice că e pastor.

— Lucia, draga mea…!

— Mă rog, înţelegi ce vreau să spun. Ştii cum râd mai toţi preoţii – ei bine, domnul Beebe râde exact ca un om obişnuit.

— Ciudat copil mai eşti şi tu! Îmi aminteşti de mama ta. Mă întreb dacă ei o să-i placă de domnul Beebe.

— Sunt sigură că o să-i placă, şi lui Freddy la fel.

— Cred că o să-l placă toţi cei de la Windy Corner; acolo oamenii ţin pasul cu vremea. Eu sunt mai degrabă obişnuită cu Tunbridge Wells, unde suntem cu toţii nişte demodaţi incorigibili.

— Mda, făcu Lucy mofluză.

Plutea în aer o notă de nemulţumire, dar nu-şi dădea seama pe de-a întregul dacă obiectul nemulţumirii era ea însăşi, domnul Beebe sau spiritul modern de la Windy Corner, ori prăfuiţii de la Tunbridge Wells. Încercă să ghicească, dar, ca de obicei, n-avea nici o idee. Domnişoara Bartlett îşi dădu toată silinţa să nege cum că i-ar fi dezaprobat pe unii sau pe alţii şi adăugă:

— Mă tem că vezi în mine o companie foarte plicticoasă.

Ceea ce o făcu pe fată să-şi spună din nou în sinea ei: „Probabil că am fost egoistă, sau rea. Trebuie să fiu mai

atentă. E atât de umilitor pentru Charlotte, care e săracă“.

Din fericire, una dintre cele două bătrânici nostime, care avea un surâs blajin întipărit pe chip, îndrăzni într-un târziu să se apropie, cerând voie să se aşeze în fotoliul eliberat de domnul Beebe. Şi dacă tot i se dădu voie, prinse a sporovăi liniştit despre Italia, despre curajul de a se aventura până aici şi despre răsplata binemeritată a unui atare curaj, despre însănătoşirea surorii sale şi despre cum sunt ele nevoite să închidă ferestrele noaptea şi să golească complet dimineaţa sticlele cu apă. Avea un fel plăcut de a-şi depăna subiectele, care erau, poate, mai demne de atenţie decât discursul pompos asupra guelfilor şi ghibelinilor[4] care se desfăşura furtunos în capătul opus al încăperii… Da, şi seara aceea la Veneţia, când a trăit nu un simplu episod, ci o adevărată catastrofă, găsind în camera ei ceva mai rău decât un purice, deşi nu atât de rău ca cine ştie ce altceva…

— Dar aici sunteţi în siguranţă, e la fel ca în Anglia. *Signora* Bertolini este o englezoaică get-beget.

— Totuşi, camerele noastre au un miros neplăcut, zise sărmana Lucy. Ne e aproape groază să mergem la culcare.

— A, înseamnă că dau spre curtea aceea din dos, observă bătrânica oftând. Of, de-ar fi fost şi domnul Emerson mai delicat! Ne-a părut tare rău pentru dumneavoastră la cină.

— Cred că n-a vrut decât să fie amabil.

— Sunt absolut convinsă, zise domnişoara Bartlett. Domnul Beebe tocmai m-a dojenit pentru firea mea bănuitoare; dar dacă am refuzat, a fost numai ca să-mi apăr verişoara de obligaţii.

— Fireşte, o susţinu bătrânica. După care, cu glas coborât, căzură de acord că trebuie să fii deosebit de atent când e vorba de o tânără domnişoară.

Lucy încercă să afişeze un aer de sfială, dar se simţea de-a dreptul nătângă. Acasă la ea, nimeni n-o trata cu atâtea precauţii – sau, cel puţin, ea nu băgase de seamă acest lucru.

— Cât despre bătrânul domn Emerson, nu ştiu ce să spun. Într-adevăr, e lipsit de tact. Dar nu aţi observat că există oameni care fac gesturi lipsite de delicateţe, dar în acelaşi timp foarte frumoase?

— Frumoase?! exclamă domnişoara Bartlett, surprinsă la auzul acestui cuvânt. Dar frumuseţea şi delicateţea nu sunt acelaşi lucru?

— Aşa s-ar crede, spuse cealaltă pe un ton de neajutorare. Mă gândesc uneori, totuşi, cât de încurcate sunt lucrurile.

Nu mai avu timp să dezvolte subiectul însă, pentru că domnul Beebe îşi făcu din nou apariţia, cu un aer jovial.

— Domnişoară Bartlett, zise el cu glas puternic, chestiunea camerelor s-a aranjat, şi mă bucur foarte mult. Domnul Emerson tocmai vorbea despre asta în fumoar, drept care mi-am asumat răspunderea şi l-am încurajat să-şi reia oferta. I-ar face multă plăcere, şi m-a trimis pe mine să vă întreb.

— Ah, Charlotte, se repezi Lucy la verişoara ei, hai să acceptăm de data asta! Bătrânul este cum nu se poate mai binevoitor, nu vezi?

Domnişoara Bartlett nu spuse nimic.

— Mă tem că am făcut o gafă, zise domnul Beebe după un răstimp. Îmi cer iertare dacă mi-am vârât nasul unde nu-mi fierbe oala – şi dădu să plece, întristat.

Abia atunci domnişoara Bartlett deschise gura:

— Scumpa mea Lucy, dorinţele mele nu au nici o importanţă pe lângă ale tale. M-aş simţi foarte prost dacă te-aş împiedica să te simţi bine aici, la Florenţa, unde eu nu mă aflu decât prin bunăvoinţa ta. Dacă îmi ceri să-i dau afară din camerele lor pe aceşti domni, o voi face. Aşadar, domnule Beebe, fiţi bun şi spuneţi-i domnului Emerson că primesc oferta dumnealui deosebit de amabilă, iar apoi conduceţi-l la mine, să-i mulţumesc personal.

Domnişoara Bartlett rosti toate acestea cu o voce ridicată care se făcu auzită în tot salonul şi care avu darul să curme disertaţia asupra guelfilor şi ghibelinilor. Afurisind toate femeile în sinea lui, pastorul se înclină şi plecă să-i ducă mesajul.

— Nu uita, Lucy, că eu sunt cea implicată în toată treaba asta, deci nu vreau ca acceptarea să vină din partea ta. Lasă-mă pe mine să aranjez, orice ar fi.

Domnul Beebe se întoarse şi zise, oarecum iritat:

— Domnul Emerson este ocupat pe moment, dar iată-l pe fiul dânsului.

Tânărul îşi coborî privirea asupra celor trei femei, care avură deodată impresia că şed de-a dreptul pe podea, într-atât de joase erau fotoliile lor.

— Tatăl meu este în baie, zise el, deci nu-i puteţi mulţumi personal. Dar orice mesaj îmi daţi, i-l voi transmite de îndată ce iese.

Domnişoara Bartlett se găsi neputincioasă în faţa argumentului cu baia. Toate politeţurile ei înţepătoare păreau să i se întoarcă împotrivă. Drept care tânărul Emerson înregistră o victorie remarcabilă, spre deliciul domnului Beebe şi al lui Lucy, care se amuză în sinea ei.

— Sărmanul băiat, zise domnişoara Bartlett după ce acesta plecă. Cât de supărat trebuie să fie pe tatăl lui din cauza acestor camere! Mă mir că mai poate fi, totuşi, politicos.

— Camerele dumneavoastră vor fi gata cam în jumătate de oră, anunţă domnul Beebe. Apoi, aruncându-le celor două verişoare o privire gânditoare, se retrase în camera lui să-şi aducă la zi jurnalul filosofic.

— O, Doamne! izbucni bătrânica şi se cutremură de parcă toate vânturile din înalturi s-ar fi năpustit dintr-odată în încăpere. Uneori domnii aceştia pur şi simplu nu înţeleg…

Glasul i se topi, însă domnişoara Bartlett părea că înţelege, şi urmă o conversaţie în care aceşti domni care nu înţeleg ce ar fi de înţeles aveau rolul principal. Lucy, care nu mai înţelegea nici ea mare lucru, se refugie în literatură. Se cufundă în *Ghidul Baedeker al Italiei de Nord*, străduindu-se să memoreze cele mai importante date din istoria florentină. Nu de alta, dar avea de gând să profite din plin de ziua de mâine. Petrecu astfel cu folos acea jumătate de oră de graţie, la capătul căreia domnişoara Bartlett se ridică oftând şi zise:

— Cred că putem îndrăzni, de-acum. Stai, Lucy, nu te grăbi; mă ocup eu cu mutatul.

— Măi, cum te mai ocupi tu de toate cele, observă Lucy.

— Fireşte, draga mea; doar ăsta este rostul meu.

— Dar vreau să te ajut şi eu.

— Nu, draga mea, lasă.

Câtă energie putea să aibă această Charlotte! Şi cât altruism! Ce-i drept, nu fusese niciodată altfel, dar parcă excursia asta în Italia o făcea să se întreacă pe sine. Astfel gândea Lucy – sau, mai bine zis, se străduia să gândească astfel. Şi totuşi, un alt gând rebel nu-i dădea pace: oare n-ar fi fost chiar mai frumos dacă acceptarea schimbului se făcea cu mai puţină sclifoseală? Una peste alta, îşi luă în primire noua odaie fără prea mult entuziasm.

— Dă-mi voie să-ţi explic de ce am luat eu camera mai mare, o întâmpină domnişoara Bartlett. Desigur, ar fi trebuit să ţi-o las ţie, însă din întâmplare ştiu că acolo a stat tânărul, şi sunt sigură că mamei tale nu i-ar fi convenit una ca asta.

Lucy rămase cu gura căscată.

— Dacă tot e să accepţi o obligaţie, e mai cuminte s-o ai faţă de tatăl lui decât faţă de el. Eu sunt o femeie de lume şi, în felul meu modest, ştiu cam unde pot duce anumite lucruri. Totuşi, domnul Beebe este garanţia noastră că nu vor abuza în vreun fel sau altul.

— Sunt sigură că pe mama n-ar deranja-o, zise Lucy, dar se răzgândi iar la gândul că, în fond, poate nu le ştie ea

chiar pe toate.

Domnişoara Bartlett scoase un oftat în chip de răspuns şi o cuprinse în braţe, urându-i noapte bună. Lucy rămase cu o stare de nedumerire care se topi însă când, odată ajunsă în camera ei, deschise fereastra şi trase în piept aerul curat al serii. Se gândi la bătrânul acela cumsecade căruia îi datorează priveliştea luminilor dansând pe undele râului Arno, a chiparoşilor din San Miniato şi a dealurilor de la poalele munţilor Apenini, cu spinările lor negre profilate peste răsăritul de lună.

Alături, domnişoara Bartlett trase obloanele la fereastră şi încuie uşa, după care porni să inspecteze încăperea, să vadă dacă nu se ascunde oarece în spatele dulapurilor sau dacă nu există, cumva, vreo trapă ori vreo uşă secretă. Dădu cu ochii la un moment dat de o foaie de hârtie prinsă cu un ac deasupra lavoarului şi pe care trona un semn de întrebare uriaş. Altceva, nimic.

— Oare ce-o mai fi însemnând şi asta? se întrebă, examinând hârtia cu toată atenţia la lumina unei lumânări.

Dacă la început semnul acela de întrebare nu-i spuse nimic, el deveni treptat ameninţător, respingător, prevestitor de rele. Avu o pornire să-l distrugă, însă din fericire îşi aminti că nu avea nici un drept s-o facă pentru că aparţinea, probabil, tânărului Emerson. Aşa că desprinse cu grijă hârtia şi o puse frumos între două foi de sugativă, ca să i-o înapoieze în bună stare. Îşi termină apoi turul de inspecţie al odăii, scoase un oftat adânc, după cum avea obiceiul, şi se culcă.

1. Aprox. „La răscruce de vânturi“, sau „Casa dintre vânturi“. În Anglia, casele din provincie au nume în loc de numere.
2. *Enery* şi *Victorier* (în text), reproducerea fonetizată a numelor Henry şi Victoria, deformate în accentul *cockney.*
3. …sfert de oră neplăcut (fr.).
4. Două facţiuni politice în Italia secolelor al XII-lea – al XV-lea, care susţineau conflictul dintre papă şi împărat, guelfii aflându-se de partea papei, iar ghibelinii de partea împăratului.

II

În Santa Croce, fără *Baedeker*

Ce plăcere, să te trezeşti în Florenţa deschizând ochii asupra unei odăi simple, luminoase, cu duşumeaua din cărămidă roşie care arată curată, chiar dacă nu este întocmai, şi cu un tavan pictat pe care zburdă împreună grifoni roz şi amoraşi albaştri, într-o pădure de viori şi fagoturi galbene. Ce plăcere să deschizi larg ferestrele, după ce ţi-ai prins degetele în ivărele cu care nu te-ai obişnuit; apoi să te apleci peste pervaz în lumina soarelui care inundă colinele, copacii, marmura bisericilor şi, colea dedesubt, apele râului Arno zbătându-se învolburate de-a lungul peretelui de piatră ce poartă pe umeri şoseaua.

Dincolo de râu, o seamă de oameni care se îndeletniceau cu săpăligi şi site pe malul nisipos, iar pe râu o barcă mânuită cu sârg, având şi ea cine ştie ce treabă acolo. Un tramvai electric se năpusti cu larmă pe sub fereastră. În compartimentul acoperit era un singur turist, dar platformele deschise erau înţesate de italieni, care preferau să stea în picioare. Copiii încercau să se agaţe de coada tramvaiului, iar vatmanul, glumeţ, îi scuipa să-i facă să-şi dea drumul. Apăru şi un pâlc de soldaţi – bărbaţi arătoşi, îndesaţi – purtând raniţe din piele roasă şi mantale croite, parcă, pentru cineva cu o măsură mai mare. Erau însoţiţi de câţiva ofiţeri cu aer aprig şi tâmp, iar înaintea formaţiei o droaie de copii ţopăiau în ritmul fanfarei. Tramvaiul se împotmoli în rândurile militarilor, înaintând anevoie, asemeni unei omizi în mijlocul unui roi de furnici. Un băieţel căzu. De sub o boltă de piatră îşi mai făcură apariţia câţiva tăuraşi albi. Într-adevăr, dacă n-ar fi intervenit bătrânelul acela care vindea copci pentru haine, cine ştie cât timp ar mai fi trebuit ca să se elibereze drumul.

Multe ceasuri preţioase poţi pierde adăstând asupra unor astfel de scene mărunte; însă călătorul care vine în Italia doar ca să cerceteze arta lui Giotto la ea acasă, ori poate corupţia de la curtea Papei, se va întoarce fără alte amintiri în afară de albastrul cerului şi de oamenii care-şi duc traiul sub el. Aşadar, noroc cu domnişoara Bartlett care, într-un târziu, bătu în uşă şi intră, dojenind-o pe Lucy că lăsase uşa

descuiată şi că ieşise la fereastră fără a se fi îmbrăcat cumsecade. O îndemnă apoi să se grăbească, să nu piardă ziua.

Când Lucy fu gata, o găsi pe verişoara ei, care îşi terminase între timp micul dejun, ascultând-o cu atenţie pe cucoana aceea deşteaptă, pe deasupra firimiturilor. Se înfiripă apoi între verişoare o discuţie într-o gamă cu acorduri deja familiare. Domnişoara Bartlett se simţea un pic obosită şi se gândea că poate ar fi mai bine să rămână acasă de dimineaţă, să-şi pună ordine în lucruri – asta, desigur, dacă Lucy nu ţine neapărat să iasă, cumva? Lucy ar prefera să iasă, într-adevăr, fiind prima ei zi în Florenţa, dar asta nu înseamnă că nu putea pleca şi singură. Domnişoara Bartlett nu putea admite nici în ruptul capului una ca asta; desigur, o va însoţi pe Lucy oriunde doreşte. A, nici vorbă – în acest caz, Lucy va rămâne acasă cu verişoara ei. A, nu, aşa nu se poate! O, ba da, sigur că se poate!…

În acest punct al discuţiei, cucoana cea deşteaptă găsi cu cale să intervină:

— Dacă vă bântuie stafia doamnei Grundy[1], vă asigur că-i puteţi întoarce spatele liniştită. Englezoaică fiind, domnişoara Honeychurch va fi în deplină siguranţă între italieni. O bună prietenă a mea, contesa Baroncelli, are două fiice, şi ori de câte ori se întâmplă ca menajera să nu le poată însoţi până la şcoală, le trimite singure, dar le pune să poarte berete marinăreşti pe cap. Ei bine, toată lumea le ia drept englezoaice, mai ales dacă-şi mai strâng şi părul la spate.

Domnişoara Bartlett nu se arătă convinsă că fetele contesei Baroncelli ar fi fost în afara oricărei primejdii, căci rămase la hotărârea ei de a ieşi împreună cu Lucy. În fond, nici n-o durea capul chiar atât de tare.

Atunci interveni cucoana cea deşteaptă, spunând că ea oricum avea de gând să petreacă toată dimineaţa în Santa Croce[2] şi că ar fi încântată s-o ia şi pe Lucy cu dânsa.

— Am să-ţi arăt nişte străduţe dosnice, sordide şi pline de farmec şi, dacă-mi porţi noroc, o să avem parte şi de o aventură!

Fata se arătă recunoscătoare şi deschise pe dată ghidul *Baedeker*, să caute unde se află Santa Croce.

— A, nu, domnişoară Lucy! Sper să te înţărcăm repede de *Baedeker*, care nu face decât nişte descrieri superficiale. Cât despre adevărata Italie, nici în vis n-a cunoscut-o el vreodată. Trebuie să ai răbdare ca să descoperi adevărata Italie, să observi lucrurile atent.

Părea într-adevăr interesant, drept care Lucy dădu zor să-şi termine micul dejun şi, plină de voioşie, o luă din loc împreună cu noua ei prietenă. În sfârşit, o să vadă Italia! Indezirabila *signora,* cu accentul ei *cockney*, rămase undeva în urmă, ca un vis urât.

Domnişoara Lavish – căci aşa se numea femeia deşteaptă – o luă în dreapta, de-a lungul însoritului Lungarno[3]. Ce cald, ce plăcut! Mă rog, mai puţin curentul tăios ţiut de prin străduţele lăturalnice. Ponte alle Grazie[4] – deosebit de interesant, îl aminteşte şi Dante. San Miniato – pe cât de frumos, pe atât de interesant; Iisus răstignit, dând o sărutare unui ucigaş – probabil că domnişoara Honeychurch îşi aminteşte povestea, nu? Şi oamenii aceia de pe râu, care dau la peşte – o minciună de fapt, ca de altfel mai tot ce ţi se îngăduie să afli. Domnişoara Lavish se avântă apoi sub bolta de piatră de unde ieşiseră tăuraşii aceia albi şi se opri brusc, strigând:

— Iată mirosul de care-ţi vorbeam! Mirosul florentin autentic! Află de la mine, fiecare oraş are mirosul lui deosebit.

— Vi se pare un miros frumos? îndrăzni Lucy, care moştenise de la mama ei aversiunea faţă de mizerie.

— În Italia nu vii să cauţi fineţuri, ci viaţă, căzu răspunsul necruţător. *Buon giorno! Buon giorno!*[5] – cu plecăciuni în dreapta şi-n stânga. Ia priveşte căruţa cu butoaie de vin de colo! Şi cum se mai holbează la noi căruţaşul, dragul de el, suflet nevinovat!

Astfel, domnişoara Lavish deschidea calea pe străzile Florenţei; micuţă, neastâmpărată şi jucăuşă ca un pisoi, deşi nu la fel de graţioasă; iar pelerina ei albastră, cu croiala militară care amintea de portul ofiţerilor italieni, nu făcea decât să intensifice sentimentul de sărbătoare.

— *Buon giorno!*… Ascultă ce spune o femeie bătrână, domnişoară Lucy: puţină politeţe către oamenii simpli nu are cu ce să-ţi dăuneze. Asta e adevărata democraţie! Deşi eu, una, mă consider şi o radicală autentică. Na, că te-am zăpăcit cu totul!

— Ba deloc! exclamă Lucy. Şi noi suntem radicali convinşi. Tatăl meu a votat mereu cu domnul Gladstone[6], până când s-a supărat foarte tare pe chestiunea cu Irlanda.

— Înţeleg, înţeleg. Şi acum v-aţi dat de partea duşmanului.

— Vai, vă rog! Dacă ar mai trăi tatăl meu, sunt sigură că ar vota tot cu radicalii şi acum, când Irlanda şi-a găsit liniştea. În orice caz, pot să vă spun că la ultimele alegeri ne-

am trezit cu geamurile de la uşa din faţă sparte, iar Freddy e sigur că a fost mâna conservatorilor; dar mama spune că astea-s prostii, că n-a fost decât un vagabond.

— Ce ruşine! Un cartier muncitoresc, presupun?

— Nu, pe dealurile din Surrey; la vreo cinci mile de Dorking, cu vedere spre Weald.

Brusc interesată, domnişoara Lavish rări pasul.

— Ce zonă fermecătoare! O cunosc foarte bine, oamenii care stau acolo sunt cum nu se poate mai cumsecade. Îl cunoşti cumva pe Sir Harry Otway, un radical cum rar mai întâlneşti?

— Îl cunosc chiar foarte bine.

— Şi pe bătrâna doamnă Butterworth, filantroapa?

— Cum să nu, doar a închiriat un teren de-ale noastre! Ce nostim, într-adevăr!

— O, aşadar aveţi proprietăţi în Surrey?

— A, nu e cine ştie ce, se feri Lucy, de teamă că ar putea fi considerată snoabă. Doar treizeci de acri de grădină, toată în pantă, şi câteva terenuri de păşune.

Domnişoara Lavish nu se arătă câtuşi de puţin scârbită şi spuse că tot cam atât avea şi moşia mătuşii ei din Suffolk. Italia trecuse pe planul al doilea. Încercară să-şi aducă aminte de numele de familie al unei oarecare doamne Louisa, care îşi luase o casă în apropiere de Summer Street acum câţiva ani şi nu-i plăcea, lucru ciudat din partea ei, de altminteri. Şi tocmai când îşi aduse aminte numele, domnişoara Lavish se opri locului, exclamând:

— O, Doamne! Ajută-ne Doamne, că ne-am rătăcit! Într-adevăr, rătăceau cam de multă vreme în drum spre Santa Croce, al cărei turn de altfel îl vedeau foarte clar de la fereastra pensiunii; dar, întrucât domnişoara Lavish se lăudase atât că ştie Florenţa pe dinafară, Lucy o urmase fără cea mai mică umbră de îngrijorare.

— Ne-am rătăcit! Ne-am pierdut! Draga mea domnişoară Lucy, în timpul diatribelor noastre politice am luat-o la un moment dat pe unde nu trebuie. O, cum şi-ar mai râde de noi acum nesuferiţii ăia de conservatori! Ce ne facem noi acum, două femei singure într-un oraş necunoscut? Uite, asta numesc eu aventură!

Lucy, care îşi dorea să vadă Santa Croce, propuse, ca o posibilă soluţie, să întrebe pe cineva.

— O, dar numai un fricos ar vorbi aşa! Şi… nu, n-ai voie, n-ai voie deloc să te uiţi în *Baedeker*; ia dă-mi-l mie, nici nu te las să-l mai ţii. O să rătăcim la întâmplare, uite-aşa, pur şi simplu!

Zis şi făcut; îşi croiră drum prin labirintul de străduţe din partea de răsărit a oraşului, cufundate într-un maro-cenuşiu, înghesuite şi deloc pitoreşti. Curând, Lucy nu se mai sinchisi de nemulţumirile doamnei Louisa, lăsându-se ea însăşi pradă unei stări de nemulţumire. Preţ de o încântătoare clipă de graţie, Italia i se dezvălui din nou, când se pomeni în piaţa Annunziata şi dădu cu ochii de copilaşii aceia dumnezeieşti din teracotă al căror farmec autentic nu-l poate umili nici o reproducere ieftină. Stăteau acolo încremeniţi, cu braţele albe iţindu-se din straie primite de pomană, întinse spre câte un petic de cer. Lucy fu de părere că n-a văzut niciodată ceva mai frumos; dar domnişoara Lavish, scoţând un ţipăt de panică, o târî mai departe, spunând că se abătuseră deja cu mai bine de o milă din drum.

Se apropia ora când începea micul dejun pe continent, sau poate era pe sfârşite, iar doamnele, văzând obiceiul locului, îşi cumpărară şi ele piure fierbinte de castane dintr-o prăvălioară. Gustul amintea în parte de hârtia în care era învelit, în parte de uleiul de păr şi în rest te ducea cu gândul la marele necunoscut. Oricum ar fi fost, le dădu puterea să cutreiere mai departe, până când ajunseră într-o altă piaţă, întinsă şi prăfuită, la capătul căreia se înălţa o faţadă în alb şi negru, de o urâţenie copleşitoare. Domnişoara Lavish deschise gura într-o exclamaţie dramatică. Era Santa Croce. Aventura se terminase.

— Aşteaptă o clipă, să treacă ăştia doi, ca să nu fiu nevoită să intru în vorbă cu ei. Nu de alta, dar detest conversaţiile de convenienţă. Ah, fir-ar să fie! Intră şi ei tot în biserică! Of, englezoii ăştia umblători prin ţări străine!

— Am stat în faţa lor aseară, la cină. Ne-au dat camerele lor. Au fost foarte amabili.

— Uită-te numai la feţele lor! râse domnişoara Lavish. Calcă prin iubita mea Italie ca două vite. Nu-i frumos din partea mea, ştiu, dar tare aş mai înfiinţa eu un examen la Dover şi i-aş arăta drumul înapoi oricărui turist care nu-l poate trece.

— Şi ce întrebări ne-aţi pune?

Cu un gest liniştitor, domnişoara Lavish îşi lăsă uşor mâna pe braţul lui Lucy, parcă voind s-o asigure că ea, în orice caz, ar obţine note maxime. În această stare de exaltare ajunseră la treptele impunătoarei biserici şi, chiar înainte să intre, domnişoara Lavish se opri brusc, scoase un chiot, îşi aruncă braţele în sus şi strigă:

— Iată tezaurul meu de culoare locală! Trebuie neapărat să vorbesc cu el!

Într-o clipă, femeia se avântă îndărăt de-a lungul pieţei, cu mantia fluturând în vânt în urma ei, şi nu-şi încetini goana până ce nu-l ajunse din urmă pe un bătrân cu favoriţi albi, pe care îl ciupi jucăuş de braţ.

Lucy aşteptă aproape zece minute, după care simţi că o cuprinde oboseala. O speriau cerşetorii, praful îi intra în ochi şi îşi aduse aminte că o tânără ca ea nu se cade să zăbovească singură în locuri publice. Coborî agale treptele în piaţă, cu gândul să meargă spre domnişoara Lavish, care i se părea deja cam prea excentrică, totuşi. În clipa aceea, însă, domnişoara Lavish o luă din loc împreună cu tezaurul ei de culoare locală şi dispărură pe o străduţă lăturalnică, gesticulând cu mult entuziasm.

Lacrimi de indignare o năpădiră pe biata fată, o dată pentru că domnişoara Lavish o lăsase cu buzele umflate, şi apoi pentru că îi luase şi ghidul *Baedeker.* Cum o să mai afle ea drumul spre casă acum? Şi cum o să se mai orienteze în Santa Croce? Prima ei dimineaţă era distrusă, şi poate că n-o să mai ajungă nicicând la Florenţa. Cu câteva minute în urmă era atât de veselă şi vorbea ca o femeie cultivată, încercând să se convingă de propria originalitate. Acum, când păşi înăuntru, se simţea deprimată şi umilită şi nu-şi mai amintea nici măcar dacă biserica fusese ridicată de franciscani sau de dominicani.

Desigur că trebuie să fie o construcţie minunată; dar cât de mult seamănă cu un hambar, şi ce frig e aici! Desigur, trebuie să fie aici şi fresce de Giotto, şi nu se îndoia nici o clipă că ştie şi ea să simtă ceea ce se cuvine să simţi când te afli în faţa lor; dar cine să-i arate care erau acelea? Se plimbă mândră încoace şi încolo, refuzându-şi entuziasmul în faţa unor opere de artă ai căror autori sau date nu le cunoştea. Nu avea cine să-i spună care dintre toate lespezile astea funerare care pavau naosul şi transeptul era cu adevărat frumoasă, care fusese cel mai mult apreciată de domnul Ruskin[7].

Fascinaţia irezistibilă a Italiei sfârşi prin a o cuceri, însă, aşa încât renunţă să se mai cultive şi se lăsă pătrunsă de un firicel de voioşie. Silabisi amuzată anunţurile în limba italiană, care interziceau vizitatorilor să intre cu câini în biserică, ori îi rugau pe aceştia, în numele igienei şi al respectului pentru sfântul lăcaş, să nu scuipe pe jos. Îi privi pe turişti: toţi aveau nasul la fel de roşu ca şi copertele nelipsitului *Baedeker,* atât de frig era în Santa Croce! Contemplă apoi soarta crudă care îi lovi pe trei copii papistaşi, doi băieţei şi o fetiţă: ei se stropiră copios unul pe

celălalt cu apă sfinţită, după care se îndreptară spre monumentul lui Machiavelli, uzi leoarcă, dar purificaţi. Înaintară sfioşi, parcă venind de departe, şi când ajunseră lângă statuie atinseră piatra cu degetele, cu batistele, cu frunţile, apoi se retraseră. Oare ce să însemne asta? Făcură acelaşi lucru încă o dată, şi încă o dată. În sfârşit, Lucy înţelese că ei îl confundau pe Machiavelli cu vreun sfânt şi sperau ca, atingându-se de moaştele lui, să capete virtute. Pedeapsa nu întârzie, căci băieţelul cel mai mic se împiedică de una din lespezile cele atât de mult apreciate de domnul Ruskin, încurcându-şi picioruşele în detaliile unui episcop de piatră ce odihnea acolo. Deşi protestantă, Lucy se repezi înainte – prea târziu, căci băieţelul se prăbuşi peste degetele de la picioarele prelatului ce odihnea întru vecie.

— Episcop afurisit! exclamă domnul Emerson, care se năpustise şi el în ajutorul copilului. Împietrit în viaţă, împietrit şi în moarte! Ieşi la soare, băieţel, că acolo e locul tău, şi lasă soarele să-ţi sărute mâna. Popă nesuferit!

Copilul ţipă ca din gură de şarpe la auzul acestor cuvinte şi la vederea acestor oameni îngrozitori care îl ridicară de jos, îl scuturară de praf şi îl sfătuiră să nu mai fie superstiţios.

— Uită-te la el! se întoarse domnul Emerson spre Lucy. Ce ruşine – un băieţel lovit, înfrigurat şi speriat! În fond, la ce te poţi aştepta de la o biserică?

Picioarele copilului se făcuseră moi ca de ceară. De câte ori încercară bătrânul domn Emerson şi Lucy să-l ridice, el se prăbuşea ca un sac. Din fericire, o doamnă de prin partea locului, care-şi spunea probabil rugăciunile, le sări în ajutor. Prin cine ştie ce calitate misterioasă, de care numai o mamă poate să dea dovadă, ea reuşi să-i întărească spinarea şi să dea putere genunchilor copilului, care stătu în cele din urmă pe picioarele lui şi plecă bolborosind supărat.

— Sunteţi o femeie deşteaptă, îi spuse domnul Emerson. Aţi făcut o treabă mai bună decât toate moaştele de pe lumea asta. Eu nu vă împărtăşesc credinţa, dar cred în oamenii care îşi fac semenii fericiţi. Nu există nici un plan în tot universul…

Se întrerupse, căutându-şi cuvintele.

— *Niente*[8], zise italianca şi se întoarse la rugăciunile ei.

— Nu sunt sigură că doamna înţelege engleza, observă Lucy.

Liniştită de-acum, ea nu-i mai dispreţuia pe Emersoni. Era hotărâtă să se arate binevoitoare faţă de ei, frumoasă mai degrabă decât delicată, şi, dacă se putea, să şteargă

fandoselile domnişoarei Bartlett printr-o remarcă bine simţită la adresa frumoaselor odăi primite de la dânşii.

— Femeia asta înţelege multe, veni răspunsul domnului Emerson. Dar ce faci dumneata aici, vizitezi locurile? Ai terminat cu biserica?

— Nu, aproape că strigă Lucy, amintindu-şi brusc de supărarea ei. Am venit cu domnişoara Lavish, care urma să-mi explice totul. Ce ruşine! Când am ajuns la intrare m-a lăsat de izbelişte şi a fugit pur şi simplu, şi după ce m-am săturat de aşteptare a trebuit să intru de una singură.

— Şi ce-i rău în asta? zise domnul Emerson.

— Chiar aşa, de ce să nu intri singură? i se alătură şi fiul, adresându-i pentru prima dată cuvântul tinerei domnişoare.

— Dar domnişoara Lavish a luat cu ea şi *Baedeker*-ul meu.

— *Baedeker?* Mă bucur dacă ăsta e motivul supărării. Ei da, pierderea unui *Baedeker* poate fi pricină de supărare. Pentru asta chiar că merită să te necăjeşti.

Lucy rămase descumpănită. Din nou i se înfiripa în minte un gând nou şi nu era sigură încotro o va duce.

— Dacă n-ai *Baedeker*, mai bine vii cu noi, zise tânărul.

Ăsta să fi fost gândul ei? Se retrase prudentă în jocul de-a demnitatea:

— Vă mulţumesc foarte mult, dar nu pot accepta. Sper să nu credeţi că am venit cu gând să mă alătur domniilor voastre. Am venit să dau o mână de ajutor cu băieţelul acela… şi să vă mulţumesc pentru bunăvoinţa cu care ne-aţi cedat camerele dumneavoastră ieri seară.

— Draga mea, zise bătrânul cu blândeţe, eu cred că dumneata reciţi ce-ai auzit de la alţii mai în vârstă. Vrei să dai impresia că ai fi suspicioasă, dar de fapt nu eşti. Ia nu mai fi dumneata aşa de mofturoasă şi spune-mi mai bine care parte a bisericii doreşti s-o vezi. Va fi o adevărată plăcere să te conduc.

Asta era impertinenţă crasă, şi simţea că s-ar cuveni să se arate furioasă de-a binelea. Dar nu ştiu cum se face, uneori, că ne vine la fel de greu să ne pierdem cumpătul pe cât ne vine, alteori, să ni-l ţinem. Lucy nu fu în stare să-şi iasă din fire. Domnul Emerson era un om în vârstă, căruia o tânără nu s-ar cuveni să-i refuze un hatâr. Pe de altă parte, fiul său era tânăr, iar ea îşi zise că o fată s-ar cuveni să fie, sau măcar să pară, supărată în faţa lui. Înainte să dea un răspuns, ea îşi întoarse privirea spre acesta din urmă.

— Mofturoasă nu cred că sunt. Şi vreau să văd picturile lui Giotto, dacă sunteţi buni să mi le arătaţi.

Fiul aprobă cu o mişcare a capului. Porni înainte spre Capela Peruzzi cu un aer didactic, de mulţumire posacă. Lucy se simţea de parcă ar fi fost o şcolăriţă care tocmai dăduse un răspuns corect.

În capelă se găsea deja o adunare numeroasă, iar din mijlocul ei răzbătea un glas care îi instruia pe vizitatori cum trebuie să îl aprecieze pe Giotto – şi anume, nu preţuind valorile materiale, ci urcând la măsura spiritului.

— Amintiţi-vă faptele legate de această biserică, spunea vorbitorul; cum a fost ea ridicată în plină fervoare a credinţei medievale, înainte să apară Renaşterea pângăritoare. Observaţi cum Giotto, în aceste fresce – acum, din nefericire, distruse de restauratori —, este netulburat de capcanele anatomiei sau ale perspectivei. Ce ar putea fi mai măreţ, mai patetic, mai frumos, mai adevărat? Cât de puţin – ne vine nouă să spunem – cât de puţin îl pot afecta cunoştinţele şi spiritul tehnic pe un om care simte cu adevărat!

— Nu-i aşa! interveni domnul Emerson pe un ton aprins, cu mult deasupra a ceea ce se cuvenea într-o biserică. Să nu vă amintiţi nimic din toate astea! E adevărat că a fost ridicată din credinţă, dar asta nu înseamnă decât că muncitorii nu erau plătiţi cum se cuvine. Cât despre fresce, eu nu văd în ele nici un adevăr. Uitaţi-vă la grasul ăla în albastru: are tot atâtea kilograme ca şi mine, şi ţâşneşte în văzduh ca un balon!

Domnul Emerson se referea la fresca reprezentând Înălţarea la Cer a Sfântului Ioan. Glasul vorbitorului începu să tremure, lucru de înţeles de altminteri, iar ascultătorii se foiră stânjeniţi, ca şi Lucy de altfel.

Hotărât lucru, ea nu avea ce căuta în compania acestor doi bărbaţi care parcă o vrăjiseră. Seriozitatea lor extravagantă o făcu să uite cu desăvârşire cum s-ar fi cuvenit să se poarte.

— Ce credeţi, a fost aşa sau n-a fost? Da sau nu?

Răspunsul îl dădu George:

— Dacă s-a întâmplat într-adevăr, aşa s-a întâmplat. Dar eu aş prefera să mă ridic la cer de unul singur, decât să fiu împins de îngeraşi; iar dacă ajung acolo, aş vrea să-mi întindă o mână prietenii mei, aşa cum fac ei aici.

— Tu n-ai să te duci sus, zise tatăl. Tu şi cu mine, măi băiete, o să ne odihnim în pământul care ne-a zămislit, iar numele noastre o să dispară, la fel de sigur pe cât o să dăinuie faptele noastre.

— Unii oameni nu văd decât mormântul gol, nu şi pe sfântul care se înalţă, oricine ar fi el. Dacă s-a întâmplat asta cumva, atunci aşa s-a întâmplat.

— Vă rog să mă scuzaţi, se auzi o voce glacială. Întrucât capela este cam mică pentru două tabere, noi nu vrem să vă mai deranjăm.

Vorbitorul era un pastor, iar cei ce-l ascultau trebuie să-i fi fost enoriaşi, de vreme ce ţineau în mâini cărţi de rugăciuni alături de ghidul turistic. Printre ei se aflau şi cele două domnişoare bătrâne de la pensiunea Bertolini, Teresa şi Catharine Alan. Cu toţii părăsiră capela în tăcere.

— Staţi! strigă domnul Emerson. E loc destul pentru toţi, rămâneţi!

Procesiunea continuă să se scurgă în tăcere spre ieşire. Nu după mult timp, glasul pastorului se făcu auzit din capela de alături, depănând viaţa Sfântului Francisc.

— George, eu cred că pastorul ăsta e pastorul paroh din Brixton.

George se duse până în capela de alături şi se întoarse zicând:

— S-ar putea; eu nu-mi amintesc.

— Atunci ar fi bine să vorbesc cu el şi să-i amintesc cine sunt. Este acel domn Eager. Dar de ce a plecat? Am vorbit eu prea tare? Ce neplăcut! Mă duc să-i spun că-mi pare rău, ce zici? Poate se întoarce.

— N-o să se întoarcă, zise George.

Însă domnul Emerson, cuprins de remuşcări, se grăbi să-i ceară scuze reverendului Cuthbert Eager. Absorbită în contemplarea unui timpan[9], Lucy auzi cum peroraţia de alături fu din nou întreruptă de vocea neliniştită şi agresivă a bătrânului, precum şi de replicile tăioase, ofensate, ale interlocutorului său. Fiul, care lua orice accident nefericit ca pe o tragedie, asculta şi el.

— Aşa e taică-meu, ţinu el s-o lămurească, ţine atât de mult să fie binevoitor încât sfârşeşte prin a deranja pe toată lumea.

— Oare nu ne dorim cu toţii să fim binevoitori? replică ea cu un zâmbet crispat.

— Noi o facem ca probă de caracter, dar el vrea să fie amabil pentru că iubeşte oamenii. Iar ei îl judecă greşit şi se simt ofensaţi, uneori chiar speriaţi.

— Ce prostie din partea lor! remarcă Lucy, care de altminteri nu era nici ea departe de astfel de judecăţi. Eu cred că o iniţiativă binevoitoare, făcută cu tact…

— Tact! o întrerupse tânărul, aruncându-şi capul pe spate în semn de dispreţ.

Fata simţi că spusese ce nu trebuie. Privirea ei urmări această fiinţă bizară măsurând cu pasul capela, dintr-un capăt

în celălalt. În lumină, avea o figură prea aspră pentru un tânăr. Deși era învăluită de umbre, trăsăturile, totuși, i se îndulceau. Mai văzuse chipul acesta odată, pe tavanul Capelei Sixtine din Roma, la un personaj care căra o povară în spinare. Sănătos şi viguros, acela îi dăduse totuşi impresia de cenuşiu şi sentimentul unei drame care nu-şi putea găsi răspunsul decât în umbrele nopţii. Nu dură mult, însă, căci Lucy nu era genul care să întreţină astfel de senzaţii subtile. Născut din necuvântări şi emoţii nelămurite, sentimentul se risipi în clipa când se întoarse domnul Emerson şi ea avu prilejul să intre din nou în lumea conversaţiei însufleţite, singura care îi era cu adevărat la îndemână.

— Te-a luat la rost? îl întâmpină calm fiul său.

— N-am făcut decât să stricăm plăcerea atâtor oameni, care nu se vor mai întoarce aici!

Prin peretele despărţitor răzbăteau frânturi din prelegerea asupra Sfântului Francisc: „…plin de compasiune firească… Întotdeauna dornic să privească partea bună a oamenilor… viziunile sale asupra omenirii trăind în obştească frăţietate…“

— Dar hai să nu stricăm şi plăcerea dumitale, continuă el către Lucy. Te-ai uitat la sfinţii ăştia?

— Da, sunt frumoşi, răspunse Lucy. Ştiţi cumva care este lespedea pe care o preţuia Ruskin?

Domnul Emerson nu ştia, drept care propuse s-o ghicească împreună. Spre uşurarea ei, George refuză să-i însoţească, aşa încât porni împreună cu bătrânul într-o plimbare nu tocmai dezagreabilă prin Santa Croce care, cu toată înfăţişarea de hambar, adunase multe frumuseţi între pereţii săi. Mai erau de evitat cerşetorii, de ocolit ghizii prin spatele coloanelor, mai era şi o cucoană cu câinele ei şi, din loc în loc, câte un pastor care se grăbea la slujbă, strecurându-se modest printre turişti. Domnul Emerson nu acorda prea mult interes acestor lucruri însă, ci îl urmărea pe vorbitorul de adineauri, căruia credea că îi ştirbise autoritatea.

— De ce se tot agaţă de fresca aia? se frământă el. Eu n-am găsit nimic de soi la ea.

— Mie îmi place Giotto, mărturisi fata. Şi este foarte frumos ce spun ei despre valorile materiale. Îmi plac mai mult, totuşi, copilaşii lui Della Robbia[10].

— Foarte bine, un copil valorează cât zece sfinţi; iar copilul meu valorează cât tot paradisul; deşi, după câte văd, a ales să trăiască în infern.

În sinea ei, Lucy îl dezaprobă încă o dată pe bătrân.

— Da, da, în infern, repetă acesta. E un nefericit.

— O, Doamne! exclamă ea.

— Cum poate să fie nefericit când e plin de viaţă şi de vigoare? Ce-ar mai putea cere? Şi când te gândeşti că a fost crescut departe de superstiţiile şi ignoranţa care-i învrăjbeşte pe oameni unii împotriva altora, cică în numele lui Dumnezeu. Cu educaţia pe care a primit-o, nici nu m-aş fi gândit vreodată că n-o să fie fericit.

Deşi nu avusese de-a face cu teologia, Lucy era de părere că are în faţă un bătrân nesăbuit şi complet lipsit de religiozitate. Se gândi apoi că mamei sale nu i-ar fi plăcut să o vadă stând de vorbă cu un astfel de om, iar Charlotte s-ar fi supărat foc.

— Ce să mă fac cu el? continuă domnul Emerson. Uită-te şi dumneata, vine în vacanţă în Italia şi se poartă… aşa cum se poartă! Parc-ar fi copilaşul de adineauri, care în loc să stea la joacă a venit să se împiedice în lespezi de mormânt… Cum? Ce-ai zis?

Lucy nu spusese nimic, însă. Netulburat, bătrânul continuă:

— Ei, haide, nu fi prostuţă; nu-ţi cer să te îndrăgosteşti de băiatul meu, dar am credinţa că ai putea să-l înţelegi mai bine, pentru că eşti mai apropiată de vârsta lui, şi dacă ai avea curajul să-ţi deschizi sufletul, sunt convins că ai avea şi discernământul necesar. Ai putea să mă ajuţi. El n-a prea avut de-a face cu femei până acum, iar dumneata ai ceva timp. Vei sta aici câteva săptămâni, nu? Dar dă-ţi drumul, deschide-te. După cele ce-am văzut aseară, ai tendinţa să te laşi zăpăcită de alţii. Dă-ţi drumul, mai bine – toate gândurile alea îngropate adânc şi pe care nici dumneata nu ţi le dumireşti, scoate-le la lumină şi află înţelesul lor adevărat. Încercând să-l înţelegi pe George, poate vei învăţa să te înţelegi pe dumneata însăţi. Ar fi bine pentru voi amândoi.

În faţa unui asemenea discurs, Lucy rămase fără replică.

— Ştiu numai ce-l munceşte, dar nu ştiu de ce.

— Şi ce-l munceşte? întrebă Lucy temătoare, aşteptându-se la cine ştie ce tragedie.

— Vechiul necaz: nu se leagă iţele.

— Care iţe?

— Iţele universului. Aşa este, nu se leagă.

— Of, domnule Emerson, ce vreţi să spuneţi, totuşi?

Bătrânul răspunse fără să-şi schimbe tonul lui obişnuit, aşa încât Lucy nu-şi dădu seama, la început, că recita dintr-o poezie:

— *Din seri şi zori de veacuri, / Din ceruri necuprinse, / Plămada ce-mi fu scrisă / Suflă în trupul ăst'.* Ei bine,

amândoi ştim asta, şi eu şi George, dar de ce-l sâcâie pe el atâta? Ştim că ne-am născut din ţărână şi că ne vom întoarce tot în ţărână; că viaţa nu este, poate, decât un nod, o hurducătură, o pată infimă pe eternul egal. Mai bine hai să ne iubim unii pe alţii, să muncim şi să ne bucurăm. Eu nu cred în durerea asta a lumii.

Domnişoara Honeychurch se arătă a fi în asentimentul lui.

— Atunci fă-l şi pe băiatul meu să gândească la fel ca noi. Fă-l să înţeleagă că, pe lângă eternul De Ce, mai există şi un Da. Un Da trecător dacă vrei, dar e totuşi un Da.

Brusc, fata izbucni în râs. La urma urmei, avea şi de ce: auzi dumneata, un tânăr care se simte deprimat că universul nu se leagă, că viaţa ar fi o hurducătură sau o pală de vânt, sau un Da, sau cine mai ştie ce!

— Iertaţi-mă, vă rog, îngână ea printre sughiţuri. Poate că mă credeţi nesimţitoare, dar… dar… – apoi, recăpătându-şi demnitatea: În fond, cred că fiului dumneavoastră îi trebuie o ocupaţie. N-are nici o pasiune anume? Bine, şi eu îmi fac tot felul de probleme, dar de cele mai multe ori le dau uitării în faţa pianului. Filatelia, în schimb, nu i-a ajutat fratelui meu deloc. Poate că-l plictiseşte Italia – ar trebui să încercaţi cu Alpii, sau cu Lacurile.

Chipul bătrânului se mohorî. Atinse uşor braţul fetei, ceea ce nu o nelinişti câtuşi de puţin, căci ea îl luă drept un gest de recunoştinţă pentru valorosul ei sfat. Fapt este că domnul Emerson nu o mai deranjă. Se uita la el ca la un om foarte drăguţ, dar tare prostuţ. Simţea o exaltare spirituală pe măsura exaltării estetice de acum un ceas, înainte să rămână fără *Baedeker.* Uite-l şi pe drăguţul de George, cum mai încalecă el lespezile funerare croindu-şi drum spre ei – să-i plângi de milă, săracul.

George ajunse în dreptul lor; obrazul îi rămase în penumbră. Zise doar atât:

— Uite-o pe domnişoara Bartlett.

— Of, Doamne! făcu Lucy dezumflându-se dintr-odată, căci se vedea iarăşi nevoită să privească viaţa din altă perspectivă. Unde e? Unde e?

— În naos.

— A, da; probabil că domnişoarele Alan, băbuţele alea bârfitoare, au… Lucy se opri, dându-şi seama ce a spus.

— Biata fată! explodă domnul Emerson. Of, biata fată!

Biata fată nu putea trece cu vederea această remarcă, mai ales că îi descria cum nu se poate mai bine propriile simţăminte.

— Biata fată? Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi. Mă consider o fată chiar foarte norocoasă, vă asigur. Sunt foarte fericită şi mă simt cum nu se poate mai bine. Vă rog, nu vă mai pierdeţi vremea jelindu-mă pe mine. E destulă durere în lume, nu-i aşa, n-are rost s-o mai şi inventăm pe deasupra. La revedere, şi vă mulţumesc foarte mult pentru amabilitatea dumneavoastră. A, da! într-adevăr, iat-o pe verişoara mea. Ce dimineaţă splendidă! Santa Croce e o biserică minunată!

Şi Lucy i se alătură verişoarei sale.

1. Personaj feminin care întruchipează pedanteria şi pudoarea exagerată, din piesa *Speed the Plough* a dramaturgului englez Thomas Morton (1764-1838).
2. Piaţa Santa Croce din Florenţa, cu bazilica purtând acelaşi nume, construită între 1295 şi 1443, unde se găsesc mormintele lui Galileo Galilei şi Michelangelo Buonarotti.
3. Promenadă de-a lungul râului Arno.
4. Unul dintre podurile de piatră de peste Arno.
5. Bună ziua! (it.).
6. William Ewart Gladstone (1809-1898), om de stat şi de patru ori prim-ministru al Marii Britanii.
7. John Ruskin (1819-1900), critic de artă şi eseist englez în domeniile artistic şi economic.
8. Nu-i nimic (it.).
9. Suprafaţa dintre cele trei cornişe ale unui fronton, ornamentată cu sculpturi.
10. Luca della Robbia, sculptor italian renascentist, cca 1400-1482.

III

Muzică, violete şi litera *p*

Ori de câte ori deschidea capacul pianului, Lucy simţea că păşeşte într-o lume mai bine închegată, ieşind din aceea, oarecum haotică, în care îşi trăia viaţa de zi cu zi. Aici nu mai era nevoie să trateze pe nimeni cu deferenţă ori, dimpotrivă, cu un aer superior; nu se mai simţea nici ca o rebelă, nici ca o supusă. Împărăţia muzicii nu seamănă defel cu împărăţiile oamenilor, de vreme ce ea îi primeşte pe toţi renegaţii culturii, ai intelectului ori ai normelor de bună purtare. Aici omul porneşte a cânta şi îl vedem dintr-odată ridicându-se fără nici un efort la înălţimi ameţitoare, iar noi rămânem colea jos, întrebându-ne cum de a reuşit acela să ne scape şi gândindu-ne cum l-am mai venera şi cum l-am mai iubi noi dacă ar catadicsi să ne traducă şi nouă viziunile lui în cuvinte şi trăirile lui în gesturi pe înţelesul nostru. Poate că nici nu e în stare, însă; cert este că nu o face, ori poate că o face foarte rar. Lucy, bunăoară, n-a făcut-o niciodată.

Nu că s-ar fi putut număra printre virtuozii pianului, căci degetele ei nu lăsau în urmă chiar un şirag de perle, iar execuţia nu era nici mai mult, nici mai puţin corectă decât se cuvenea din partea cuiva de vârsta şi condiţia ei. Nu era nici genul pasional, care să-şi rostogolească trăiri tragice de-a lungul clapelor, într-o noapte de vară, în faţa ferestrei deschise.

A nu se înţelege că Lucy ar fi fost cumva lipsită de pasiune – doar că aceasta era mai greu de definit, alunecând undeva între iubire, ură, gelozie şi toate celelalte etichete care mobilează stilurile expresive. Cât despre tragism, acesta se regăsea, cel mult, în vigoarea hotărâtă cu care ea interpreta piesele într-un registru victorios. Victoria cui asupra cui – ei bine, asta depăşeşte puterea cuvintelor noastre de toate zilele. Nu poate nimeni să nege că Beethoven şi-a scris unele sonate într-un registru tragic; numai că ele pot inspira fie triumf, fie disperare, după cum hotărăşte cel care le interpretează – iar Lucy hotărâse că ele trebuie să triumfe.

Fiind o după-amiază ploioasă, fata avu ocazia să facă ceea ce îi plăcea mai mult; drept care, după masa de prânz la pensiunea Bertolini, deschise mica pianină acoperită cu un

postav şi pe care tronau o sumedenie de bibelouri. Câţiva locatari zăboviră în preajma ei, lăudându-i calităţile; însă, văzând că ea nu le dă nici o atenţie, se împrăştiară curând prin camerele lor, să-şi completeze jurnalul ori să tragă un pui de somn. Lucy nu-i băgă în seamă nici pe domnul Emerson, care-şi căuta fiul, nici pe domnişoara Bartlett, care o căuta pe domnişoara Lavish, nici pe domnişoara Lavish, care-şi căuta tabachera. Ca orice interpret autentic, era total absorbită de notele muzicale, ele părându-i a fi un fel de oglindă mângâietoare a propriilor ei degete. Astfel îşi împlinea ea dorul, nu doar din sunete, ci şi din atingeri.

Domnul Beebe se aşezase discret lângă fereastră, meditând tocmai asupra acestei trăsături a domnişoarei Honeychurch, trăsătură ce scăpa raţiunii şi pe care o descoperise la Tunbridge Wells, cu ocazia unei întruniri dintre acelea în care clasele de sus îi educau pe cei din clasele de jos. Scaunele găzduiau o asistenţă respectuoasă, în timp ce doamnele şi domnii din parohie, sub auspiciile vicarului locului, cântau ori recitau, ori mimau conturul unui dop de şampanie. Între reprezentaţiile anunţate puteai citi: *D-ra Honeychurch. Pian. Beethoven.* Domnul Beebe tocmai se întreba, senin, dacă ea va interpreta *Adelaida* sau marşul din *Ruinele Atenei,* când aşteptările cuminţi îi fură spulberate de primele măsuri din „Opus 111“. Rămăsese încordat tot timpul cât a durat uvertura, căci nu poţi să ştii cum va ataca pianistul înainte să ajungă la pasajele care înteţesc ritmul. Odată cu tema din deschidere îşi dădu seama că lucrurile mergeau cum nu se poate mai bine, iar în acordurile de încheiere recunoscu salvele victoriei. A fost bucuros că fata nu a interpretat decât partea întâi, căci nu se vedea în stare să se fi concentrat asupra complicatelor meandre ale măsurii de nouă şaisprezecimi. Asistenţa a aplaudat respectuos, iar domnul Beebe a pornit să tropăie, antrenându-i şi pe ceilalţi, în semn de omagiu entuziast.

— Cine e? l-a întrebat el pe vicar la sfârşit.

— Verişoara unei enoriaşe. Părerea mea e că a făcut o alegere nu tocmai fericită. Beethoven are de obicei o abordare atât de simplă şi directă, încât este o adevărată perversitate să alegi o bucată ca asta, care nu face decât să te contrarieze, în cel mai fericit caz.

— Te rog să mă prezinţi.

— Va fi de-a dreptul încântată; nici ea, nici domnişoara Bartlett nu contenesc să laude predicile dumitale.

— Predicile mele? tresări domnul Beebe. Dar ce i-o fi venit să-mi asculte predicile?

A înţeles motivul de îndată ce s-au făcut prezentările, căci odată desprinsă de pian, domnişoara Honeychurch nu mai era decât o tânără cu păr negru bogat şi cu un chip drăgălaş, palid, feciorelnic. Îi plăcea să meargă la concerte, îi plăcea să stea cu verişoara ei, îi plăceau cafeaua frapată şi bezelele. Nu era de mirare că îi plăceau şi predicile domnului Beebe. Însă înainte de a pleca de la Tunbridge Wells, acesta făcuse o observaţie către vicar, observaţie pe care o repetă acum în faţa lui Lucy însăşi, după ce ea închise pianina şi se îndreptă spre el cu un aer visător:

— Dacă domnişoara Honeychurch se va hotărî într-o bună zi să-şi trăiască viaţa la fel cum trăieşte muzica, va fi o surpriză foarte interesantă, atât pentru noi, cât şi pentru dumneaei.

Lucy reveni dintr-odată cu picioarele pe pământ.

— A, ce nostim! I-a mai spus cineva acelaşi lucru mamei mele, şi ea a zis că speră să nu ajung să trăiesc în duet cu mine însămi.

— Doamnei Honeychurch nu-i place muzica?

— Nu că ar deranja-o; dar nu-i place să vadă că te înflăcărează ceva anume. Ea e de părere că mă port prosteşte în privinţa asta. Crede că… nu ştiu, nu-mi dau seama. Ştiţi, odată am spus că-mi place să cânt eu mai mult decât să îi ascult pe alţii, şi ea nu m-a iertat niciodată pentru asta. Fireşte, n-am vrut să spun că eu cânt bine, am vrut doar…

— Fireşte, o întrerupse el, întrebându-se de ce şi-o mai fi dând ea silinţa să se explice.

— Muzica… Începu Lucy, căutând parcă a formula o definiţie. Nu reuşi să închege nimic însă, şi rămase cu privirea pierdută pe fereastră.

Italia sub ploaie. Toată forţa vitală a Sudului se destrămase, naţia cea mai fermecătoare din Europa se pleoştise, înfăşurată în nişte straie boţite. Strada şi râul erau de un gălbui murdar, podul era de un cenuşiu murdar, dealurile erau de un purpuriu murdar. Acolo, undeva, în faldurile lor, rătăceau domnişoarele Lavish şi Bartlett, care îşi aleseseră tocmai această după-amiază ca să viziteze Torre del Gallo.

— Aşa, ce-i cu muzica? o întrebă domnul Beebe.

— Biata Charlotte, cred că e udă până la piele, răspunse Lucy.

Numai domnişoara Bartlett s-ar fi putut angaja într-o escapadă ca aceasta, din care se va întoarce zgribulită, obosită, înfometată şi angelică, cu fusta mototolită, cu *Baedeker*-ul umflat de ploaie şi cu o tuse sâcâitoare în coşul pieptului. În oricare altă zi, când natura vibrează de

frumuseţe şi aerul te îmbată ca un vin bun, ea ar fi refuzat cu încăpăţânare să se urnească din salon, spunând că e complet nepotrivit ca o epavă bătrână ca ea să ţină companie unei fete pline de viaţă.

— Domnişoara Lavish a târât-o pe verişoara dumitale, cred eu, în avântul ei de a descoperi Italia sub ploaie.

— Domnişoara Lavish este atât de originală, bâigui Lucy.

Remarca aceasta făcea parte deja din repertoriul consacrat al pensiunii Bertolini, impunându-se ca supremă definiţie. Domnişoara Lavish era atât de originală! Domnul Beebe avea unele îndoieli, care însă ar fi fost imediat calificate ca obtuzitate popească. De aceea, dar şi din alte motive, domnul Beebe prefera să tacă.

— E adevărat că domnişoara Lavish scrie o carte? continuă Lucy, pe un ton ce trăda un soi de veneraţie.

— Aşa zice lumea.

— Şi despre ce este vorba în ea?

— Se pare că va fi un roman a cărui acţiune se petrece în Italia zilelor noastre, răspunse domnul Beebe. Pentru amănunte, îţi recomand să te adresezi domnişoarei Catharine Alan, care este neîntrecută în mânuirea cuvintelor, după părerea mea.

— Aş prefera să-mi povestească chiar domnişoara Lavish. Păcat, am crezut că o să fim bune prietene. N-ar fi trebuit s-o ia la fugă cu *Baedeker*-ul meu în dimineaţa aceea, în Santa Croce. Charlotte s-a supărat foc când m-a găsit, practic, de una singură acolo; aşa că n-am putut să nu mă supăr şi eu niţel pe domnişoara Lavish.

— Dar ele două s-au împăcat, totuşi.

Domnul Beebe găsea curioasă apropierea bruscă între două femei atât de diferite una de cealaltă cum erau domnişoara Bartlett şi domnişoara Lavish. Le vedeai mai tot timpul împreună, iar prezenţa lui Lucy între ele devenea tot mai sporadică, aşa că nu se putea vorbi despre un trio. Îndrăznea să creadă că o înţelege pe domnişoara Lavish, însă domnişoara Bartlett părea a-şi dezvălui trăsături nebănuite, dacă nu de substanţă, cel puţin de extravaganţă. Nu cumva farmecul Italiei avea darul s-o înstrăineze de rolul ei consfinţit de companion, pe care i-l atribuise el la Tunbridge Wells? De când se ştia, îi plăcuse să le observe pe aceste domnişoare – erau deja specialitatea lui, iar natura profesiei îi oferise un bogat material de studiu. Fetele de soiul lui Lucy erau încântătoare, ce-i drept, dar domnul Beebe avea motive serioase să manifeste o anumită rezervă faţă de sexul opus, aşa încât prefera să se lase interesat, mai degrabă decât atras.

Pentru a treia oară, Lucy repetă remarca la adresa bietei Charlotte, cât de murată trebuie să fie ea acum. Râul Arno îşi umfla apele, măturând şanţurile desenate de roţile căruţelor pe malul de nisip. Către sud-vest apărea însă o pâclă gălbuie, care părea a prevesti îmblânzirea vremii, dacă nu cumva tocmai contrariul. Fata deschise fereastra ca să vadă mai bine, lăsând să se strecoare în încăpere o rafală rece care-i smulse un vaier de protest domnişoarei Catharine Alan, care tocmai intra pe uşă.

— Vai, dragă domnişoară Honeychurch, ai să răceşti! Şi domnul Beebe, la fel. Cine ar crede că asta este Italia? S-o vedeţi pe sora mea cum mai strânge la piept sticla cu apă caldă! Să n-ai tu un confort cât de cât, acolo!…

Se îndreptă spre ei şi se aşeză sfioasă, ca de fiecare dată când intra într-o încăpere în care se afla un bărbat, ori un bărbat şi o femeie.

— Te-am auzit cât de frumos ai cântat, domnişoară Honeychurch, deşi eram în cameră, cu uşa închisă. Da, da, e foarte bine să stai cu uşile închise; în ţara asta, nimeni nu se sinchiseşte câtuşi de puţin de intimitatea omului, şi pare a fi o atitudine molipsitoare.

Lucy o aprobă cuviincios, iar domnul Beebe se abţinu să le povestească aventura sa din Modena, unde camerista a dat buzna peste el în baie, exclamând voioasă: *Fa niente, sono vecchia*[1]. Se mulţumi să comenteze:

— Sunt perfect de acord cu dumneavoastră, domnişoară Alan. Italienii sunt un popor cum nu se poate mai supărător. Îşi bagă nasul peste tot, să vadă ei tot, şi ştiu ce vrem chiar înainte să ştim noi. Suntem la mâna lor, ce mai… Ne citesc gândurile, ne anticipează dorinţele. De la birjar şi până la… până la Giotto, te întorc pe dos ca pe o mănuşă, e ceva dezgustător. Şi totuşi, cât sunt de superficiali în adâncul sufletului lor! Le este cu totul străină viaţa intelectuală. Câtă dreptate avea *signora* Bertolini, care-mi spunea mai deunăzi: „Oho, domnu' Beebe, de-i şti mata ce mă năcăjesc io cu educăciunea asta la hăi copii! Păi să las io pă Victorea mea pă mâna la talienii ăştia incultivaţ' dă nu ştie să esplice dă nici unele?!“.

Fără să pătrundă pe de-a întregul spusele domnului Beebe, domnişoara Alan bănui totuşi o notă de ironie blândă la adresa dumisale. Sora ei era un pic dezamăgită de domnul Beebe, căci se aşteptase la lucruri mai bune din partea unui cleric cu ţeasta pleşuvă şi perciuni roşcaţi. Chiar aşa, cum să alături atâta îngăduinţă, înţelegere şi simţ al umorului cu o faţă bisericească?

În ciuda aerului jovial de pe chipul ei, bătrâna se tot foia stânjenită în scaun. În cele din urmă, motivul foielii ieşi la iveală sub forma unei tabachere din alamă cu iniţialele „E.L.“ bătute în turcoaze mărunte.

— Asta-i a lui Lavish, observă pastorul. Fată bună, Lavish, păcat că nu se apucă de pipă.

— Vai de mine, domnule Beebe! exclamă domnişoara Alan cu un amestec de spaimă şi veselie. Într-adevăr, e urât că fumează, dar poate că nu e chiar aşa cum vă închipuiţi. S-a apucat să fumeze din disperare, când munca ei de-o viaţă i-a fost îngropată într-o alunecare de teren. Are, totuşi, o scuză.

— Cum s-a întâmplat? deveni Lucy curioasă. Domnul Beebe se lăsă comod în fotoliu, iar domnişoara Alan începu să depene:

— Era vorba de un roman – un roman nu tocmai nevinovat, după câte am înţeles eu. Mare păcat, dar cei mai mulţi oameni care primesc câte un har şi-l folosesc cu nesăbuinţă. În fine, era aproape de sfârşit, când l-a lăsat în Grota Calvarului de la hotelul Cappuccini din Amalfi, fiindcă i se terminase cerneala. Zice: „Îmi puteţi da nişte cerneală, vă rog?“. Dar ştiţi cum sunt italienii, şi între timp grota s-a prăbuşit năprasnic pe plajă, şi cel mai trist este că ea nu-şi mai aminteşte ce a scris. N-a mai fost în apele ei de atunci, sărmana, şi s-a lăsat pradă ţigărilor. Sunt bucuroasă să vă destăinui un mare secret: acum lucrează la alt roman. Le-a spus mai deunăzi Teresei şi domnişoarei Pole că a strâns toate datele despre culoarea locală – romanul acesta va fi despre Italia modernă, celălalt era unul istoric – dar că nu poate începe până nu-şi încheagă un subiect. S-a dus mai întâi să se inspire în Perugia, după care a venit încoace – asta nu trebuie să se afle, în nici un caz. Şi cât e de plină de viaţă, după toate câte a păţit! Nu pot să nu mă gândesc că fiecare om are câte ceva demn de admiraţie, chiar dacă nu eşti neapărat de acord cu ei.

Era în obiceiul domnişoarei Alan să se arate generoasă în pofida propriei raţiuni. Observaţiile ei dezlânate erau însoţite de aroma unui patos delicat ce le dădea o frumuseţe nebănuită, la fel cum, toamna, pădurea mai lasă uneori să-i scape câte-o mireasmă primăvăratică. Însă bătrânica socoti, pesemne, că se cam întrecuse cu bunăvoinţa, căci se grăbi să mai pună o greutate şi pe talerul celălalt.

— Cu toate astea, parcă-i totuşi prea… n-aş spune chiar lipsită de feminitate, dar tare ciudat s-a purtat atunci când au sosit Emersonii.

Domnul Beebe surâse văzând cum domnişoara Alan se avântă în relatarea unui anumit episod pe care era convins că

nu-l va putea duce la capăt în prezenţa unui bărbat.

— Domnişoară Honeychurch, nu ştiu dacă aţi observat că domnişoara Pole, aceea cu păr bogat, blond, bea limonadă. Şi domnul Emerson, bătrânul, care are un fel atât de ciudat de a spune lucrurile…

Aici falca îi căzu brusc şi rămase fără cuvinte. Domnul Beebe, ca un desăvârşit om de lume ce se afla, ieşi din salon să comande nişte ceai, dându-i astfel putinţa domnişoarei Alan să-şi reia povestirea, într-o şoaptă pripită:

— Auzi, pântecele – i-a atras atenţia domnişoarei Pole c-o s-o doară pântecele, zicea ceva de aciditate – şi cred că nu voia decât să fie amabil, în fond. Trebuie să spun că mi-am uitat de mine şi am pufnit în râs, a picat totul atât de neaşteptat! Teresa a avut dreptate, nu era nimic de râs. Dar fapt este că domnişoara Lavish a fost de-a dreptul cucerită când a auzit cuvântul acesta cu *p*, zicea că-i place vorba pe şleau şi că-i place să întâlnească oameni care gândesc altfel. Spunea că sunt un fel de comis-voiajori – „toboşari“, aşa îi numea – şi cât a ţinut masa de seară a tot încercat să ne convingă ea cum că Anglia, măreaţa şi frumoasa noastră ţară, se întemeiază numai şi numai pe negoţ. Teresa a fost tare ofensată, s-a ridicat de la masă înainte să ni se aducă brânzeturile şi a zis: „Uite-acolo, domnişoară Lavish, cel de colo te-ar putea combate mai bine decât mine“, şi a arătat spre tabloul acela frumos al lordului Tennyson. Şi atunci a zis domnişoara Lavish: „Ţţ, ţţ, victorienii ăştia timpurii!“. Auzi dumneata, „Ţţ, ţţ, victorienii ăştia timpurii!“. Cum sora mea plecase, m-am simţit obligată să vorbesc şi am zis: „Domnişoară Lavish, mă consider şi eu printre victorienii timpurii şi vreau să spun că nu accept nici un cuvinţel de critică la adresa scumpei noastre regine“. Am fost foarte rea. I-am amintit cum s-a dus regina în Irlanda împotriva inimii ei, şi vreau să spun că a rămas „costernată“ şi n-a scos un cuvinţel. Din păcate, domnul Emerson a auzit partea asta şi a sărit cu vocea lui pătrunzătoare: „Chiar aşa, chiar aşa! îmi scot pălăria în faţa cucoanei pentru vizita ei în Irlanda!“. Auzi, „cucoană“! N-am deloc talent să povestesc, dar poţi să-nţelegi şi dumneata în ce încurcătură ajunsesem, şi totul a pornit de la cuvântul acela cu *p.* Şi asta n-a fost tot. După cină, domnişoara Lavish îmi zice deodată: „Domnişoară Alan, eu merg în fumoar să vorbesc cu aceşti doi domni cumsecade. Haide şi dumneata“. Fireşte că am refuzat o invitaţie atât de nepotrivită, şi ea mai avea şi impertinenţa să-mi spună că discuţia are să-mi lărgească orizontul, zicea că are patru fraţi, toţi licenţiaţi, în afară de

unul care e în armată, şi care-şi fac întotdeauna prilej de laudă că ei stau de vorbă cu comis-voiajorii.

— Daţi-mi voie să închei eu povestea, interveni domnul Beebe, care se întorsese între timp. Domnişoara Lavish a invitat-o apoi pe domnişoara Pole, pe mine, a încercat cu toată lumea, după care a zis: „Bun, am să merg singură“. S-a dus. După cinci minute s-a întors cuminte, cu un panou învelit în postav verde, şi s-a apucat să-şi dea pasienţe.

— Dar ce se întâmplase? sări Lucy curioasă.

— Nu ştie nimeni. Nici nu se va şti vreodată. Domnişoara Lavish nu îndrăzneşte să vorbească despre asta, iar domnul Emerson nu consideră că merită povestit.

— Domnule Beebe, tare aş vrea să ştiu: domnul Emerson, bătrânul, este sau nu un om cumsecade?

Domnul Beebe râse şi îi recomandă să încerce să-şi dea singură răspunsul.

— Nu, dar zău aşa, nu mai ştiu ce să zic. Uneori îmi pare un prostănac, alteori chiar îmi place. Domnişoară Alan, dumneavoastră ce credeţi? E un om cumsecade?

Bătrânica scutură din cap, oftând dezaprobator. Amuzat de conversaţie, domnul Beebe o întărâtă, amintindu-i:

— Socotesc că în ochii dumneavoastră, domnişoară Alan, nu poate fi decât cumsecade, după povestea aceea cu violetele.

— Violetele? O, Doamne! Dar cine v-a spus de violete? Ia te uită, cum mai umblă vorba! Într-o pensiune, bârfa e la ea acasă… Dar nu, nu pot uita cum s-au purtat în timp ce domnul Eager îşi ţinea prelegerea la Santa Croce. Ah, biata domnişoara Honeychurch! Ce ruşine! Nu, să ştiţi că eu mi-am schimbat părerea: nu-mi place deloc de Emersoni. Hotărât, nu sunt nişte oameni cumsecade.

Domnul Beebe surâse cu nonşalanţă. Se străduise, cât de cât, să-i introducă pe Emersoni în lumea de la Bertolini, dar nu reuşise. Aproape că rămânea singurul lor prieten. Domnişoara Lavish, care reprezenta intelectualitatea, îşi declarase deschis ostilitatea, iar acum i se alăturau şi domnişoarele Alan, purtătoarele de drapel ale bunei creşteri. Dinspre domnişoara Bartlett, înţepată de ghimpele răspunderii asumate, nu te puteai nicidecum aştepta să fie rezonabilă. Cu Lucy lucrurile stăteau altfel, însă. Din relatarea ei, mai mult sau mai puţin limpede, a aventurilor din Santa Croce, dânsul pricepuse că amândoi se străduiseră în felul lor să şi-o atragă, să-i arate lumea din perspectiva lor năstruşnică, să o implice în bucuriile şi tristeţile lor. Or, asta era chiar obrăznicie! El nu vedea deloc cu ochi buni ca o tânără domnişoară să ajungă să le susţină cauza, drept pentru

care îşi dorea, mai degrabă, ca demersul lor să dea greş. La urma urmei, nici el nu ştia mai nimic despre dânşii, iar bucuriile şi necazurile dintre zidurile unei pensiuni nu sunt lucruri serioase; pe de altă parte, însă, Lucy urma să-i fie enoriaşă.

Cu un ochi la vremea de afară, Lucy hotărî în cele din urmă că Emersonii erau totuşi oameni cumsecade. De altfel, nici nu se zăreau prin preajmă deocamdată, şi până şi locurile de la cină le fuseseră schimbate.

— Dar n-au încercat ei mereu să te convingă să ieşiţi împreună? o iscodi bătrâna, curioasă.

— Numai o dată. Lui Charlotte nu i-a convenit şi le-a zis ea ceva… politicos, bineînţeles.

— Foarte frumos din partea ei. Ăştia nu înţeleg felul nostru de a fi; să-şi găsească pe cei de teapa lor, mai bine.

Domnul Beebe simţea că cei doi pierduseră partida. Renunţaseră la încercarea de a cuceri societatea – dacă se poate spune că făcuseră o astfel de încercare –, iar în ultima vreme tatăl devenise aproape la fel de taciturn ca şi fiul său. Se gândi să pună la cale o zi plăcută pentru oamenii aceştia înainte de plecare – o ieşire, poate, împreună cu Lucy, instruită dinainte să se poarte frumos cu ei. Una dintre cele mai mari bucurii ale domnului Beebe era aceea de a le prilejui oamenilor amintiri frumoase.

Afară, amurgul se lăsa pe nesimţite; aerul se mai limpezise, la fel şi culorile ce înveşmântau copacii şi dealurile. Apele râului îşi duseseră la vale încruntarea pământie şi prinseră a clipi jucăuş. Printre nori se iveau fâşii de un albastru-verzui răsfrângând lumina pe pământ, ici şi colo, în pete de oglindă udă. În depărtare, faţada bisericii din San Miniato luci victorios în razele soarelui târziu.

— E deja prea târziu să mai ies acum, s-au închis toate galeriile, oftă domnişoara Alan cu o undă de uşurare în glas.

— Eu cred că am să ies totuşi, zise Lucy. Vreau să fac turul oraşului cu tramvaiul, să stau pe platforma de lângă vatman.

Pe chipurile partenerilor ei de conversaţie nu se citea nici o urmă de aprobare. Cel care vorbi fu domnul Beebe, care se simţea răspunzător în absenţa domnişoarei Bartlett:

— Mi-ar fi plăcut să ieşim dar, din păcate, am de scris câteva scrisori. Dacă însă ţii cu tot dinadinsul să ieşi, n-ar fi mai bine pe jos?

— Italienii, draga mea, ştii… – îl completă domnişoara Alan.

— Poate dau peste cineva care să-mi citească gândurile!

Ceilalţi rămaseră, însă, la fel de încruntaţi. În cele din urmă, Lucy îi făcu hatârul domnului Beebe, promiţând că va ieşi doar la o scurtă plimbare, şi asta numai pe străzile frecventate de turişti. Urmărind-o cu privirea de la fereastră, domnul Beebe făcu următoarea remarcă:

— N-ar trebui să mai plece acum, şi ştie şi ea foarte bine lucrul ăsta. Prea mult Beethoven strică, părerea mea.

1. Nu-i nimic, sunt bătrână (it.).

IV

Al patrulea capitol

Domnul Beebe avea dreptate: nicicând nu-şi urma Lucy dorinţele cu mai multă hotărâre decât după ce făcea o baie de muzică. Încă nu ajunsese ea să aprecieze cum se cuvine înţelepciunea domnului Beebe, ca să nu mai vorbim de flecăreala prevenitoare a domnişoarei Alan. O plictisea conversaţia şi-şi dorea ceva palpitant, o senzaţie pe care ar putea-o cunoaşte, bunăoară, pe platforma bătută de vânt a unui tramvai electric. Ei, dar tocmai asta nu se cuvenea, căci nu era demn de o femeie.

Şi de ce, mă rog? De ce mai toate senzaţiile adevărate nu sunt demne de o femeie? Charlotte îi explicase, odată: nu că femeile ar fi inferioare bărbaţilor, dar ele sunt, pur şi simplu, altfel. Menirea lor nu e să înfăptuiască, ci să inspire înfăptuiri. Pe căi ocolite, cu mult tact şi păstrându-şi un nume nepătat, o femeie poate împlini multe. Dar dacă se avântă ea însăşi în luptă, va ajunge să fie mai întâi criticată, apoi dispreţuită şi în cele din urmă ignorată. O sumedenie de poezii fuseseră scrise pe această temă.

Chipul domniţei medievale nu a pierit odată cu dragonii şi cavalerii, ea încă ne mai bântuie vremurile. Regină în multe cântări şi doamnă în tot atâtea castele din zorii epocii victoriene, încă şi astăzi ne e drag s-o ocrotim când avem răgaz între două treburi, ori să-i aşternem complimente pentru bucatele bine făcute. Dar vai, făptura nu-i iertată stricăciunii! Căci inima femeii nu-i iertată, nici ea, de năstruşnice dorinţe; şi pe ea o cuprinde dorul după suflarea vijeliei, după orizonturi întinse, după verdele neţărmurit al mării. Ea şi-a pus pecetea pe împărăţia acestei lumi, cu toate bogăţiile, frumuseţile şi războaiele sale – o coajă fierbinte împrejmuind focul din adâncuri, răsucindu-se fără odihnă către cerurile ce necontenit i se ascund. Juruindu-se că ea, femeia, le este mândră inspiraţie, bărbaţii zburdă voioşi pe coaja asta, petrecând fericiţi unii în compania altora şi bucurându-se, nu atât că sunt bărbaţi, cât că sunt trăitori în spectacolul lumii. Numai că şi ea tânjeşte să-şi scuture armura aurită de Femeie Eternă şi să iasă în bătaia vântului în chip de om trecător, înainte să cadă cortina.

Lucy nu întruchipa nicidecum idealul domniţei medievale, pe care îl mai contempla uneori, totuşi, în momentele ei de seriozitate. Nu era prea hotărâtă, de altfel, nici măcar atunci când simţea un imbold de revoltă. Dacă i se întâmpla, când şi când, să mai încalce vreo oprelişte care o sâcâia prea tare, îi părea rău după aceea.

În după-amiaza asta se simţea de-a dreptul nărăvaşă. Ar fi vrut să facă ceva ce i-ar fi scandalizat pe cei care-i voiau binele. Cum nu avea voie, însă, la tramvaiul electric, intră în prăvălia lui Alinari, unde îşi cumpără o fotografie cu *Naşterea lui Venus* de Boticelli. Prezenţa penibilă a lui Venus strica un tablou altminteri fermecător, la care domnişoara Bartlett o convinsese să renunţe. Ceva penibil în artă înseamnă, fireşte, un nud. Îi mai adăugă *Tempesta* lui Giorgione, *Idolino*, câteva fresce din Capela Sixtină şi Apoxyomenos. Se mai calmă întrucâtva şi continuă cu *Încoronarea* lui Fra Angelico, *Înălţarea Sf. Ioan* a lui Giotto, câţiva prunci de Della Robbia şi câteva Madone de Guido Reni – nu de alta, însă gusturile ei erau catolice şi aprecia fără rezerve orice venea din partea unor nume consacrate.

După ce cheltui aproape şapte lire, Lucy constată că porţile spre libertate rămâneau mai departe închise. Era pentru prima dată când devenea conştientă de propria-i nemulţumire. „Nu se poate, lumea-i plină de frumuseţi“, îşi zise ea, „vreau şi eu să le-ntâlnesc!“ Nici nu era de mirare că doamna Honeychurch avea un resentiment faţă de muzică, spunând că muzica o face pe fiica ei să devină mofturoasă, absentă şi vulnerabilă. „Mie nu mi se întâmplă nimic, niciodată“, gândea ea în timp ce privea cu oarecare indiferenţă minunăţiile din Piazza Signoria, care îi deveniseră întrucâtva familiare de acum. Imensul scuar era cufundat în penumbră, căci soarele se ivise prea târziu ca să mai ajungă şi până aici. Neptun, ale cărui forme se topeau în amurgul înşelător, apărea ca o zeitate fantomatică, iar fântâna arteziană din jurul său clipocea adormitor sub privirile oamenilor şi ale satirilor ce zăboveau împreună pe marginea bazinului. *Loggia* arăta ca o peşteră cu trei guri în care sălăşluiau multe zeităţi, nemuritoare umbre cu priviri încremenite asupra vânzolelii omeneşti. Era ceasul fantasmelor, când graniţele realităţii se dilată. La ceasul şi în locul acesta, un om cu experienţa unor ani buni ar fi rămas cuminte, gândindu-se, poate, că-i sunt destule câte vede. Nu şi Lucy, însă: ea voia mai mult.

Înfăşură cu o privire nostalgică turnul palatului, care se înălţa din întunericul de dedesubt ca un stâlp de aur înăsprit sub vremi. Parcă nici nu mai era un turn, parcă nici nu-l mai

ţinea pământul, ci arăta mai degrabă ca o comoară de neatins, împlântată în cerul atoaterăbdător. O fascina strălucirea aceasta care stăruia să-i danseze înaintea ochilor şi după ce-şi coborî privirea, pornind spre casă.

Ei, şi atunci chiar i se întâmplă ceva.

Lângă *Loggia*, doi italieni se certau din pricina unei datorii. „*Cinque lire*“, ziceau îmbrâncindu-se, „*cinque lire!*“. Unul dintre ei primi o lovitură neaşteptată în piept. Tânărul se încruntă, aplecându-se înspre Lucy cu o privire intensă, de parcă ar fi vrut să-i transmită un mesaj important. Când deschise gura ca pentru a-l rosti, un firicel roşu i se prelinse printre buze şi se strecură în jos, prin mirişte a de pe bărbie.

Asta a fost tot.

Răsări pe dată o mulţime de oameni, parcă smulşi din penumbră, împresurându-l pe acest personaj năucitor şi ascunzându-l privirilor ei, târându-l cu dânşii spre bazinul fântânii arteziene. De la numai câţiva paşi depărtare, dincolo de locul unde, cu câteva clipe înainte, se afla omul acela, o privea domnul George Emerson. Cât de straniu sună, iată, acest „dincolo“!…

Nici nu dădu bine cu privirea de tânărul Emerson, că silueta lui i se topi înaintea ochilor. Vălurite, contururile palatului se prăbuşiră peste ea lent, tăcut, catifelat, trăgând cu ele cerul întreg de deasupra. Mai apucă să-şi spună: „Vai, ce-am făcut?… “

— Vai, ce-am făcut? murmură ea, deschizând ochii. George Emerson continua să o privească, de data aceasta mult mai de aproape, însă. Ca să vezi, tocmai când se plângea de plictiseală, un bărbat este înjunghiat la doi paşi mai încolo, iar altul o poartă pe braţe!

Şedeau pe treptele pasajului Uffizi. Fără-ndoială, el trebuie s-o fi cărat până aici. La primele ei cuvinte, el s-a ridicat şi a prins a-şi scutura praful de pe genunchii pantalonilor.

— Vai, dar ce-am făcut? îşi repetă Lucy nedumerirea.

— Ai leşinat.

— Iar… Iartă-mă.

— Cum te simţi?

— Foarte bine. Foarte, foarte bine – zise, dând din cap şi zâmbind.

— Atunci haidem acasă; nu are rost să mai zăbovim aici.

Tânărul întinse mâna să o ajute să se ridice, dar ea se prefăcu că nu vede. Strigătele din jurul fântânii, care nu conteniseră nici o clipă, răsunau acum sec, parcă. Lumea întreagă îi părea golită de culoare şi de înţelesuri.

— Ai fost cum nu se poate mai binevoitor; m-aş fi putut lovi de caldarâm. Dar acum mi-am revenit şi pot merge singură, mulţumesc.

George rămase cu mâna întinsă.

— Ah, pozele mele! strigă brusc fata.

— Care poze?

— Am cumpărat nişte poze de la Alinari şi cred că le-am scăpat pe jos acolo, în piaţă. N-ai putea să adaugi la bunăvoinţa dumitale şi hatârul de a mi le aduce înapoi? adăugă Lucy, privindu-l cu fereală.

Tânărul se conformă. Cu şiretenia încăpăţânatului, Lucy aşteptă ca el să se întoarcă cu spatele pentru a sări sprintenă în picioare, furişându-se de-a lungul pasajului către râul Arno.

— Domnişoară Honeychurch!

Fata încremeni, ducându-şi mâna la piept.

— Stai te rog liniştită. Nu poţi să te duci singură acasă, în starea dumitale.

— Ba pot, mulţumesc foarte mult.

— Ba nu poţi. Dacă ai putea, n-ai mai avea nevoie să te furişezi în felul ăsta.

— Dar aş prefera să…

— Atunci nu mă mai duc după fotografii.

— Aş prefera să fiu singură.

— Uite ce-i, zise George autoritar. Omul acela e probabil mort, aşa că stai jos până ce-ţi mai revii.

Intimidată de tonul său, Lucy se supuse fără să crâcnească.

— Şi să nu te mişti din loc până când mă întorc.

Văzu în depărtare nişte siluete cu glugă neagră, de felul celor care îţi apar uneori în vis. Turnul palatului îşi pierduse strălucirea de aur copt în asfinţit şi se aşezase la loc, pe pământ. Oare despre ce ar mai putea vorbi ea cu domnul Emerson când se va întoarce el din scuarul înecat în umbră? O bântuia acelaşi gând: „Vai de mine, dar ce-am făcut oare?“. I se părea că, asemeni nefericitului care trage să moară, şi ei îi fusese dat să treacă un fruntariu tainic dintre lumile nevăzute.

Tânărul reveni. Fata se trezi vorbindu-i tocmai despre omorul petrecut sub ochii ei. Cu surprinzătoare uşurinţă, sporovăia cu vervă despre caracterul italienilor şi despre incidentul care o făcuse să leşine cu numai câteva minute mai devreme. Constituţia ei robustă o ajutase să depăşească repede oroarea resimţită la vederea sângelui. Se ridică în picioare fără vreun ajutor din partea bărbatului şi, simţind înlăuntru ceva ca un fâlfâit tulburător de aripi, reuşi totuşi să

se stăpânească şi să păşească destul de convingător spre ieşirea dinspre Arno, unde un birjar le oferi serviciile. Îl refuzară.

— Spuneai, deci, că ucigaşul a vrut să-l sărute? tare ciudaţi mai sunt italienii ăştia! Şi după aceea s-a predat poliţailor! Domnul Beebe susţinea că italienii le ştiu pe toate, dar mie îmi par mai degrabă nişte copii. Când am fost cu verişoara mea la Pitti, ieri… Ce-a fost asta?

George tocmai aruncase ceva în râu.

— Ce-ai aruncat acolo?

— Nişte gunoaie, răspunse el în doi peri.

— Domnule Emerson!

— Poftim?

— Unde sunt fotografiile mele?

Tăcere.

— Am impresia că dumneata ai aruncat tocmai fotografiile mele.

— Nu ştiam ce să fac cu ele, izbucni el cu o voce spartă, ca un copil speriat.

Pentru întâia oară, inima lui Lucy tresăltă de emoţie.

— Erau pline de sânge, continuă el. Poftim, acum ţi-am spus! Tot timpul cât am făcut conversaţie m-am tot întrebat ce să fac cu ele… Gata, s-au dus – şi arătă în josul râului, unde apa se învolbura pe sub pod. Asta am vrut să fac de la bun început, dar nu ştiu ce-a fost în mintea mea; e cel mai bine aşa, să se piardă în mare. Poate că mi s-a făcut frică, nu ştiu…

Brusc, băieţelul speriat redeveni bărbat:

— Pentru că aici s-a întâmplat ceva cu adevărat grav, şi nu vreau să mă las pradă impresiilor de moment. Nu că a murit un om, şi atâta tot…

Ceva îi spunea lui Lucy că trebuie să îl oprească.

— Pur şi simplu s-a întâmplat, repetă el, şi vreau să aflu ce a fost.

— Domnule Emerson…

Tânărul se întoarse spre ea încruntat, smuls parcă din gânduri depărtate.

— Vreau să te rog ceva, înainte să ajungem acasă. Erau în apropierea pensiunii. Fata se opri şi-şi sprijini coatele pe parapetul digului. George făcu la fel. Există o anumită vrajă în identitatea gesturilor, unul dintre semnele acelea care trădează o înţelegere dincolo de timp.

— M-am comportat ridicol, zise fata stingherită, în timp ce el îşi depăna propriile gânduri. Mi-e ruşine cum nu mi-a mai fost niciodată în viaţa mea; pur şi simplu, nu ştiu ce mi s-a întâmplat.

— Nici mie nu mi-a lipsit mult să leşin, o consolă el. Fata simţea, însă, că atitudinea ei îl irită.

— Oricum, îţi datorez mii de scuze.

— Mă rog, nu ai de ce.

— Şi acum, problema este că… Ştii şi dumneata cum bârfeşte lumea, femeile mai ales, din păcate… Înţelegi ce vreau să spun?

— Mă tem că nu.

— Aş vrea să nu pomeneşti nimănui de felul prostesc în care m-am purtat.

— Felul în care te-ai purtat? A, da, bine… Bine.

— Mulţumesc foarte mult. Şi aş mai vrea…

Dar nu-şi mai putu duce la capăt rugămintea. Apele râului şuşoteau la picioarele lor, întunecate sub apăsarea nopţii ce-şi întindea stăpânirea. Aşadar, mai întâi îi aruncase fotografiile în râu şi abia după aceea îi dezvăluise motivul. Era zadarnic să te aştepţi la curtoazie de la un astfel de om. Flecăreala lui n-o deranja în nici un fel; era un om în care puteai avea încredere, inteligent, cumsecade chiar; poate că avea şi o părere bună despre ea. Era lipsit, însă, de curtoazie. Un sentiment înalt nu i-ar fi putut afecta nici gândurile şi nici purtarea. Zadarnic i-ar spune ceva de soiul: „N-ai vrea să…“, cu speranţa că el i-ar continua fraza, ferindu-şi delicat ochii de la goliciunea femeii, asemeni cavalerului din pictura aceea frumoasă. O purtase pe braţe, n-avea cum să uite el asta, la fel cum n-ar fi putut uita sângele de pe fotografiile cumpărate de ea în prăvălia lui Alinari. Într-adevăr, se întâmplase ceva mai mult decât moartea unui om, ceva se întâmplase cu cei rămaşi în viaţă: ajunseseră la o răscruce unde se vădeşte caracterul şi de unde Copilăria intră pe încrengătura de poteci ale Tinereţii.

— În fine, mulţumesc foarte mult, repetă ea. Cât de repede ne întoarcem la viaţa dinainte, după câte un astfel de accident!

— Nu e şi cazul meu.

Îi ceru, curioasă, lămuriri. Răspunsul lui o uimi:

— Eu, probabil, am să vreau să trăiesc de-adevăratelea.

— Cum adică, domnule Emerson? Ce vrei să spui?

— Spun că eu, unul, vreau să fiu viu.

Sprijinită cu coatele pe parapet, fata rămase contemplând apele râului, al căror vuiet în urechile ei prevestea un cântec nou, neaşteptat.

V

Planuri pentru o excursie plăcută

În familie se statornicise deja o zicală: „Cu Charlotte Bartlett nu ştii niciodată pe ce picior dansezi“. Nu numai că nu insistă asupra versiunii prescurtate a aventurii lui Lucy, dar se arătă foarte rezonabilă şi chiar încântată, apreciind cum nu se poate mai favorabil gestul de curtoazie al domnului George Emerson. De altfel, nici escapada ei în compania domnişoarei Lavish nu fusese lipsită de peripeţii, căci la înapoiere fuseseră oprite la *dazio*[1] de nişte ofiţeraşi obraznici care dădeau să le controleze în genţi. Ar fi fost o scenă tare neplăcută dacă nu era domnişoara Lavish – căreia, din fericire, nu-i puteai sta în faţă cu una, cu două.

De bine, de rău, Lucy fu lăsată să se confrunte singură cu problema ei: n-o văzuse nimeni dintre cunoscuţi, nici când fusese în piaţă şi nici pe dig, mai târziu. „Prea mult Beethoven“, îşi zise din nou domnul Beebe, văzându-i privirile speriate la masa de seară, bănuind că Lucy încă aşteaptă să i se întâmple ceva neobişnuit, şi nicidecum că i s-ar fi întâmplat deja. Izolarea aceasta o apăsa de-a dreptul, căci era obişnuită să fie ori aprobată, ori contrazisă de câte cineva. Era îngrozitor să nu poată afla dacă gândeşte cum se cuvine sau nu!

Micul dejun din dimineaţa următoare îi oferi ocazia să aleagă între două variante. Domnul Beebe urma să urce la Torre del Gallo împreună cu cei doi domni Emerson şi cu câteva doamne din America: n-ar dori domnişoarele Bartlett şi Honeychurch să se alăture grupului? Charlotte refuză, motivând că fusese acolo abia ieri, şi încă pe ploaie; găsi, însă, că e o idee grozavă pentru Lucy, căreia oricum nu-i place să meargă la cumpărături, schimbat bani, cumpărat plicuri şi alte corvezi plictisitoare pe care ea, domnişoara Bartlett, trebuie neapărat să le împlinească în dimineaţa asta, şi se poate descurca foarte bine şi singură.

— Ba nu, Charlotte! se opuse fata cu neprefăcută căldură. Este foarte drăguţ din partea domnului Beebe, dar eu chiar îmi doresc să vin cu tine.

— Foarte bine, draga mea, consimţi domnişoara Bartlett, îmbujorându-se uşor de plăcere, fapt care o făcu pe Lucy să roşească de ruşine. Vai, cât de urât se putuse purta cu Charlotte! Dar gata, avea acum o dimineaţă întreagă la dispoziţie să-şi repare greşeala pe deplin.

O luă de braţ pe verişoara ei şi porniră împreună pe Lungarno, de-a lungul undelor ale căror culoare, vigoare şi vuiet îţi aminteau, parcă, de forţa unui leu.

Domnişoara Bartlett ţinu cu tot dinadinsul să contemple râul, aplecată peste parapet.

— Vai, ce rău îmi pare că nu sunt aici şi Freddy, şi mama ta! remarcă ea, pentru a nu ştiu câta oară.

Lucy se foia neliniştită; o deranja că Charlotte se oprise tocmai în locul acela.

— Priveşte, Lucia! A, tu te uiţi la grupul care merge la Torre del Gallo. Vezi, nu degeaba mă temeam eu că are să-ţi pară rău de alegerea făcută.

Alegerea o făcuse însă cu bună credinţă şi nu-i părea rău câtuşi de puţin. Întrucât ziua de ieri fusese o întreagă nebunie, plină de întâmplări şi simţăminte stranii care nu se lasă uşor aşternute pe hârtie, Lucy prefera să iasă astăzi cu Charlotte la cumpărături decât să urce pe Torre del Gallo, în compania lui George Emerson. Dacă tot nu era în stare să limpezească o situaţie confuză, măcar se putea feri din calea ei. Acest simţământ o îndreptăţi, aşadar, să protesteze sincer la insinuările domnişoarei Bartlett.

Reuşise să evite, ce-i drept, prezenţa actorului principal, dar nu putu să ocolească şi decorul. Plecând de lângă râu, Charlotte o trase după ea, cu complicitatea soartei, până în Piazza Signoria. Lucy n-ar fi crezut că nişte pietre, o *loggia*, o fântână sau turnul unui palat pot căpăta dintr-odată atâta însemnătate. Preţ de o clipă simţi că păşeşte cu adevărat în lumea fantomelor.

Tocmai pe locul unde se petrecuse omorul stătea acum… nicidecum o fantomă, ci însăşi domnişoara Lavish, cu ziarul de dimineaţă în mână. Cu glas puternic, aceasta le strigă pe cele două verişoare.

Tragedia din ziua precedentă, zise, îi stârnise inspiraţia pentru o nouă carte.

— O, felicitări! sări domnişoara Bartlett. Un adevărat noroc, după toată disperarea dumitale de ieri!

— Aha! Mă paşte norocul, într-adevăr. Domnişoară Honeychurch, ia vino încoace şi spune-mi cum s-a petrecut toată tărăşenia, de-a fir a păr.

Stânjenită, Lucy înţepa caldarâmul cu vârful umbrelei.

— Sau poate ai prefera să nu-ţi mai aduci aminte?

— Îmi cer scuze, dar dacă v-aţi putea descurca fără ajutorul meu aş prefera, într-adevăr, să nu-mi aduc aminte.

Cele două femei mai vârstnice schimbară priviri înţelegătoare: sigur, e firesc ca o tânără să aibă sentimente delicate.

— Eu trebuie să-mi cer scuze, spuse domnişoara Lavish. Noi ăştia, scribii, suntem ca nişte corbi hămesiţi – nu există taină a sufletului în care să nu scurmăm noi cu neruşinare.

Merse cu pas vioi până la fântână şi îndărăt, rumegându-şi povestea. De la ora opt venise în piaţă, spunea, ca să adune detalii. Multe dintre acestea nu-i erau de nici un folos – dar, fireşte, întotdeauna trebuie să te adaptezi. De exemplu, cei doi tineri se certaseră pe cinci parale, dar ea va înlocui cele cinci parale cu o tânără fată, ceea ce va da un plus de dramatism şi va prilejui un subiect de mare atracţie.

— Cum o va chema pe eroină? întrebă domnişoara Bartlett.

— Leonora – Eleanor, pe numele ei adevărat, o lămuri domnişoara Lavish.

— Sper din tot sufletul că va fi un personaj pozitiv.

— Da, se va ţine cont şi de această observaţie.

— Şi care este subiectul?

— Dragoste, crimă, răpire, răzbunare…

Între timp, fântâna susura liniştită în urechile satirilor de piatră, sub soarele dimineţii.

— Iertaţi-mă dacă vă sâcâi cu astfel de lucruri, se scuză domnişoara Lavish, dar pur şi simplu nu te poţi abţine să vorbeşti în faţa unor oameni care chiar ştiu să te asculte. Desigur, ce spun eu acum nu e decât o însăilare vagă. Va fi şi multă culoare locală, voi descrie Florenţa şi împrejurimile, voi introduce şi câteva personaje amuzante. A, şi nu vreau să vă ascund că voi fi necruţătoare cu turistul englez.

— Ah, femeie răutăcioasă ce eşti! exclamă domnişoara Bartlett. Sunt sigură că te gândeşti la cei doi Emersoni.

Domnişoara Lavish surâse machiavelic.

— Recunosc, în Italia nu-mi mai sunt atât de simpatici compatrioţii mei. Mă atrag mai degrabă italienii, pe care nu-i bagă nimeni în seamă. Viaţa lor o voi descrie îndeosebi, cum voi putea eu mai bine. Pentru că – repet, aşa cum de altfel am susţinut întotdeauna: o tragedie ca aceea de ieri nu este cu nimic mai puţin tragică doar pentru că s-a petrecut, vezi Doamne, în lumea dezmoşteniţilor.

O tăcere plină de respect însoţi ultimele cuvinte ale domnişoarei Lavish; apoi cele două verişoare îi urară succes şi se despărţiră, îndepărtându-se agale de-a curmezişul pieţei.

— Iată ce înţeleg eu printr-o femeie cu adevărat inteligentă, zise domnişoara Bartlett. Ultima ei remarcă mi s-a părut cum nu se poate mai adevărată. Mă aştept să iasă un roman de-a dreptul zguduitor.

Lucy o aprobă. Până una-alta, preocuparea ei era să nu fie amestecată în toată povestea. Percepţiile ei, neobişnuit de pătrunzătoare în dimineaţa aceasta, îi strecurau în suflet bănuiala cum că domnişoara Lavish o avea în vedere ca model pentru construirea unui personaj feminin ingenuu.

— Este o emancipată, dar în sensul cel mai bun al cuvântului, îşi continuă domnişoara Bartlett peroraţia pe un ton apăsat. Numai o minte superficială ar putea s-o condamne. Ieri am avut o discuţie lungă. Ea chiar crede în dreptate, în adevăr, în nevoile omului. Mi-a mai spus că e foarte încrezătoare în destinul femeii… A, domnule Eager, ce bucurie! Ce surpriză plăcută!

— Pentru mine nu e chiar o surpriză, spuse pastorul pe un ton liniştit, căci vă urmăresc de o bună bucată de vreme.

— Stăteam de vorbă cu domnişoara Lavish.

— Da, am văzut, se încruntă el. Aşa, deci… *Andate via! Sono occupato!*[2]

Ultima remarcă îi era adresată unui vânzător ambulant de pliante cu fotografii, care se apropia cu un zâmbet cuceritor.

— Tocmai voiam să vă fac o propunere: n-aţi fi dispusă să mă însoţiţi, împreună cu domnişoara Honeychurch, într-o ieşire cu trăsura pe dealuri, săptămâna aceasta? Putem urca pe la Fiesole şi să ne întoarcem pe la Settignano. În drum este un loc unde putem face un popas de un ceas şi de unde poţi admira Florenţa în toată splendoarea ei; nici nu se compară cu priveliştea zgâlţâită de trăsură de la Fiesole. Este panorama preferată a lui Alessio Baldovinetti[3] în tablourile sale, fără discuţie. Dar cine-i mai dă atenţie astăzi? Ah, lumea asta grăbită din ziua de azi aleargă numai după noutăţi!

Domnişoara Bartlett nu auzise de Alessio Baldovinetti. Ştia însă că domnul Eager era mai mult decât un pastor oarecare, căci aparţinea micii colonii de englezi care se stabiliseră în Florenţa. El îi cunoştea pe oamenii care nu umblau niciodată cu *Baedeker*-ul la ei, care învăţaseră să-şi facă siesta după prânz, se plimbau cu trăsura prin locuri de care clienţii pensiunii nu aveau habar şi, datorită relaţiilor personale, mai puteau vizita şi anumite galerii de artă unde ei, turiştii, nu aveau intrare. Oamenii aceştia trăiau într-o izolare rafinată, unii în apartamente mobilate, alţii în vile stil Renaissance, pe colinele de la Fiesole, şi citeau, scriau,

studiau, schimbau idei, ajungând să capete astfel acea cunoaştere, sau mai degrabă acea percepţie intimă a Florenţei ce le rămâne străină tuturor acelora care-şi duc în buzunare cupoanele de la Cook[4].

În asemenea condiţii, o invitaţie din partea cuvioşiei sale era un adevărat motiv de mândrie, căci domnia sa era de multe ori singura legătură între cele două turme păstorite de dânsul, şi nu făcea un secret din obiceiul de a-şi alege, dintre oiţele păstorite, câteva pe care le socotea demne a le împărtăşi câteva ceasuri petrecute pe păşunile nemuririi. O ceaşcă de ceai la o vilă Renaissance, cumva? Nu se pomenise nimic despre asta, ce-i drept; dar dacă ar fi aşa – o, ce delectare pentru Lucy!

Dacă propunerea ar fi venit cu câteva zile în urmă, Lucy s-ar fi simţit într-adevăr încântată. Numai că bucuriile vieţii sunt tare capricioase. O plimbare cu trăsura pe dealuri în compania domnului Eager şi a domnişoarei Bartlett, fie ea şi garnisită cu un ceai la o casă mare, nu se mai număra acum printre acestea. Prin urmare, răspunsul lui Lucy la înflăcărarea Charlottei aducea cu un ecou spart. Mulţumirile ei deveniră mai călduroase, totuşi, când află că vine şi domnul Beebe.

— Aşadar, vom fi *partie carée,* constată părintele. În zilele noastre, cu atâta trudă şi agitaţie, avem mare nevoie de natură, de puritatea ei. *Andate via! Andate presto, presto!*[5] Ah, oraşul! O fi el frumos, dar tot oraş rămâne.

Toată lumea fu de acord.

— Chiar aici, în piaţa asta, după cum am aflat, s-a petrecut ieri cea mai sordidă tragedie. O asemenea pângărire e prevestitoare de rău pentru omul care iubeşte Florenţa lui Dante şi a lui Savonarola; prevestitoare de rău şi umilitoare totodată.

— Curat umilitoare, întări domnişoara Bartlett. Domnişoara Honeychurch tocmai trecea din întâmplare pe acolo când s-a întâmplat. Nici nu suferă să vorbească despre asta, încheie, cu o privire mândră înspre Lucy.

— Aşa deci? Dar cum se face că te aflai dumneata tocmai aici? întrebă, părinteşte, cuvioşia sa.

Domnişoara Bartlett simţi că i se veştejeşte firavul lăstar de emancipare la auzul întrebării.

— N-o dojeniţi pe ea, vă rog, domnule Eager. Eu port toată vina, pentru că am lăsat-o neînsoţită.

— Aşadar, erai singură, domnişoară Honeychurch? Glasul pastorului avea în el un amestec de dojană şi compasiune, sugerând în acelaşi timp că nu i-ar fi displăcut

să mai afle oarece detalii, fie ele şi jenante. Chipul lui oacheş, distins, se aplecă sumbru spre ea, în aşteptarea răspunsului.

— Aproape.

— O cunoştinţă a noastră de la pensiune a avut amabilitatea să o conducă acasă, interveni domnişoara Bartlett, ascunzând cu abilitate identitatea şi sexul binefăcătorului.

— Trebuie să fi fost o experienţă cumplită şi pentru dumneaei. Sper că nici una nu eraţi în… că nu s-a întâmplat, adică, în imediata dumneavoastră apropiere.

Lucy făcu o constatare remarcabilă, printre alte observaţii care îi îmbogăţiseră ziua – şi anume, cu câtă aviditate amuşină sângele anumite persoane respectabile! George Emerson, dimpotrivă, fusese extrem de discret asupra subiectului.

— Cred că a murit lângă fântână, îi oferi ea răspunsul.

— Şi dumneata, cu prietena dumitale…?

— Eram în partea cealaltă, în faţa logiei.

— Asta v-a scutit mult de necaz. N-aţi văzut, desigur, ilustraţiile de toată ruşinea pe care presa de scandal… Măi, dar omul ăsta e o pacoste publică! Ştie foarte bine că locuiesc aici şi totuşi mă sâcâie să cumpăr vederile lui jalnice!

Vânzătorul de fotografii se dovedea a fi un aliat al lui Lucy – eterna alianţă care leagă Italia cu tinereţea. Picat ca din senin, băiatul îşi desfăşură pliantul în faţa domnişoarei Bartlett şi a domnului Eager, cuprinzându-le mâinile cu o eşarfă lungă şi strălucitoare de biserici, tablouri şi peisaje.

— Asta-i prea de tot! strigă cuviosul, lovind nervos un îngeraş al lui Fra Angelico. Poza se rupse. Micul comerciant dădu un ţipăt strident. Cărţulia, se pare, valora mai mult decât ai fi spus la prima vedere.

— Aş vrea eu să cumpăr… se oferi domnişoara Bartlett.

— Nu-l băga în seamă, i-o tăie domnul Eager sever, trăgând după sine întregul grup spre ieşirea din piaţă.

Numai că italianul nu te lasă să-l ignori cu una, cu două, mai ales când e supărat. Dacă până mai adineauri te mirai ce i-o fi căşunat tânărului pe domnul Eager cu atâta insistenţă, acum nu mai contenea cu ameninţări şi văicăreli. Se luă apoi de Lucy – cum, nici ei nu-i pasă? El e băiat sărac, are o familie de ţinut, taxa pe pâine… Se ţinu după ei trăncănind fără răgaz şi fu despăgubit în cele din urmă; dar nu, nu era de ajuns, omul era nemulţumit şi nu-i lăsă până ce nu le secă minţile de toate gândurile, plăcute ori neplăcute.

Urmară cumpărăturile. La indicaţiile pastorului, îşi aleseră o sumedenie de cadouri şi suveniruri oribile: rame

pentru fotografii încărcate de înflorituri, care păreau a fi fost făcute din aluat glazurat; alte rame, de data aceasta mai sobre, cioplite din lemn de stejar şi aşezate pe câte un şevalet în miniatură; un carnet cu hârtie sugativă şi coperte de pergament; un Dante, de asemenea pictat pe hârtie pergament; broşe ieftine cu mozaic – la Crăciun servitoarele nici că-şi vor da seama că nu sunt autentice; ace, vase, farfurioare cu însemne heraldice, fotografii artistice în sepia; figurine sculptate în alabastru: Eros şi Psyche, asortate cum nu se poate mai potrivit cu Sf. Petru. Toate acestea ar fi costat mult mai puţin în Londra.

Lucy nu era deloc încântată de ceea ce toţi socoteau a fi fost o dimineaţă reuşită. Nu-şi putea explica de ce, dar domnişoara Lavish şi domnul Eager reuşiseră s-o sperie, ceea ce făcu să-i scadă respectul faţă de ei. Avea acum îndoieli că domnişoara Lavish ar fi o mare artistă, ori că domnul Eager era un om atât de spiritual şi de cultivat pe cât crezuse ea. Era ca şi cum i-ar fi supus unui altfel de examen, la care ei nu mai făceau faţă. Cât despre Charlotte… ei bine, ea rămânea în acelaşi loc: putea să se poarte frumos cu ea, însă îi era imposibil s-o iubească…

— Fiu de muncitor; din întâmplare, ştiu sigur asta. În tinereţe a fost şi el mecanic, sau aşa ceva. Mai târziu a început să scrie în presa socialistă. L-am cunoscut la Brixton.

Se vorbea despre cei doi Emerson, tatăl şi fiul.

— Cum se mai ridică oamenii în vremurile noastre! oftă domnişoara Bartlett, mângâind cu degetele o machetă a turnului înclinat din Pisa.

— În general, replică domnul Eager, nu poţi avea decât îngăduinţă pentru izbânda lor. Dorinţa de a învăţa carte şi de înaintare în societate nu e ceva întru totul condamnabil. Sunt muncitori pe care nu ne-ar deranja să-i vedem aici, în Florenţa – mă rog, nu că ar trage ei mare folos din asta.

— Şi acum e ziarist? întrebă domnişoara Bartlett.

— Nu este; a reuşit să încheie un mariaj profitabil, oftă pastorul cu subînţeles.

— A, deci are o soţie!

— Moartă, domnişoară Bartlett, moartă. Mă întreb… ei da, mă întreb cum de nu-i e ruşine să mă privească în ochi, cum îndrăzneşte să spună că mă cunoaşte. Cu mult timp în urmă, a fost în parohia mea de la Londra. L-am făcut de ocară mai deunăzi, când era în Santa Croce cu domnişoara Honeychurch. Să-i fie limpede că nu merită altceva decât ocară.

— Cum adică? strigă Lucy, îmbujorându-se.

— Să fie arătat cu degetul! şuieră domnul Eager, după care încercă să schimbe subiectul. Numai că reuşise, între timp, să stârnească interesul celor care-l ascultau mai mult decât intenţionase. Domnişoara Bartlett deborda de o curiozitate lesne de înţeles, iar Lucy, cu toate că şi-ar fi dorit să nu-i mai întâlnească niciodată pe Emersoni, nu era dispusă să-i condamne cu una, cu două, pe marginea unor vorbe aruncate.

— Dacă vreţi să spuneţi că este ateu, zise ea, asta o ştiam şi noi.

— Lucy, draga mea… Îşi admonestă domnişoara Bartlett cu blândeţe verişoara.

— M-aş mira să ştiţi ceva. Nu am nimic cu băiatul, care era un copil inocent la vremea aceea. Numai Dumnezeu poate şti ce va fi devenit el în urma educaţiei căpătate şi a însuşirilor moştenite.

— Poate că ar fi mai bine să nici nu aflăm, sugeră domnişoara Bartlett.

— Ca să fiu sincer, aşa este, confirmă domnul Eager. Eu nu mai spun nimic.

Pentru prima oară în viaţa ei, Lucy îşi lăsă gândurile rebele să răzbată în cuvinte:

— Nu că aţi fi spus mare lucru până acum…

— Nici nu am avut intenţia să spun mare lucru, replică pastorul sec, privind-o pe fată cu o indignare distantă.

De lângă tejghea, Lucy se răsuci înfruntându-l cu aceeaşi indignare în ochi, în timp ce inima îi bătea cu iuţeală. Observându-i încruntarea şi linia severă a buzelor, pastorului i se părea inadmisibil faptul că fata îi pune la îndoială spusele.

— E vorba de crimă, dacă vrei să ştii, răbufni el furios. Omul ăsta şi-a omorât soţia!

— Cum? insistă ea.

— Aşa bine, a ucis-o cu bună ştiinţă. În ziua aceea, în Santa Croce, au zis ceva despre mine?

— Absolut nimic, domnule Eager; nici un cuvânt măcar.

— Aha, mă gândeam că m-au calomniat în faţa dumitale. Sau poate că doar farmecul lor personal te face pe dumneata să le iei apărarea…

— Nu le iau deloc apărarea, se opuse Lucy, simţind cum îi piere curajul şi cum alunecă din nou în purtările ei confuze. Nu mă interesează nici unul dintre ei.

— Dar cum puteţi crede că le ia apărarea? se oţărî domnişoara Bartlett, foarte deranjată de scena penibilă la care nu era exclus ca vânzătorul să tragă cu urechea.

— Ar fi şi greu, pentru că omul acela şi-a ucis soţia înaintea Domnului.

Pomenirea numelui lui Dumnezeu păru cel puţin ciudată, însă cuviosul nu voia decât să sublinieze o afirmaţie sumbră. Urmă o tăcere care se voia impresionantă, dar care nu reuşi să aducă decât stânjeneală. Domnişoara Bartlett se grăbi să cumpere turnul din Pisa şi să iasă din prăvălie, urmată de ceilalţi doi.

— Trebuie să plec, spuse pastorul închizând ochii, în timp ce-şi scotea ceasul cu lanţ din buzunar.

Domnişoara Bartlett îi mulţumi pentru bunăvoinţă şi adăugă câteva vorbe pline de entuziasm la adresa apropiatei excursii.

— Excursia? A, chiar mergem într-o excursie? Lucy îşi primi prompt dojana cuvenită şi, după o mică sforţare, domnul Eager îşi recăpătă complezenţa.

— La naiba cu excursia lui! izbucni fata îndată ce pastorul se îndepărtă. E vorba de aceeaşi excursie pe care am aranjat-o cu domnul Beebe, fără atâtea fasoane. Ce l-o fi găsit să ne aştearnă invitaţia într-un fel atât de caraghios? În fond, puteam şi noi să-l invităm pe el, pentru că fiecare îşi plăteşte partea, nu?

Această remarcă avu darul să-i schimbe firul gândurilor domnişoarei Bartlett, altminteri pornită să continue lamentările la adresa celor doi Emerson.

— Păi, dacă aşa stau lucrurile, draga mea – adică, dacă excursia domnului Eager este una şi aceeaşi cu cea a domnului Beebe, atunci prevăd că totul se va duce de râpă.

— De ce, mă rog?

— Pentru că domnul Beebe a invitat-o şi pe Eleanor Lavish să vină.

— Bun, asta înseamnă încă o trăsură.

— Asta n-ar fi nimic, dar domnul Eager n-o suferă pe Eleanor, şi ea ştie asta. Ce să ne mai ascundem după deget, e prea excentrică pentru gusturile lui.

Cele două femei se aflau acum la Banca Angliei, în sala ziarelor. Lucy stătea lângă masa din mijloc, total indiferentă la ediţiile din *Punch* sau *Graphic,* străduindu-se să găsească răspunsuri la noianul de întrebări care-i frământau mintea, sau mai degrabă să şi le formuleze cât de cât mai limpede. Lumea, aşa cum o cunoştea ea, se destrămase la poalele Florenţei, acest oraş fascinant în care oamenii gândeau şi făceau cele mai inimaginabile năstruşnicii. Omor, învinuire de omor, o femeie care se agaţă de un bărbat în timp ce se poartă urât cu un altul – cât de puţin semănau toate acestea cu cele întâlnite de ea pe poteca vieţii! Oare frumuseţea ei

proaspătă să inspire simţăminte ascunse? Să aibă ea oare acea putere de a stârni pasiuni, bune sau rele, care se trădează în lumina înfăptuirii pripite?

Ferice de Charlotte, care se necăjeşte cu lucruri mărunte şi nu le bagă în seamă pe cele cu adevărat importante. Deşi e în stare să prevadă, cu admirabilă fineţe, „unde ar putea duce asta“, ea pare să piardă din vedere ţinta pe măsură ce se apropie de ea! Iat-o acum, ghemuită într-un colţ, muncindu-se să scoată o bancnotă răsucită dintr-un săculeţ de pânză petrecut pe după gât şi ascuns discret în locul cel mai delicat cu putinţă. I se spusese că acesta e singurul mod de a-ţi purta banii în siguranţă când te afli în Italia şi că nu trebuie să umbli acolo decât după ce ai ajuns în incinta băncii englezeşti. Aşadar, iat-o bombănind în timp ce se chinuia cu săculeţul:

— Ori că o fi uitat domnul Beebe să-i spună domnului Eager, ori că a uitat domnul Eager când ne-a spus nouă, ori că au hotărât amândoi s-o lase deoparte pe Eleanor, ceea ce e mai greu de crezut – în orice caz, trebuie să fim pregătite. De fapt, pe tine te vor, eu sunt invitată doar de paravan. Tu vei merge cu cei doi domni, iar eu şi Eleanor vom veni în urmă. Nouă ne ajunge o birjă cu un singur cal. Şi totuşi, ce greu o să fie!

— Aşa-i, ai dreptate, răspunse fata pe un ton grav, înţelegător.

— Tu ce crezi despre toate astea? întrebă domnişoara Bartlett încheindu-şi nasturii, îmbujorată de efort.

— Nu ştiu ce să cred, nu ştiu nici măcar ce vreau.

— O, Doamne, Lucy! Sper că nu te plictiseşte Florenţa. Ştii bine că nu trebuie decât să-mi spui, şi mâine te duc până la capătul pământului.

— Îţi mulţumesc, Charlotte, zise Lucy, meditând la propunerea făcută.

La ghişeu o aşteptau câteva scrisori – una de la fratele ei, numai despre sport şi biologie; alta de la mama ei, fermecătoare cum numai o scrisoare de la mama poate fi. Spunea despre şofranul care, din corai cum era când îl cumpărase, ajunsese vineţiu; despre fata în casă de curând angajată, care udase ferigile cu esenţă de lămâie; despre vilele care stricau priveliştea pe Summer Street şi-i frângeau inima lui Sir Harry Otway. Lucy îşi aduse aminte de viaţa ei frumoasă şi lipsită de griji de acasă, unde avea voie să facă orice şi unde niciodată nu i se întâmpla nimic rău. Drumul care urcă prin pădurea de pini, salonaşul curat, priveliştea ce se deschide spre poienile din Sussex – imaginile i se perindau limpede prin minte, însoţite de nostalgia cu care te întorci la

o expoziţie de pictură după ce ai călătorit în lung şi-n lat, ca să revezi peisaje dragi.

— Ceva noutăţi? o întrebă domnişoara Bartlett.

— Doamna Vyse a plecat la Roma împreună cu fiul ei, îi dădu Lucy vestea care o interesa cel mai puţin. Cunoşti familia Vyse?

— A, nu-mi mai aduce aminte. Uite, nu m-aş mai sătura de Piazza Signoria.

— Sunt oameni cumsecade, şi foarte deştepţi; aşa cred eu că trebuie să fie inteligenţa autentică. N-ai vrea să mergi la Roma?

— Nu mi-aş dori nimic mai mult!

Piazza Signoria are prea multă piatră ca să spui despre ea că e o splendoare. Nu vezi nici iarbă, nici flori, zidurile nu sunt din marmură strălucitoare şi nu au nici petice roşcate de cărămidă, care să taie monotonia. Printr-o ciudată întâmplare – asta, dacă nu bănuim cumva existenţa unui spirit al locului – statuile care îi împrumută aerul sever nu inspiră nici inocenţa copilăriei şi nici exuberanţa tinereţii, ci mai degrabă împlinirile chibzuite ale maturităţii. Perseu şi Iudita, Hercule şi Tusnelda, toţi aceştia au săvârşit câte ceva memorabil în viaţa lor, ori au avut de suferit, şi astfel au dobândit nemurirea – ca urmare a experienţei, şi nicidecum înainte. Iată că nu doar în sălbăticia naturii, ci şi într-un loc ca acesta poate să se întâlnească un erou cu o zeiţă sau o eroină cu un zeu.

— Charlotte! strigă deodată fata. Am o idee: ce-ar fi s-o ştergem mâine la Roma, uite-aşa, să mergem la hotelul unde stă familia Vyse? Uite că ştiu şi eu ce vreau, în sfârşit: m-am săturat de Florenţa, asta e. Ia ascultă, ai zis că eşti în stare să mergi cu mine şi la capătul pământului. Aşadar, haidem! Hai să mergem!

Cu tot atâta însufleţire, domnişoara Bartlett îi dădu replica:

— Caraghioasă mică ce eşti! Mă rog dumitale, şi ce s-ar alege de excursia noastră pe dealuri, în cazul ăsta?

Două femei tulburau farmecul auster al pieţei, făcând haz împreună de o aşa propunere nepotrivită.

1. Punct de control, barieră (it.).

2. Vezi-ţi de drum, am treabă! (it.).

3. Pictor italian (1425-1499), unul dintre reprezentanţii şcolii florentine.

4. Cook’s Corner este o veche reţea comercială, bogat reprezentată, profilată pe o gamă completă de articole culinare, de la reţete şi produse culinare până la ustensile de bucătărie.

5. Pleacă de-aici! Hai, repejor! (it.).

VI

Reverendul Arthur Beebe, reverendul Cuthbert Eager, domnul Emerson, domnul George Emerson, domnișoara Eleanor Lavish, domnișoara Charlotte Bartlett și domnișoara Lucy Honeychurch ies la o plimbare cu trăsura în mijlocul naturii, conduși de italieni

O zi de neuitat. Însuşi Faeton părea că-i poartă în caleaşca lui – un ştrengar, tot numai foc şi nebunie tinerească, mânând fără milă caii stăpânului său, la deal pe drumul pietros. Domnul Beebe îl recunoscu imediat, căci personajul trecuse neatins de vârstă prin toate cele veacuri de credinţă şi păgânism: era Faeton în persoană, pogorât pe capra unei birje, chiar aici, în Toscana. Iar aceea căreia îi spusese să-l aştepte în drum şi care se dăduse drept sora lui nu era alta decât Persefona – înaltă, subţirică, palidă, revenind la casa mamei ei odată cu primăvara, încă ferindu-şi ochii, neobişnuiţi cu lumina soarelui. Prezenţa ei stârni protestele domnului Eager, convins că aici se ascundea ceva necurat şi că trebuie să ne ferim întotdeauna de impostori. Bunele femei îi săriră în ajutor zeiţei şi, după oarecare târguială şi numai cu condiţia să se înţeleagă limpede că era vorba de un mare hatâr, i se dădu voie zeiţei să se urce pe capră alături de zeul ei.

Faeton nu întârzie să-i treacă hamul stâng pe deasupra capului, ceea ce îi dădea putinţa să mâne caii cu braţul petrecut în jurul taliei ei. Gestul n-o deranjă pe fată câtuşi de puţin, iar domnul Eager, aşezat cu spatele la vizitiu, nu băgă de seamă necuviinţa, continuând liniştit conversaţia începută cu Lucy. Ceilalţi doi pasageri ai trăsurii erau domnul Emerson tatăl şi domnişoara Lavish. Căci, iată, se întâmplase ceva teribil: fără să-l consulte pe domnul Eager, domnul Beebe adăugase grupului încă pe atâţia. Cu toate că domnişoarele Bartlett şi Lavish se chinuiseră toată dimineaţa să găsească cele mai potrivite alăturări, îşi pierdură capul tocmai atunci când au apărut trăsurile. Ca urmare, domnişoara Lavish s-a suit lângă Lucy, în vreme ce

domnişoara Bartlett a nimerit în a doua trăsură, alături de domnii Beebe şi George Emerson.

Sărmanul pastor îşi văzu astfel spulberate iluziile despre grupul lui, atât de bine întocmit. Cât despre o eventuală invitaţie la ceai într-o vilă în stil renascentist, nici nu mai putea fi vorba acum. Lucy şi domnişoara Bartlett aveau oarecare stil, iar domnul Beebe, chiar dacă nu-i inspira o deosebită încredere, era totuşi un om care ştie să se poarte în lume. Dar o scriitoare vulgară şi ratată şi un gazetar care-şi omorâse soţia înaintea Domnului – ei bine, de-alde ăştia nu vor intra niciodată într-o vilă în compania sa.

Îmbrăcată elegant în alb, Lucy şedea ţeapănă şi iritată de toată această atmosferă cu miros de praf de puşcă. Era atentă la domnul Eager, ostilă vizavi de domnişoara Lavish şi vigilentă faţă de bătrânul Emerson. Din fericire, mulţumită unui prânz copios şi aerului tare de primăvară, acesta din urmă dormea. Lucy vedea întreaga tărăşenie ca pe un capriciu al soartei, căci dacă n-ar fi fost călătoria asta, ar fi reuşit să-l evite pe George Emerson, care se arătase dispus să ducă mai departe apropierea dintre ei doi. Îl refuzase, nu pentru că nu i-ar fi plăcut de el, ci pentru că nu ştia ce se întâmplase cu adevărat atunci şi bănuia că el ştie mai multe, ceea ce o speria de-a dreptul.

Nu atât cele petrecute în *Loggia* o îngrijorau pe Lucy, cât episodul de pe marginea râului. Să-ţi pierzi cumpătul la vederea morţii e de înţeles, dar să mai şi discuţi subiectul după aceea, apoi să treci de la discuţie la o tăcere încărcată de înţelesuri – ei bine, asta este o greşeală de neiertat, pe care n-o mai poţi pune pe seama emoţiilor de moment. După părerea ei, exista un grăunte de vinovăţie în felul cum contemplaseră amândoi apele tulburi ale râului şi apoi cum porniseră brusc spre casă, dintr-un impuls resimţit în acelaşi timp de amândoi, fără să fi schimbat o vorbă sau o privire măcar. Teama asta a ei de a nu cădea în păcat îi dădea confuzii la început, şi mai că s-ar fi simţit dispusă să se alăture grupului care mergea către Torre del Gallo. Însă cu cât îl evita mai mult pe George, cu atât îi venea să-l ocolească mai abitir. Şi uite, acum, ironia sorții mijlocea prin verişoara ei şi prin cele două feţe bisericeşti ca ea să nu părăsească Florenţa până ce nu va fi mers împreună cu el în această excursie pe dealuri.

Între timp, domnul Eager, care uitase complet mica lor înfruntare, făcea conversaţie:

— Aşadar călătoreşti, domnişoară Honeychurch. Studiezi artele plastice?

— O, Doamne! Nu, nicidecum.

— Poate studiezi natura umană, ca mine? se vârî în discuţie domnişoara Lavish.

— Deloc. Mă aflu aici doar ca turistă.

— Aha, făcu domnul Eager. Aşa deci? N-aş vrea să mi-o iei în nume de rău, dar noi, cei stabiliţi aici, îi compătimim sincer pe bieţii turişti, mânaţi de colo-colo ca nişte colete poştale, de la Veneţia la Florenţa, de la Florenţa la Roma, înghesuiţi laolaltă prin pensiuni ori hoteluri, neştiind nimic din ce există dincolo de copertele *Baedeker*-ului lor, preocupaţi doar să ştie că „au făcut“ cât mai multe locuri. Şi uite-aşa ajung ei să încurce oraşele, râurile, palatele, într-o încâlceală de nedesfăcut. Ştii, poate, anecdota din *Punch* cu americanca întrebându-şi tatăl: „Auzi, tati, ce-am văzut noi la Roma?“. Iar tatăl îi răspunde: „Păi, cred că Roma e acolo unde am văzut căţelul ăla galben“. Iată cu ce rămâneţi voi dintr-o călătorie, ha, ha, ha!

— Aveţi mare dreptate, îl aprobă domnişoara Lavish, care încercase de câteva ori să-i întrerupă cascada de ironii muşcătoare. Mărginirea şi superficialitatea turistului anglo-saxon sunt un adevărat flagel.

— Exact. Şi acum, domnişoară Honeychurch, să-ţi spun câte ceva despre comunitatea engleză din Florenţa, care este destul de numeroasă – desigur, nu sunt toţi la fel de… Unii au venit să facă negoţ, de exemplu. Dar majoritatea sunt veniţi la studii. Lady Helen Laverstock este preocupată în prezent de Fra Angelico. I-am pomenit numele fiindcă tocmai trecem pe lângă vila dumneaei, pe partea stângă. Nu, nu se vede decât dacă stai în picioare… Nu, nu te ridica, ai să cazi. E foarte mândră de gardul ei viu, atât de stufos. Înăuntru, izolare perfectă, ai zice că eşti aruncat cu şase sute de ani în trecut. Unii critici cred că grădina ei a fost chiar scena *Decameronului*, ceea ce o face şi mai interesantă, nu-i aşa?

— Păi, cum să nu! exclamă domnişoara Lavish. Ia spuneţi, şi unde plasează lumea scena acelei minunate zile a şaptea?

Însă domnul Eager continuă să-i spună domnişoarei Honeychurch că pe partea dreaptă locuia domnul Cutare, un american de mare clasă – o adevărată *rara avis*! – şi că mai la vale stăteau Cutăreştii.

— Cunoşti, fără îndoială, monografiile ei din seria *Medieval Byways*[1]? Cât despre el, lucrează în prezent la *Gemistus Pletho.* Uneori, când mă aflu la ceai pe frumosul lor domeniu, aud, dincolo de zid, scârţâitul tramvaiului electric urcând pe drumul cel nou, gemând de turişti prostănaci, asudaţi şi prăfuiţi, care se duc să „facă“ Fiesole

într-un ceas, ca să poată spune că au fost acolo, şi mă gândesc… mă gândesc că nu au nici cea mai vagă bănuială despre splendorile pe lângă care trec.

În tot răstimpul peroraţiei sale, cele două personaje de pe capra trăsurii se hârjoneau cu neruşinare, trezindu-i lui Lucy un ghimpe de invidie. Era limpede că ţineau cu tot dinadinsul să se destrăbăleze în voie şi că se simţeau tare bine, având putinţa s-o şi facă. Erau poate singurii care se bucurau cu adevărat de excursia asta. Legănându-se şi hurducându-şi fără milă călătorii, trăsura traversă Piazza Fiesole şi o luă pe drumul spre Settignano.

— *Piano! Piano!* strigă domnul Eager cu un gest nonşalant al mâinii pe deasupra capului.

— *Va bene, signore, va bene, va bene*, răspunse voios vizitiul, biciuindu-şi caii mai cu foc.

Domnul Eager şi domnişoara Lavish porniră o discuţie în contradictoriu pe seama lui Alessio Baldovinetti: era acesta oare una din seminţele Renaşterii, sau doar unul din roadele ei? Trăsura cealaltă rămăsese mult în urmă. Goana cailor se transformase în galop, iar trupul greoi al domnului Emerson, cufundat în continuare în somn, se prăvălea peste onorabilul preot cu regularitatea unui ceasornic.

— *Piano! Piano!* strigă el iar, aruncând o privire de martir înspre Lucy.

O hurducătură zdravănă îl înfurie de-a dreptul, făcându-l să se întoarcă în scaun. Vajnicul Faeton, care se străduia de o bună bucată de vreme s-o sărute pe Persefona lui, tocmai reuşise. Urmă o mică scenă, pe care domnişoara Bartlett a calificat-o, ceva mai târziu, drept extrem de neplăcută. Caii fură opriţi, îndrăgostiţii despărţiţi, tânărul putea să-şi ia adio de la bacşiş, iar fata trebuia neapărat să coboare.

— Dar e sora mea, protestă băiatul, întorcându-se cu o privire rugătoare spre muşteriii săi.

Dispreţuitor, domnul Eager catadicsi să-i spună că e un mincinos. Faeton lăsă ochii în pământ, jignit nu atât de conţinutul acuzaţiei, cât de maniera în care fusese rostită. În acest moment, domnul Emerson, pe care-l trezise oprirea bruscă, interveni declarând hotărât că îndrăgostiţii nu trebuie sub nici un motiv despărţiţi, şi-i bătu părinteşte pe spate, ca să le arate simpatia lui. Cât despre domnişoara Lavish, deşi nu-i prea venea să se alieze cu el, se simţi datoare să susţină, totuşi, o cauză romantică.

— Eu, una, zău că i-aş lăsa în pace, se avântă ea; numai că am impresia că nu m-aş bucura de cine ştie ce sprijin. Aşa sunt eu, întotdeauna iau convenţiile în răspăr. Asta numesc eu aventură!

— Nu trebuie să fim îngăduitori, îşi susţinu cauza domnul Eager, hotărât. Am ştiut tot timpul că vrea să ne sfideze; ne tratează ca pe de-alde turiştii lui Cook.

— Eu nu cred asta, protestă domnişoara Lavish, al cărei entuziasm pălea văzând cu ochii.

În cele din urmă sosi şi a doua trăsură, din care, coborând în mijlocul furtunii, înţeleptul domn Beebe îi asigură pe toţi că perechea se va căi, fără îndoială, în urma muştruluielii primite.

— Lăsaţi-i în pace, îl imploră domnul Emerson pe preot, pentru care de altminteri nu puteai spune că nutreşte vreo veneraţie. Ne întâlnim noi oare cu fericirea sinceră la tot pasul, ca s-o dăm jos de pe capră când vedem că s-a aşezat acolo? Să fii condus de doi îndrăgostiţi – păi şi un rege ne-ar invidia! Să-i despărţim? Păi dacă ăsta nu-i sacrilegiu, ce mai e?

Aici se făcu auzit glasul domnişoarei Bartlett, care spunea că începe să se adune lumea. Domnul Eager însă, care suferea mai degrabă de limbă lungă decât de o voinţă puternică, era hotărât să se facă auzit. Se adresă din nou vizitiului. În gura italienilor, limba lor curge ca un râu vijelios care se rostogoleşte peste bolovani şi prin cataracte menite să o ferească de monotonie. Italiana domnului Eager aducea însă cu şuierul unei fântâni care împroaşcă acid, într-un crescendo piţigăiat şi strident care se curmă brusc, în cele din urmă, cu un plescăit din limbă. Când tirada luă sfârşit, bietul băiat se întoarse rugător spre Lucy:

— *Signorina!...*

— *Signorina!* îl îngână Persefona într-un contralto răsunător şi arătă cu degetul spre cealaltă trăsură. Oare ce-o fi vrând să spună?…

Preţ de o clipă, cele două fete se priviră în ochi, după care Persefona coborî de pe capră.

— Victorie, în sfârşit! oftă domnul Eager plesnindu-şi palmele, pe când cele două vehicule se puneau din nou în mişcare.

— Ba nu-i nici o victorie, îl înfruntă domnul Emerson. E înfrângere toată ziua, căci dumneata ai despărţit doi oameni fericiţi.

Domnul Eager închise ochii, resemnat. Deşi împrejurările îl forţau să şadă alături de domnul Emerson, domnia sa refuza cu încăpăţânare să-i vorbească acestuia. Bătrânul însă, odihnit după somn, atacă subiectul cu multă vioiciune, poruncindu-i de-a dreptul lui Lucy să-l aprobe, apoi strigând către fiul său să-i sară în ajutor.

— Noi vrem să cumpărăm ce nu poţi cumpăra cu bani. Omul s-a tocmit să ne ducă cu trăsura, şi-şi face treaba. N-avem nici un drept asupra sufletului lui.

Domnişoara Lavish se încruntă. Nu-i cădea deloc bine că un personaj pe care-l calificase drept englez tipic vorbea din inimă.

— Nu ne ducea cum trebuie, obiectă ea. Ne-a zdruncinat tot drumul.

— Aici nu sunt de acord. Ba ne-a dus chiar foarte lin, ca prin somn, aş zice… Aha! Uite, acum da, ne zdruncină, dar nici nu-i de mirare. Îi vine să ne verse din trăsură, şi are toate motivele. Şi dacă aş fi superstiţios, mi-ar fi frică şi de fetişcană, pentru că nu se face să-i răneşti pe tineri. Ai auzit vreodată de Lorenzo de Medici?

Domnişoara Lavish se burzului.

— Bineînţeles că am auzit. Vă referiţi la Lorenzo il Magnifico, sau la Lorenzo, ducele de Urbino, sau la celălalt Lorenzo, supranumit Lorenzino din cauza staturii lui pitice?

— Dumnezeu ştie. Şi poate că ştie, într-adevăr, pentru că eu vorbesc de Lorenzo poetul, care a scris un vers – am auzit ieri – şi care sună aşa: „Să nu te iei de piept cu primăvara“.

Domnul Eager nu se putea abţine în faţa unei ocazii de a-şi arăta erudiţia.

— „*Non fate guerra al Maggio*“, murmură dânsul. „Să nu te războieşti cu luna mai“, acesta ar fi înţelesul corect.

— Ei, necazul e că noi tocmai asta făcurăm. Ia priviţi – şi arătă spre Val d’Arno[2], care se vedea printre copacii înmuguriţi, întinzându-se până departe, în vale. Cincizeci de mile de primăvară, pe care am venit să le admirăm de aici, de sus. Credeţi că e vreo diferenţă între primăvara naturii şi primăvara omului? Dar noi, nu şi nu, ne năpustim s-o ridicăm în slăvi pe una şi s-o terfelim pe cealaltă, parcă înciudaţi că amândouă sunt totuşi conduse de aceeaşi lege eternă.

Bătrânul nu primi însă încurajări din nici o parte. Domnul Eager dădu semnalul de oprire şi adună grupul laolaltă pentru plimbarea pe deal. Între locul unde se aflau şi colinele de la Fiesole se întindea o vale ca un uriaş amfiteatru, cu terase de măslini abia ghiciţi în depărtare, iar drumul pe care urcaseră cotea pe un promontoriu la poalele căruia se aşternea câmpia. Acest promontoriu, necultivat, umed, acoperit de tufişuri între care se mai iţea câte un copac ici şi colo, îl cucerise pe Alessio Baldovinetti, acum cinci veacuri. Pictorul acesta sârguincios şi oarecum obscur suise până aici, poate în slujba artei sale, sau poate doar din

bucuria drumeţiei. De aici a privit el valea râului Arno şi Florenţa, şi le-a aşternut apoi pe pânză – o realizare, totuşi, modestă. Dar unde se aşezase el, mai precis? Aceasta era întrebarea căreia spera să-i găsească acum răspuns domnul Eager, susţinut cu entuziasm de domnişoara Lavish, atrasă din fire de orice i-ar fi putut oferi sămânţa unei enigme.

Ei, dar nu e uşor să porţi în minte tablourile lui Alessio Baldovinetti, chiar dacă ai avut grijă să le mai priveşti o dată înainte de a porni la drum. Pâcla aşternută pe vale îngreuna şi mai mult această sarcină.

În timp ce săreau de la un smoc de iarbă la altul, drumeţii noştri aveau tot atâta grijă să rămână adunaţi pe cât de mare le era dorinţa de a o lua în direcţii diferite. În cele din urmă, se împărţiră în bisericuţe: Lucy se ţinu de domnişoarele Bartlett şi Lavish, Emerson tatăl şi fiul se întoarseră să poarte discuţii filosofice cu vizitiii, iar cele două feţe bisericeşti fură lăsate unul în seama celuilalt, dacă tot îi lega aceeaşi vocaţie.

Cele două cucoane nu întârziară să-şi dea jos masca şi începură să ciripească în şoapta aceea piţigăiată care-i era atât de familiară lui Lucy, dar nicidecum despre Alessio Baldovinetti, ci despre călătoria lor. Domnişoara Bartlett se interesase unde lucrează domnul George Emerson, care-i răspunsese laconic: „La calea ferată“. Îi părea rău că-l întrebase. Nu l-ar mai fi întrebat dacă ar fi ştiut că va căpăta un răspuns atât de penibil. Domnul Beebe schimbase subiectul cu multă abilitate, iar ea spera că nu-l jignise prea tare pe tânăr cu întrebarea ei.

— La calea ferată! icni domnişoara Lavish. Să mori, nu alta! Păi cum altfel – calea ferată, bineînţeles! E figura tipică de hamal – pe linia… pe South-Eastern!…

Femeia nu-şi mai putea stăpâni râsul.

— Eleanor, taci din gură! încercă domnişoara Bartlett să-i domolească exuberanţa. Sst! Ne aud Emersonii…

— Nu mă pot opri, dă-mi voie să mă desfăşor. Aşadar, hamal…

— Eleanor!

— Nu-ţi fă griji, dragă, o linişti Lucy. Emersonii nu aud, şi chiar dacă ar auzi, nu s-ar sinchisi.

Domnişoara Lavish nu păru foarte încântată de intervenţia ei.

— Ia te uită, domnişoara Honeychurch trage cu urechea! se stropşi dânsa. Ah! Uf! Obraznică mică, du-te de aici!

— A, Lucy, dar tu trebuia să stai cu domnul Eager, zău aşa.

— Nu ştiu pe unde sunt ei, şi nici nu mă interesează, de fapt.

— Domnul Eager se va simţi jignit. În fond, pentru tine a făcut excursia asta.

— Te rog, prefer să rămân aici, cu voi.

— Ei, nu se poate, şi eu sunt de aceeaşi părere, se vârî şi domnişoara Lavish. Parc-am fi la o serbare şcolară, fetele s-au tras de o parte şi băieţii de alta. Noi avem de discutat chestiuni serioase, care nu pică bine în urechile dumitale.

Dar fata era încăpăţânată. Acum, când se apropia sfârşitul sejurului în Florenţa, nu se mai simţea în largul ei decât în compania celor care îi erau indiferenţi. Domnişoara Lavish era o astfel de persoană, şi acelaşi lucru îl simţea şi faţă de Charlotte, cel puţin pentru moment. Şi-ar fi dorit să nu le fi enervat cu remarca aceea, căci iată, acum păreau hotărâte să scape de prezenţa ei.

— Ce repede oboseşte omul, zise domnişoara Bartlett. Of, ce păcat că nu sunt aici Freddy şi mama ta.

Altruismul domnişoarei Bartlett avu darul să veştejească şi ultimul lăstar de entuziasm. Nici priveliştea din jur n-o mai încânta pe Lucy, care se hotărî să nu-şi mai deschidă porţile sufletului până ce nu se va vedea la Roma, în siguranţă.

— Atunci hai să ne aşezăm, propuse domnişoara Lavish, şi admiraţi-mi spiritul de prevedere.

Cu faţa toată numai zâmbet, dădu la iveală două petice pătrate din material impermeabil, croite anume să protejeze fundul turistului de iarba jilavă sau de treptele reci de marmură, şi se aşeză pe unul dintre ele. Cine îl va lua pe celălalt?

— Lucy. Fără discuţie, Lucy. Eu pot să stau şi pe pământ – zău aşa, n-am mai avut reumatism de ani de zile. Dacă simt că nu mi-e bine, am să stau în picioare. Ia închipuieşte-ţi ce-ar zice mama ta dacă te-aş lăsa să stai pe iarba umedă cu rochia ta albă.

Domnişoara Bartlett se aşeză greoi pe locul care părea a fi cel mai umed.

— Aşa, iată-ne instalaţi cum nu se poate mai comod. Chiar dacă rochia mea e mai subţire, e maro, aşa că n-o să se vadă. Ia loc, dragă; zău aşa, eşti prea moale, fii şi tu mai hotărâtă. Apoi, dregându-şi vocea: Nu, nu vă alarmaţi, nu-i răceală. E o tuse măruntă, o am de trei zile; n-are nimic de-a face cu statul meu aici.

Nu rămânea decât un singur mod de a rezolva situaţia. Cinci minute mai târziu, învinsă de pătrăţelul impermeabil, Lucy porni în căutarea domnilor Beebe şi Eager. Se adresă celor doi vizitii, care stăteau tolăniţi în caleştile lor,

parfumând pernele cu fum de ţigară de foi. Năzdrăvanul nostru, un tânăr osos înnegrit de soare, o întâmpină curtenitor ca o gazdă şi familiar ca o rudă.

— *Dove?* reuşi Lucy să rostească, după un lung efort de gândire.

Chipul tânărului se lumină; fireşte că ştia unde, nici nu trebuia să mergi prea mult. Mătură cu braţul trei sferturi de orizont. Nu trebuia decât să fie sigur că ştie unde. Îşi duse degetele la frunte şi apoi le întinse spre ea, arătându-i, parcă, toată ştiinţa pe care o scosese de acolo.

Ei da, mai trebuia ceva. Cum se spune în italiană la preoţi?

— *Dove buoni uomini?* reuşi ea în cele din urmă. Buni? Haida-de, zău că nu era adjectivul potrivit pentru acele nobile feţe! Tânărul îi arătă fetei ţigara de foi din mâna lui.

— *Uno… piu… piccolo*, mai cârpi ea, vrând să spună, de fapt: „Ţigara ţi-a dat-o domnul Beebe, cel mai scund dintre cei doi bărbaţi buni?“.

Ca de obicei, avu dreptate şi acum. Băiatul priponi îndată calul de un copac, îi trase un picior în chip de poruncă să stea liniştit, şterse praful de pe trăsură, îşi aranjă părul şi pălăria, îşi aranjă mustaţa şi, în mai puţin de un sfert de minut, se arătă gata să o conducă. Italienii au un talent înnăscut să te ducă unde trebuie. Parcă ar avea tot pământul înaintea ochilor, dar nu ca pe o hartă, ci ca pe o tablă de şah, unde nu le scapă nici o mişcare a pieselor. Să găseşti un loc e la îndemâna oricui, dar să găseşti un om e un dar de la Dumnezeu.

Nu se opri decât o singură dată, ca să-i culeagă o mână de violete superbe, pentru care ea îi mulţumi cu neprefăcută bucurie. Alături de acest om simplu, lumea apărea dintr-odată frumoasă şi nesulemenită. Pentru prima oară, Lucy simţi cu adevărat atingerea primăverii. Braţul tânărului cuprinse cu un gest graţios împrejurimile: o abundenţă de violete şi alte minunăţii – n-ar vrea şi ea să le vadă?…

— *Ma, buoni uomini…*

Băiatul se înclină. Desigur. Mai întâi oamenii buni, violetele mai târziu. Porniră în pas vioi printre tufişurile care deveneau din ce în ce mai dese. Se apropiau de marginea promontoriului şi fragmente de peisaj treceau pe lângă ei prin rămurişul încâlcit. Băiatul era preocupat de ţigara lui de foi, dar şi de crengile pe care avea grijă să le tragă îndărăt ca să deschidă drum fetei. Cât despre ea, era fericită că scăpase de plictiseală şi se bucura din plin de fiecare pas, de fiece rămurică.

— Asta ce-a fost?

Auzise un glas în pădure, departe în spatele lor. Să fie domnul Eager? Tânărul ridică din umeri. Uneori, ignoranţa italianului te miră mai mult decât toate câte le ştie. Nu-l putu face să înţeleagă nicicum că trecuseră, probabil, pe lângă cei doi preoţi. Dar iată, peisajul se deschise înaintea lor, cu râul şerpuind departe, câmpia aurie şi colinele din jur.

— *Eccolo!* exclamă tânărul.

În aceeaşi clipă, fata simţi cum îi fuge pământul de sub picioare. Scoase un ţipăt şi alunecă într-un luminiş, unde se trezi înconjurată de o adevărată oază de lumină şi frumuseţe. Se afla într-o poieniţă acoperită de un covor de violete.

— Curaj! îl auzi strigând pe însoţitorul ei, la vreo doi metri deasupra. Curaj şi iubire!

Lucy rămase fără glas. De la picioarele ei, pământul se povârnea într-o pantă abruptă în josul căreia violetele curgeau în pâraie, râuleţe şi cataracte, inundând tăpşanul cu un albastru intens, învolburându-se în jurul copacilor sau adunându-se în adevărate iazuri acolo unde găseau o adâncitură, năpădind iarba cu pete înspumate de azur. Niciodată nu mai văzuse atâta bogăţie; poiana asta era, pesemne, însuşi izvorul întregii frumuseţi ce se revarsă pe pământ.

Acolo, pe marginea tăpşanului, stând în picioare, se afla bărbatul cel bun. Nu era însă omul bun la care se gândea Lucy; unde mai pui că era şi singur.

George se răsuci în loc la auzul zgomotului făcut de ea. Preţ de o clipă, rămase în contemplarea unei fiinţe căzute, parcă, din cer. Văzu fericirea îmbujorată de pe chipul ei, prinse unduirea albastră a florilor pe poalele rochiei. Tufişurile de deasupra lor se închiseră la loc. El înaintă nestăpânit şi o sărută.

Lucy nu apucă să rostească un cuvânt, nici nu apucă să-şi dea bine seama ce i se întâmplă, când auzi o voce strigând:

— Lucy! Lucy! Lucy!

Tihna tainică a vieţii fusese destrămată de domnişoara Bartlett, a cărei siluetă cenuşie se profila în peisaj ca un spin.

1. În traducere aproximativă: *Locuri mai puţin cunoscute ale Evului Mediu.*

2. Valea râului Arno (it.).

VII

Se întorc drumeţii

Lucy nu reuşea să descâlcească iţele jocului complicat care se desfăşurase toată după-amiaza pe deal, şi nici nu-şi putea lămuri în ce tabere jucau actorii. Domnul Eager le întâmpinase cu o privire suspicioasă, dar Charlotte îl ţinuse la distanţă cu sporovăiala ei neîntreruptă. Domnului Emerson, care-şi căuta fiul, i s-a spus cam pe unde l-ar putea găsi. Domnului Beebe, care îşi asumase delicatul rol al părţii neutre, îi reveni sarcina să-i adune pe toţi pentru drumul de întoarcere. Era o atmosferă generală de confuzie şi bâjbâială. Zeul Pan se afla printre ei – nu marele zeu Pan, îngropat în uitare de două mii de ani, ci zeul Pan cel mărunţel, care îi vâră pe oameni în tot felul de încurcături şi se află în spatele oricărui picnic ratat. Domnul Beebe se rătăcise de toţi şi se văzu singur în faţa coşuleţului cu sandvişuri, pe care îl adusese cu gândul de a le face tuturor o surpriză plăcută. Domnişoara Lavish se pierduse de domnişoara Bartlett. Lucy se pierduse de domnul Eager. Domnul Emerson se pierduse de George. Domnişoara Bartlett pierduse un pătrăţel de stofă impermeabilă. În fine, Faeton pierduse partida.

Căci de pierdut o pierduse, nu mai încăpea nici o îndoială. Se urcă pe capră tremurând, cu gulerul ridicat, profeţind sumbru cum că vremea se va strica foarte curând.

— Trebuie să plecăm imediat, le spuse el. Domnişorul o să vină pe jos.

— Cum, atâta amar de drum? O să-i ia ore întregi, comentă domnul Beebe.

— Cam aşa ceva. Eu i-am spus că nu face bine. Tânărul evita privirile tuturor, poate şi pentru că îl amăra peste fire gustul înfrângerii. Era singurul care jucase cu măiestrie, folosindu-şi instinctul cu toată buna credinţă, în timp ce toţi ceilalţi nu puneau în joc decât urmele unei inteligenţe precare. El era singurul care văzuse cu adevărat cum stau lucrurile şi ştia foarte bine cum şi-ar fi dorit el să stea lucrurile. Era singurul care citise corect mesajul pe care îl primise şi Lucy cu cinci zile în urmă de pe buzele unui muribund. Nu-i vorbă, îl putea citi şi Persefona, care-şi petrece jumătate din viaţă în mormânt. Dar nu şi englezoii

ăştia, care au mintea greoaie şi, când ajung la cunoaştere, de multe ori e prea târziu.

Rareori se întâmplă ca gândurile unui vizitiu, oricât ar fi ele de luminate, să afecteze viaţa clienţilor săi. El se dovedea însă a fi cel mai abil dintre toţi adversarii domnişoarei Bartlett, deşi nici pe departe cel mai periculos. Odată întorşi în oraş, intuiţia şi puterea lui de pătrundere nu vor mai da bătaie de cap unor englezoaice de familie bună. Sigur, era foarte neplăcut, fiindcă domnişoara Bartlett îi zărise chipul oacheş printre tufişuri – aşadar, putea oricând să dea în vileag toată povestea la cârciumă. Dar, în fond, ce legătură avem noi cu cârciumile? Pericolul mare pândeşte în saloane, şi tocmai bârfele de salon erau adevăratul motiv de îngrijorare pe care îl rumega domnişoara Bartlett pe drumul de întoarcere, când ieşiră în lumina blândă a soarelui. Lângă ea şedea Lucy, iar de pe locul din faţă, cu o expresie vag bănuitoare, domnul Eager încerca să-i surprindă privirea, în timp ce conversaţia se învârtea în jurul lui Alessio Baldovinetti.

Ploaia şi întunericul căzură deodată, adunându-le pe cele două femei sub un parasol cu totul nepotrivit împrejurărilor. Un trăsnet îi smulse un ţipăt speriat domnişoarei Lavish, aflată în trăsura din faţă. La următorul i se alătură şi Lucy. Domnul Eager o încurajă pe un ton competent:

— Curaj, domnişoară Honeychurch, curaj şi credinţă. Aş zice că groaza aceasta în faţa elementelor dezlănţuite ale naturii este aproape o blasfemie. Crezi dumneata că toţi norii aceştia, tot acest uriaş spectacol electric a fost pus la cale numai ca să ne şteargă pe noi de pe faţa pământului?

— Ei, nu, sigur că nu…

— Chiar dacă o luăm ştiinţific, posibilitatea să fim loviţi este infimă. Cuţitele de oţel, singurele obiecte care ar putea atrage trăsnetul, sunt în trăsura cealaltă. Şi, în orice caz, suntem mult mai feriţi decât dacă am merge pe jos. Curaj, deci; curaj şi credinţă.

Pe sub pătură, Lucy simţi cum verişoara ei o strânge delicat de mână. Uneori, nevoia unui gest de compasiune este atât de mare, încât nu ne mai gândim la ce anume ar vrea să spună acel gest, sau cât ne va îndatora el mai târziu. Măruntul efort muscular, făcut într-un moment cum nu se poate mai potrivit, îi aduse domnişoarei Bartlett mai mult câştig decât ar fi putut aduna în ore întregi de morală sau interogatoriu. Îşi repetă gestul ceva mai târziu, când trăsurile se opriră pe la jumătatea drumului.

— Domnule Eager! strigă domnul Beebe. Avem nevoie de ajutorul dumneavoastră, sunteţi bun să ne serviţi de

tălmaci?

— George! urlă domnul Emerson. Întreabă-l pe vizitiul dumitale încotro a luat-o George. Băiatul poate să se rătăcească, ori să fie omorât!

— Mergeţi, domnule Eager, interveni şi domnişoara Bartlett. Nu, nu-l întrebaţi pe vizitiu, el nu ne e de nici un ajutor. Mergeţi să-i fiţi alături bietului domn Beebe, cred că mai are puţin şi o să-şi iasă din minţi.

— Poate să moară! striga bătrânul întruna. Băiatul poate să moară acolo!

— Comportament tipic, comentă cuviosul, coborând din trăsură. În faţa realităţii, urmă dânsul, genul acesta de oameni îşi pierde întotdeauna cumpătul.

— El ce ştie? şopti Lucy de îndată ce rămaseră singure. Charlotte, cât ştie domnul Eager?

— Nu ştie nimic, scumpa mea. Nu ştie nimic. Dar – şi arătă în direcţia vizitiului – el ştie totul. Ia stai, draga mea, ce-ar fi dacă… – şi dădu la iveală săculeţul ei cu bani. Of, e îngrozitor să te încurci cu oameni din ăştia, de condiţie joasă. A văzut tot.

Bătându-l pe Faeton pe spate cu *Baedeker*-ul, femeia îi oferi un franc.

— *Silenzio!* îi porunci dânsa.

— *Va bene,* răspunse el, acceptând banul. Măcar se alegea cu ceva, totuşi, pe ziua de azi. Gestul lui o dezamăgi pe Lucy – însă, la urma urmei, ea nu era decât o biată fecioară muritoare.

Deodată se auzi o explozie ceva mai departe, pe drum. Atras de firul suspendat al tramvaiului, trăsnetul doborâse unul dintre piloni. Cine ar putea spune dacă scurta lor oprire nu-i scăpase de la dezastru? Luând întâmplarea ca pe o salvare providenţială, se simţiră cu toţii copleşiţi de un torent nestăvilit de dragoste şi sinceritate care, dacă ar fi lăsat să curgă necurmat, ar putea face să rodească fiecare ceas din viaţa omului. Coborâră din trăsuri, se îmbrăţişară. Trăiau acea imensă bucurie de a-şi ierta unii altora toate păcatele şi de a fi la rândul lor iertaţi. Preţ de o clipă, avură revelaţia bunătăţii fără hotar.

Bătrânii fură primii care se treziră din reverie, căci odată ajunşi în culmea emoţiei, îşi aduseră aminte că purtarea lor nu era demnă de nişte oameni binecrescuţi. După un calcul sumar, domnişoara Lavish trase concluzia că n-ar fi fost surprinşi la locul accidentului nici dacă îşi continuau drumul. Cu discretă pioşenie, domnul Eager depănă în barbă o scurtă rugăciune. Cei doi vizitii, însă, nu se mai opreau din osanale ridicate driadelor şi sfinţilor, cale de mai multe mile pe

drumul desfundat şi întunecat. La rândul ei, Lucy îşi revărsa sufletul în poala verişoarei sale.

— Charlotte, draga mea Charlotte, sărută-mă. Încă o dată!… Numai tu mă poţi înţelege. Doar m-ai prevenit să fiu prudentă. Şi eu, care credeam… eu credeam că mă maturizez…

— Nu mai plânge, scumpa mea; hai, linişteşte-te.

— Am fost o încăpăţânată şi o proastă – mai rău decât îţi închipui, mult mai rău. O dată, pe malul râului… vai, dar n-o să moară – n-o să moară, nu-i aşa?

Acest din urmă gând îi curmă accesul de căinţă. La urma urmei, drumul deschis era mai expus urgiei decât pădurea, dar Lucy îşi închipuia că primejdia pândeşte pe oricine, dacă i se întâmplase să treacă atât de aproape de ea.

— Nădăjduiesc că nu. Nimeni nu şi-ar dori să se întâmple una ca asta.

— De fapt, nu e un om care să… Cred că a fost luat prin surprindere, ca şi mine, data trecută. Dar de data asta nu am nici o vină, crede-mă – pur şi simplu, am alunecat şi m-am trezit într-o mare de violete… Ba nu, de ce să mint: un pic vinovată sunt şi eu. Ştii, mi-au venit nişte gânduri prosteşti. Cerul parcă era de aur topit, pământul tot numai un covor albastru, şi o clipă am crezut că am înaintea ochilor un personaj din cărţi.

— Personaj din cărţi?

— Da, cărţile acelea cu eroi, cu zei, închipuiri de şcolăriţă…

— Şi după aceea?

— Charlotte, dar ştii şi tu foarte bine ce a fost după aceea.

Domnişoara Bartlett rămase tăcută. Ştia, într-adevăr, cam tot ce se putea şti. Într-un impuls de afecţiune, o înlănţui cu braţele pe tânăra ei verişoară, trăgând-o la piept. Tot restul drumului, trupul lui Lucy fu scuturat de suspine adânci, pe care nimeni şi nimic nu le putea stăvili.

— Vreau să fiu sinceră, şoptea ea. E atât de greu să fii absolut sincer…

— Nu te mai necăji, draga mea. Ai răbdare să te mai linişteşti şi o să stăm de vorbă pe îndelete în camera mea, înainte de culcare.

Când ajunseră în oraş, amândouă se ţineau strâns de mână. Fata era de-a dreptul uimită să vadă cum toată emoţia aceea năvalnică de adineauri secase atât de repede în inimile celorlalţi. Furtuna încetase. Domnul Emerson nu mai era chiar atât de îngrijorat în privinţa fiului său; domnul Beebe îşi recăpătase buna dispoziţie, iar domnul Eager îşi mutase

de-acum atacurile asupra domnişoarei Lavish. Singura pe care se putea bizui rămânea Charlotte – Charlotte, a cărei aparenţă ascundea atâta sensibilitate şi iubire!

Savurând perspectiva destăinuirilor, Lucy plutea într-o stare vecină cu fericirea, care o ajută să traverseze cu graţie o seară lungă şi plictisitoare. Nu se gândea atât la cele întâmplate, cât la felul cum să-şi descrie trăirile. Toate senzaţiile ei, răbufnirile de curaj, bucuria aceea fără motiv, clipele de neînţeleasă mâhnire, toate acestea trebuiau dezvăluite cu multă grijă verişoarei ei – pentru ca apoi, într-o binecuvântată şi totală încredere, să le descâlcească şi să le descifreze împreună pe toate. „În sfârşit“, îşi zicea, „am să ajung şi eu să mă înţeleg pe mine şi să nu mă mai tulbure tot felul de lucruri ivite din te miri ce şi care nici nu ştii ce-ar mai putea să însemne.“

O refuză categoric pe domnişoara Alan când aceasta o rugă să le cânte ceva. Muzica i se părea acum a fi o îndeletnicire copilărească. Rămase nedezlipită de verişoara ei, care, cu o răbdare admirabilă, asculta o poveste interminabilă despre nişte bagaje pierdute. Când, de bine, de rău, se sfârşi tărăşenia, Charlotte prinse a-şi depăna şi ea propria păţanie. Lucy simţea că explodează, nu alta. În zadar încercă să taie firul povestirii, sau măcar s-o scurteze cumva. Ceasul arăta deja o oră târzie când domnişoara Bartlett şi-a recuperat în sfârşit bagajul pierdut şi a încheiat, pe tonul ei obişnuit de reproş bonom:

— Eu, una, draga mea, aş merge totuşi la culcare. Hai în camera mea, să-ţi pieptăn părul cum se cuvine.

Cu gesturi nu lipsite de oarecare solemnitate, Charlotte închise uşa odăii şi îi oferi fetei un scaun din trestie împletită.

— Aşadar, ce-i de făcut? deschise ea discuţia. Întrebarea o luă prin surprindere pe Lucy, căreia nu-i trecuse prin minte că ar avea ceva de făcut. Ea nu aşteptase toată seara decât ocazia de a-şi mărturisi cât mai amănunţit emoţiile.

— Ce-i de făcut? E o problemă pe care numai tu o poţi rezolva, scumpa mea.

Afară, ploaia aluneca pe geamurile întunecate, iar în odaia mult prea mare plutea o umezeală rece. Toca domnişoarei Bartlett se odihnea pe scrin, alături de o lumânare aprinsă. Umbre ireale, monstruoase, dănţuiau pe uşa zăvorâtă. Un tramvai trecu scrâşnind în noapte. Lucy nu-şi putea explica tristeţea, căci lacrimile i se zvântaseră de mult. Îşi ridică ochii în tavan, unde grifonii şi îngeraşii îşi pierduseră forma şi culoarea, semănând cu nişte fantome ale veseliei.

— Plouă de aproape patru ore, vorbi ea într-un târziu.

Domnişoara Bartlett nu dădu atenţie observaţiei.

— Cum propui să-i închidem gura?

— Cui, vizitiului?

— Nu, fetiţo, domnului George Emerson.

Lucy se ridică şi începu să măsoare camera gânditoare.

— Nu înţeleg, zise.

De fapt înţelegea foarte bine, dar se răzgândise dintr-odată în privinţa sincerităţii absolute.

— Cum ai să-l faci să nu vorbească despre ce s-a întâmplat?

— Nu ştiu de ce, dar am impresia că vorbăria îi este ceva cu totul străin.

— Ei da, şi eu înclin să-l judec cu îngăduinţă. Dar din păcate am mai întâlnit eu soiul ăsta de oameni, care nu-şi prea ţin gura când e vorba de isprăvile lor.

— Isprăvi?! sări Lucy ca arsă la auzul oribilului plural.

— Sărăcuţa de tine, chiar credeai că i se întâmplă pentru prima oară? Ia ascultă, hai să ne gândim nu mai departe de propriile lui vorbe. Îţi aduci aminte când discuta cu domnişoara Alan la prânz, într-o zi, şi i-a spus că a-ţi plăcea un om nu este decât un motiv în plus pentru a-ţi plăcea şi un altul?

— Da, zise Lucy, care fusese atunci încântată de această speculaţie.

— Ei bine, eu nu sunt o sclifosită şi nu m-aş grăbi să-l calific drept un tânăr depravat, dar e limpede că-i lipseşte orice rafinament. Să zicem că asta s-ar datora unui trecut trist şi unei educaţii deplorabile, dacă vrei. Oricum, însă, asta nu răspunde întrebării noastre: ce e de făcut?

Lui Lucy îi veni brusc o idee care, dacă i-ar fi venit mai devreme şi ar fi susţinut-o cu toată convingerea, se putea dovedi cea mai bună soluţie:

— Eu propun să stau de vorbă cu el.

Sincer speriată, domnişoara Bartlett scăpă un ţipăt scurt.

— Vezi tu, Charlotte, n-am să uit niciodată bunătatea ta; dar, aşa cum ai spus tu însăţi, asta este problema mea. A mea şi a lui.

— Şi ai de gând cumva să-l implori, să-i cerşeşti discreţia?

— În nici un caz. Dar nici nu intră în discuţie, pentru că orice l-ai întreba, el îţi răspunde clar, da sau nu – şi gata. La început îmi era teamă de el, dar acum nu-mi mai este, nici un pic.

— Doar pentru tine trebuie să ne temem, draga mea. Eşti atât de tânără şi lipsită de experienţă şi ai trăit numai printre oameni cumsecade, aşa că nu-ţi dai seama cum pot fi

bărbaţii, ce plăcere grosolană le face uneori să insulte o femeie, al cărei sex nu e de natură s-o protejeze şi să-i vină în ajutor. Ce s-ar fi întâmplat, de pildă, azi după-amiază, dacă n-aş fi apărut eu?

— Nu-mi dau seama, zise Lucy pe un ton grav. Ceva în glasul ei o făcu pe domnişoara Bartlett să repete întrebarea cu şi mai multă hotărâre:

— Spune, ce s-ar fi întâmplat dacă nu apăream eu?

— Nu-mi dau seama, repetă Lucy.

— Cum i-ai fi răspuns la afrontul pe care ţi l-a făcut?

— De vreme ce ai apărut tu, n-am avut timp să mă gândesc.

— Bine, dar acum nu poţi să-mi spui cum ai fi reacţionat?

— Aş fi…

Lăsând răspunsul în aer, fata se duse la fereastra pe care şiroia apa; încercă să vadă ceva în întunericul de afară. Nici ea nu ştia ce ar fi făcut atunci.

— Pleacă de la fereastră, dragă, te vede lumea din stradă.

Lucy se conformă. Era sub tutela verişoarei ei şi nu mai putea face nimic să schimbe atitudinea de supunere pe care şi-o asumase de la bun început. Nici una dintre ele nu mai făcu vreo referire la propunerea ei de a sta de vorbă cu George ca să aranjeze lucrurile împreună, într-un fel sau altul. Domnişoara Bartlett deveni dintr-odată patetică:

— Of, de ce n-avem un bărbat adevărat cu noi! Suntem două biete femei neajutorate, tu şi cu mine. Pe domnul Beebe nu te poţi bizui în nici un fel. Ar fi domnul Eager, dar tu nu ai încredere în dânsul. Măcar fratele tău să fi fost aici! O fi el tinerel, dar sunt sigură că un afront adus surorii lui ar fi trezit leul din el. Cavalerismul n-a murit încă, slavă Domnului; mai sunt încă bărbaţi care să dea femeii respectul cuvenit.

În timp ce vorbea, îşi scotea pe rând inelele, care nu erau tocmai puţine, şi le aranja frumos pe o pernuţă. Suflă în mănuşi, apoi schimbă subiectul:

— O să ne fie greu să prindem trenul de dimineaţă, dar trebuie să încercăm.

— Ce tren?

— Trenul spre Roma.

Fata primi vestea cu aceeaşi nonşalanţă cu care fusese transmisă.

— Şi la ce oră pleacă trenul spre Roma?

— La opt.

— *Signora* Bertolini are să se supere.

— N-avem ce-i face, zise domnişoara Bartlett, abţinându-se totuşi să adauge că anunţase deja plecarea lor.

— Ne va pune să plătim toată săptămâna de cazare.

— Probabil că da. În orice caz, ne vom simţi mult mai bine la hotelul unde stă familia Vyse. Parcă ceaiul de după-amiază e gratis acolo, nu?

— Da, dar vinul e mai scump.

După această remarcă, Lucy rămase tăcută şi nemişcată. Cu ochi obosiţi, o vedea pe Charlotte ca prin vis, umblând ca o stafie de colo până colo.

Începură să-şi facă bagajele, căci nu aveau timp de pierdut dacă voiau să prindă trenul de Roma. Împinsă de la spate, Lucy umbla năucă de la o cameră la cealaltă, sâcâită de corvoada împachetatului la lumina lumânării. Charlotte, al cărei simţ practic nu era completat de îndemânare, stătea în genunchi lângă un cufăr de voiaj gol şi se străduia fără succes să-i căptuşească fundul cu cărţi de mărimi şi grosimi diferite. Oftă de câteva ori, căci poziţia aplecată îi dădea dureri de şale. Cu toată diplomaţia ei, nu putea să nu-şi recunoască oarece semne de îmbătrânire.

Fata o auzi oftând tocmai când intra în cameră şi fu cuprinsă de unul din acele impulsuri de duioşie cărora niciodată nu le putuse afla un motiv anume. Nu simţea decât că lumânarea ar arde mai bine, împachetatul ar merge mai uşor şi lumea ar fi mai fericită dacă ar putea şi ea să ofere şi să primească un pic de dragoste curată din partea unui om. Mai avusese şi altă dată sentimentul acesta, dar parcă niciodată atât de puternic ca acum. Se lăsă în genunchi lângă verişoara ei şi o cuprinse în braţe. Domnişoara Bartlett răspunse îmbrăţişării cu tandreţe şi căldură. Nu era deloc proastă, însă, şi ştia foarte bine că Lucy nu o iubeşte cu adevărat, ci mai degrabă îşi dă silinţa s-o iubească. După un răstimp, sparse tăcerea, cu o uşoară nuanţă de ameninţare în glas:

— Scumpa mea Lucy, n-ai să mă poţi ierta niciodată.

Lucy îşi reveni numaidecât, căci experienţa amară îi arătase ce înseamnă s-o ierţi pe domnişoara Bartlett. Duioşia o părăsi treptat şi, slăbind un pic îmbrăţişarea, spuse:

— Charlotte, draga mea, ce vrei să spui? De parcă aş avea eu ceva să-ţi iert?!

— Ai o mulţime; şi eu, la rândul meu, am multe să-mi iert. Ştiu prea bine cât de mult te supăr, la fiecare mişcare.

— Ba nu-i…

Domnişoara Bartlett îşi intră în rolul ei preferat, acela de martir îmbătrânit înainte de vreme.

— Vai, ba da! Simt eu că voiajul nostru nu este ceea ce speram să fie. Trebuia să-mi închipui că n-o să meargă. Tu ai nevoie de cineva mai tânăr, mai în putere şi mai înţelegător. Eu sunt prea plictisitoare şi demodată, nu sunt bună decât să-ţi fac bagajele şi să le desfac.

— Te rog…

— Singura mea consolare este că ai găsit oameni mai pe gustul tău, şi că ai putut astfel să ieşi mai des fără mine. Mă rog, eu am ideile mele, mai învechite, despre ceea ce se cuvine să facă o adevărată doamnă, dar nădăjduiesc că nu ţi le-am vârât pe gât mai mult decât era nevoie. În orice caz, cu camerele astea s-a hotărât până la urmă aşa cum ai vrut tu.

— Nu trebuie să vorbeşti aşa, spuse Lucy cu glas şoptit, căci se încăpăţâna să spere că ele două se iubeau din toată inima.

Continuară în tăcere cu împachetatul o vreme, după care domnişoara Bartlett îşi reluă tânguiala, în timp ce se ostenea cu curelele de la cufărul lui Lucy, în loc să şi-l închidă pe-al ei:

— De nimic nu sunt bună. N-am fost în stare să te fac fericită, n-am fost în stare să mă revanşez faţă de mama ta, care a fost atât de generoasă cu mine. Nici n-am să mai pot da ochii cu ea după tot acest dezastru.

— Dar mama va înţelege. Nu e vina ta că s-a întâmplat necazul ăsta – şi, în fond, nu-i nici un dezastru.

— Ba e vina mea, şi este dezastru. N-are să mi-o ierte niciodată, şi pe bună dreptate. Bunăoară, ce drept aveam eu să mă împrietenesc cu domnişoara Lavish?

— Aveai tot dreptul.

— Cum, când eram aici ca să am grijă de tine? Nu-i destul că te-am supărat, dar te-am mai şi neglijat, pe deasupra. Asta-i concluzia la care va ajunge şi mama ta, atunci când ai să-i spui.

— Dar ce nevoie are mama să afle? zise Lucy timid, împăciuitor.

— Cum adică, tu nu-i spui tot mamei tale?

— Ba da, în general.

— Vezi? N-am eu nici un drept să vă stric încrederea una în cealaltă, pentru că legătura voastră are ceva sfânt. Dar poate că tu crezi că mai sunt şi lucruri pe care nu i le poţi spune…

Ei nu, fata nu voia să se lase înjosită până într-atât.

— Sigur că i-aş fi spus. Dar dacă ţi-e teamă că îţi va găsi vreo vină, îţi promit că n-am să suflu o vorbă despre asta, nici ei şi nici altcuiva. Sunt hotărâtă, să ştii.

Făgăduiala aceasta avu darul să curme ca prin farmec sinuoasa pledoarie. Domnişoara Bartlett o sărută din vârful buzelor pe amândoi obrajii, îi ură noapte bună şi o trimise în camera ei.

Iată cum marea aventură a zilei trecuse pe planul al doilea pentru o vreme. După toate aparenţele, George se purtase tot timpul ca un mojic – era o concluzie firească, la o adică. În momentul de faţă, Lucy nu voia nici să-l scuze, dar nici să-l acuze. Pur şi simplu, refuza să-l judece în vreun fel. Când era cât pe ce s-o facă intervenise domnişoara Bartlett şi, din acel moment, glasul ei fusese măsura tuturor lucrurilor. Domnişoara Bartlett, care şi acum ofta de mama focului lângă o crăpătură în peretele despărţitor; domnişoara Bartlett, care în cele din urmă nu s-ar putea spune că dovedise cu adevărat nici flexibilitate, nici umilinţă şi nici inconsecvenţă. Lucrase ca un mare artist. O bună bucată de vreme – ani întregi, de fapt – fusese un personaj lipsit de expresie, dar în cele din urmă i se arătase fetei ca întruchipând o lume lipsită de veselie sau dragoste, în care tinerii dau cu capul în gard până când îşi învaţă lecţia. O lume pudică, plină de tot felul de precauţii şi oprelişti care, dacă e să judecăm după aceia care au recurs cel mai mult la ele, poate că reuşesc să ocolească răul, fără însă a fi în stare să instaureze binele.

Lucy fusese rănită de cea mai cruntă trădare cu putinţă pe lumea aceasta: se profitase cu viclenie de sinceritatea ei, fusese sacrificată năzuinţa ei spre înţelegere şi iubire. O astfel de trădare nu se uită uşor. Niciodată nu-şi va mai deschide inima fără o serioasă chibzuinţă şi fără socoteală asupra riscurilor. Ca să nu mai spunem că o astfel de trădare poate avea urmări dezastruoase asupra sufletului.

Clopoţelul de la intrare! Lucy dădu buzna la fereastră; apoi îşi dădu seama ce făcuse, se întoarse şi suflă în lumânare. Îl văzu astfel pe cel care stătea jos, în ploaie, fără ca el să o vadă pe ea, deşi ridicase privirea.

Drumul spre camera lui trecea prin faţa camerei ei. Cum ea nu se dezbrăcase încă, îi trecu prin minte că ar putea să se strecoare pe coridor şi să-i spună doar atât, că atunci când el se va trezi, ea va fi deja departe, şi deci povestea lor se sfârşeşte aici. Nu se va şti niciodată dacă ar fi îndrăznit să facă această mişcare pentru că, în momentul critic, auzi uşa de la odaia domnişoarei Bartlett şi glasul acesteia:

— Domnule Emerson, te-aş ruga să stăm puţin de vorbă în salon.

Nu mult după aceea, paşii lor se auziră din nou, apoi domnişoara Bartlett:

— Noapte bună, domnule Emerson. Respiraţia lui greoaie, obosită, fu singurul răspuns.

Gardianul îşi făcuse datoria. Lucy se pomeni strigând:

— Nu se poate! Nu-i adevărat! Gata cu ştersul la nas, vreau să fiu şi eu om mare odată!

Domnişoara Bartlett îi bătu în perete:

— Treci la culcare, draga mea. Trebuie să te odihneşti.

A doua zi plecară spre Roma, dis-de-dimineaţă.

PARTEA A DOUA

VIII

Nostalgii medievale

În salonul de la Windy Corner draperiile erau trase pentru a proteja covorul cel nou de arşiţa soarelui de august. Erau draperii grele, aproape că atingeau podeaua, şi strecurau lumina de afară cu discreţie, spărgând-o în toate culorile. Poetul ar fi cântat, poate: *Viaţa, ca o cupolă cu vitralii*…[1] Sau poate că ar fi asemuit draperiile cu nişte porţi de ecluză, care stau pavăză în faţa mareelor copleşitoare ale cerului. Lumina necuprinsă de afară îşi cerne măreţia aici, înăuntru, la măsura modestă a omului.

Dar poetul lipsea din odaie. Erau aici, în schimb, două personaje simpatice: un tânăr de nouăsprezece ani şi mama acestuia. Tânărul studia un mic manual de anatomie şi mai strecura câte o privire piezişă spre un os aşezat pe pian. La răstimpuri se foia în scaun, pufnea şi mormăia, căci îi era cald şi scrisul era mărunt, iar schiţele anatomice din carte arătau jalnic. Mama lui, care compunea o scrisoare, îl tot întrerupea, citindu-i ce a mai scris. Între timp mai făcea câte un drum la fereastră, trăgând discret draperia. O rază de lumină albă tăia atunci covorul. De fiecare dată spunea că sunt tot acolo.

— Dar mai e vreun loc în care nu sunt ei? izbucni în cele din urmă băiatul, care nu era altul decât Freddy, fratele lui Lucy. M-apucă greaţa, crede-mă!

— Vai de mine, ieşi afară din salonul meu dacă-i pe-aşa! se prefăcu ea speriată, în speranţa că, interpretându-le spusele ad litteram, îşi va vindeca până la urmă copiii să mai folosească expresii vulgare.

Freddy nu se clinti şi nu dădu nici un răspuns.

— Cred că au ajuns la o înţelegere, observă ea, parcă dorindu-şi să audă şi părerea fiului ei, fără a mai fi nevoie să i-o ceară.

— Era şi timpul.

— Mă bucur că Cecil îi mai cere mâna o dată.

— Parcă e la a treia încercare, nu?

— Freddy, zău că eşti răutăcios.

— Nu vreau să fiu răutăcios. Dar sunt de părere că Lucy ar fi trebuit să-şi ia piatra asta de pe inimă cât a fost în Italia. Nu ştiu ce-o fi în capul fetelor ăstora, dar dacă ar fi ştiut să spună „nu“ cum trebuie, de la bun început, nu era nevoie s-o mai facă din nou. Nu ştiu de ce şi cum, dar toată povestea asta îmi trezeşte un sentiment penibil.

— Chiar aşa, dragule? Ia te uită, ce interesant!

— Am impresia că… S-o lăsăm baltă. Şi se cufundă la loc în studiu lui.

— Ascultă, numai, ce i-am scris doamnei Vyse. Am zis aşa: „Dragă doamnă Vyse…“

— Da, mamă, mi-ai mai spus. E o scrisoare pe cinste.

— Am zis aşa: „Dragă doamnă Vyse, Cecil tocmai mi-a cerut permisiunea, şi dacă Lucy acceptă, eu, una, aş fi încântată. Însă… “

Se opri din citit; zise:

— M-a amuzat oarecum faptul că Cecil s-a gândit să-mi ceară şi mie permisiunea, fiindcă eu ştiu că el ocoleşte de obicei convenţiile, şi amestecul părinţilor, şi toate cele. Dar vezi tu, când îi ajunge funia la par, nu se mai descurcă fără mine.

— Nici fără mine.

— Fără tine?

Freddy confirmă cu o mişcare a capului.

— Ce vrei să spui?

— Mi-a cerut şi mie permisiunea.

— Asta chiar că-i ciudat din partea lui! exclamă doamna Honeychurch.

— De ce, mă rog? Mie de ce nu mi s-ar cere voie?

— Păi ce ştii tu despre Lucy, sau despre fete, în general? Şi ce i-oi fi spus?

— I-am zis aşa: „Ia-o sau las-o, nu-i treaba mea!“.

— Ce să zic, grozav răspuns i-ai mai dat!

De fapt, nici propriul ei răspuns nu fusese prea diferit – decât, poate, în felul cum aranjase cuvintele.

— Buba e alta… Începu Freddy, însă se întoarse la cartea lui, sfiindu-se să-şi ducă fraza până la capăt.

Doamna Honeychurch se duse din nou la fereastră.

— Freddy, vino-ncoace, sunt tot acolo!

— Nu e frumos să tot tragi cu ochiul.

— Auzi, să trag cu ochiul! Adică, n-am voie să mă uit pe fereastra casei mele?

Reveni, totuşi, la masa de scris, remarcând în timp ce trecea pe lângă fiul ei:

— Tot la pagina 322 eşti?

Freddy pufni şi dădu două file mai departe. Rămaseră un răstimp în tăcere. Dindărătul draperiilor, nu prea departe, se auzea murmurul scăzut al unei conversaţii care nu mai contenea.

— Buba e că am cam făcut-o de oaie cu Cecil, reluă Freddy, înghiţind nervos în sec. Nu s-a mulţumit cu „permisiunea“, pe care i-am dat-o – adică, am spus că n-am nimic împotrivă. Ei bine, nu i-a fost de ajuns, ar mai fi vrut să mă şi topesc de bucurie: nu-i aşa că-i o minunăţie pentru Lucy şi pentru Windy Corner, în general, dacă se însoară el cu ea? Cam aşa a pus problema, şi mai voia şi un răspuns, zicea că asta-i dă lui curaj.

— Sper că i-ai răspuns cu prudenţă, dragule.

— Am spus că nu, zise băiatul scrâşnind din dinţi. Poftim, înfurie-te. N-am ce-i face, a trebuit să i-o zic. N-aveam cum să nu zic nu. N-ar fi trebuit să mă întrebe pe mine niciodată.

— Copil caraghios ce eşti! îl luă maică-sa la rost. Te crezi sfântul sfinţilor şi dreptul drepţilor, când nu eşti decât un ghem de trufie scârnavă. Păi crezi tu că un om ca Cecil o să ia câtuşi de puţin seama la ce spune unul ca tine? Sper că te-a tras de urechi. Cum îndrăzneşti tu să spui nu?

— Of, mamă, las-o şi tu mai moale! A trebuit să spun nu pentru că n-am putut să spun da. Am râs şi eu mânzeşte, vezi Doamne, făcusem o glumă; Cecil a râs şi el şi a plecat, aşa că n-o fi mare lucru, la urma urmei. Dar eu simt că am făcut o gafă. În fine, las-o baltă, şi mai lasă şi tu omul să lucreze un pic.

— Ba nu, n-am s-o las baltă, zise doamna Honeychurch, după o clipă de gândire. Tu ştiai ce s-a petrecut între ei la Roma, ştiai foarte bine de ce a venit el aici şi, cu toate astea, îl insulţi cu dinadinsul şi încerci să-l îndepărtezi din casa mea.

— Ba deloc! protestă băiatul. N-am făcut decât să-i dau de înţeles că nu-mi place de el. Nu-l urăsc, dar nici nu-mi place de el. Ceea ce mă deranjează este că o să-i spună lui Lucy, încheie el aruncând o privire jalnică în direcţia draperiilor.

— Ei bine, mie îmi place de el, zise doamna Honeychurch. O cunosc pe mama lui. Este un om bun, inteligent, bogat, are relaţii… Nu-i nevoie să dai cu piciorul în pian! Da, are relaţii în lumea bună, şi am s-o repet, dacă vrei: are relaţii în lumea bună.

Femeia tăcu, parcă repetându-şi în minte buchetul de calităţi, însă chipul ei vădea o expresie de nemulţumire. Adăugă, totuşi:

— Este şi un om manierat.

— Până nu demult, mi-a fost şi mie simpatic. Bănuiesc că mi-am schimbat părerea văzând cum îi strică lui Lucy prima ei săptămână acasă; şi mai e şi ce a zis domnul Beebe, fără să ştie.

— Domnul Beebe? făcu mama lui, încercând să-şi ascundă curiozitatea. Nu văd ce legătură are domnul Beebe cu toate astea.

— Ei, ştii şi tu cum vorbeşte domul Beebe uneori, de nu-ţi dai seama ce vrea să spună exact. A zis aşa: „Domnul Vyse este burlacul ideal“. Am fost isteţ nevoie mare, l-am întrebat ce vrea să spună, şi mi-a zis: „Păi, e ca mine, mai bine fără“. N-am putut scoate mai mult de la el, dar m-a pus pe gânduri. De când a venit după Lucy, Cecil nu mai e chiar atât de simpatic, cel puţin… nu, nu-mi pot explica.

— Sigur, dragă, tu niciodată nu poţi. Dar eu pot. Eşti gelos pe Cecil pentru că s-ar putea să nu o mai lase pe Lucy să-ţi facă ţie cravate de mătase.

Explicaţia părea plauzibilă, iar Freddy se strădui s-o accepte. Avea totuşi unele îndoieli. Cecil se lăuda întruna cu virtuţile lui de atlet – asta să fie, oare? Şi unde mai pui că Cecil n-ar purta niciodată şapca altuia. Inconştient de propria profunzime, Freddy îşi reveni. Da, cu siguranţă că era gelos, îşi zise, căci altminteri n-ar fi putut nutri antipatie faţă de un om pentru nişte motive atât de penibile.

— Ia fii atent, asta merge? îi tăie maică-sa firul gândurilor. „Dragă doamnă Vyse, Cecil tocmai mi-a cerut permisiunea, şi dacă Lucy acceptă, eu, una, aş fi încântată.“ Am mai adăugat eu, sus: „…ceea ce i-am spus şi ei“. Trebuie s-o scriu din nou. Aşadar: „…ceea ce i-am spus şi ei. Dar Lucy pare a fi tare nehotărâtă, iar în zilele noastre tinerii trebuie să decidă ei singuri“. Am spus asta pentru că nu vreau ca doamna Vyse să creadă că suntem de modă veche. Ea se duce pe la tot felul de prelegeri şi se instruieşte mereu, şi mereu găseşti praful cât degetul pe sub paturi la ea acasă şi urme de degete murdare lăsate de servitoare pe întrerupătoarele electrice. Îşi ţine apartamentul într-un hal…

— Şi dacă Lucy se mărită cu Cecil, va locui într-un apartament, sau la ţară?

— Nu mă mai întrerupe şi tu aşa, prosteşte. Unde am rămas? Aşa: „…tinerii trebuie să decidă ei singuri. Ştiu că Lucy îl place pe fiul dumneavoastră, pentru că mie îmi spune tot şi mi-a şi scris de la Roma când el i-a făcut prima propunere…“ – nu, asta o tai, că sună prea confidenţial. Mă opresc la „pentru că ea îmi spune tot“. Sau s-o tai şi pe asta?

— Tai-o şi pe asta, fu de părere Freddy.

Însă doamna Honeychurch lăsă propoziţia la locul ei.

— Aşa, de la început: „Dragă Doamnă Vyse, Cecil tocmai mi-a cerut permisiunea, şi dacă Lucy acceptă, eu, una, aş fi încântată, ceea ce i-am spus şi ei. Dar Lucy pare a fi tare nehotărâtă, iar în zilele noastre tinerii trebuie să decidă ei singuri. Ştiu că Lucy îl place pe fiul dumneavoastră, pentru că mie îmi spune tot. Dar nu ştiu… “

— Păzea! strigă Freddy.

Draperiile se clintiră în lături. Cecil avu o reacţie de iritare, fiindcă nu putea suferi obiceiul familiei Honeychurch de a sta cu perdelele trase doar ca să protejeze mobilierul. Smuci instinctiv draperiile, care lunecară docil pe inelele galeriei. În încăpere pătrunse lumina, odată cu priveliştea unei terase dintre acelea pe care le întâlneşti la mai toate vilele, cu copaci de o parte şi de cealaltă, cu o băncuţă rustică şi două straturi de flori. Numai că terasa aceasta era transfigurată de perspectiva din planul îndepărtat, căci Windy Corner se ridica pe înălţimile care domină câmpiile din Sussex. Lucy, aşezată pe băncuţa rustică, părea că se află pe marginea unui covor fermecat, verde, plutind deasupra imaginii tremurătoare a lumii.

Aşadar, Cecil îşi făcu intrarea. Şi, întrucât domnia sa îşi face apariţia în poveste abia acum, ne simţim datori să-l prezentăm fără întârziere. Un personaj cu iz medieval, cu înfăţişare de statuie gotică; înalt, respirând rafinament, cu umerii drepţi, parcă într-un efort de voinţă, capul uşor dat pe spate, având aerul că se uită undeva în zare, avea ceva din graţia acelor sfinţi care împodobesc portalurile catedralelor franţuzeşti. Bine educat, bine înzestrat, fără cusururi fizice, el rămânea totuşi în stăpânirea acelui demon căruia modernii i-ar spune timiditate, dar pe care medievalii, mai puţin cunoscători, nu se sfiau să-l venereze sub numele de ascetism. O statuie gotică sugerează celibatul, după cum o statuie grecească sugerează fertilitatea, şi poate că la asta se referea domnul Beebe. Freddy, care nu avea cunoştinţe de istorie sau de artă, avusese probabil aceeaşi senzaţie în neputinţa lui de a şi-l închipui pe Cecil purtând şapca altcuiva.

Doamna Honeychurch lăsă scrisoarea pe masă şi se ridică în întâmpinarea tânărului.

— Ah, Cecil, ia spune-mi! exclamă dânsa.

— *I promesi sposi*, răspunse acesta.

Mama şi fiul îl priviră nedumeriţi.

— Mă acceptă, îi lămuri el, îmbujorându-se de plăcere la auzul propriilor cuvinte în limba maternă, ceea ce-i dădu o înfăţişare mai omenească.

— O, cât mă bucur, zise doamna Honeychurch, în vreme ce Freddy se limită la a-i întinde pretendentului o mână îngălbenită de substanţe chimice. Le părea rău că nu ştiu şi ei italiana – nu de alta, dar expresiile noastre de aprobare sau de uimire sunt atât de tocite la evenimente mărunte, încât ne e de-a dreptul ruşine să le mai folosim pentru ocazii însemnate. Aici ne simţim obligaţi, parcă, să apelăm la un limbaj ceva mai poetic, sau să ne refugiem în citate biblice.

— Fii bine venit în familia noastră! continuă doamna Honeychurch, însoţindu-şi spusele cu un gest larg, care îmbrăţişa toate mobilele din odaie. E o zi mare pentru sufletul meu! Sunt sigură că o vei face fericită pe draga de Lucy.

— Asta e şi nădejdea mea, întări tânărul, ridicându-şi privirea în tavan.

— Noi, mamele… Începu doamna Honeychurch cu un surâs nătâng. Se opri însă, dându-şi numaidecât seama că era afectată, sentimentală, exagerată – adjective pe care le dispreţuia din toată inima. De ce nu putea să fie şi ea ca Freddy, care, încruntat cum stătea în mijlocul încăperii, mai c-ai fi zis că e un bărbat chipeş?

— Hei, Lucy! strigă Cecil, simţind cum conversaţia îşi pierde vigoarea.

Lucy se ridică şi traversă gazonul cu un surâs în direcţia lor, ca şi cum i-ar fi invitat la o partidă de tenis. Când privirea ei întâlni chipul fratelui său, buzele i se despărţiră şi îl cuprinse în braţe.

— Hei, linişteşte-te, o admonestă el.

— Pe mine nu mă pupi? o întrebă mama ei. Lucy se conformă.

— N-ai vrea să-i duci în grădină şi să-i spui doamnei Honeychurch vestea? propuse Cecil. Cât despre mine, am să rămân aici să-i scriu mamei mele.

— Deci mergem cu Lucy? ceru Freddy confirmare, asemeni soldatului care aşteaptă un ordin.

— Da, mergeţi cu Lucy.

Ieşiră în lumina soarelui. Cecil îi urmări traversând terasa, apoi coborând treptele, până când dispărură din vedere. El le ştia drumul, însă: vor trece pe lângă tufe, pe lângă terenul de tenis şi pe lângă straturile de dalii, vor ajunge în grădina de zarzavat şi acolo, în prezenţa cartofilor şi a aracilor cu mazăre, vor comenta evenimentul. Surâse cu îngăduinţă, îşi aprinse o ţigară şi se aşeză să recapituleze şirul de întâmplări care duseseră la acest deznodământ.

Erau câţiva ani de când o cunoştea pe Lucy, dar numai aşa, ca pe o fetişcană care se întâmpla să aibă unele înclinaţii spre muzică. Îşi mai amintea şi acum plictiseala acelei după-amiezi la Roma, când ea şi infernala ei verişoară îi picaseră pe cap din senin, cerându-i să le ducă la catedrala Sf. Petru. În ziua aceea, Lucy îi păruse o turistă sadea: stridentă, superficială şi sfârşită de osteneala călătoriei. Italia o transfigurase însă, dăruindu-i o anume lumină şi, ceea ce aprecia el mai mult, contururi de umbră. În curând descoperi la ea o delicioasă reticenţă. Era ca o pictură de Leonardo da Vinci, pe care o iubim nu atât pentru ceea ce ne spune, cât pentru ceea ce nu ne spune – lucruri cu totul străine lumii acesteia. Nici un personaj feminin al lui Leonardo n-ar putea ascunde ceva atât de vulgar cum ar fi o „poveste“. Pe zi ce trecea, Lucy se preschimba într-o fiinţă minunată.

Aşa se face că de la politeţe distantă el a trecut încet, dacă nu la pasiune, în orice caz la un zbucium lăuntric. Erau încă la Roma când i-a dat de înţeles pentru prima oară că ei doi s-ar potrivi unul cu celălalt. A rămas impresionat de refuzul ei calm, politicos, fără vreo ieşire penibilă, după care ea s-a purtat cu el la fel ca mai înainte. Trei luni mai târziu, pe când se aflau în Alpii înfloriţi ai Italiei, i-a cerut din nou mâna, de data aceasta în termeni limpezi, tradiţionali. Mai mult ca oricând a crezut atunci că priveşte un tablou de Leonardo: cum stătea ea profilată în lumină, în fundal câmpia nesfârşită, iar stâncile din jur aşterneau umbre ireale pe chipul ei ars de soare. Nu s-a simţit ruşinat câtuşi de puţin pe drumul de întoarcere, căci nu avea deloc sentimentul penibil al peţitorului respins. Lucrurile cu adevărat importante rămăseseră neştirbite.

Acum, la a treia încercare, îl acceptase cu graţia ei obişnuită, fără explicaţii stânjenitoare asupra ezitărilor de mai înainte, spunându-i simplu că îl iubeşte şi că va face tot ce îi stă în putinţă să-l facă fericit. Mama lui va fi la rândul ei mulţumită, căci ea fusese aceea care îl sfătuise. Da, trebuie să-i povestească totul, cu lux de amănunte, într-o scrisoare.

Îşi privi mâna să vadă dacă nu cumva se murdărise de chimicalele lui Freddy şi se îndreptă spre masa de scris. Dădu cu ochii de foaia plină de ştersături, la începutul căreia trona: „Dragă doamnă Vyse“. Se retrase fără a citi mai departe şi, după o scurtă ezitare, se aşeză în altă parte şi aşternu câteva rânduri pe genunchi. Îşi aprinse apoi altă ţigară, dar nu i se mai păru la fel de gustoasă ca prima, şi se gândi cum ar putea transforma salonul de la Windy Corner într-o încăpere mai atrăgătoare. Nu că ar fi avut o înfăţişare tocmai urâtă, dar păstra încă amprenta din Tottenham Court Road – îşi

închipuia camioanele firmelor Shoolbred şi Maple poposind la intrare şi descărcând scaunul acesta, biblioteca lăcuită de colo, masa de scris de dincolo… Masa îi reaminti de scrisoarea doamnei Honeychurch.

Nu voia să citească scrisoarea, îi era complet străin genul acesta de ispită. Îl irita, totuşi. Numai el era de vină că ajunsese subiect de discuţie între doamna Honeychurch şi mama lui, căci el îi ceruse sprijinul în această a treia tentativă de a obţine consimţământul lui Lucy. Ţinuse să se asigure că îl primeşte toată lumea şi, prin urmare, ceruse tuturor permisiunea. Doamna Honeychurch fusese binevoitoare, deşi cam obtuză în chestiunile esenţiale. Cât despre Freddy… „E doar un puşti“, reflectă Cecil, „iar eu reprezint tot ce dispreţuieşte el. Ce motiv ar avea să mă vrea de cumnat?“.

Aceşti Honeychurch formau o familie respectabilă, dar Cecil începea să înţeleagă că Lucy era plămădită dintr-un alt soi de aluat, şi poate că – nu avea o idee foarte clară despre asta – ar trebui să o introducă în cercuri mai potrivite cu afinităţile ei, cât mai curând.

— Domnul Beebe! se auzi glasul servitoarei şi, în clipa următoare, noul paroh din Summer Street îşi făcu apariţia. Scrisorile lui Lucy din Florenţa, pline de laude, îi asiguraseră de la bun început o primire prietenoasă.

Cecil îl salută cu oarecare rezervă.

— Am venit la ceai, domnule Vyse. Ce zici, am vreo şansă?

— Cred că da. Nu pleacă omul flămând din casa asta… Nu vă aşezaţi pe fotoliul acela, tânărul Honeychurch a lăsat un os acolo.

— Pfui!

— Da, ştiu, zise Cecil. Nu înţeleg cum de îngăduie doamna Honeychurch aşa ceva.

Cecil făcea o distincţie clară între osul cu pricina şi mobila de la Maple şi nu înţelegea că, luate împreună, ele luminau încăperea cu sâmburele acela de viaţă pe care şi-l dorea.

— Am venit la un ceai şi un taifas. Aşadar, avem veşti fierbinţi!

— Veşti? Nu înţeleg – veşti, spuneţi?

Domnul Beebe continuă netulburat, căci veştile sale erau de o cu totul altă natură:

— Pe drum încoace m-am întâlnit cu Sir Harry Otway. Am toate motivele să sper că sunt primul care a aflat: le-a cumpărat pe Cissie şi Albert de la domnul Flack!

— Aşa, deci? răsuflă Cecil uşurat.

Ce confuzie grotescă făcuse! Într-adevăr, cum ar fi putut un pastor, gentleman, să se refere la logodna lui într-o manieră atât de grosolană! Păstrându-şi înţepeneala – căci îl considera în continuare pe domnul Beebe un personaj frivol —, catadicsi totuşi să se intereseze cine sunt Cissie şi Albert.

— Asta-i chiar culmea! Să stai de o săptămână la Windy Corner şi să nu fi aflat despre Cissie şi Albert, cele două vile gemene ridicate peste drum de biserică! Am să te pârăsc doamnei Honeychurch.

— Sunt de o ignoranţă crasă într-ale locului, mărturisi tânărul pe un ton placid. Nu-mi amintesc nici măcar deosebirea dintre consiliul parohial şi administraţia locală. Poate că nici nu e vreo deosebire, sau poate că nici nu le spune aşa. Eu nu vin la ţară decât ca să-mi vizitez prietenii şi să mă bucur de peisaj. Sunt tare indolent în privinţa asta. Italia şi Londra sunt singurele locuri unde nu mă simt un străin.

Mâhnit de primirea atât de nesimţitoare făcută lui Cissie şi Albert, domnul Beebe hotărî să schimbe subiectul.

— Spune-mi te rog, domnule Vyse, pentru că am uitat – care-i profesia dumitale?

— Nu am nici o profesie, răspunse Cecil. Încă un exemplu de decadenţă din partea mea. Nu încerc să-mi construiesc nici o scuză, dar sunt de părere că atâta vreme cât nu stau în calea nimănui, am tot dreptul să fac ce-mi place. Ştiu că ar trebui să trag ceva bani de pe spinarea unor oameni, sau să mă dedic cine ştie căror lucruri de care nu-mi pasă nici cât negru sub unghie, dar nu ştiu cum se face că nu sunt în stare să încep de undeva.

— Dumneata eşti un om tare fericit, îi spuse domnul Beebe. Să faci ce vrei cu timpul dumitale, ce noroc rar!

Vocea îi suna oarecum afectat, însă pur şi simplu nu vedea cum ar fi putut să abordeze un ton firesc. Ca tot omul care are o ocupaţie, simţea că şi ceilalţi trebuie să se ocupe cu ceva.

— Mă bucur că mă aprobaţi. Mă simt tare prost în faţa unui om normal – de exemplu, Freddy Honeychurch.

— A, Freddy e o bomboană, nu-i aşa?

— Admirabil. E dintre cei care au făcut din Anglia ceea ce este ea astăzi.

Cecil era uimit de el însuşi. Oare ce-i venise, tocmai astăzi, să se poarte atât de năzuros? Încercă s-o dreagă, interesându-se în mod total nepotrivit de mama domnului Beebe, o bătrână pentru care nu simţea nimic, în fond. După care porni să-l flateze pe preot, lăudându-i felul deschis de a

gândi, atitudinea luminată în ceea ce priveşte filosofia şi ştiinţa.

— Dar unde sunt ceilalţi? îl întrerupse domnul Beebe într-un târziu. Sunt hotărât să mă aleg cu un ceai înainte de slujba de seară.

— Bănuiesc că Anne nici nu le-a spus că sunteţi aici. În casa asta depinzi complet de slujnice, de cum ai venit. Anne are cusurul de a se face că nu te aude, şi mai dă şi cu piciorul în scaune. Cusururile lui Mary… nu mai ştiu care sunt cusururile lui Mary, dar sunt foarte grave. Mergem să ne uităm în grădină?

— Eu ştiu cusururile lui Mary: îşi lasă tot timpul pe scară pămătufurile de şters praful.

— Iar cusurul Euphemiei este că n-o poţi face nici în ruptul capului să taie jumările suficient de mici.

Râseră cu poftă amândoi, şi lucrurile păreau a lua o întorsătură mai bună.

— Cusururile lui Freddy… reluă Cecil.

— A, nu, aici sunt prea multe. Singură maică-sa ţi-ar putea înşira cusururile lui Freddy. Încearcă, mai bine, cusururile domnişoarei Honeychurch, că nu sunt aşa de multe.

— Nu are chiar nici unul, zise Cecil cu o sinceritate gravă.

— Sunt de acord. Deocamdată, nu are nici unul.

— Deocamdată?…

— Nu vreau să fiu cinic. Mă gândesc, numai, la teoria mea despre domnişoara Honeychurch. Dumitale ţi se pare firesc să cânte atât de frumos şi să trăiască atât de tăcut? Eu cred că într-o bună zi va fi de-a dreptul minunată în amândouă. Când se vor sparge obstacolele din mintea ei, muzica şi viaţa se vor contopi, şi o vom vedea eroică în cele bune şi eroică în cele rele – prea eroică, poate, ca să mai fie bună sau rea.

Cecil simţi că tovarăşul său îi trezeşte interesul.

— Şi acum nu găsiţi că e o fiinţă minunată în ale vieţii?

— Vezi dumneata, eu n-am cunoscut-o decât la Tunbridge Wells, unde nu pot spune că mi-a lăsat o impresie ieşită din comun, şi apoi la Florenţa. De când am venit în Summer Street, ea a tot fost plecată. Dumneata ai văzut-o, nu-i aşa, la Roma şi în Alpi. A, uitasem – de fapt, o cunoşteai dinainte. Ei bine, nici la Florenţa nu era chiar minunată, însă eu tot speram că va fi.

— În ce sens?

Conversaţia devenise agreabilă în timp ce se plimbau încolo şi-ncoace pe terasă.

— Puteam să prevăd cu uşurinţă următoarea piesă pe care o va cânta. Aveam senzaţia că-i crescuseră aripi şi că se va folosi în curând de ele. Pot să-ţi arăt un desen frumos în jurnalul meu italian: domnişoara Honeychurch în chip de zmeu înălţat şi domnişoara Bartlett trăgând de capătul sforii. În desenul următor, sfoara se rupe.

De fapt, schiţa din jurnalul său fusese făcută ceva mai târziu, când ajunsese la o viziune artistică asupra lucrurilor; căci la vremea aceea trăsese şi el de câteva ori, discret, de sfoară.

— Dar sfoara nu s-a rupt, înţeleg.

— Nu. Nu ştiu dacă aş fi văzut-o pe domnişoara Honeychurch înălţându-se, dar sunt sigur că aş fi auzit-o pe domnişoara Bartlett prăvălindu-se.

— Ei, acum s-a rupt, declară tânărul cu glas grav, baritonal.

Îşi dădu seama pe dată că alesese cel mai îngâmfat, ridicol şi demn de dispreţ mod de a-şi anunţa logodna. Îşi blestemă pasiunea lui pentru metaforă. Oare ce voia să insinueze, că el era un luceafăr şi că Lucy se avânta spre el, în înalturi?…

— Cum adică, s-a rupt? Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că se va mărita cu mine, răspunse Cecil sec. Preotul îşi surprinse o nuanţă de dezamăgire în voce:

— Pardon, îmi cer iertare; n-aveam nici cea mai mică idee că sunteţi în relaţii intime, altfel nu mi-aş fi dat drumul la gură cu atâta frivolitate. Trebuia să mă opreşti, domnule Vyse.

O zări apoi chiar pe Lucy în grădină, la câţiva paşi mai încolo. Ei, da, era într-adevăr dezamăgit.

Chipul lui Cecil, cu colţurile gurii lăsate, trăda mâhnire. Era firesc, căci ar fi preferat felicitări în loc de scuze. Oare aşa să întâmpine lumea gestul său? Nu că ar pune el mare preţ pe ce zice lumea, în general; în fond, orice om cu cap ar trebui s-o dispreţuiască, măcar aşa, ca o probă de rafinament. Pe de altă parte, însă, devenea sensibil la acei atomi ai lumii cu care intra el în contact. Uneori, iată, putea să fie de-a dreptul grosolan.

— Îmi pare rău că v-am dat o veste proastă, zise el sec. Mă tem că alegerea lui Lucy nu e chiar pe placul dumneavoastră.

— Nu-i vorba de asta. Însă trebuia să mă opreşti. Eu n-am ocazia s-o cunosc pe domnişoara Honeychurch decât cu picătura, pe măsură ce trece timpul, şi poate că nu trebuia să

vorbesc despre ea cu atâta dezinvoltură faţă de nimeni, cu atât mai puţin faţă de dumneata.

— Socotiţi că aţi comis vreo indiscreţie, în vreun fel?

Domnul Beebe se răzgândi, căci domnul Vyse se pare că avea, într-adevăr, darul de a te pune în cele mai delicate situaţii. Era nevoit, deci, să recurgă la prerogativele profesiunii sale.

— Nu, n-am comis nici o indiscreţie. La Florenţa am prevăzut că zilele liniştite, netulburate ale copilăriei ei trebuie să se sfârşească. Aşa s-a întâmplat. Am mai întrevăzut că ar putea face un pas important, şi l-a făcut. A învăţat – dă-mi voie să vorbesc liber, dacă tot am început aşa – a învăţat ce înseamnă să iubeşti. După părerea unora, este cea mai importantă lecţie pe care ţi-o dă viaţa aici, pe pământ…

Se întrerupse ca să-şi ridice pălăria în faţa trioului care se apropia, apoi continuă pe un ton care, deşi părea a coborî tot dinspre amvon, conţinea acum şi o notă de sinceritate:

— A învăţat alături de dumneata; prin urmare, trebuie să te străduieşti ca lecţia să-i fie cu folos.

— *Grazie tante!* zise Cecil, căruia nu-i erau deloc simpatici predicatorii.

— Aţi auzit? strigă domnişoara Honeychurch, urcând panta grădinii. Aţi aflat vestea, domnule Beebe?

Freddy, acum voios nevoie mare, porni să fluiere marşul nupţial, căci tinereţea se împacă repede cu faptul împlinit.

— Păi cum să nu! strigă domnul Beebe privind-o pe Lucy, în prezenţa căreia nu-i mai venea să ţină predici, sau cel puţin nu fără a-şi cere scuze. Doamnă Honeychurch, am să fac ceea ce am eu de făcut mereu, numai că de cele mai multe ori sunt prea sfios. Vreau să chem asupra lor toate binecuvântările, mai grave ori mai vesele, mai mari sau mai mărunte. Le doresc să fie, în toată viaţa lor, cei mai buni şi cei mai fericiţi oameni ca soţ şi soţie, ca tată şi mamă. Şi acum, în sfârşit, vreau şi eu ceaiul meu.

— Ei da, scăpaşi, părinte, răspunse doamna casei. Mai aveam puţin şi credeam că vrei s-o faci pe seriosul tocmai aici, la Windy Corner.

Pastorul se simţi uşurat. Gata cu complimentele, gata cu emfaza, gata cu citatele din poeţi ori din Scripturi. Nimeni nu mai îndrăznea şi nici nu mai putea să-şi păstreze o mască ceremonioasă.

O logodnă este un moment covârşitor, de natură a preschimba evlavia tuturor, mai devreme sau mai târziu, în bucurie curată. Domnul Beebe, şi chiar Freddy, n-au decât să caute iar nod în papură mai târziu, între patru pereţi. Dar acum, în toiul evenimentului şi unii în prezenţa celorlalţi,

debordau cu toţii de veselie neprefăcută. Există aici o putere misterioasă, care lucrează nu doar asupra buzelor, ci şi asupra inimilor. Cea mai nimerită comparaţie – ca să punem asemănare între un lucru de taină şi alt lucru de taină – este puterea cu care ne învăluie un templu de altă credinţă decât a noastră. Din afara zidurilor lui ne batem joc ori ne împotrivim – ori, cel mult, devenim sentimentali. Înăuntru însă, printre sfinţi şi zei străini nouă, vom simţi un fior de credinţă, câtă vreme locul cere prezenţa omului purtător de aşa ceva.

Aşa se face că, după toate poticnelile şi îndoielile strecurate în discuţiile unei după-amieze, toată lumea se adună cu bună dispoziţie în jurul ceaiului. Nici nu-şi mai puneau problema că ar fi cumva ipocriţi, drept care aveau toate şansele să devină cei mai sinceri ipocriţi. Erau stimulaţi şi de Anne, care aşeza pe masă farfuriile ca pe nişte cadouri de nuntă, după care ieşi din salon deschizând uşa cu piciorul, nu înainte de a le oferi surâsul ei de zile mari. Şi pentru că nu puteau rămâne mai prejos, domnul Beebe trase un chiuit, iar Freddy, într-un inspirat joc de cuvinte la adresa logodnicului, îl numi pe Cecil „Lobodnicul Vodă“, spre amuzamentul familiei. Doamna Honeychurch, exuberantă şi maiestuoasă, promitea imaginea unei soacre de toată isprava. Cât despre Lucy şi Cecil, în numele cărora fusese ridicat templul, se alăturară şi ei veselului ritual; erau însă ceva mai rezervaţi, ca nişte adevăraţi închinători, în aşteptarea unui altar de bucurie mai înaltă.

1. Citat din poemul „Adonais“ al lui Shelley.

IX

Lucy, operă de artă

La câteva zile de la anunţarea logodnei, doamna Honeychurch îi luă pe Lucy şi pe „lobodnicul“ ei la o mică agapă în vecini. Cum era şi firesc, ţinea să arate lumii că fata ei se mărită cu un bărbat prezentabil.

Cecil era mai mult decât prezentabil: avea un aer distins, un chip prelung, atrăgător, şi era o plăcere să-l vezi păşind alături de Lucy şi acordându-i întreaga atenţie când ea îi vorbea. Oamenii o felicitau pe doamna Honeychurch, o gafă socială după umila mea părere, însă ei îi făcea plăcere, şi în entuziasmul ei ajunse chiar să-l prezinte pe Cecil unor văduve înţepate.

În timpul ceaiului se petrecu un necaz: o ceaşcă de cafea se vărsă pe rochia de mătase a lui Lucy. Ea nu vru să dea atenţie întâmplării, dar mama ei fu de cu totul altă părere şi o trase după ea în casă, apelând la serviciile unei slujnice pline de solicitudine. Câtă vreme lipsiră, Cecil fu lăsat în seama pomenitelor văduve, iar la întoarcere nu-l mai aflară la fel de bine dispus.

— Te duci des la treburi de felul acesta? întrebă el când se aflau în trăsură, în drum spre casă.

— A, când şi când, răspunse Lucy, care nu se simţise deloc rău.

— E un obicei al lumii de la ţară?

— Aşa cred. Aşa e, mamă?

— Da, lume berechet, zise doamna Honeychurch, care tocmai încerca să-şi amintească croiala unei anumite rochii.

Văzând că e dusă cu gândurile aiurea, Cecil se aplecă spre Lucy şi îi mărturisi:

— Mie mi s-a părut îngrozitor, dezastruos, monstruos.

— Îmi pare tare rău că te-am lăsat singur.

— Nu de asta e vorba, ci de firitiseli. E dezgustător cum poate fi privită o logodnă ca o proprietate publică, un soi de ladă de gunoi unde toţi nepoftiţii vin să-şi toarne sentimentele lor vulgare. Şi toate babele alea, cu zâmbetele lor vopsite!…

— Aşa e obiceiul, cred. Data viitoare n-o să ne mai bage în seamă atât.

— Dar eu sunt de părere că toată această atitudine este condamnabilă în sine. O logodnă – ce cuvânt oribil, în paranteză fie spus – e ceva intim şi ar trebui tratată ca atare.

Poate că babele cu zâmbete vopsite erau într-adevăr deplasate, dacă privim de aproape; la nivelul speciei, însă, instinctul lor era corect. Însuşi duhul generaţiilor zâmbea prin ele, bucurându-se de logodna tinerilor, eveniment ce promitea să ducă mai departe viaţa pe pământ. Pentru Cecil şi Lucy, ce-i drept, promisiunea era alta – aceea a iubirii unuia pentru celălalt; şi de aici, iritarea lui Cecil şi sentimentul lui Lucy că el avea dreptate, de fapt.

— Plicticoasă corvoadă, într-adevăr! îl compătimi ea. Dar n-ai putut să scapi la un tenis?

— Eu nu joc tenis – cel puţin, nu în public. Asta o să-i cam văduvească pe vecinii voştri de farmecul posturii mele atletice. De fapt, singurul meu farmec este cel al unui *inglese italianato*[1].

— *Inglese italianato?*

— *E un diavolo incarnato!*[2] Nu ştii proverbul?

Nu, Lucy nu-l ştia. Şi nici nu părea să i se potrivească unui tânăr care petrecuse o iarnă paşnică alături de mama sa; însă de când se logodise, Cecil ţinea să afişeze o emancipare cosmopolită care nu-i stătea deloc în fire, de altminteri.

— Ei bine, zise el, n-am ce să le fac dacă persoana mea nu le e pe plac. Există între mine şi ei anumite bariere de neînlăturat, pe care sunt nevoit să le accept.

— Orice om îşi are limitele sale, comentă Lucy cea înţeleaptă.

— Da, dar uneori ele ni se impun, insistă Cecil, observând din remarca fetei că nu-i înţelegea punctul de vedere pe de-a întregul.

— Cum adică?

— Nu crezi că există o diferenţă între a pune un gard în jurul nostru şi a fi ţinuţi de ceilalţi în afara gardurilor lor?

După un moment de gândire, Lucy fu de acord că există o diferenţă.

— Diferenţă? Ce diferenţă? sări doamna Honeychurch, devenind dintr-odată atentă. Eu nu văd nici o diferenţă. Gardurile rămân garduri, mai ales când sunt în acelaşi loc.

— Vorbeam aşa, ca idee, încercă s-o lămurească Cecil, vădit deranjat de întrerupere.

— Uite cum stau lucrurile, dragă Cecil, zise doamna Honeychurch, depărtându-şi genunchii şi aşezându-şi geanta în poală. Aici sunt eu; aici e Windy Corner; de aici încolo

sunt ceilalţi. Ideile sunt foarte bune şi frumoase, dar aici se ridică gardul.

— Dar noi nu vorbeam de gardurile adevărate, încercă Lucy s-o lămurească, râzând.

— A, am înţeles, dragă – voi faceţi poezie…

Se rezemă plictisită de spătarul canapelei. Cecil nu înţelegea ce găseşte Lucy atât de amuzant.

— Eu ştiu pe cineva care nu are „garduri“, cum le zici tu – şi acela-i domnul Beebe, zise ea.

— Un pastor fără gard riscă să fie un pastor fără gardă…

Deşi înţelegea uneori mai greu ce spun oamenii, Lucy avea o bună intuiţie a celor ce se ascund îndărătul cuvintelor. Îi scăpă, aşadar, subtilitatea jocului de cuvinte făcut de Cecil, dar nu-i scăpă unda unui anumit sentiment.

— Ţie nu-ţi place de domnul Beebe? întrebă ea, gânditoare.

— Dar n-am spus deloc aşa ceva! sări el ca ars. Eu doar am obiectat în legătură cu… – şi se întoarse la subiectul lui preferat despre îngrădiri şi limitări, perorând cu multă aplicaţie.

Din dorinţa de a fi, totuşi, alături de el, Lucy zise:

— Ei bine, un popă care îmi este cu adevărat antipatic, un popă care este cu adevărat înţepenit între cele mai urâcioase îngrădiri este domnul Eager, capelanul englez de la Florenţa. Era total lipsit de sinceritate, pe lângă că avea nişte maniere îngrozitoare; un snob, un înfumurat în stare a face nişte gesturi complet lipsite de omenie.

— Ce fel de gesturi?

— Uite, era un bătrân la pensiunea Bertolini despre care el spunea că şi-ar fi omorât nevasta.

— Poate chiar a omorât-o.

— O, în nici un caz.

— De ce în nici un caz?

— Pentru că era un bătrân tare cumsecade. Cecil râse de naivitatea femeii.

— M-am gândit bine, să ştii. Am observat că domnul Eager nu spunea niciodată lucrurilor pe nume; prefera o exprimare vagă, spunea că bătrânul îşi omorâse, „practic“, soţia înaintea Domnului.

— Potoleşte-te, dragă, o admonestă absent doamna Honeychurch.

— Bine, dar este intolerabil să umble cu bârfe tocmai un om despre care ni se spune că trebuie să-l luăm drept exemplu! Eu cred că mai ales din cauza lui i-au întors toţi

spatele bătrânului. Ziceau despre el că e vulgar, dar nu era câtuşi de puţin aşa.

— Sărmanul bătrân! Cum îl chema?

— Harris, minţi Lucy cu dezinvoltură.

— Să sperăm că nu s-o fi întâmplat chiar aşa cu biata doamnă Harris.

Cecil dădu din cap aprobator.

— Nu cumva domnul Eager este unul dintre pastorii aceia cultivaţi? întrebă el.

— Nu ştiu. Eu, una, nu pot să-l sufăr. L-am auzit o dată vorbind despre Giotto. Nu pot să-l sufăr. Nu cred că există ceva pe lumea asta care să poată ascunde o fire cumsecade. Îl urăsc de-a dreptul!

— Vai de mine şi de mine, copila mea! exclamă doamna Honeychurch. Ai să mă îmbolnăveşti de cap! Ce ţipi aşa? Vă interzic, şi ţie şi lui Cecil, să mai urâţi vreun pastor.

Cecil zâmbi. Era, într-adevăr, ceva nelalocul lui în izbucnirea lui Lucy la adresa domnului Eager; ceva care te-ar putea trimite cu gândul la tumultuoasa pictură a lui Leonardo de pe plafonul Capelei Sixtine. Îi venea să-i atragă atenţia că nu asta este vocaţia ei, că puterea şi farmecul femeii vin din discreţie şi rezervă enigmatică, nicidecum din desfăşurări patetice şi zgomotoase. Sau poate că izbucnirile acestea sunt tocmai un semn de vitalitate, fie şi în dauna canoanelor de frumuseţe fizică. Îi contemplă chipul îmbujorat şi gesturile nestăpânite cu oarecare înţelegere, abţinându-se să încerce a stăvili năvala tinereţii.

Avea la îndemână cel mai simplu subiect, natura care îi înconjura. Porni să laude pădurea de pin, iazurile năpădite de ferigi, frunzele purpurii pe fundalul tufişurilor, ca nişte răni însângerate, frumuseţea drumului de ţară. Întrucât natura nu-i era tocmai familiară însă, mai greşea uneori; drept care doamna Honeychurch strâmbă din nas când el ajunse la verdele peren al zadei.

— Mă consider un om norocos, încheie el. Când sunt la Londra, simt că n-aş putea trăi în altă parte, iar când mă aflu la ţară, simt acelaşi lucru despre aceste locuri. La urma urmei, am convingerea că păsările, cerul, copacii sunt cele mai frumoase lucruri pe care le întâlneşti în viaţă, şi că aceia care trăiesc în mijlocul lor trebuie să fie cei mai buni dintre oameni. Este adevărat că în nouă cazuri din zece, aceşti oameni par a nu observa nimic din toate astea. Şi domnul de la ţară, ca şi ţăranul, sunt cei mai plicticoşi tovarăşi; dar poate că au, totuşi, o comunicare mai profundă cu lucrarea naturii, care ne rămâne străină nouă, orăşenilor. Ce părere aveţi, doamnă Honeychurch?

Doamna Honeychurch tresări şi surâse. Nu fusese atentă. Înghesuit pe locul din faţă al trăsurii, Cecil se bosumflă şi hotărî să se reţină de la orice comentariu interesant, de aici încolo.

Nici Lucy nu fusese atentă. Şedea încruntată, cu fruntea brăzdată de cute, căci nu-i trecuse furia. Fata asta se implică prea mult, trase el concluzia. Ce păcat, să fii atât de indiferentă la frumuseţile pădurii într-o zi de august!

— „Coboară tu, fecioară, din înălţimi de munte“, îi recită el şi îi atrase atenţia atingându-i uşor genunchiul.

— Ce înălţimi? întrebă ea, roşind din nou.

— *Coboară tu, fecioară, din înălţimi de munte; / Ce poate să te-ncânte, oierul întreba, / La măreţia rece a muntelui semeţ?*[3]

Hai mai bine să urmăm sfatul doamnei Honeychurch şi să nu-i mai urâm pe clerici. Unde suntem aici?

— În Summer Street, fireşte, răspunse Lucy, revenindu-şi în fire.

Pădurea se deschidea într-o pajişte înclinată, care forma un triunghi. De-a lungul a două laturi se înşirau case rustice cochete, iar pe a treia latură, mai la deal, trona o biserică de curând construită, cu o turlă ascuţită, din piatră, acoperită cu şindrilă. Era de o eleganţă simplă, care nu avea nimic de-a face, însă, cu meschinăria ori sărăcia. Chiar lângă biserică era casa domnului Beebe, nu mai înaltă decât celelalte. Mai erau şi câteva conace impunătoare pe care copacii le ascundeau vederii. Scena îţi inspira mai degrabă o păşune alpină din Elveţia decât locul de adunare şi închinăciune al unei comunităţi tihnite. Farmecul peisajului era întrucâtva ştirbit de cele două vilişoare urâte pe care Sir Harry Otway le achiziţionase în chiar după-amiaza când Cecil o achiziţionase pe Lucy. Una dintre aceste vile fusese botezată „Cissie“, iar cealaltă, „Albert“. Cele două nume erau sculptate în litere gotice pe porţile grădinilor şi mai apăreau o dată la intrare, cu litere mari de tipar, urmând curbura porticului de la verandă.

Se vedea că „Albert“ este locuită: în grădiniţa minusculă se răsfăţau muşcate şi lobelii în glastre îngrijite, iar la ferestre eventualele priviri indiscrete se opreau în perdeluţele din dantelă de Nottingham. „Cissie“, în schimb, era oferită spre închiriere, după cum anunţau cele trei plăcuţe atârnate pe gard de agenţii de la Dorking. Nici nu era de mirare, judecând după aleile pe care mijeau buruienile şi după gazonul nu mai mare decât o batistă, năpădit de galbenul păpădiilor.

— S-a terminat cu locul ăsta! exclamară femeile deodată. Summer Street n-o să mai fie niciodată acelaşi.

Trecând cu trăsura prin faţa lui „Cissie“, văzură un bărbat care tocmai ieşea pe uşă.

— Opreşte! strigă doamna Honeychurch atingându-l pe vizitiu cu umbrela ei de soare. Uite-l pe Sir Harry. Acum o să aflăm şi noi despre ce este vorba. Sir Harry, să dai jos imediat ruşinea asta de pe gard!

Sir Harry Otway, care nu mai are nevoie de prezentare, se apropie de trăsură şi zise:

— Aşa am avut şi eu de gând, doamnă Honeychurch. Dar nu pot, zău că nu pot s-o dau afară pe domnişoara Flack.

— Păi vezi, n-am eu dreptate întotdeauna? Trebuia să plece înainte să fi semnat contractul. Şi acum stă tot fără chirie, ca pe vremea nepotului?

— Ce pot să fac? zise dânsul, coborând glasul. E o bătrână amărâtă, abia dacă se mai poate da jos din pat.

— Daţi-o afară, interveni şi Cecil pe un ton hotărât. Sir Harry oftă, privind mohorât la cele două vile.

Nu putea spune că nu fusese avertizat de intenţiile domnului Flack, şi ar fi trebuit să cumpere terenul înainte de a se începe construcţia, dar fusese indolent şi zăbavnic. Summer Street îi era atât de familiar, încât nu şi-ar fi închipuit că imaginea locului ar putea fi vreodată pângărită. Asta până când doamna Flack a pus piatra de temelie, după care a început să apară combinaţia asta de cărămidă roşie cu crem. Abia atunci s-a alarmat şi i-a cerut socoteală domnului Flack, de altminteri un om cât se poate de rezonabil şi de respectabil. Acesta a fost de acord că un acoperiş de ţiglă ar fi dat mult mai bine din punct de vedere artistic, însă gresia era mai ieftină. Cât despre coloanele în stil corintic, care urmau să atârne ca nişte lipitori de o parte şi de alta a ferestrelor arcuite, domnul Flack şi-a dat cu părerea că un astfel de element decorativ ar înviora faţada. Sir Harry a răspuns că o coloană poate să fie un element decorativ doar în măsura în care prezenţa ei se justifică şi în structura de rezistenţă. Domnul Flack i-a explicat că se comandaseră deja coloanele, adăugând că fiecare avea un capitel diferit: una cu dragoni şi frunze, alta se apropia de stilul ionic, alta conţinea iniţialele doamnei Flack. Îl citise şi el pe Ruskin. Aşadar, omul a construit după bunul său plac, iar Sir Harry a făcut achiziţia abia după ce una dintre vile conţinea deja o mătuşă de neînlăturat.

Rezemat de trăsură, Sir Harry privea cu tristeţe obiectul tranzacţiei sale, pe cât de inutilă, pe atât de neprofitabilă. Unde mai pui că făcuse un deserviciu comunităţii, care acum

îi râdea în nas, căci banii cheltuiţi nu aduceau nimic frumos în Summer Street. Nu mai putea, acum, decât să caute un chiriaş onorabil pentru Cissie – cât mai onorabil.

— Chiria este ridicol de mică, le zise dânsul, şi poate că eu sunt un proprietar lipsit de pretenţii. Numai că, socotiţi şi dumneavoastră: casa e prea mare pentru nişte ţărani, şi prea mică pentru unii ca noi.

Cecil nu ştia dacă să dispreţuiască vilele sau dispreţul lui Sir Harry pentru ele. Se hotărî pentru aceasta din urmă.

— Ar trebui să găsiţi cât mai repede un chiriaş, îl îndemnă el maliţios. Ar fi un adevărat paradis pentru un funcţionar de bancă, de exemplu.

— Tocmai asta e! sări Sir Harry, tulburat. De asta îmi e şi mie teamă, domnule Vyse: locul ăsta va atrage tocmai oamenii care nu trebuie. Mersul trenurilor s-a îmbunătăţit – un progres fatal, după părerea mea. Şi ce mai sunt cinci mile de la gară până aici în zilele noastre, când avem biciclete?

— Cam mare efortul pentru un funcţionar, îşi dădu cu părerea Lucy.

Replica lui Cecil, căruia nu-i era deloc străină maliţiozitatea medievală, fu aceea că în rândul claselor de mijloc se observă o îmbunătăţire a condiţiei fizice într-un ritm de-a dreptul stupefiant. Văzând cum îl ia peste picior pe inofensivul lor vecin, Lucy îi sări acestuia în ajutor:

— Sir Harry, am o idee: ce-aţi zice de nişte domnişoare bătrâne?

— Ar fi splendid, draga mea Lucy. Cunoşti dumneata aşa ceva?

— Da. Le-am întâlnit în străinătate.

— Sunt de condiţie bună? întrebă dânsul prudent.

— Fără îndoială; şi în momentul de faţă nu au unde sta. Mi-au scris săptămâna trecută. Domnişoarele Teresa şi Catharine Alan. Zău aşa, nu glumesc. Sunt tocmai persoanele potrivite. Le cunoaşte şi domnul Beebe. Vreţi să le spun să vă scrie?

— Negreşit! se grăbi el să încuviinţeze. Uite că s-a rezolvat şi problema asta. O, ce bine! Să le spui că vor avea şi o reducere, pentru că nu mai trebuie să plătesc taxe pe la intermediari. Of, agenţii ăştia, ce oameni îngrozitori au putut să-mi trimită pe cap! O femeie căreia i-am cerut să-mi spună starea ei socială – i-am făcut o scrisoare plină de tact, ştiţi dumneavoastră cum se procedează – îmi răspunde că-mi va plăti chiria în avans. Auzi, de parcă asta mă interesa pe mine! Am mai primit şi câteva referinţe proaste, oameni josnici, nişte escroci. Şi ce dezamăgire, să nu mai vorbim! Săptămâna trecută mi s-a arătat o bună parte din faţa

nevăzută a lumii. Ce dezamăgire, dinspre nişte oameni cum nu se poate mai promiţători, la prima vedere. Câtă dezamăgire, draga mea Lucy! Fata dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Sfatul meu, interveni doamna Honeychurch, este să nu vă încurcaţi cu Lucy şi cu domnişoarele ei decrepite. Cunosc eu soiul ăsta de scăpătaţi, care au trăit vremuri mai bune şi-ţi îmbâcsesc casa cu tot felul de suveniruri prăfuite. E trist ce spun, dar eu aş prefera să închiriez unor oameni cu perspective de ascensiune în societate, decât unor scăpătaţi.

— Cred că înţeleg ce spuneţi, zise Sir Harry; este, într-adevăr, foarte trist.

— Dar domnişoarele Alan nu sunt aşa! se stropşi Lucy.

— Ba da, chiar aşa sunt, întări Cecil. Nu că le-aş fi cunoscut, dar sunt de părere că n-ar fi o prezenţă tocmai potrivită cu această comunitate.

— Nu-l ascultaţi, Sir Harry, nu-l lăsaţi să vă plictisească.

— Ba eu sunt cel care vă plictiseşte, spuse acesta din urmă. N-ar trebui să îi bat la cap pe tineri cu necazurile mele. Dar sunt tare îngrijorat, iar doamna Otway nu spune decât că nu poţi fi niciodată destul de prudent. E adevărat, dar nu mă ajută cu nimic.

— Atunci, pot să le scriu domnişoarelor Alan?

— Chiar te rog! zise el cu însufleţire.

Ochii i se umbriră însă când doamna Honeychurch interveni din nou:

— Fii atent, că precis au canari! Fereşte-te de canari, Sir Harry: ăştia scuipă seminţele printre zăbrelele coliviei şi uite-aşa se adună şoarecii. Una peste alta, fereşte-te de femei – să nu închiriezi decât la bărbaţi.

— Ei, nici chiar aşa, murmură el politicos, dar nu putu să nu recunoască un oarece temei în remarca făcută.

— Bărbaţii nu umblă cu tot felul de bârfe la o ceaşcă de ceai; şi dacă se îmbată ai scăpat de ei, fiindcă se culcă şi dorm până le trece. Iar dacă sunt vulgari, sunt totuşi mai reţinuţi parcă, nu împroaşcă pe toată lumea. Eu, una, prefer un bărbat – bineînţeles, cu condiţia să fie curat.

Sir Harry se înroşi. Nici lui, nici lui Cecil nu-i picau tocmai bine aceste complimente făţişe la adresa sexului lor. Nici excluderea murdăriei nu avu darul să-i facă să se simtă mai demni. O invită pe doamna Honeychurch să coboare din trăsură, dacă nu se grăbeau, şi să viziteze personal casa. Dumneaei se arătă încântată, căci era modestă din fire şi nu i-ar fi displăcut să locuiască într-o astfel de căsuţă. Fusese

dintotdeauna atrasă de aranjamentele casnice, mai ales când acestea erau la scară redusă.

Lucy dădu să-şi urmeze mama, însă Cecil o trase înapoi.

— Doamnă Honeychurch, zise el, vă deranjează dacă noi o luăm pe jos spre casă şi vă lăsăm aici?

— Nicidecum, răspunse ea cu toată bunăvoinţa. Nici lui Sir Harry nu părea să-i displacă ideea. Le zâmbi cu subînţeles:

— Aha! Tinereţe, tinereţe… – şi se grăbi să descuie uşa.

— Ciocoi prăpădit! lăsă Cecil să-i scape, fără măcar să se asigure că nu mai putea fi auzit.

— Vai, Cecil!

— Nu mă pot abţine. Ar fi o greşeală să nu-l dispreţuieşti pe omul ăsta.

— N-o fi el prea deştept, dar e foarte drăguţ.

— Ba deloc, Lucy: reprezintă tot ce poate fi mai rău în comunitatea rurală. La Londra ar sta în banca lui, membru într-un club de capete seci, iar nevastă-sa ar da mese pentru alte capete seci. Dar aici se poartă ca un zeu de provincie, o face pe aristocratul, pe proprietarul, îşi dă aere de cunoscător într-ale esteticii şi îi păcăleşte pe toţi, până şi pe mama ta.

— E foarte adevărat ce spui, consimţi Lucy, care se simţea, totuşi, cam stânjenită. Mă întreb, totuşi, dacă… dacă are aşa mare importanţă.

— Are foarte mare importanţă. Sir Harry este însăşi emblema seratelor ăstora. O, Doamne, cum mă mai scoate din sărite! Sper din tot sufletul să-i intre în vila aia un chiriaş cu adevărat vulgar, o femeie atât de vulgară încât să-şi dea până şi el seama. Auzi, „oameni de condiţie bună“! Ha! Cine vorbeşte, cu tărtăcuţa aia cheală şi bărbia trasă îndărăt! Dar hai să-l lăsăm în plata Domnului.

Lucy se simţi uşurată la această din urmă propunere. Dacă lui Cecil nu-i erau pe plac Sir Harry Otway sau domnul Beebe, ce garanţie putea ea să aibă că-i vor scăpa oamenii pe care ea îi preţuia cu adevărat? Freddy, spre exemplu. Freddy nu era nici prea deştept, nici prea subtil, nici prea arătos – prin urmare, ce l-ar împiedica pe Cecil să spună, la un moment dat, că ar fi o greşeală să nu-l dispreţuieşti pe Freddy? Şi ce ar putea ea să răspundă? Nu merse mai departe de Freddy, căci asta fu de ajuns să-i stârnească neliniştea. Încercă să se împace cu gândul că Cecil îl cunoaşte pe Freddy de ceva vreme şi că se împăcaseră bine tot timpul, cu excepţia, poate, a ultimelor câtorva zile – dar aici prefera să creadă că fusese mai degrabă un accident.

— Pe unde vrei s-o luăm? îl întrebă ea.

Se aflau în sânul naturii, subiectul cel mai nevinovat, gândi ea. Summer Street se întindea în adâncul pădurii, iar ei se opriseră în locul unde o potecă se desprindea din drumul principal.

— De ce, sunt două drumuri?

— Poate că ar fi mai bine pe drumul mare, pentru că suntem îmbrăcaţi elegant.

— Eu aş prefera să merg prin pădure, o contrazise Cecil cu acea iritare mocnită pe care i-o remarcase de-a lungul întregii după-amiezi. De ce alegi tu mereu drumul mare, Lucy? Ai băgat cumva de seamă că, de când ne-am logodit, nu m-ai dus niciodată în câmp, sau în pădure?

— Nu? Atunci hai prin pădure, zise Lucy, uimită de ciudăţenia observaţiei, dar încredinţată că va primi o explicaţie mai târziu, căci nu-i stătea lui în obicei să lase lucrurile neclare.

Fata o luă înainte printre pinii foşnitori şi, într-adevăr, nu avu mult de aşteptat, căci Cecil redeschise discuţia după numai câţiva paşi.

— Am avut la un moment dat sentimentul – neîntemeiat, cred – că te simţi mai bine cu mine atunci când suntem într-o cameră.

— O cameră? repetă ea, neînţelegând.

— Da. Sau, cel mult, în grădină, ori pe un drum. În orice caz, nu în natură, ca acum.

— Cecil, ce tot spui tu acolo? Dar n-am simţit niciodată aşa ceva! Vorbeşti de parcă aş fi vreo poetă sau ceva de felul ăsta…

— Nu ştiu dacă eşti sau nu. Eu, unul, te asociez cu o imagine – o anumită imagine. De ce nu m-ai asocia şi tu pe mine cu imaginea unei camere?

Fata rămase pe gânduri o clipă, apoi zise râzând:

— Ştii că ai dreptate? Chiar aşa şi este. La urma urmei, poate chiar sunt o poetă. Ori de câte ori mă gândesc la tine, mi te imaginez, într-adevăr, într-o cameră. Ce nostim!

Spre surprinderea ei, el nu păru deloc încântat.

— Un salon, cumva? Fără fereastră?

— Da, cred că fără fereastră. De ce nu?

— Aş fi preferat să mă asociezi cu un peisaj, comentă el pe un ton de reproş.

— Cecil, ce tot spui? repetă ea întrebarea de mai înainte.

Pentru că nu primi nici un răspuns, renunţă la subiect, ca fiind prea complicat pentru o fată, şi îl conduse mai departe printre copaci, oprindu-se când şi când în câte un loc mai deosebit sau care îi era familiar. Cunoştea codrul dintre Summer Street şi Windy Corner încă de când învăţase să

meargă singură. Pe când Freddy era doar un bebeluş rotofei, ea se juca prefăcându-se că îl pierde prin pădure. Acum crescuse, fusese şi în Italia, însă farmecul acestor locuri rămăsese neştirbit în inima ei.

Poteca îi scoase într-un luminiş – un alt tablou fermecător, de data aceasta neatins de mâna omului, cu un heleşteu în mijloc.

— Uite şi Lacul Fermecat! exclamă Lucy.

— De ce îi zice aşa?

— Nu mai ţin minte, cred că ne-am inspirat de prin cărţi. Acum nu-i decât o baltă, dar vezi tu pârâiaşul de colo? Ei bine, când plouă zdravăn, se strânge multă apă aici şi nu se retrage chiar atât de repede, aşa că iazul se preface într-un lac mare şi frumos. Freddy obişnuia să se scalde în el, îi plăcea grozav.

— Dar tu…?

Cecil voia s-o întrebe dacă şi ei îi place la fel de mult, dar ea înţelese altceva, căci răspunse, visătoare:

— Mă mai scăldam şi eu, până când au dat peste mine şi a ieşit cu ceartă.

În alte împrejurări, poate că Cecil s-ar fi scandalizat, căci educaţia lui conţinea o însemnată doză de falsă pudoare. Deocamdată, însă, era stăpânit de cultul naturii şi fu de-a dreptul încântat de candoarea fetei. O privi cum stătea pe marginea iazului. Aşa, îmbrăcată elegant, cum spunea chiar ea mai devreme, semăna cu o floare fără frunze, crescută de-a dreptul din volbura de verdeaţă.

— Şi cine a dat peste tine?

— Charlotte, murmură ea. Mai venea pe la noi. Charlotte, Charlotte…

— Sărăcuţa de tine!

Fata surâse nostalgic la amintirea unei lumi din care el, Cecil, lipsea; apoi se reculese şi reveni în prezent.

— Lucy…

— Da, ştiu, trebuie să mergem, răspunse ea.

— Lucy, vreau să-ţi cer ceva ce nu ţi-am cerut niciodată până acum.

Tonul serios o făcu să se apropie cu tot atâta seriozitate.

— Ce anume, Cecil? îl întrebă deschis, cu bunăvoinţă.

— Până acum, niciodată nu… nici măcar în ziua când ai primit să-mi fii soţie, ştii, când eram în grădină…

Îi pierise tot curajul. Privi în jur fâstâcit, nu cumva să-l audă cineva.

— Aşa, spune…

— Ştii, nu te-am sărutat niciodată până acum. Fata se îmbujoră atât de tare, încât ai fi zis că Cecil se purtase fără

pic de delicateţe.

— Da, aşa este…

— Aşadar, te întreb: acum aş putea?

— Sigur că poţi, Cecil. Ai fi putut şi până acum. Eu nu pot să dau buzna peste tine, sper că înţelegi…

Cecil era complet năucit, căci nu se aşteptase ca fata să-şi ridice vălul cu atâta dezinvoltură. Se apropie de ea cu reţinere, dorindu-şi parcă un pretext să se retragă. Când o atinse îi căzură ochelarii de pe nas şi fură striviţi între ei doi.

Asta a fost toată îmbrăţişarea – un fiasco total, după părerea lui Cecil. Pasiunea ar trebui să fie ceva năvalnic, care nu ţine seamă de politeţuri, bune maniere şi toate celelalte năpaste ale unei educaţii alese. Mai cu seamă, ea, pasiunea, nu mai trebuie să-şi ceară voie acolo unde are tot dreptul să se manifeste. Oare de ce nu putea şi el să se poarte ca un muncitor de rând, sau ca un marinar, sau măcar ca orice tânăr dindărătul tejghelei? îşi imagină scena: aşadar, Lucy la marginea apei, ca o floare; el se repede, o ia în braţe; ea îl respinge, i se abandonează, cucerită pentru totdeauna de virilitatea lui. Pentru că era convins că virilitatea este ceea ce preţuieşte mai mult o femeie la un bărbat.

După această încercare stângace, părăsiră în tăcere heleşteul. El aştepta o vorbă din partea ei, ceva care să-i dezvăluie gândurile cele mai profunde. În cele din urmă fata vorbi, cu o gravitate potrivită momentului:

— Emerson îl chema, nu Harris.

— Pe cine?

— Pe bătrân.

— Care bătrân?

— Bătrânul despre care ţi-am povestit; cel cu care s-a purtat urât domnul Eager.

Cecil nu avea cum să ştie că aceasta fusese, de fapt, cea mai intimă conversaţie pe care o purtaseră până atunci.

1. Englez italienizat (it.).

2. E diavolul în persoană (it.).

3. Citat din poemul *Prinţesa* de Lord Alfred Tennyson, poet englez din epoca victoriană – 1809-1892.

X

Simţul umorului la Cecil

Deşi lumea din care Cecil îşi propunea s-o salveze pe Lucy nu era, poate, chiar crema societăţii, am putea spune totuşi că se afla binişor deasupra stării ei de obârşie. Tatăl ei, un avocat prosper de provincie, care ridicase proprietatea de la Windy Corner cu gândul de a investi într-o zonă cu perspective de dezvoltare, a sfârşit prin a se îndrăgosti de propria creaţie şi a hotărât să rămână acolo. Curând după ce s-a căsătorit, atmosfera socială a locului s-a schimbat treptat: au început să apară case noi pe culmea dinspre miazăzi a dealului; apoi au răsărit altele din pădurea de pini şi altele pe faleza de calcar ce domina câmpia. Majoritatea acestor case erau mai mari decât Windy Corner şi proprietarii nu erau localnici, ci veniseră tocmai de la Londra, şi toţi credeau că familia Honeychurch descindea din aristocraţia locală. La început, tatăl se cam sperie, dar femeia primi lucrurile aşa cum erau, fără a resimţi mândrie sau, dimpotrivă, umilinţă. „Nu stau să judec eu ce crede lumea“, zicea, „dar e foarte bine pentru copii“. Se ducea în vizită pe la fiecare şi toţi îi întorceau vizitele cu mult entuziasm; iar când aflară în cele din urmă că ea nu era tocmai de rangul lor, nu mai avea nici o importanţă, căci o îndrăgiseră deja. Când i-a sunat ceasul, domnul Honeychurch a plecat cu mulţumirea – pe care nici un avocat cinstit n-ar dispreţui-o – că îşi lasă familia înrădăcinată într-o societate cum nu se poate mai respectabilă.

Cum nu se poate mai respectabilă. E drept că mulţi dintre aceşti venetici erau nişte personaje destul de plate, lucru pe care Lucy îl constata cu atât mai acut după întoarcerea din Italia. Până atunci, le acceptase valorile fără rezerve: bunăstarea neostentativă, religiozitatea moderată, repulsia faţă de pungile de hârtie, cojile de portocale sau sticlele sparte. Un autentic spirit radical, Lucy învăţase să se exprime cu dezgust la adresa mediului suburban. Nu catadicsea să conceapă viaţa altfel decât ca pe un anturaj de oameni înstăriţi, bonomi, cu interese comune şi duşmani comuni. În ţarcul acesta gândeai, aici te căsătoreai, aici mureai. În afara lui rânjeau sărăcia şi vulgaritatea, încercând

să pătrundă înăuntru, la fel cum ceţurile Londrei se strecoară prin văile dealurilor dinspre miazănoapte, furişându-se către pădurea de pin. Italia însă i-a topit aceste vederi despre viaţă, căci acolo a văzut cum te poţi bucura, numai să vrei, de sentimentul de egalitate între oameni, ca de lumina soarelui. Simţurile ei se dilataseră: era, de acum, încredinţată că nu există om pe care să nu-l poată agrea în cele din urmă şi, cu toate că barierele sociale rămâneau de necontestat, nu i se mai păreau de netrecut. Puteai să sari peste ele aşa cum sari peste gărduleţul scund în grădina de măslini a ţăranului din Apenini, iar el este bucuros să te întâmpine. Lucy se întoarse acasă cu altă mentalitate.

La fel şi Cecil, de altminteri. Numai că, în loc să-i cultive îngăduinţa, Italia îi prilejuise acestuia un sentiment de iritare. Vedea foarte bine mediocritatea lumii de provincie; însă, în loc să-şi spună: „Ei, şi? Are chiar atât de mare importanţă?“, el se revolta, dorindu-şi să o preschimbe într-o societate cu vederi largi. Nu-şi dădea seama că Lucy se acomodase cu anturajul tocmai datorită acelei efuziuni de amabilităţi şi politeţuri care creau cu timpul o atmosferă blândă, bonomă, şi că, deşi ochii ei vedeau defectele lor, inima ei refuza să-i dispreţuiască. Mai era ceva, încă mai important, de care nu-şi dădea el seama – şi anume că Lucy era prea sus nu doar faţă de societatea de aici, ci pentru orice fel de societate, astfel încât numai o legătură intimă o mai putea mulţumi cu adevărat. Era şi ea o rebelă, dar de un alt soi decât putea el înţelege: o rebelă care nu-şi dorea mai mult spaţiu vital, ci să-i fie pereche egală bărbatului pe care îl iubeşte. Căci Italia îi descoperise o comoară într-adevăr nepreţuită: propriul ei suflet.

Iat-o acum jucând „bumble-puppy“ cu Minnie Beebe, nepoata în vârstă de treisprezece ani a pastorului paroh. E un joc foarte vechi şi foarte onorabil, în care trebuie să loveşti nişte mingi de tenis aruncându-le peste plasă şi făcându-le să ţopăie bezmetice.

Câteva o lovesc pe doamna Honeychurch, altele se rătăcesc în decor. În tot acest timp, Lucy încearcă să vorbească şi cu domnul Beebe, iar frazele împleticite nu fac decât să-i dea la iveală mai bine starea de spirit.

— Of, câtă sâcâială, întâi el, apoi ele două, şi nimeni nu ştia ce vrea şi toţi erau peste măsură de obositori.

— Dar acum or să vină, zise domnul Beebe. I-am scris domnişoarei Teresa acum câteva zile, voia să ştie cât de des trece măcelarul şi cred că a fost plăcut impresionată când i-am spus că vine în fiecare lună. O să sosească, mi-au dat de ştire azi-dimineaţă.

— Ah, o să-mi scoată peri albi aceste domnişoare Alan! se tângui doamna Honeychurch. Numai pentru că sunt bătrâne şi proaste, trebuie să spui „O, ce drăguţ!“. Mă scoate din sărite sporovăiala lor insuportabilă, atâtea „de ce“-uri şi „pentru ce“-uri, şi „dacă“, şi „dar“, şi „stai să vezi“… Şi biata Lucy, care a slăbit ca o umbră – dar aşa-i trebuie!…

Domnul Beebe urmărea cu privirea biata umbră care ţopăia şi chiuia pe terenul de tenis. Cecil lipsea – în prezenţa lui nu se juca „bumble-puppy“.

— Ei, dacă vin… Nu, Minnie, nu cu Saturn!… (Saturn era o minge de tenis cu învelişul de piele în parte descusut, iar când se rotea în aer aveai impresia că e înconjurată de un inel.) Dacă vin, Sir Harry o să le lase să se mute înainte de douăzeci şi nouă şi o să renunţe la clauza cu văruitul tavanului, că s-au cam speriat, şi o s-o pună pe cea cu uzura în timp a lucrurilor pe care le folosesc… Nu! Asta nu se pune, ţi-am spus, nu cu Saturn!

— Dar de ce, Saturn e foarte bun pentru „bumble-puppy“, interveni Freddy, intrând în joc. Să n-o asculţi, Minnie.

— Saturn nu sare cum trebuie.

— Ba Saturn sare destul de bine.

— Ba nu!

— Ei bine, află că sare mai bine decât Frumoasa Diavoliţă Albă.

— Nu mai vorbi aşa, dragă, zise doamna Honeychurch.

— Da’ uită-te şi tu la Lucy, se plânge de Saturn şi nu-i dă drumul din mână Diavoliţei Albe. Aşa, Minnie, pe ea, atinge-o, dă-i la şale cu racheta!

Lucy căzu la pământ, scăpând-o din mână pe Diavoliţa Albă. Domnul Beebe se aplecă şi o culese de pe jos. Zise:

— Pe această minge o cheamă Vittoria Corombona[1], vă rog frumos.

Corecţia lui trecu însă nebăgată în seamă. Freddy avea o mare artă în a stârni furia fetiţelor, astfel că nu-i trebui mai mult de o jumătate de minut ca să o transforme pe Minnie dintr-o copilă bine crescută într-un monstru urlător. Cecil îi auzea din casă dar, deşi avea veşti calde pe care ar fi dorit să le împărtăşească, nu coborî de teamă să nu păţească şi el ceva. Nu că ar fi fost un fricos, căci la nevoie ştia să îndure durerea ca orice bărbat; îi repugna însă violenţa celor mici. Şi câtă dreptate avea, pentru că de cele mai multe ori se termina cu ţipete.

— Păcat că nu sunt aici domnişoarele Alan să vadă scena asta, observă domnul Beebe în timp ce Lucy, care

încerca să o adune de pe jos pe Minnie, era la rându-i ridicată în braţe de fratele ei.

— Cine-s domnişoarele Alan? întrebă Freddy gâfâind.

— Cele care au închiriat vila Cissie.

— Dar nu ăsta era numele…

Nu apucă să-şi ducă fraza la capăt, că alunecă şi se prăbuşiră toţi trei pe iarbă într-o vânzoleală de tot râsul. După câteva clipe de năuceală, se auzi întrebarea lui Lucy:

— Ce nume nu era?

— Alan, răspunse Freddy, tolănit cu capul în poala surorii lui. Nu-i ăsta numele chiriaşilor lui Sir Harry.

— Prostii, Freddy, nu ştii nimic.

— Ba tu nu ştii nimic! Doar ce m-am întâlnit cu el, şi-mi zice: „He-he, Honeychurch“ – Freddy îl imita cu o mimică placidă – „Hmm, hmm! Află că mi-am găsit în sfârşit nişte chiriaşi pe cinste!“ Zic eu: „Bravo, bătrâne!“, şi-l bat pe spate.

— Exact, domnişoarele Alan, nu?

— Nu chiar. Parcă Anderson le zicea.

— Măi, să fie, doar nu ne mai cade pe cap cine ştie ce altă încurcătură! exclamă doamna Honeychurch. Vezi, Lucy, vezi că eu am întotdeauna dreptate? Nu ţi-am spus eu să nu te încurci cu vila Cissie? Asta e, am dreptate de fiecare dată, mă şi sperie de câte ori am dreptate.

— Ba Freddy e cel care le-ncurcă, nu vezi? Nici măcar nu ştie cum îi cheamă pe cei despre care zice că au închiriat.

— Ba da, gata, ştiu: Emerson.

— Cum ai spus?

— Emerson. Precis, fac pariu pe ce vreţi.

— Ce sucit mai e şi Sir Harry ăsta, trase Lucy concluzia pe un ton dezumflat. Acum chiar că-mi pare rău că m-am băgat în toată afacerea asta.

După care se lungi pe spate, privind cerul senin de deasupra. Domnul Beebe, care o aprecia din ce în ce mai mult pe zi ce trecea, îi şopti nepoatei sale că, uite, aşa trebuie să te porţi când dai peste vreun necaz mărunt. Între timp, numele noilor chiriaşi o smulse pe doamna Honeychurch din contemplarea propriilor ei calităţi:

— Ai zis Emerson, Freddy? Ştii cumva ce fel de Emersoni sunt?

— Eu nu ştiu să fie vreun fel anume de Emersoni, i-o trânti Freddy, ale cărui înclinaţii erau vădit democrate. Asemeni surorii lui, asemeni majorităţii tinerilor, de fapt, era atras în mod firesc de ideea egalităţii, iar faptul că ar trebui să existe mai multe feluri de Emersoni îl irita peste măsură.

— Trag nădejde că or fi oameni cumsecade – apoi către Lucy, care se ridicase în capul oaselor: Da, Lucy, văd cum te încrunţi gândind că maică-ta e o snoabă, dar orice ai zice, există oameni şi oameni, şi este curată afectare să pretinzi că nu-i aşa.

— Emerson e un nume destul de comun, observă fata, privind într-o parte.

De aici, de sus, puteai vedea celelalte dealuri îmbrăcate în pădurea de pini cum se lasă către câmpie, unul în spatele celuilalt; şi cu cât coborai mai mult în grădină, cu atât mai frumoasă era priveliştea.

— Nu voiam să spun, Freddy, decât că sper să nu fie oarece rude cu Emerson filosoful, un personaj de-a dreptul insuportabil. Mă rog, eşti mulţumit acum?

— Da, da, bombăni tânărul. Şi o să fii şi tu mulţumită, pentru că sunt prietenii lui Cecil; aşa că veţi putea schimba vizite cu toată încrederea, şi tu şi restul familiilor de pe aici, încheie el cu o notă de ironie voită.

— Cecil?! exclamă Lucy.

— Nu fi rău, dragule, îl admonestă blând mama lui. Iar tu, Lucy, termină cu scârţâitul ăsta piţigăiat. Prost obicei ţi-ai mai făcut!

— Dar ce are Cecil…

— Sunt prieteni de-ai lui Cecil, repetă el. Şi cum spuneam, „nişte chiriaşi pe cinste. Îhm! Îhm! Honeychurch, tocmai le-am telegrafiat“.

Lucy se ridică din iarbă. Vestea o întorsese pe dos, iar domnul Beebe o compătimea sincer în sinea lui. Câtă vreme crezuse că Sir Harry Otway era cel care se răzgândise în ce le privea pe domnişoarele Alan, suportase trădarea cu demnitate; însă când auzi că însuşi iubitul ei are oarece amestec, era firesc să „scârţâie“. Domnul Vyse se dovedea a fi un răutăcios – mai mult, chiar: îi făcea o deosebită plăcere să şicaneze oamenii. Pastorul, care observase de mult acest lucru, avea cu atât mai multă înţelegere pentru domnişoara Honeychurch; de aceea, nu i se păru deloc ciudată observaţia ei:

— Dar aceşti Emersoni ai lui Cecil nu pot fi aceiaşi cu…

— Cu Emersonii din Florenţa, vrei să spui? încercă el să mai îndulcească atmosfera, găsind ocazia de a schimba subiectul. Nu, nu cred că e vorba de ei. Probabil că e distanţă lungă de la ei până la prietenii domnului Vyse. Ah, doamnă Honeychurch, ce oameni ciudaţi! Tare ciudaţi oameni! Dar nouă ne-a plăcut de ei, nu-i aşa? – se întoarse el către Lucy, apoi continuă: A fost un episod de toată frumuseţea, cu nişte

violete. Au cules violete şi au umplut absolut toate vazele din camera acestor domnişoare Alan care trebuiau să vină la vila Cissie. Sărăcuţele, au fost pe atât de încântate pe cât erau de uimite. Domnişoarei Catharine îi plăcea să povestească despre asta, începea aşa: „Sora mea, draga de ea, adoră florile“. Ei, şi au găsit la un moment dat o mare de albastru care le inunda odaia – totul era plin, vaze, căni, tot – şi bătrâna îşi încheia povestea: „Un gest cam vulgar, de altfel; şi totuşi, cât era de frumos! Nici nu mai ştii ce să spui… “ Asta e. De câte ori îmi aduc aminte de Emersonii aceştia din Florenţa, nu pot decât să-i asociez cu violetele.

— Vodă Lobodnic ţi-a făcut-o de data asta, îşi tachină Freddy sora, fără să bage de seamă cât era de îmbujorată.

Într-adevăr, fata nu-şi putea reveni. Domnul Beebe observă însă, şi tocmai de aceea continuă să ocolească subiectul:

— Emersonii despre care vorbesc eu erau tată şi fiu. Fiul, un tânăr prezentabil, aş putea spune chiar foarte prezentabil, nu era prost, dar era foarte imatur – pesimist şi toate cele. Delectarea noastră era însă tatăl – o bomboană de om, un sentimental sadea; iar lumea zicea că-şi omorâse nevasta…

În împrejurări normale, domnul Beebe nu ar fi reamintit în ruptul capului această bârfă, dar acum se străduia să o protejeze pe Lucy în micul ei necaz, şi de aceea era în stare să repete orice fleac i-ar fi venit în minte.

— Şi-a omorât nevasta? îngână doamna Honeychurch. Stai, Lucy, nu ne părăsi, mai joacă niţel „bumble-puppy“… Zău aşa, această pensiune Bertolini trebuie să fie un loc tare ciudat. Ăsta-i al doilea criminal de care aud că stătea acolo. Ce-o fi fost în capul lui Charlotte de a rămas? Apropo, trebuie s-o chemăm pe Charlotte să vină pe la noi într-o zi.

Domnul Beebe nu-şi amintea să fi fost vorba de vreun al doilea criminal, aşa că o întrebă pe amfitrioană dacă nu cumva face o confuzie. Contrazicerea o întărâtă pe aceasta din urmă, căci era foarte sigură că mai auzise o poveste similară despre un alt turist, dar nu-şi mai amintea numele. Cum îl chema, oare? îşi cuprinse genunchii în palme, chinuindu-se să-şi amintească – parcă ceva din Thackeray era… Se plesni peste fruntea ei impunătoare de matroană.

Lucy îl întrebă pe fratele ei dacă Cecil e în casă.

— Nu, nu pleca! ţipă el, întinzându-se să o apuce de glezne.

— Nu te mai prosti, trebuie să mă duc, îi răspunse ea grav. Întotdeauna o iei razna când te joci.

Nici nu plecă bine, că mama ei slobozi un „Harris!“ care sparse în ţăndări aerul liniştit din jur, amintindu-i fetei de minciuna pe care nu mai apucase să o îndrepte, cumva. O minciună stupidă, de altfel, care acum o irita şi o făcea să spere că aceşti Emersoni, prietenii lui Cecil, nu erau decât nişte turişti oarecare. Curios lucru, până acum nu-i stătea în fire să ocolească adevărul. Va trebui să fie mai atentă pe viitor, să fie absolut sinceră… Oare?… În orice caz, va trebui să nu mai spună minciuni. Urcă în pas vioi coasta, încă îmbujorată de ruşine. Era sigură, însă, că Cecil o va alina cu un cuvânt.

— Cecil!

— Hei! strigă acesta bine dispus, iţindu-se la fereastra fumoarului. Trăgeam nădejde că ai să vii. V-am auzit gălăgia în grădină, dar aici sus e mai amuzant. N-ai să crezi, poate, dar am repurtat o mare victorie în numele muzei comediei[2]. George Meredith are dreptate, comedia şi adevărul se sprijină pe aceeaşi temelie. Şi uite-aşa, cum îţi spuneam, eu sunt acela care a găsit până la urmă chiriaşi pentru vila Cissie… Stai, nu te supăra! Ai să mă ierţi când ai să auzi cum stau lucrurile.

Arăta foarte atrăgător când era vesel, ceea ce avu darul să-i risipească pe dată fetei toate presimţirile ei ridicole.

— Am aflat de la Freddy, răspunse ea. Mare poznaş eşti, Cecil! Dar n-am încotro, trebuie să te iert. Gândeşte-te numai, eu mi-am dat toată silinţa şi uite în ce situaţie penibilă m-ai pus. Mă rog, sunt de acord că domnişoarele Alan nu sunt chiar cea mai agreabilă companie şi, la urma urmei, prefer şi eu să avem aici nişte prieteni de-ai tăi; dar asta nu înseamnă că trebuie să necăjeşti oamenii în felul ăsta.

— Prieteni de-ai mei? izbucni el în râs. Lucy dragă, încă n-ai auzit partea cea mai nostimă! Hai, vino încoace.

Fata rămase pe loc, însă.

— Vrei să ştii unde am dat peste aceşti chiriaşi dezirabili? La Galeria Naţională, săptămâna trecută, când am fost s-o văd pe mama.

— Halal loc unde să faci cunoştinţă cu oamenii! remarcă ea, iritată. Nu prea înţeleg, zău aşa.

— Da, în Sala Umbriană. Nu-i cunoşteam absolut deloc; i-am văzut cum contemplau, ca nişte aiuriţi, un Luca Signorelli[3]. Una peste alta, am intrat în vorbă şi pot să spun că m-au înviorat. Fuseseră şi ei în Italia.

— Dar, Cecil…

— Şi cum discutam noi aşa – continuă el vesel, fără s-o bage în seamă –, mi-au spus că încercau să găsească o casă la

ţară, unde să locuiască bătrânul şi să mai dea o fugă la sfârşit de săptămână şi fiu-său. Şi ce mi-am zis? Uite o bună ocazie de a-i da peste nas lui Sir Harry! Aşa că le-am cerut adresa şi ceva referinţe din Londra, am constatat că nu erau nişte escroci – tare m-am bucurat! – şi i-am scris, reuşind să-l conving…

— Cecil! Nu, nu-i deloc cinstit. Cred că-i cunosc pe oamenii ăştia…

Dar Cecil nu-i dădu nici o şansă.

— Ba e foarte cinstit. Orice e cinstit, când e vorba să pedepseşti un snob. Bătrânul ăsta va fi o binecuvântare pentru comunitatea de aici. Sir Harry este de-a dreptul dezgustător cu domnişoarele lui decrepite şi, oricum, aveam de gând să-i dau o lecţie odată şi odată. Nu, Lucy, clasele sociale trebuie să se amestece, şi în curând ai să fii de acord cu mine. Trebuie să fie şi căsătorii mixte şi toate celelalte. Eu cred în democraţie…

— Ba nu crezi deloc, îi tăie ea vorba. Habar n-ai ce înseamnă cuvântul ăsta.

Cecil o privi mirat. Încă o dată, avu senzaţia că fata nu mai arăta ca o pictură de Leonardo. Chipul ei nu mai avea nimic artistic, căci aducea acum cu un băieţoi arţăgos.

— Nu-i cinstit, Cecil; sunt supărată pe tine – sunt foarte supărată, să ştii. Nu aveai nici un drept să-mi strici aranjamentul cu domnişoarele Alan şi să mă pui într-o situaţie ridicolă. Tu spui că ai vrut să-i dai peste nas lui Sir Harry, dar îţi dai seama că ai făcut-o pe socoteala mea? A fost un gest cum nu se poate mai neloial din partea ta.

Şi fata plecă brusc, lăsându-l cu gura căscată.

— Ia te uită, ce temperament! murmură el ridicând din sprâncene.

Ba nu – era mai mult decât temperament, era curat snobism! Lucy nu se supărase câtă vreme credea că în locul domnişoarelor Alan veneau prietenii lui. Da, da, cu siguranţă că noii chiriaşi vor avea o valoare educativă prin partea locului. El are să-l tolereze pe bătrân şi nu-şi va face probleme în privinţa fiului, care era un mutulică. Îi va aduce aşadar la Windy Corner, în slujba adevărului şi a muzei comediei.

1. *Vittoria Corombona* este un alt titlu ce preia numele unuia dintre personajele feminine ale piesei *Diavoliţa albă* de John Webster.

2. Thalia (Thaleia), muza comediei, reprezentată cu o mască comică, iar uneori purtând o coroniţă de iederă şi o cârjă.

3. Luca Signorelli, pictor italian renascentist, cca 1445-1523.

XI

În respectabila locuinţă a doamnei Vyse

Dacă muza comediei îşi putea purta singură de grijă, asta nu înseamnă că trebuia să dispreţuiască micul ajutor venit din partea domnului Vyse. Într-adevăr, i se păru binevenită ideea acestuia de a-i aduce la Windy Corner pe Emersoni, tatăl şi fiul, drept care avu grijă ca restul aranjamentelor să decurgă fără cusur.

Sir Harry Otway a semnat contractul şi s-a întâlnit cu domnul Emerson, care i-a provocat cuvenita dezamăgire. Pe drept cuvânt ofensate, domnişoarele Alan i-au trimis o scrisoare plină de demnitate rănită lui Lucy, pe care o vedeau răspunzătoare de toată încurcătura. Domnul Beebe punea la cale o întâmpinare frumoasă pentru noii veniţi şi îi spuse doamnei Honeychurch că Freddy trebuie să le facă o vizită de îndată ce sosesc. Atât de bogat era arsenalul pus la bătaie de pomenita muză, încât figura de criminal a unui oarecare domn Harris – care, de altfel, nu reuşise nici un moment să se impună cu adevărat în imaginaţia localnicilor – se cufundă repede în deplină uitare.

Dar să lăsăm lumea luminată a zeilor şi să ne întoarcem pe pământ, unde mai există şi umbre – pentru că există, nu-i aşa, dealuri. Lucy se eliberă din ghearele disperării spunându-şi că, în fond, nu mai avea nici o importanţă: logodită fiind, nu avea de ce să se mai teamă de cei doi Emerson, cărora le putea ura bun venit cu inima uşoară. Cât despre Cecil, n-avea decât să aducă pe cine-i trăsnea lui. Şi totuşi (tare sucite mai sunt şi fetele astea!), Lucy constată că întâmplarea o atinsese mai mult decât ar fi fost cazul, fie şi numai pentru că se simţea uşurată la gândul că trebuia să plece, tocmai acum, în vizită la doamna Vyse.

— Cecil, dragul meu Cecil, îi şopti ea logodnicului în seara revederii, cuibărindu-se în braţele lui.

Şi dacă femeia se deschise arătându-şi nevoia de afecţiune a bărbatului, iată că Cecil deveni şi el mai expansiv.

— Aşadar, tu chiar mă iubeşti, porumbiţo? murmură el.

— Ah, Cecil, cum să nu te iubesc! Nu ştiu ce m-aş face fără tine!

Câteva zile mai târziu primi o scrisoare de la domnişoara Bartlett. Cele două verişoare nu mai corespondaseră de când se întorseseră din Italia. Între ele se instalase un soi de răceală din momentul pe care Charlotte îl numea „fuga la Roma“. Acolo, în Roma, acest sentiment se înteţise uimitor, căci un tovarăş care se dovedeşte incomod în lumea medievală devine de-a dreptul exasperant în cea clasică. Dacă la Forum Charlotte era mai dispusă decât Lucy la o atitudine împăciuitoare, când au vizitat băile lui Caracalla se întrebau deja dacă mai are vreun rost să-şi continue excursia împreună. Lucy a spus atunci că se duce la familia Vyse. Întrucât doamna Vyse era o cunoştinţă a mamei ei, nu era nimic nepotrivit în intenţia ei, iar domnişoara Bartlett i-a replicat că se obişnuise deja cu ideea de a fi părăsită brusc. În cele din urmă s-a răzgândit, însă atmosfera de ostilitate a rămas – ba chiar a crescut, în ceea ce o privea pe Lucy, după ce a citit această scrisoare, care îi fusese trimisă de la Windy Corner:

Tunbridge Wells,
septembrie

Draga mea Lucia,

În sfârşit, am primit şi eu veşti despre tine! Domnişoara Lavish a ajuns prin părţile voastre, era cu bicicleta, însă nu era sigură dacă s-ar cuveni să vă viziteze. Acolo a avut o pană de cauciuc, l-a dat la lipit şi, în timp ce şedea amărâtă în aşteptare în frumoasa curte a bisericii voastre, s-a deschis o uşă vizavi şi nu mică i-a fost mirarea să-l vadă ieşind de acolo pe tânărul Emerson! Acesta i-a spus că tatăl lui tocmai luase casa respectivă cu chirie. A mai spus că nu ştia că locuieşti şi tu acolo(?). N-a făcut însă nici cel mai mic gest să-i ofere lui Eleanor o ceaşcă de ceai. Dragă Lucy, eu sunt foarte îngrijorată şi te sfătuiesc să-ţi descarci sufletul despre purtarea lui de atunci către mama ta, Freddy şi domnul Vyse, care va trebui să îi interzică să vă mai calce pragul etc. A fost un afront teribil, şi nu m-ar mira dacă le-ai şi spus deja. Domnul Vyse este atât de sensibil, îmi amintesc cum îl călcam pe nervi tot timpul la Roma. Îmi pare tare rău, şi mi-aş simţi conştiinţa încărcată dacă n-aş şti că ţi-am atras atenţia.

Din tot sufletul, cu toată grija şi dragostea, verişoara ta,
Charlotte

Cuprinsă de iritare, Lucy îi dădu următorul răspuns:

Beauchamp Mansions, S.W.

Dragă Charlotte,

Îţi mulţumesc pentru grija pe care mi-o porţi. Când domnul Emerson şi-a pierdut cumpătul sus pe munte, mi-ai promis că nu-i vei pomeni nimic mamei, fiindcă spuneai că te va învinui pe tine pentru că nu ai fost lângă mine tot timpul. Eu mi-am ţinut promisiunea, iar acum nu mai pot să-i spun. Le-am spus, atât ei cât şi lui Cecil, că i-am cunoscut pe Emersoni la Florenţa şi că erau oameni respectabili – ceea ce şi cred, de altfel —, iar dacă nu i-a oferit domnişoarei Lavish un ceai, s-ar putea să fie din cauză că, pur şi simplu, nu avea nici el. Dacă voia ceai, de ce n-a cerut la prezbiteriu? Eu nu mai pot să pornesc acum un scandal, trebuie să înţelegi că ar fi de-a dreptul absurd. Dacă domnii Emerson ar afla că m-am plâns de ei, abia că îşi vor da importanţă, ceea ce nu este cazul. Mie îmi place bătrânul şi voi fi bucuroasă să îl revăd. Cât despre fiu, pot să spun că îmi pare mai rău pentru el decât pentru mine, atunci când vom da ochii unul cu celălalt. Îi cunoaşte şi Cecil, care este bine sănătos şi a întrebat de tine mai deunăzi. Urmează să ne căsătorim în ianuarie.

Domnişoara Lavish nu avea cum să-ţi spună prea multe despre mine, de vreme ce nu mă aflu la Windy Corner, ci aici. Şi te mai rog să nu mai scrii „confidenţial“ pe plicurile adresate mie, fiindcă nu-mi deschide nimeni scrisorile.

Cu drag,
L.M. Honeychurch

De câte ori ţinem ceva în taină, există pericolul de a ne pierde simţul proporţiilor şi nu mai ştim dacă secretul nostru este cu adevărat important sau nu. Să fi fost oare taina care le apăsa pe Lucy şi pe verişoara ei ceva atât de cumplit, încât să-i distrugă viaţa lui Cecil dacă ar fi aflat-o, sau doar o şotie nevinovată care i-ar fi stârnit râsul? Domnişoara Bartlett înclina către prima ipoteză, şi poate că avea dreptate: între timp, secretul lor căpătase greutate. Dacă ar fi fost după ea,

Lucy le-ar fi dezvăluit mica tărăşenie mamei ei şi lui Cecil pe un ton ingenuu şi lucrurile s-ar fi încheiat fără scandal. „Emerson, nu Harris“ – doar atât apucase să spună cu câteva săptămâni în urmă. Nici acum n-ar fi fost prea târziu să se dezvăluie, căci la un moment dat se amuzară copios când Cecil aduse vorba despre o domnişoară frumoasă care îi sucise inima în anii de şcoală; numai că inima ei avu o reacţie atât de ridicolă, încât preferă să se abţină.

Rămase, aşadar, cu secretul zăvorât în suflet încă zece zile, cât mai petrecu în metropola pustie, vizitând locurile pe care ar fi urmat să le frecventeze mai târziu. Cecil se gândise că nu-i strica logodnicei lui să se obişnuiască din vreme cu decorul, profitând de faptul că societatea care popula acest decor nu se întorsese încă de prin provincie. Chiar aşa, n-avea ce să-i strice, cât se mai puteau bucura de vreme frumoasă.

În ciuda sezonului mort, doamna Vyse reuşi să încropească o petrecere la care invită numai nepoţi din lumea bună. Mâncarea nu era cine ştie ce, însă ceea ce o impresionă pe Lucy fu conversaţia încărcată de o spiritualitate blazată, în care toţi se arătau plictisiţi de toate cele. Din când în când, câte o tentativă de entuziasm, care se dezumfla însă repede, cu graţie, printre râsete înţelegătoare. Atmosfera aceasta avu darul să cufunde atât pensiunea Bertolini, cât şi Windy Corner într-o lumină crudă, lipsită de rafinament, dându-i fetei senzaţia că viaţa ei la Londra o va înstrăina întrucâtva de tot ceea ce îndrăgise până atunci.

Nepoţii o rugară să cânte la pian. Fata cântă Schumann.

— Şi acum, puţin Beethoven, îi ceru Cecil, când acordurile elegiace se topiră.

Lucy scutură din cap, însă, şi continuă tot cu Schumann. Melodia se înălţă răspândind un farmec studiat, apoi se frânse; porni din nou, înnăditǎ, şi încă o dată, şi iarăşi. Nu reuşea defel să curgă fără întreruperi, de la început la sfârşit. Pulsa în fiecare pasaj, ciupind nervii ascultătorilor, acea tristeţe a neîntregului cu care de multe ori ne întâlnim în viaţă, dar care nu are ce căuta în artă. Cu totul altfel cântase ea la mica pianină de la pensiunea Bertolini, iar remarca domnului Beebe nu fusese nicidecum „prea mult Schumann“.

După plecarea musafirilor şi după ce Lucy se retrase la culcare, doamna Vyse rămase să comenteze cu fiul său mica ei agapă, plimbându-se încoace şi-ncolo prin salon. Cum se întâmplă cu multă lume, viaţa la Londra sugrumase întrucâtva personalitatea doamnei Vyse, altminteri o femeie de ispravă. Obosise, căci traiul într-o societate numeroasă îţi cere o mare tărie de caracter. Soarta o aruncase în vâltoarea

unor vremuri capricioase şi a unei lumi prea dificile pentru puterile ei; se comporta mecanic până şi faţă de Cecil, de parcă nu ar fi fost singurul ei fiu, ci mai degrabă un fel de instituţie filială.

— Adu-o pe Lucy între noi, îi zise ea acestuia, afişând o mină competentă. Lucy promite să devină o fată minunată, minunată!

— Muzica ei a fost întotdeauna minunată.

— Da, dar mai e ceva: ea nu mai e ca alde Honeychurch – altminteri oameni de toată isprava, dar ştii tu ce vreau să spun. Ea nu-i îngână tot timpul pe servitori şi nici nu te întreabă cum se face o budincă.

— Italia a schimbat-o.

— Poate, murmură doamna Vyse, pentru care Italia nu însemna altceva decât ce văzuse la muzeu. Tot ce se poate… Cecil, fă tot posibilul şi însoară-te cu ea în ianuarie; deja e una de-a noastră.

— Dar ai văzut cum poate să cânte! Ce stil are! Ai văzut cum a rămas la Schumann când eu, ca un idiot, i-am cerut Beethoven! Aşa este, nimic nu s-ar fi potrivit mai bine ca Schumann pentru seara asta; Schumann era alegerea perfectă. Ştii ceva, mamă, copiii noştri vreau să fie educaţi exact ca Lucy. Mai întâi să crească în provincie, să fie viguroşi, apoi să fie trimişi în Italia, pentru rafinament, şi numai după aceea să fie aduşi la Londra. Eu nu am încredere în educaţia asta londoneză… (Se întrerupse, amintindu-şi că şi el fusese crescut aici.) În orice caz, nu pentru fete.

— Adu-o printre noi, repetă doamna Vyse şi plecă la culcare.

Când tocmai aţipise, o trezi un ţipăt speriat care venea din camera lui Lucy. La o adică, Lucy ar fi putut să cheme servitoarea, însă doamna Vyse găsi de cuviinţă că e mai bine să se ducă ea însăşi. O găsi pe fată ridicată în capul oaselor, cu o mână pe obraz.

— Iertaţi-mă, doamnă Vyse; ştiţi, visele astea…

— Ai coşmaruri?

— Nu, doar nişte vise…

Bătrâna doamnă zâmbi şi îi dădu o sărutare, apoi i se confesă:

— Să ne fi auzit cum am vorbit despre tine, draga mea. Să ştii că te admiră mai mult ca oricând. Uite, despre asta să visezi.

Lucy îi întoarse sărutarea, ţinându-şi încă mâna la obraz. Doamna Vyse se întoarse în odaia sa. Cecil, pe care ţipătul nu reuşise să-l trezească, sforăia. Casa se cufundă în întuneric.

XII

Al doisprezecelea capitol

Sâmbătă după-amiază, cer senin. Deşi e toamnă, aerul respiră tinereţe, primenit în urma ploilor abundente. Totul în jur este plin de eleganţă. Automobilele care trec pe Summer Street stârnesc un norişor timid de praf, iar vântul împrăştie repede mirosul de benzină, lăsând în loc mireasmă de mesteacăn ud ori de pin. Domnul Beebe se lasă răsfăţat de bucuria vieţii, sprijinit pe portiţa casei parohiale. Lângă el, în aceeaşi postură, Freddy fumează dintr-o pipă încovoiată.

— Ce-ar fi să mergem să-i deranjăm puţin pe noii veniţi de vizavi?

— Mmm…

— S-ar putea să te amuze.

Freddy, pe care semenii săi nu-l amuzau niciodată, îşi dădu cu presupusul cum că noii veniţi ar putea fi ocupaţi, de vreme ce abia se mutaseră.

— Tocmai asta şi spuneam, că merită să-i deranjăm, insistă domnul Beebe.

Fără să mai aştepte răspuns, trase zăvorul şi porni agale de-a curmezişul gazonului triunghiular, către vila Cissie.

— Sal'tare! strigă el prin uşa deschisă, îndărătul căreia dădeai cu ochii de o întreagă harababură.

— Sal'tare! îi răspunse o voce groasă dinăuntru.

— Am adus pe cineva să vă vadă.

— Cobor imediat.

Domnul Beebe se strecură anevoie pe lângă şifonierul lăsat de izbelişte în hol de oamenii care căraseră mobila. Camera de zi era şi ea năpădită de cărţi.

— Nu cumva avem de-a face cu soiul acela de şoareci de bibliotecă? şopti Freddy.

— Eu cred că oamenii ăştia ştiu ce să citească, şi ăsta e lucru rar. Ia să vedem, ce avem aici – Byron – ei, ce spuneam?… *Flăcăul din Shropshire* – n-am auzit de asta. Gibbon. Hopa! Dragul de George ştie nemţeşte, ia uite: Schopenhauer, Nietzsche şi aşa mai departe. Ei, bag seamă că generaţia dumitale îşi croieşte drumul, tinere Honeychurch.

— Domnule Beebe, ia uitaţi-vă aici, zise Freddy cu uimire în glas, arătând spre cornişa dulapului, unde puteai citi

următoarea inscripţie, aşternută cu vopsea de o mână cam stângace: „Să nu te încrezi în slujba care îţi cere haină nouă“.

— Da, ştiu. Nu-i nostim? Mie îmi place. Sunt sigur că e mâna bătrânului.

— Tare ciudat mai e!

— Doar n-ai să-mi spui că nu eşti de acord?

Freddy era, totuşi, fiul doamnei Honeychurch – prin urmare, nu putea fi de acord cu cineva care strică mobila.

— Tablouri! exclamă preotul, cotrobăind mai departe prin încăpere. Giotto – ăsta l-au luat de la Florenţa, precis.

— E la fel ca al lui Lucy.

— Apropo, cum s-a simţit domnişoara Honeychurch la Londra?

— S-a întors ieri.

— Cred că i-a plăcut, nu?

— Da, foarte mult, zise Freddy, ridicând o carte de jos.

— Ei, mă bucur.

— Aş vrea să nu mai fiu atât de ignorant, domnule Beebe.

Domnul Beebe nu luă în seamă remarca.

— Şi Lucy era aproape la fel de ignorantă ca mine, dar mama zice că acum o să se schimbe treaba, că citeşte tot felul de cărţi.

— Şi dumneata citeşti.

— Doar cărţi de medicină, nu din cele despre care poţi să stai de vorbă după aceea. Cecil o învaţă pe Lucy italiana, şi e încântat de cum cântă ea la pian. Sunt o mulţime de lucruri pe care nici nu le-am observat până acum. Cecil mai spune…

— Ce Dumnezeu fac oamenii ăştia acolo, sus? Hei, Emerson, mai bine venim altă dată.

George coborî scara în fugă şi îi împinse fără vorbă în cameră.

— Dă-mi voie să-ţi prezint un vecin, domnul Honeychurch.

— Mă bucur de cunoştinţă. Hai să facem o baie.

Doar candoarea tinereţii putea să explice replica lui Freddy, trântită atât de spontan – poate din timiditate, poate fiindcă voia să se arate prietenos, ori poate fiindcă văzuse că George era murdar pe faţă.

— Da, mă rog, răspunse George fără entuziasm.

— He-he, i-auzi! „Mă bucur de cunoştinţă, hai să facem o baie“, îl maimuţări domnul Beebe, amuzându-se copios. E cel mai năstruşnic început de conversaţie pe care mi-a fost dat să-l aud până acum. Mă tem, însă, că nu merge decât între bărbaţi. Ia închipuiţi-vă că o femeie prezentată unei alte

femei de o a treia femeie ar zice: „Încântată de cunoştinţă, hai să facem o baie!“ Şi mai vorbiţi de egalitatea între sexe…“

— Asta aşa va fi, ascultaţi-mă pe mine, se auzi glasul domnului Emerson, care între timp coborâse de la etaj. Bună ziua, domnule Beebe. Vă spun că ei şi ele vor fi egali, iar George e de aceeaşi părere.

— Adică, să le ridicăm pe cucoane la nivelul nostru?

— Grădina Raiului, pe care dumneavoastră o plasaţi în trecut, nici nu a apărut încă. Vom intra acolo atunci când vom înceta să ne mai dispreţuim trupul.

Domnul Beebe negă cum că el ar fi plasat Grădina Raiului undeva.

— Într-o singură privinţă suntem noi, bărbaţii, mai presus decât femeile: nouă ne este mai puţin ruşine de trupul nostru decât le este lor. Dar nu vom intra în Rai până ce nu vom fi egali.

— Hei, cum rămâne cu scăldatul? murmură Freddy, speriat de valul de filosofie care ameninţa să-l înghită.

— Credeam şi eu, odată, în întoarcerea la natură. Dar cum putem să ne întoarcem la natură când noi n-am fost niciodată alături de ea? Astăzi sunt de părere că, de fapt, trebuie să descoperim natura. După atâtea cuceriri, vom ajunge să descoperim simplitatea. Asta ne este moştenirea.

— Daţi-mi voie să vi-l prezint pe domnul Honeychurch, pe a cărui soră aţi cunoscut-o la Florenţa.

— O, mă bucur să vă cunosc, şi mă mai bucur că-l luaţi pe George la scăldat. Mă bucur foarte mult să aud că sora dumitale se căsătoreşte. Căsătoria e o datorie. Sunt sigur că va fi fericită, fiindcă îl cunoaştem şi pe domnul Vyse, care a fost cum nu se poate mai amabil. Ne-am întâlnit întâmplător la Galeria Naţională şi acolo am pus la cale totul în legătură cu această minunată casă. Sper, totuşi, că nu l-am supărat pe Sir Harry Otway. Nu am întâlnit mulţi proprietari cu vederi liberale, şi eram curios să compar atitudinea dumnealui faţă de regulile jocului cu atitudinea unui conservator. Ah, ce minunat e vântul ăsta! Faceţi foarte bine că vă duceţi la scăldat. Aveţi aici nişte locuri minunate, Honeychurch!

— Ba deloc! bombăni Freddy. Trebuie să… mama spune că… voi avea plăcerea să vă fac o vizită mai târziu, sper.

— „Voi avea plăcerea să vă fac o vizită“ – cine ţi-a mai băgat pe gât şi fornăiala asta de salon, măi băiete? De-astea să-i spui bunicii dumitale! Ia ascultaţi vântul printre pini! Ce locuri minunate aveţi aici!

Domnul Beebe îi sări tânărului în ajutor.

— Domnule Emerson, va veni în vizită şi el, voi veni şi eu, iar dumneavoastră, sau fiul dumneavoastră, ne veţi întoarce vizita până în zece zile. Asta nu are nici o legătură cu ajutorul pe care vi l-am dat ieri, cu scara, şi nici cu faptul că băieţii se duc împreună la scăldat azi.

— Da-da, mergeţi la scăldat, băieţi; ce tot pierdeţi vremea cu flecăreala? Şi să-i aduci la ceai după aceea, George; să mai aduci şi nişte lapte, prăjiturele şi miere. O să-ţi facă bine o schimbare. Ştiţi, George a lucrat foarte mult la birou, n-are cum să nu fie obosit.

George plecă ochii. Serios, plin de praf, răspândea mirosul specific unuia care muncise la cărat mobilă.

— Vrei să facem baie, sau nu? E doar un heleşteu micuţ, să ştii. Poate că tu eşti obişnuit cu ceva mult mai bun.

— Da, doar am zis că vreau.

Domnul Beebe se simţi dator să-şi ajute tânărul prieten şi o luă înainte. Ieşiră din casă, se afundară în pădurea de pin. Ce splendoare, într-adevăr! O vreme, îi urmări glasul bătrânului Emerson, rostogolind urări de bine şi consideraţii filosofice. Apoi vocea se stinse, şi nu mai auziră decât vântul uşor mângâind tufişurile şi copacii.

Domnul Beebe era un om care ştia să asculte, dar nu suporta tăcerea, aşa încât se văzu nevoit să sporovăiască întruna ca să salveze mica lor expediţie de la dezastrul provocat de muţenia stânjenitoare a tovarăşilor săi. Vorbi, aşadar, despre Florenţa. George asculta grav, aprobând ori dezaprobând cu gesturi scurte, hotărâte, altminteri la fel de neînţelese ca şi unduirile copacilor de deasupra capetelor lor.

— Şi ce coincidenţă, să-l întâlniţi tocmai pe domnul Vyse! V-aţi gândit vreo clipă că o să întâlniţi aici toată pensiunea Bertolini, în păr?

— Nu m-am gândit; mi-a spus domnişoara Lavish.

— În tinereţe, îmi pusesem în gând să scriu o *Istorie a coincidenţelor*.

Ideea nu stârni nici un dram de entuziasm.

— Deşi, la urma urmei, coincidenţele sunt mult mai rare decât am crede noi. Bunăoară, faptul că vă aflaţi acum aici nu e chiar o pură coincidenţă, dacă ne gândim bine.

Spre uşurarea sa, George catadicsi să vorbească de data aceasta:

— Ba este. Am reflectat şi eu. E vorba de destin; totul e legat de destin. Destinul ne strânge laolaltă, destinul ne desparte – acum ne adună, acum ne desparte. Suntem în bătaia vânturilor, nu hotărâm noi nimic cu adevărat.

— Ba n-ai reflectat deloc, i-o tăie scurt cuvioşia sa. Ascultă-mă pe mine, Emerson: să nu pui nimic pe seama

destinului. Să nu zici „N-am făcut eu asta“ – ba da, ai făcut-o, sută la sută ai făcut-o. Uite, răspunde-mi la câteva întrebări: unde ne-ai întâlnit prima dată, pe mine şi pe domnişoara Honeychurch?

— În Italia.

— Şi unde l-ai cunoscut pe domnul Vyse, care urmează să se însoare cu domnişoara Honeychurch?

— La Galeria Naţională.

— Exact, contemplând pictura italiană! Poftim, şi mai vorbeşti de coincidenţe şi destin! Dumneata ai o atracţie firească spre cele ce ţin de Italia, la fel ca noi şi ca prietenii noştri. Asta micşorează ţarcul considerabil, şi nu-i de mirare că ne tot întâlnim înăuntrul lui.

— Pe mine soarta m-a adus aici, se încăpăţână George. Dar puteţi să-i spuneţi şi Italia, dacă asta vă face mai puţin nefericit.

Domnul Beebe preferă să se retragă din faţa unei abordări atât de grosolane a subiectului, căci avea o mare îngăduinţă pentru tineri şi nu voia să-l umilească pe George.

— Ăsta e motivul, şi mai sunt şi altele, pentru care n-am început încă să scriu acea *Istorie a coincidenţelor.*

Tăcere. Ca să pună capăt discuţiei, adăugă:

— Ne bucurăm tare mult că aţi venit.

Tăcere.

— Gata, am ajuns! interveni Freddy.

— O, ce bine! oftă domnul Beebe, ştergându-şi năduşeala de pe frunte.

— Uite, colo e iazul; păcat că nu-i mai mare, zise băiatul, parcă scuzându-se.

Coborâră un povârniş alunecos, căptuşit cu ace de pin, şi dădură cu ochii de iazul care se odihnea într-un leagăn de verdeaţă. Era mic, într-adevăr, dar destul cât să cuprindă o mână de oameni, şi destul de curat cât să oglindească cerul de deasupra. Ploile inundaseră iarba din jur, făcând-o să arate ca o mirifică potecă de smarald, ademenindu-le paşii către ochiul de apă din mijloc.

— Nu arată rău pentru un iaz; nu ai de ce să-ţi fie ruşine, îl consolă domnul Beebe.

George se aşeză pe un petic de pământ uscat şi se apucă să-şi dezlege alene şireturile.

— Ia uitaţi-vă la tufele astea de răchitan, nu-i aşa că sunt splendide? Mie îmi plac florile de răchitan. Oare cum se numeşte planta asta parfumată?

Nimeni nu ştia, şi nici nu părea că-i pasă cuiva.

— Uite ce schimbări bruşte în vegetaţie, de o parte plantele astea de apă, spongioase, şi dincoace esenţe tari sau

moi, ferigă, iarbă-neagră, pini… Foarte frumos, foarte frumos.

— Domnule Beebe, nu vă scăldaţi şi dumneavoastră? îi strigă Freddy în timp ce se dezbrăca.

Domnul Beebe nu era tocmai încântat de idee.

— Apa e minunată! se entuziasmă Freddy, intrând în iaz.

— Apa e apă, murmură George şi, după ce se udă pe păr mai întâi – semn sigur de apatie —, îl urmă pe Freddy cu o totală indiferenţă, de parcă el ar fi fost o statuie, iar iazul, un poloboc cu clăbuci de săpun.

Ce bine e când îţi pui muşchii la treabă, ce bine e când eşti curat. Domnul Beebe îi urmărea cu privirea; apoi îşi ridică ochii, contemplând dansul graţios al ramurilor de răchitan de deasupra capului.

— Puff-haa! Puff-haa! făcea Freddy, opintindu-se înot, câte două braţe în sus şi în jos, după care se împotmolea în trestii ori în mâl.

— Crezi că merită? îl întrebă celălalt, care se oprise pe mal, neclintit ca o sculptură de Michelangelo.

Nici nu termină bine însă, că malul se surpă şi îl prăvăli în apă.

— Pfui! Ptiu! Am înghiţit un mormoloc! Domnule Beebe, apa e straşnică, e pur şi simplu minunată!

— Da, nu-i rea, îl susţinu şi George, ridicându-se şi scuipând apa din gură.

— E nemaipomenit! Haideţi, domnule Beebe!

— Puff-haa!

Domnului Beebe îi era cald şi, cum nu era nici omul care să facă mofturi atunci când împrejurările îi permiteau să intre în joc, se uită atent în jur. Nici urmă de vreun enoriaş, doar pinii se înălţau semeţ, profilându-se pe albastrul cerului şi-şi vorbeau unul altuia cu mişcări calme, cumpănite în bătaia vântului. Câtă splendoare! Lumea automobilelor şi a vicarilor băgăcioşi rămăsese undeva departe, departe. Apă, cer, conifere, briză – lucruri pe care nici anotimpurile nu le puteau atinge, darămite omul…

— În fond, de ce n-aş putea să mă spăl şi eu? – şi nu trecu mult până când straiele sale se transformară într-o a treia grămăjoară în iarbă, alăturându-se celorlalte două, iar cuviosia sa se grăbi să se împărtăşească şi dânsul de binecuvântarea apei.

În fond, nu era nimic neobişnuit la apa aceasta, şi unde mai pui că nici nu aveai loc să te scalzi în voie – vorba lui Freddy, parcă ai fi înotat într-o salată. Se învârteau tustrei de colo-colo, cufundaţi până la piept, asemeni nimfelor din

Götterdämmerung[1]. Dar, fie pentru că ploile împrospătaseră natura, fie pentru că soarele îşi revărsa generos căldura, ori fiindcă doi dintre eroii noştri erau tineri, iar al treilea era tânăr la suflet – oricare ar fi fost motivul, se petrecu o schimbare care îi făcu să uite şi de Italia, şi de botanică, şi de destin. Aşadar, prinseră a se hârjoni. Domnul Beebe şi Freddy se stropeau unul pe celălalt. La un moment dat, cu oarece sfială, îl stropiră şi pe George, care rămase tăcut, ceea ce îi făcu pe cei doi să se teamă că l-au supărat. O clipă numai, după care tinereţea îşi spuse cuvântul: râzând, tânărul se năpusti asupra lor, îi stropi, îi vârî cu capul sub apă, îi lovi cu picioarele, îi mânji cu nămol, până când aceştia fură nevoiţi să iasă pe mal.

— Hai să ne luăm la întrecere în jurul lacului, propuse Freddy.

Zis şi făcut. Se alergară în lumina soarelui, iar George dădu să o ia pe o scurtătură, dar se murdări de noroi până la genunchi şi trebui să intre în apă din nou, să se spele. Domnul Beebe consimţi să li se alăture – o privelişte cu adevărat memorabilă. Alergară ca să se usuce, se scăldară din nou să se răcorească, se jucară de-a indienii printre tufele de ferigă şi răchitan, se spălară iar. În tot acest timp, cele trei grămăjoare de haine îi aşteptau discret în iarbă, spunând parcă: „Noi suntem cele mai importante, fără noi nu merge nimeni nicăieri; până la urmă, tot omul se întoarce la noi, n-aveţi încotro“.

— Un eseu! Să dăm un eseu! zbieră Freddy, înşfăcând legătura de haine a lui George şi punând-o lângă un but imaginar de rugby.

— Mai bine fotbal, replică George, împrăştiind legătura lui Freddy cu un şut.

— Gol!

— Gol!

— Pasează!

— Ceasornicul meu, aveţi grijă! strigă domnul Beebe.

Hainele zburau în toate direcţiile.

— Lasă-mi pălăria! Nu, gata, ajunge, Freddy. Îmbracă-te. Am spus gata, ascultaţi-mă odată!

Dar cei doi tineri intraseră parcă în delir. O zbughiră printre copaci, Freddy cu vesta preoţească sub braţ, George cu pălăria de fetru cu boruri largi pe cap, cu părul şiroind de apă.

— Ajunge! strigă domnul Beebe, amintindu-şi dintr-odată că, în fond, era totuşi în parohia lui. Apoi glasul i se

schimbă, ca şi când pinii dimprejur se transformaseră în tot atâţia vicari: Hei, opriţi-vă! Vine cineva, băieţi!

Zbenguiala şi chiuiturile nu conteneau însă, iar cei doi poznaşi se fugăreau în cercuri din ce în ce mai largi.

— Hei! Hei! Sunt femei!

Nici George, nici Freddy nu s-ar fi putut spune că erau din cale-afară de pudici. Totuşi, dacă l-ar fi auzit pe domnul Beebe, e de presupus că ar fi evitat să dea ochii cu doamna Honeychurch şi cu Lucy, care mergeau împreună cu Cecil să-i facă o vizită bătrânei doamne Butterworth. Pentru că nu-l auziră însă, Freddy scăpă vesta la picioarele lor şi ţâşni printre tufele de ferigă, iar George dădu un ţipăt, se întoarse şi o zbughi la vale pe poteca ce ducea la baltă. Avea şi acum pe cap pălăria domnului Beebe.

— Doamne, Dumnezeule! exclamă doamna Honeychurch. Cine erau nefericiţii ăştia? Vai, dragă, nu vă uitaţi! Ia uite, şi domnul Beebe, săracul! Dar ce s-o fi întâmplat?

— Veniţi pe aici, imediat! ordonă Cecil, care se simţea, ca întotdeauna, dator să conducă femeile, deşi nu ştia unde, şi să le protejeze, deşi nu ştia în faţa cui. Ca un făcut, le îndrumă tocmai către tufa de ferigă în spatele căreia se ascunsese Freddy.

— Vai, bietul domn Beebe! Vesta aceea pe care am lăsat-o în potecă nu era cumva a lui? Cecil, vesta domnului Beebe…

— Nu e treaba noastră, îi curmă fraza Cecil, trăgând cu ochiul spre Lucy, care nu se mai vedea de sub umbreluţă şi era vădit afectată.

— Bănuiesc că domnul Beebe a intrat din nou în apă.

— Pe aici, vă rog, doamnă Honeychurch, luaţi-o pe aici.

Îl urmară amândouă în susul povârnişului, afişând expresia aceea de demnitate indiferentă pe care şi-o cultivă cucoanele pentru astfel de împrejurări.

— Ei bine, mă scuzaţi, se auzi un glas chiar în faţa lor, dar nu pot să mă las chiar călcat în picioare, zău aşa.

Dindărătul tufei de ferigă se iţi faţa pistruiată a lui Freddy, urmată de doi umeri albi ca brânza.

— Vai de mine, dragule, tu erai! Dar ce ţi-a venit?! În loc să faci o baie ca lumea acasă, cu apă caldă şi tot ce trebuie…

— Ia ascultă, mamă: omul trebuie să se spele, după aia să se usuce, şi dacă altcineva…

— Bine, dragule, ai dreptate ca întotdeauna, numai că nu ţi-ai ales momentul potrivit să faci teorie. Hai să mergem,

Lucy. Ah, uite… nu te uita! Vai, săracul domn Beebe, ce ghinion!…

Domnul Beebe tocmai se furişa afară din iazul pe suprafaţa căruia pluteau câteva articole de lenjerie intimă. Între timp George, blazatul George, urla în gura mare spre Freddy că prinsese un peşte.

— Am înghiţit şi eu unul, îi răspunse glasul din tufişuri. Era un mormoloc, acum mi se zvârcoleşte în burtă. O să mor – Emerson, bestie ce eşti, mi-ai borşit sacul…

— Ssst, nu mai vorbiţi aşa, dragilor, interveni doamna Honeychurch, căreia îi venea greu să rămână şocată prea multă vreme. Şi aveţi grijă să vă uscaţi bine, că de-asta răcim, fiindcă nu ne uscăm cum trebuie.

— Hai, mamă, hai să plecăm odată, pentru numele lui Dumnezeu! o îmboldi Lucy.

— Hei! strigă George, oprindu-le pe femei din drum încă o dată.

I se părea că e destul de îmbrăcat. Desculţ, cu pieptul gol, radios şi chipeş pe fundalul umbros al pădurii, strigă din nou:

— Hei, domnişoară Honeychurch! Salutările mele!

— Fă-i plecăciune, Lucy, pentru orice eventualitate. Cine-o mai fi şi ăsta? Eu mă înclin, uite – şi doamna Honeychurch făcu o reverenţă.

Începând din seara aceea, pământul înghiţi toată apa adunată din ploi. A doua zi dimineaţă heleşteul se chircise la loc, pierzându-şi strălucirea. Fusese doar o scurtă chemare, un dar pentru sângele tânăr şi pentru odihna gândurilor, ca o binecuvântare trecătoare care îţi rămâne în suflet, ca atingerea unei aripi de înger – o vrajă, un pocal ce găzduise, preţ de o clipă, elixirul tinereţii.

1. *Amurgul Zeilor,* temă din mitologia scandinavă, preluată şi de compozitorul Richard Wagner şi de filosoful Friedrich Nietzsche.

XIII

Boilerul buclucaş al domnişoarei Bartlett

De câte ori exersase Lucy această reverenţă, această întâlnire! De fiecare dată, însă, între patru pereţi şi cu anumite accesorii pe care, orice s-ar spune, avem tot dreptul să le purtăm. Dar cine ar fi crezut că se va întâlni cu George într-o aşa debandadă, pe un câmp de luptă, unde o puzderie de haine, gulere şi încălţări zăceau împrăştiate ca nişte soldaţi căzuţi la datorie pe pajiştea însorită? Şi-l imaginase pe tânărul Emerson în diverse ipostaze: sfios, morbid, blazat sau chiar îndrăzneţ şi necuviincios între patru ochi. Era pregătită pentru oricare dintre aceste roluri. Nu şi-ar fi închipuit însă că-l va întâlni aşa, salutând-o fericit, cu glas de trâmbiţă, în faptul dimineţii.

Iat-o acum, din nou între patru pereţi, sorbind din ceai alături de bătrâna doamnă Butterworth şi reflectând că e zadarnic să tragi cu ochiul spre viitor şi să te mai şi pregăteşti pentru cele ce crezi că te aşteaptă. Ajunge o nepotrivire măruntă în decor, un chip răzleţ în mulţime, un moment scăpat de sub control în care spectatorii dau buzna pe scenă – şi tot jocul nostru, pregătit cu multă migală, nu mai înseamnă dintr-odată nimic – sau, dimpotrivă, înseamnă prea mult. „Am să fac o reverenţă“, gândise ea, „dar nu-i voi întinde mâna. Ajunge atât, este exact ce trebuie.“ Reverenţa o făcuse ea, nu-i vorbă – dar înaintea cui, oare? A zeilor, a eroilor, a unor visuri colorate de şcolăriţă! O plecăciune pe deasupra unor zdrenţe care nu fac decât să-l stânjenească pe sărmanul om…

Astfel de gânduri o hărţuiau nestăpânite, în vreme ce mintea ei limpede încerca să se concentreze asupra lui Cecil. Încă o vizită nesuferită, din obligaţie – la doamna Butterworth de data aceasta, care ţinuse morţiş să-l cunoască, deşi el nu-şi dorea câtuşi de puţin acest lucru. În fond, ce-l interesau pe el hortensiile şi motivul pentru care îşi schimbă ele culoarea în apropierea mării? Sau ce treabă avea el să se înscrie în Comunitatea Oamenilor de Ştiinţă?… Atunci când era nervos, Cecil devenea emfatic şi dădea răspunsuri lungi şi

stufoase, când ar fi fost de ajuns un simplu „da“ sau „nu“. Drăgălăşenia lui Lucy şi felul cum intervenea ea să dreagă conversaţia promiteau mult pentru liniştea conjugală a viitoarei perechi. În fond, nimeni nu-i perfect, şi e mai bine să descoperi cusururile celuilalt înainte de a-ţi pune pirostriile. Era aici şi meritul domnişoarei Bartlett, de la care fata învăţase, pe măsură ce o cunoştea mai bine, că sunt oameni cărora viaţa asta nu le poate oferi nimic cu adevărat mulţumitor. Aşadar, un om de altminteri antipatic îi oferise o lecţie însemnată, care o ajuta acum pe Lucy să-şi descopere logodnicul.

— Lucy, s-a întâmplat ceva cu Cecil? o întrebă mama ei ceva mai târziu, când ajunseră din nou acasă.

Întrebarea era de-a dreptul suspectă, căci până atunci doamna Honeychurch dăduse dovadă de multă înţelegere şi reţinere.

— Nu, mamă, nu cred. Ce să se-ntâmple?

— O fi obosit, cumva?…

Lucy se agăţă de colacul de salvare: păi da, o fi obosit şi el un pic, săracul.

— Pentru că altminteri nu pot să-mi explic purtarea lui, urmă doamna Honeychurch iritată, în timp ce-şi scotea acele de la bonetă.

— Şi mie mi se pare cam obositoare doamna Butterworth, dacă la asta te referi.

— Numai Cecil te-a învăţat să gândeşti aşa. Când erai mică îţi plăcea foarte mult de ea; ca să nu mai vorbim despre cât de bună a fost cu tine când aveai febră tifoidă. Nu, nu-i ăsta motivul – Cecil se poartă la fel, oriunde s-ar duce.

— Dă-mi mie boneta să ţi-o pun la locul ei, vrei?

— Dar nu putea şi el să-i răspundă frumos la întrebări, o jumătate de oră, acolo?

— Cecil este foarte pretenţios cu oamenii, îngăimă fata, simţind cum se stârneşte furtuna. Asta face parte din idealurile lui, şi poate de asta pare uneori mai…

— Prostii! Dacă idealurile înalte fac dintr-un tânăr un bădăran, atunci ar face bine să se descotorosească de ele cât mai repede, i-o tăie doamna Honeychurch sentenţios, întinzându-i boneta.

— Ei hai, mamă, lasă… Ce, tu n-ai avut momentele tale când erai supărată pe doamna Butterworth?

— Dar nu aşa. E drept că uneori îmi vine să-i sucesc gâtul – dar nu aşa, aşa nu. Cecil face la fel de fiecare dată.

— Apropo, am uitat să-ţi spun: când eram la Londra, am primit o scrisoare de la Charlotte.

Era o încercare copilărească de a schimba subiectul, pe care doamna Honeychurch păru s-o ignore cu totul:

— De când s-a întors de la Londra, parcă nimic nu-l mai mulţumeşte pe Cecil. De câte ori spun ceva, se strâmbă – îl văd, Lucy, n-are rost să mă contrazici. N-oi avea eu înclinaţii artistice, literare, intelectuale, muzicale, dar cu mobila din salon n-am ce-i face, a cumpărat-o taică-tău şi trebuie să nempăcăm cu ea – să nu se supere domnişorul Cecil…

— Ei da… aici înţeleg, şi recunosc că n-ar trebui să se amestece. Dar asta nu înseamnă că vrea să fie nepoliticos. A mai spus-o doar, pe el îl deranjează lucrurile, obiectele urâte, el nu vrea să fie urâcios cu oamenii.

— Şi când cântă Freddy, e vorba de un lucru sau de un om aici?

— Doar n-o să-i ceri unui om cu educaţie muzicală să se distreze cu cântecele comice, cum facem noi!

— Atunci de ce n-a ieşit din cameră? De ce să rămână acolo schimonosindu-se şi rânjind, ca să strice plăcerea tuturor?

— Hai să… nu fim nedrepţi cu oamenii, bâigui Lucy, pe jumătate înfrântă.

Parcă nu-i mai putea ţine partea lui Cecil la fel de lesne ca atunci când fusese la Londra. Aici se ciocneau două culturi, aşa cum prevăzuse şi el de altfel, iar Lucy era de-a dreptul năucită, de parcă ar fi orbit-o strălucirea aceea care încununează noţiunea de civilizaţie în sensul cel mai larg. Bunul gust sau prostul gust nu sunt decât lozinci, în fond, bune să înveşmânteze lumea în straie croite altfel. Până şi muzica se topeşte într-o singură şoaptă când te plimbi printre pini, unde cântarea meşteşugită nu se mai deosebeşte cu nimic de cânticelul comic.

Doamna Honeychurch îşi schimba toaleta pentru masă. Încurcată, Lucy mai scotea câte o vorbă ici şi colo, fără să îmbunătăţească lucrurile cu nimic însă. Hotărât lucru, dispreţul vădit al lui Cecil reuşise să nască iritare. Cât despre Lucy, nu ştia nici ea de ce, însă avea sentimentul că buba se spărsese într-un moment cum nu se poate mai nepotrivit.

— Du-te să te îmbraci, dragă, să nu întârzii.

— Da, mamă.

— Încetează cu „da, mamă“ şi du-te odată!

Fata se supuse şi plecă, dar mai zăbovi în faţa ferestrei de pe hol, plină de amărăciune. Fereastra dădea spre miazănoapte şi nu prea aveai ce vedea, căci nu se zărea nici măcar cerul. Iarnă sau vară, privirea se poticnea în pinii care se înălţau foarte aproape. Poate de aceea fereastra aceasta de

pe palier se înrudea cu un sentiment de deprimare, chiar fără vreo ameninţare directă. Lucy oftă:

— Of, Doamne, ce mă fac, ce mă fac?…

I se părea că toată lumea se poartă cum nu se poate mai rău. Şi ce-o fi găsit-o să mai pomenească şi de scrisoarea domnişoarei Bartlett? Ia să fie mai atentă, căci mama ei, curioasă cum era, ar fi putut să-i ceară amănunte. Of, Doamne, ce era de făcut?… Colac peste pupăză, uite-l şi pe Freddy cum dă buzna, tropăind pe scări:

— Ce oameni extraordinari, măi, zău aşa!

— Buclucaş mai eşti, băiete! Ce ţi-a venit să-i duci la iaz, unde oricând poate să apară cineva?! Pentru tine n-o fi mare lucru, dar toţi ceilalţi s-au simţit tare penibil. Fii şi tu mai atent, şi nu uita că nu mai suntem chiar în sălbăticie.

— Ia spune, avem ceva în program de mâine într-o săptămână?

— Eu nu ştiu să fie ceva anume.

— Atunci o să-i chem pe alde Emerson la tenis duminică.

— Nu te sfătuiesc, Freddy, cu toată harababura asta…

— Dar ce-are terenul? E un pic denivelat, n-o să strâmbe ei din nas – şi unde mai pui că am comandat mingi noi!

— Eu îţi spun că ar fi mai bine s-o laşi baltă. Vorbesc serios, să ştii.

Flăcăul o prinse de umeri şi o roti în pas de dans de-a lungul culoarului. Ei îi venea să urle de enervare, dar se abţinu. Cecil le aruncă o privire în drum spre toaletă, iar Mary rămase încurcată lângă căldările cu apă caldă. Ca să pună capac, mai apăru şi doamna Honeychurch în uşă:

— Dar ce-i cu hărmălaia asta, Lucy? Ia vino, că am să-ţi spun ceva. Ziceai că ai primit o scrisoare de la Charlotte?

Freddy se făcu nevăzut cât ai clipi.

— Da, dar nu pot să stau; trebuie să mă îmbrac şi eu.

— Ce mai face Charlotte?

— Bine.

— Lucy!

Nefericita se întoarse, ca viţelul la tăiere.

— Ai un obicei tare prost, s-o ştergi tocmai când are omul ceva de spus. A zis ceva Charlotte despre boilerul ei?

— Despre ce?…

— Nu-ţi aminteşti că trebuia să aducă oameni să-i scoată boilerul în octombrie şi să cureţe cazanul şi nu mai ştiu câte alte treburi de-astea cu bucluc?

— Nu pot să ţin minte toate grijile Charlottei, răspunse Lucy în silă. Am şi eu destule pe cap, mai ales acum, când

văd că nu-ţi mai place de Cecil.

De mirare că doamnei Honeychurch nu-i sări muştarul. Ei bine, chiar nu-i sări. Zise:

— Ia vino încoace, bătrânico. Mulţumesc că mi-ai pus la loc boneta. Haide, ia dă-mi tu un pupic.

Peste toate cusururile lumii, Lucy simţi în momentul acela că mama ei, Windy Corner şi dealurile în lumina asfinţitului sunt fără cusur. Şi uite-aşa se topiră dintr-odată toate necazurile, cum se întâmpla de multe ori la Windy Corner. În ultima clipă, când maşinăria socială se împotmolea scrâşnind fără speranţă de ieşire, câte unul sau altul din familie se trezea şi turna un strop de ulei. Lui Cecil îi repugnau astfel de metode, şi poate că avea şi el dreptatea lui. El era altfel.

Masa de seară era la ora şapte şi jumătate. După ce Freddy mormăi grăbit o rugăciune, îşi traseră cu toţii scaunele şi se aşezară. Din fericire, bărbaţilor le era foame şi până la budincă nu se petrecu nimic deosebit. Într-un târziu, tot Freddy fu cel care deschise vorba:

— Lucy, cum e Emerson ăsta?

— L-am cunoscut în Florenţa, zise fata, sperând că răspunsul acesta îi va fi de ajuns frăţiorului.

— E vreun deştept din ăştia de scoate fum, sau e băiat de treabă?

— Întreabă-l pe Cecil, că el l-a adus aici.

— E deştept, zise Cecil; e aşa, ca mine. Freddy îi aruncă o privire cu sprâncenele ridicate.

— Cât de bine i-ai cunoscut acolo, la Bertolini? interveni şi doamna Honeychurch.

— A, foarte puţin; şi vreau să spun că Charlotte i-a cunoscut şi mai puţin decât mine.

— Apropo, nu mi-ai spus ce mai zicea Charlotte în scrisoare.

— Ba una, ba alta, răspunse Lucy evaziv, sperând că nu va fi nevoită să apeleze la vreo minciună până la sfârşitul mesei. Printre altele, spunea că o prietenă de-a ei, o nesuferită, a trecut cu bicicleta prin Summer Street şi se gândea să ne facă o vizită. Slavă Domnului că s-a răzgândit!

— Lucy, dă-mi voie să-ţi spun că eşti cam rea de gură.

— Era scriitoare, se apără Lucy cu şiretenie, căci ştia că nimic n-o sâcâia mai mult pe doamna Honeychurch decât literatura ajunsă pe mâna femeilor. Era gata să părăsească orice subiect de discuţie ca să se ridice împotriva femeilor care, în loc să-şi vadă de casă şi copii, umblă după faimă pe la edituri. Uite ce e, cărţile să fie lăsate în seama bărbaţilor, mai bine – şi se avântă într-o peroraţie nesfârşită, ajutată şi de

Lucy, care turna gaz peste foc, în timp ce Cecil căsca, iar Freddy se juca plictisit cu nişte sâmburi de prune. După o vreme, totuşi, flăcările mâniei se domoliră şi fantomele se iţiră din nou în întuneric. Prea multe fantome o bântuiau pe Lucy, între care prima – acea atingere a unor buze pe obrazul ei – încetase de mult s-o mai sperie. În fond, ce atâta tevatură că odată, pe munte, o sărutase un băiat. Numai că năluca aceea zămislise o hoardă întreagă: domnul Harris, scrisoarea domnişoarei Bartlett, povestea domnului Beebe despre violete – şi ori una, ori alta dintre suratele astea ameninţau s-o bântuie chiar sub ochii lui Cecil. Uite, de pildă, acum revenea spectrul domnişoarei Bartlett, cu înfricoşătoare putere.

— Ştii, Lucy, m-am tot gândit la scrisoarea aia. Ia spune, ce mai face Charlotte?

— Am rupt-o.

— Dar nu spunea cum o mai duce? Cum era tonul ei? Părea veselă?

— Da, presupun că da… sau nu – nu foarte veselă, parcă.

— Atunci ascultă-mă pe mine, e din cauza boilerului. Eu ştiu ce necazuri poţi avea cu apa şi zău că aş prefera orice altceva, chiar şi să nu primim carnea la timp…

Cecil îşi acoperi ochii cu palma.

— Da, şi eu la fel, îşi susţinu Freddy mama, mai mult în spiritul spuselor ei decât în sensul nemijlocit al cuvintelor.

— Uite ce m-am gândit, adăugă ea încruntată – ce-ar fi s-o aducem pe Charlotte la noi săptămâna viitoare, să-i oferim şi ei o vacanţă cât timp meşteresc instalatorii acolo, la Tunbridge Wells? N-am mai văzut-o de mult pe sărmana Charlotte.

Asta era prea mult pentru nervii lui Lucy; şi totuşi, nu-i putea face scandal mamei ei, după ce fusese atât de bună cu ea ceva mai devreme, sus în cameră.

— Mamă, te rog, nu se poate! imploră ea. La câte avem pe cap, nu se poate s-o mai aducem şi pe Charlotte. Marţi vine un prieten al lui Freddy; apoi mai este şi Cecil, şi ai mai promis s-o aduci aici şi pe Minnie Beebe, ca s-o fereşti de difterie. Pur şi simplu, nu se poate!

— Prostii! Se poate foarte bine.

— Da, dacă o culci pe Minnie în baie. Altfel, nu văd cum.

— Minnie poate să doarmă cu tine.

— A, nu, aşa ceva nu vreau!

— Atunci, dacă eşti atât de egoistă, va trebui ca domnul Floyd să împartă camera cu Freddy.

— Domnişoara Bartlett, domnişoara Bartlett, domnişoara Bartlett, gemu Cecil, punându-şi din nou mâna la ochi.

— Nu se poate, repetă Lucy. Nu vreau să fac greutăţi, dar zău că nu-i cinstit faţă de menajerele noastre să umplem casa chiar aşa.

Vai!

— De ce nu spui adevărul, draga mea? De fapt, ţie nu-ţi place de Charlotte.

— Ei da, aşa e, nu-mi place; şi nici lui Cecil nu-i place. Ne calcă pe nervi. N-ai mai văzut-o de mult şi nici nu ştii cât poate fi de sâcâitoare şi cum te striveşte de-a dreptul cu bunele ei intenţii. Aşa că, mamă, te rog, nu-mi strica ultima vară petrecută aici şi fă-ne hatârul să n-o inviţi încoace.

— Aşa, aşa! exclamă Cecil.

Pe un ton mai grav şi cu mai multă simţire decât îşi permitea să arate de obicei, doamna Honeychurch le răspunse:

— Nu-i frumos din partea voastră; voi vă aveţi unul pe celălalt, şi mai aveţi şi pădurile astea pline de încântare în care vă puteţi plimba, pe când sărmana Charlotte n-are decât apa oprită şi instalatorii la lucru. Voi sunteţi tineri, dragilor, şi oricât de deştepţi ar fi tinerii şi oricâte cărţi ar citi ei, n-au cum să ştie cum e atunci când îmbătrâneşti.

Cecil rămase tăcut, fărâmiţând pâinea în cocoloaşe mici. Freddy găsi cu cale să înnădească vorba:

— Trebuie să recunosc, verişoara Charlotte a fost foarte drăguţă cu mine când m-am dus pe la ea cu bicicleta. Îmi mulţumea întruna că am venit, până când m-am simţit ca un netot, şi se dădea de ceasul morţii cum să facă să-mi fiarbă un ou atâta cât trebuie, pentru ceai.

— Ştiu, dragule. Este foarte amabilă cu toată lumea, şi uite cum Lucy a noastră pune beţe în roate când vine vorba să-i întoarcem şi noi o favoare.

Dar Lucy nu se lăsă impresionată. Nu avea nici o noimă să fii amabil cu domnişoara Bartlett – ea ştia prea bine, căci se străduise de atâtea ori, şi asta până nu demult. Poate că îţi aduni comoară în ceruri tot încercând la nesfârşit, dar aici, pe pământ, strădania aceasta inutilă nu va îmbogăţi niciodată pe nimeni, nici măcar pe domnişoara Bartlett. Încăpăţânată în hotărârea ei, fata nu spuse decât atât:

— N-am ce-i face, mamă; nu-mi place Charlotte şi gata. E foarte urât din partea mea, recunosc.

— Din câte înţeleg, i-ai spus-o şi ei în faţă.

— Păi, după cât de prosteşte a hotărât ea să plecăm din Florenţa, ar fi zăpăcit pe oricine…

Demonii se năpusteau din nou, mânjindu-i amintirile despre Italia, uzurpând până şi locurile copilăriei ei. Lacul Fermecat nu va mai fi nicicând acelaşi, iar sâmbăta viitoare presimţea că o să se întâmple ceva şi la Windy Corner. Cum ar putea ea să lupte cu aceste fantasme? Preţ de o clipă, lumea din jurul ei îşi pierdu contururile, iar amintirile şi emoţiile se instaurară ca realitate imediată.

— Eu cred că domnişoara Bartlett trebuie neapărat să vină, de vreme ce e atât de meşteră în fierberea ouălor, ricană Cecil, mult mai bine dispus acum, după o masă copioasă.

— Eu n-am zis că oul a fost fiert bine, se grăbi Freddy să-l corecteze – pentru că, de fapt, a uitat să-l mai ia de pe foc şi, la urma urmei, eu nici nu mă dau în vânt după ouă. Eu n-am vrut să spun decât că dădea pe dinafară de grijulie ce era.

Cecil se posomorî din nou. Of, Honeychurchii ăştia! Ouă fierte, boilere, muşcate, menajere – asta era viaţa lor!

— Am putea să îndrăznim, Lucy şi cu mine, să ne părăsim scaunele? întrebă el cu insolenţă nedisimulată. Nu de alta, dar noi renunţăm la desert.

XIV

Lucy face faţă situaţiei

Fireşte că domnişoara Bartlett acceptă pe loc invitaţia. Ştie ea sigur că le va fi o povară, şi tocmai de aceea îi roagă cu tot dinadinsul să-i dea cea mai modestă odaie, fără vedere spre grădină sau altceva de felul acesta, absolut nici o pretenţie. Sărutări lui Lucy.

Cât despre George Emerson, fireşte că şi el va putea să vină la tenis duminica următoare.

Câtă vreme vorbim de împrejurările exterioare, putem spune că Lucy reuşi încă o dată să le facă faţă cu mult curaj. Ca mai toată lumea, de altfel. Şi asta pentru că se ferea cu înverşunare să se privească în oglinda sufletului. Dacă vreo imagine lăuntrică reuşea cumva să ajungă la suprafaţă, o trecea numaidecât pe seama nervilor. Cecil o enervase aducându-i pe Emersoni în Summer Street, iar Charlotte o va enerva, probabil, pentru că îi va stârni amintirea unor slăbiciuni din trecut. Când îl întâlni din nou pe George la casa parohială, la foarte scurt timp după sosirea acestuia, glasul lui o mişcă profund, stârnindu-i dorinţa de a mai zăbovi în preajma lui – cumplit sentiment, auzi, să-şi dorească să rămână în preajma lui!… Nu puteau fi de vină decât nervii, numai ei au plăcerea asta diabolică să se tot joace cu liniştea noastră. Odinioară suferise pe seama unor plăsmuiri care „se iţeau din nimic şi nu se legau de nimic“; însă de când Cecil o învăţase câte ceva despre psihologie, în după-amiaza aceea ploioasă, se dezlegase şi ea de toate acele tulburări ale omului tânăr, intrat într-o lume necunoscută.

Desigur, cititorului nu-i va fi greu să tragă concluzia că Lucy era îndrăgostită de tânărul Emerson; însă dacă cititorul s-ar afla în pielea fetei, poate că nu i-ar veni chiar atât de uşor. Pe cât de simplu este să aşterni o viaţă pe hârtie, pe atât de încâlcită se poate arăta ea uneori, atunci când o trăieşti. Nu-i de mirare, aşadar, graba cu care ne ascundem pornirile lăuntrice îndărătul vreunui paravan năstruşnic pe care putem să scriem „nervi“ sau orice altă etichetă salvatoare. Aşadar, ea îl iubeşte pe Cecil, iar George o scoate din sărite – va binevoi oare cititorul să încerce s-o convingă că lucrurile stau tocmai pe dos?

Altminteri, însă, nu-i va lipsi deloc curajul să înfrunte împrejurările.

Întâlnirea de la casa parohială a decurs fără incidente. Aşezată cum se cuvine între domnul Beebe şi Cecil, a făcut câteva remarci de complezenţă despre Italia, la care George a dat răspuns. S-a străduit cu tot dinadinsul să-şi ascundă sfiala şi s-a bucurat să vadă că nici el nu părea sfios.

— Băiat bun, urma să observe domnul Beebe ceva mai târziu; cu timpul, o să se mai şlefuiască şi el. De altfel, eu nici nu prea am încredere în tinerii care se comportă prea elegant.

— Parcă e şi el mai bine dispus, râde mai mult acum, adăugă Lucy.

— Aşa este, întări preotul. Se trezeşte la viaţă.

Ei, şi asta a fost tot. Însă cu fiecare zi a săptămânii, Lucy mai pierdea câte ceva din austeritatea ei defensivă, ajungând să dea mai multă atenţie detaliilor concrete.

Cât despre domnişoara Bartlett, nu s-a dezminţit nici de data aceasta, reuşind să încurce lucrurile chiar de la sosire, în ciuda indicaţiilor cât se poate de limpezi. În loc să coboare la gara Dorking din sud-est, unde o aştepta doamna Honeychurch, ea coborî la gara London-Brighton, şi de acolo tocmi o birjă. Nu găsi pe nimeni acasă în afară de Freddy şi de prietenul său, care se văzură nevoiţi să-şi întrerupă partida de tenis ca să-i ţină de urât preţ de un ceas. Cecil şi Lucy se întoarseră la ora patru şi, împreună cu micuţa Minnie Beebe, se strânseră cu toţii în partea de sus a grădinii, formând un sextet jalnic în jurul ceaiului de după-amiază.

— N-am să mi-o iert niciodată, vorbi domnişoara Bartlett, care se ridica întruna de pe scaun, iscând de fiecare dată un cor de insistenţe penibile – dar nu se poate, dar vă rugăm să rămâneţi… Uite, uite cum am deranjat pe toată lumea! Auzi, să dau buzna aşa, peste nişte tineri atât de drăguţi! Oricum, insist să-mi daţi voie să-mi plătesc măcar birja – măcar atât, vă rog frumos.

— Musafirii noştri nu fac niciodată aşa ceva, e de-a dreptul jignitor, se împotrivi Lucy.

— Asta tot încerc să-i explic şi eu verişoarei Charlotte, de cel puţin o jumătate de ceas, întări pe un ton de iritare şi Freddy, părând a fi uitat cu desăvârşire povestea oului fiert.

— Eu nu mă simt ca un musafir obişnuit, replică domnişoara Bartlett, privindu-şi mănuşile roase de atâta purtare.

— Fie, dacă ţii cu tot dinadinsul. Cinci şilingi, plus unul bacşiş vizitiului.

Scormonind în poşetă, domnişoara Bartlett găsi doar monede de o liră sau de un penny. N-avea cineva să-i dea restul, cumva? Freddy avea o jumătate de liră, iar prietenul său avea patru jumătăţi de coroană. Domnişoara Bartlett acceptă mărunţişul, apoi zise:

— Bine, dar cui trebuie să-i dau lira?

— Hai să aşteptăm până se întoarce mama, propuse Lucy.

— Nu, draga mea; mama ta poate să mai întârzie, de vreme ce nu mai are grija mea. Avem cu toţii micile noastre obsesii, iar a mea este să-mi închei socotelile pe loc.

Aici interveni domnul Floyd, prietenul lui Freddy, cu memorabila propunere de a da cu banul pentru lira domnişoarei Bartlett. În sfârşit, se întrevedea o ieşire din impas. Veşnica ispită a norocului îl răsuci în scaun până şi pe Cecil, care de mult le oferise ostentativ spatele şi îşi băuse ceaiul contemplând peisajul. Ei, dar nici aşa nu era bine.

— Vă rog, vă rog! Ştiu că nu sunt în stare decât să stric plăcerea altora, dar asta chiar m-ar face să mă simt mizerabil, pentru că ar însemna să-l jefuiesc, pur şi simplu, pe cel care pierde.

— Freddy îmi datorează cincisprezece şilingi, se amestecă Cecil. Aşadar, îmi daţi mie lira şi s-a încheiat socoteala.

— Cincisprezece şilingi, îngână domnişoara Bartlett, nu tocmai lămurită. Păi, cum vine asta, domnule Vyse?

— Vine cum nu se poate mai bine, pentru că, după cum ştiţi, Freddy este cel care v-a plătit birja. Aşa că îmi daţi mie o liră şi în felul acesta evităm ruşinea jocurilor de noroc, da?

Domnişoara Bartlett, a cărei aritmetică oricum lăsa de dorit, se lăsă cuprinsă de uimire şi depuse cuminte moneda de o liră sterlină, printre chicotele înăbuşite ale flăcăilor. Amestecul în micul lor joc stupid îl mai învioră întrucâtva pe Cecil – până când aruncă o privire înspre Lucy, de pe chipul căreia, îşi zise el, grijile mărunte alungaseră surâsul. Las' că nu mai e mult până în ianuarie când, în sfârşit, îşi va putea salva preţioasa lui pictură de Leonardo din mijlocul acestor flecari nesuferiţi.

— Da' nu-i corect! sări de la locul ei micuţa Minnie Beebe, care urmărise îndeaproape murdara afacere. Eu nu-nţeleg, de ce trebuie să ia lira domnul Vyse?

— Din cauza celor cincisprezece şilingi şi a celor cinci şilingi, îi explicară ei solemn. Cincisprezece şilingi şi cu cinci şilingi fac o liră, înţelegi?

— Bine, dar nu pricep…

Încercară să-i astupe gura fetiţei cu o prăjitură, dar fără succes.

— Nu, mulţumesc, mi-ajunge. Eu nu-nţeleg de ce… Freddy, nu mă mai înghionti! Domnişoară Honeychurch, fratele dumitale mă-nghionteşte! Au! Da' cu cei zece şilingi ai domnului Floyd cum rămâne?… Au! Nu, eu nu-nţeleg şi nu-nţeleg, de ce domnişoara Cum-o-cheamă nu plăteşte şilingul ăla pentru vizitiu?

— Ah, am uitat de vizitiu, tresări domnişoara Bartlett, roşind. Drăguţa mea, îţi mulţumesc că mi-ai adus aminte. Un şiling era, nu? Are cineva să-mi dea restul la o jumătate de coroană?

— Gata, aranjez eu, sări Lucy, hotărâtă, de la locul ei. Cecil, dă-mi moneda… Nu, dă-mi te rog moneda de o liră. O trimit pe Euphemia s-o schimbe şi o luăm de la capăt.

— Lucy – ah, Lucy, ce fel de pacoste mai sunt şi eu! se lamenta domnişoara Bartlett, ţinându-se în urma verişoarei ei, care traversă grădina cu paşi mărunţi, pasămite nespus de amuzată. Apoi, când ajunseră destul de departe pentru a nu mai fi auzite, îşi curmă brusc văicăreala şi întrebă pripit: Ai apucat să-i spui despre el?

— Nu, nu i-am spus, zise fata, şi în clipa următoare îi venea să-şi muşte limba că răspunsese atât de prompt. Aşadar, ne trebuie o liră mărunt…

Se grăbi să dispară în bucătărie, căutând o clipă de răgaz. Domnişoara Bartlett te zăpăcea pur şi simplu cu trecerile ei bruşte de la o stare la alta. Părea uneori că-şi plănuieşte înadins fiecare cuvinţel aruncat, precum şi reacţiile celorlalţi. Toată zarva asta cu birja şi cu mărunţişul, bunăoară, putea la fel de bine să fi fost un şiretlic menit s-o ia prin surprindere pe ea, pe Lucy.

— Nu, nu i-am spus nici lui Cecil, nici altcuiva, reluă ea când se întoarse. Doar ţi-am promis că n-o să spun nimănui. Uite-ţi banii, totul în şilingi, mai puţin două jumătăţi de coroană. Numără-i, te rog. Acum poţi să-ţi achiţi datoria fără bătaie de cap.

Domnişoara Bartlett intrase în salon şi contempla reproducerea după înălţarea Sf. Ioan, înrămată pe perete.

— Ar fi groaznic, murmură ea, ar fi mai rău decât groaznic dacă domnul Vyse s-ar întâmpla să afle de pe la alţii.

— În nici un caz, Charlotte, consimţi fata, în sfârşit, să se angajeze în discuţie. George Emerson e băiat de treabă; iar alţii care ar mai putea fi?

Domnişoara Bartlett rămase pe gânduri o clipă.

— Bunăoară, vizitiul; l-am văzut cum trăgea cu ochiul din tufişuri. Mi-aduc aminte că ţinea o violetă între dinţi.

Lucy simţi cum o trece un fior.

— Uite ce-i, hai să nu lăsăm prostioara asta să ne macine nervii. Cum ar putea un sărman vizitiu florentin să ajungă să se întâlnească tocmai cu Cecil?

— E bine să ne gândim la orice posibilitate.

— Ei, ce să spun… Lasă, are să fie bine.

— Sau poate că mai ştie şi bătrânul Emerson. De fapt, nu se poate să nu fi aflat.

— Nu-mi pasă dacă ştie. Mi-a părut bine că mi-ai scris, dar chiar dacă răsuflă ceva, sunt sigură că Cecil ar râde de toată povestea.

— Adică, n-ar crede?

— Nu, ar râde.

Numai că fata ştia, în inima ei, că lucrurile nu stăteau tocmai aşa, pentru că el şi-o dorea neatinsă.

— Foarte bine, draga mea, tu ştii mai bine. Mai ştii, or fi altfel bărbaţii din ziua de azi decât cei de pe vremea tinereţii mele. În orice caz, femeile s-au schimbat, asta-i sigur.

— Vai, Charlotte! exclamă Lucy, înghiontind-o în joacă. Eşti tare drăguţă, cum te dai tu de ceasul morţii pentru mine. Dar ce-ai vrea să fac? Mai întâi zici: „Nu le spune!“, apoi: „Spune-le!“. Ia zi, repede, care să fie?

Domnişoara Bartlett oftă.

— Ei, nu mă compar eu cu tine când e vorba de conversaţie, draga mea. Mi-e şi ruşine când mi-aduc aminte, la Florenţa, cum mă tot amestecam eu şi te tot încurcam, când tu eşti atât de capabilă să-ţi porţi singură de grijă şi, oricum, mai deşteaptă decât mine în toate cele. Nu cred că ai să mi-o ierţi vreodată.

— Atunci, ce-ar fi să ieşim? Ăştia sunt în stare să spargă toate porţelanurile dacă nu ne ducem.

Lucy ştia ce spune, căci aerul răsuna de ţipetele lui Minnie, pe care cineva tocmai încerca s-o scalpeze cu o linguriţă.

— O clipă, draga mea; să profităm că suntem între patru ochi. Ia spune, l-ai mai întâlnit pe băiat în ultima vreme?

— L-am întâlnit, da.

— Şi cum a fost?

— Ne-am văzut la casa parohială.

— Şi ce atitudine a avut?

— Nici un fel de atitudine. A vorbit despre Italia normal, ca tot omul. Zău că nu e motiv de îngrijorare. În fond, ce-ar avea de câştigat dacă s-ar purta ca un mojic, ca s-

o spunem pe-a dreaptă? Tare-aş vrea să te fac să înţelegi că n-o să işte el nici un scandal, draga mea Charlotte.

— După umila mea părere, cine a fost o dată mojic tot mojic rămâne.

Lucy tăcu o vreme, apoi:

— Mi-a spus Cecil într-o zi ceva ce mi s-a părut cu adevărat profund – şi anume, că există două feluri de bădărani: cei conştienţi şi cei inconştienţi.

Făcu din nou o pauză, în semn de respect pentru înţelepciunea lui Cecil, pe care îl vedea pe geam răsfoind o carte. Era un roman împrumutat de curând de la biblioteca lui Smith.

— Mama trebuie să se fi întors de la gară.

— Mojicul tot mojic rămâne, bombăni domnişoara Bartlett, încăpăţânată.

— Când spun inconştient, vreau să spun că domnul Emerson pesemne şi-a pierdut capul, pur şi simplu, când m-a văzut apărând dintr-odată în mijlocul unui covor de violete. Nu sunt de părere că trebuie să-l învinovăţim chiar aşa de tare. Uneori, când vezi deodată o persoană cunoscută într-un decor de o frumuseţe neobişnuită, te ia prin surprindere diferenţa. Asta e, şi-a pierdut capul, nu că ar avea cine ştie ce admiraţie pentru mine sau alte prostii. Lui Freddy îi place de el, chiar l-a invitat la noi duminică, aşa că ai să poţi judeca tu singură. S-a schimbat mult, nu mai arată de parc-ar sta să plângă tot timpul. Şi nu-i deloc hamal, e funcţionar, lucrează în biroul directorului general al unei mari companii feroviare, şi la fiecare sfârşit de săptămână dă o fugă încoace, la taică-său, care a fost gazetar, dar a făcut reumatism şi s-a pensionat. Poftim, asta-i povestea – şi acum, hai în grădină.

Lucy îşi luă verişoara de braţ, ca s-o conducă.

— Ce-ar fi, mai zise ea, să nu mai vorbim despre tărăşenia asta penibilă din Italia. Vrem să te simţi bine şi să te odihneşti aici, la Windy Corner, fără griji şi bătaie de cap.

Lucy era mulţumită de discursul ei, deşi poate că cititorul a observat o mică scăpare. Nu putem spune dacă a observat-o şi domnişoara Bartlett, pentru că mintea persoanelor vârstnice rămâne un mare mister. Poate că fata ar mai fi continuat să vorbească, dacă n-ar fi fost întreruptă de stăpâna casei, care îşi făcu în sfârşit apariţia. Se dădură unele explicaţii, de care Lucy profită ca să se retragă, având anumite imagini încă vii în minte.

XV

Dezastrul lăuntric

Duminica de după sosirea domnişoarei Bartlett fu o zi splendidă, ca mai toate zilele din anul acela. Apropierea toamnei gonea verdele monoton al verii, tivind parcurile cu şuviţe diafane de ceaţă, mușcând fagii cu pete de rugină şi poleind stejarii cu aur. Pe coama dealurilor, armate aliniate de pini întunecaţi vegheau neclintiţi, indiferenţi la porunca anotimpurilor. Peste toate se întindea un cer fără pată, răsunând de ecoul clopotelor de la biserici.

Grădina de la Windy Corner rămăsese pustie, cu excepţia unei cărţi cu coperte roşii care se răsfăţa în razele soarelui, pe poteca de pietriş. Dinspre casă răzbăteau glasurile femeilor care se pregăteau să meargă la slujbă.

— Băieţii au zis că nu vin.

— De, eu nici nu-i condamn.

— Auzi la Minnie, trebuie musai să meargă şi ea?

— Spune-i să lase prostiile.

— Anne! Mary! Încheiați-mi careva nasturii la spate!

— Scumpa mea Lucia, aş putea să îndrăznesc să-ţi cer şi eu un ac? (Domnişoara Bartlett anunţase cu glas înalt cum că ea, una, nici nu se gândea să lipsească de la biserică.)

Între timp, soarele îşi continua drumul către vârful cerului. Îl purta, de data aceasta, nu Faeton, ci însuşi zeul Apollo, strălucitor, impunător, divin. Suliţele sale de lumină se răsfrângeau asupra domniţelor ori de câte ori acestea înaintau până în dreptul ferestrei de la dormitor. Razele îl găsiră şi pe domnul Beebe, în Summer Street, surâzând la citirea unei scrisori primite de la domnişoara Catharine Alan; pe George Emerson îl surprinseră în timp ce îi lustruia ghetele tatălui său; şi, ca să întregim o galerie memorabilă, nu neglijară nici cartea părăsită cu coperte roşii de care am pomenit mai adineauri.

Domniţele nu stau pe loc, nici domnul Beebe nu stă pe loc, şi nici George – iar mişcarea zămisleşte umbre. Cartea aceasta, însă, stă acolo neclintită, parcă ţinând să nu-i scape nimic din dezmierdările soarelui de dimineaţă; îşi mai saltă uşor copertele, din când în când, în semn de mulţumire.

În uşa salonului îşi face apariţia Lucy. Nu-i place deloc noua ei rochie roz, care îi dă un aer de cuminţenie ştearsă. La gât, o broşă cu granate; pe deget, inelul de logodnă, cu rubine. Fata priveşte în depărtare, uşor încruntată. Nu e încruntare de furie, ci aduce mai degrabă cu un copil care se ţine să nu plângă. În toată vânzoleala din jur, nimeni nu are ochi pentru ea, aşa că poate să se încrunte în voie, fără teamă că are să-i facă cineva observaţie, şi poate să contemple în voie distanţa care îl mai desparte pe zeul Apollo de înălţimile dinspre apus.

— Lucy! Lucy! ce-i cu cartea aia de colo? Cine-a luat-o de pe raft şi a lăsat-o de izbelişte, să se strice?

— E cartea de la bibliotecă, o citeşte Cecil.

— Dar ia-o de-acolo odată, şi nu mai sta aşa, ca barza într-un picior!

Lucy ridică de pe jos cartea şi aruncă o privire plictisită titlului: *Sub balcon.* Ea nu mai citea romane acum, îşi dedica tot timpul liber literaturii serioase, în speranţa că-l va ajunge din urmă pe Cecil. Era îngrozită de cât de puţine ştia, şi chiar când credea că mai ştie câte ceva, despre pictura italiană de pildă, îşi dădea seama că, de fapt, uitase aproape totul. Ceva mai devreme, bunăoară, îl confundase pe Francesco Francia cu Piero della Francesca, iar Cecil o dojenise: „Cum! Ai şi uitat ce-ai învăţat în Italia?“. Amintirea aceasta îi întunecă şi mai mult ochii care contemplau priveliştea atât de familiară, câmpul, colinele, grădina casei şi, undeva deasupra, soarele prietenos.

— Lucy! Ai cumva şase penny pentru Minnie şi un şiling pentru tine?

Fata dădu fuga la chemarea mamei, care se lăsase pradă agitaţiei duminicale.

— Se face o colectă specială, am uitat pentru ce. Şi vă rog, să n-aud clinchetul ăla penibil de mărunţiş aruncat pe taler; uite ce monedă frumoasă are Minnie. Unde-i copilul? Minnie!… Of, uite cum arată cartea asta!… Doamne, ce palidă eşti!… Pune-o sub atlas, să se preseze. Minnie!!

De undeva, de la etaj:

— Da, doamnă Honeychurch…

— Să nu întârzii, Minnie. Uite, acuşi vine calul! (Aşa zicea întotdeauna, calul, niciodată trăsura.) Unde-i Charlotte? Dă fuga sus şi spune-i să se grăbească. De ce-i ia atâta timp? Doar n-avea nimic de făcut! Nu-şi aduce decât bluze, de fiecare dată. Săraca Charlotte – nu pot să sufăr bluzele! Minnie!

Spiritul păgân se întinde uşor – mult mai uşor decât difteria, sau decât pioşenia. Nepoata pastorului era tot timpul

bosumflată când trebuia să fie dusă la biserică; nu înţelegea de ce trebuie neapărat. Adică, ea de ce nu poate să rămână la soare, cu băieţii? Aceştia din urmă, care tocmai îşi făcuseră apariţia, o necăjeau aruncându-i vorbe răutăcioase. Doamna Honeychurch se ridică hotărât în apărarea credinţei şi, în toiul larmei, iat-o şi pe Charlotte apărând în capul scării, îmbrăcată fără cusur, în straie de duminică.

— Scumpă Marian, te rog să mă ierţi, dar nu am bani schimbaţi; n-am decât lire şi jumătăţi de coroană. N-ar putea cineva să-mi dea…

— Sigur că da, vino încoace, urcă. Vai, dragă, dar ce elegantă eşti! Ce fustă frumoasă! Ne eclipsezi pe toate, ce mai!…

— Dacă nu port acum zdrenţele mele mai de Doamne-ajută, atunci când să le mai port? se apără domnişoara Bartlett, cu o undă de reproş, apoi urcă în trăsură şi se aşează pe băncuţa de lângă capră, cu spatele spre vizitiu. Atelajul se urni din loc, la cuvenitele îndemnuri gălăgioase ale acestuia din urmă.

— La revedere! Să fiţi cuminţi! le mai strigă Cecil din urmă.

Lucy îşi muşcă buza, căci nu-i scăpă ironia din tonul lui. Avuseseră o discuţie nu tocmai plăcută despre acest subiect, cu „biserica şi toate ale sale“. El era de părere că lumea ar trebui să se trezească la realitate, dar ea nu voia să înţeleagă asta – cum adică, la care realitate? Nu că Cecil n-ar fi avut credinţă sinceră, dar el era de părere că sinceritatea este rezultatul unei crize morale; nu-şi putea închipui că sinceritatea ar fi o sămânţă înnăscută care să crească spre cer, asemeni florilor. Cu toate că se arăta plin de îngăduinţă, felul în care aborda el tema aceasta o rănea pe fată. Parcă cei doi Emerson, tatăl şi fiul, erau altfel, totuşi.

Cu aceştia din urmă se întâlni chiar după slujbă, căci din şirul de trăsuri aliniate în lungul drumului, a lor se întâmpla să fie trasă chiar în dreptul vilei Cissie. Ca să scurteze drumul, traversară grădina şi dădură acolo peste tată şi fiu, care ieşiseră să fumeze.

— Fă-ne prezentările, zise mama lui Lucy – asta în caz că tânărul nu consideră că ne cunoaştem deja.

Poate că aşa stăteau lucrurile, într-adevăr; totuşi, Lucy făcu prezentările după cuviinţă, ignorând episodul de la Lacul Fermecat. Bătrânul Emerson o întâmpină cu toată căldura, spunându-i cât se bucură că se mărită. Da, şi ea era foarte bucuroasă. Apoi, în vreme ce domnişoara Bartlett zăbovea mai în urmă cu Minnie şi cu domnul Beebe, fata

îndreptă conversaţia către un subiect mai puţin delicat, întrebându-l cum îi place noua locuinţă.

— Foarte mult, răspunse bătrânul cu o urmă de supărare în glas pe care nu i-o mai surprinsese niciodată până atunci. Şi adăugă: Am auzit că ar fi trebuit să vină aici domnişoarele Alan – prin urmare, e ca şi cum noi le-am fi dat la o parte. Femeilor nu le plac astfel de treburi, şi mă simt foarte prost din cauza asta.

— Cred că a fost mai degrabă o neînţelegere la mijloc, interveni doamna Honeychurch, stânjenită.

— Proprietarului i s-a spus că noi am fi altfel de oameni, zise George, părând a fi dispus să mai zăbovească asupra subiectului. Credea că venim din lumea artelor. L-am dezamăgit, se pare.

— Mă întreb, reluă domnul Emerson, dacă n-ar fi mai bine să le scriem domnişoarelor Alan, să le spunem că noi renunţăm. Dumneata ce crezi? se întoarse el către Lucy.

— Ei, acum rămâneţi, dacă tot aţi venit, răspunse ea pe un ton lejer, gândindu-se că nu trebuie să-l supere pe Cecil, care aranjase toată tărăşenia, deşi nimeni nu pomenea numele lui.

— Aşa spune şi George; zice că domnişoarele Alan trebuie să se obişnuiască şi cu gustul înfrângerii. Oricum, mie mi se pare o lipsă de bunăvoinţă.

— Bunăvoinţa are şi ea o măsură în lumea noastră, comentă George, privind cum lumina soarelui ricoşa de pe tăbliile trăsurilor care treceau pe drum.

— Aşa este! exclamă doamna Honeychurch. Asta spun şi eu. Ce atâta tevatură în jurul a două biete domnişoare Alan?

— Bunăvoinţa are o măsură, continuă George cu glas scăzut, după cum şi lumina are măsura ei. Oriunde am sta, ne cade umbra pe un lucru sau pe altul, şi nu putem să ne tot mutăm de colo-colo doar aşa, ca să nu mai facem umbră pământului. Umbra vine după tine, oriunde te-ai duce. Nu-ţi rămâne decât să-ţi alegi un loc unde prezenţa ta să deranjeze cât mai puţin şi să rămâi acolo, aşa cum eşti, cu faţa la soare.

— O, dar văd că eşti foarte deştept, domnule Emerson!

— Cum?…

— Văd că îţi etalezi înţelepciunea. Sper că nu faci aşa şi cu bietul Freddy.

Lui George îi râdeau ochii. Lucy se gândi că s-ar înţelege destul de bine cu mama ei, la o adică.

— Nu, nu fac aşa. El a făcut aşa cu mine. Şi el are filosofia lui; numai că la el e piatră de temelie, pe când eu mai las loc de îndoială.

— Adică, ce vrei să spui? Sau lasă, nu mai spune, nu-mi mai explica. Freddy te aşteaptă după-amiază. Îţi place să joci tenis? Ai ceva împotrivă să joci tenis duminica?

— Auzi, George să aibă ceva împotriva tenisului duminica! Păi, după cum l-am crescut, George nici nu distinge între duminică şi…

— Foarte bine, deci pe George nu-l deranjează tenisul duminica. Nici pe mine. Atunci, s-a făcut. Domnule Emerson, ne-ar face plăcere să veniţi şi dumneavoastră cu băiatul.

Tatăl îi mulţumi pentru invitaţie, scuzându-se că nu putea veni, întrucât era cam departe pentru picioarele lui, care în ultima vreme nu-l mai duceau decât câţiva paşi în jurul casei. Femeia se întoarse către George:

— Poftim, şi mai vrea să cedeze casa domnişoarelor Alan!

— Da, ştiu, zise George, cuprinzându-şi tatăl cu braţul pe după umeri.

Ieşi astfel la iveală, ca lumina soarelui îmbrăţişând toată suflarea, blândeţea aceea pe care atât domnul Beebe, cât şi Lucy ştiuseră dintotdeauna că o ascunde tânărul acesta. Fata îşi aminti de altfel că, în toate ieşirile lui, George nu dăduse niciodată vreun semn că ar fi împotriva afecţiunii.

Apăru şi domnişoara Bartlett.

— O cunoaşteţi pe verişoara noastră, domnişoara Bartlett, zise doamna Honeychurch cu amabilitate. Aţi întâlnit-o la Florenţa, împreună cu fiica mea.

— Da, cum să nu! exclamă bătrânul şi dădu să iasă din grădină în întâmpinarea noii venite.

Văzându-se astfel încolţită, domnişoara Bartlett schiţă o plecăciune şi se grăbi să se urce în trăsură, asaltată iar de imaginea pensiunii Bertolini, masa comună cu carafele de vin şi de apă, bătălia pentru camera cu vedere…

George nu răspunse plecăciunii. Ca oricare tânăr, se îmbujoră ruşinat, căci se vedea şi pe el printre amintirile însoţitoarei.

— O să… am să vin la tenis dacă pot, rosti el în grabă şi dispăru în casă.

Poate că Lucy s-ar fi mulţumit cu orice fel de reacţie din partea lui, însă timiditatea aceasta îi merse drept la inimă. Aşadar, bărbaţii nu erau nişte zei, erau şi ei tot atât de umani şi de sfioşi ca şi fetele. Şi ei pot avea dorinţe inexplicabile, şi ei au nevoie de ajutor. Vulnerabilitatea bărbaţilor era ceva cu totul străin pentru o fată de condiţia şi cu educaţia ei, însă ea o ghicise chiar atunci, la Florenţa, când George aruncase pozele în râul Arno.

— George, nu pleca, îl strigă din urmă tatăl său, care simţea că fiul său le face o mare favoare oamenilor când stă de vorbă cu ei. George a fost foarte bine dispus astăzi, şi sunt convins că o să vină la dumneavoastră după-amiază.

Lucy surprinse privirea verişoarei ei şi ceva din chemarea aceea mută o făcu să lase deoparte orice prudenţă:

— Da, îşi înălţă ea glasul, sper că va veni; apoi se îndepărtă. Nu i-a spus bătrânului, şopti ea, odată ajunsă la trăsură; ştiam eu că o să fie bine.

Doamna Honeychurch li se alătură şi porniră spre casă.

Domnul Emerson nu aflase de escapada din Florenţa – foarte bine, era un prilej de uşurare. Reacţia lui Lucy era exagerată însă, de parcă ar fi zărit porţile raiului. Tot drumul spre casă, copitele cailor cântau în urechile ei: „Nu m-a dat de gol, nu m-a dat de gol… “ Mintea ei prelungi cântecelul: „Nu m-a dat de gol lui taică-său, deşi îi spune tot. N-a fost motiv de laudă, n-a râs când am plecat“. Îşi duse mâna la obraz: „Dar nu mă iubeşte, nu… Ce cumplit ar fi dacă m-ar mai şi iubi!… Dar nu, n-a spus nimic şi nici n-o să spună“.

Îi venea să strige în gura mare: „E bine, e bine, s-a terminat cu bine! Rămâne taina noastră pe vecie, Cecil nu va afla niciodată!“. Era bucuroasă până şi pentru faptul că domnişoara Bartlett o pusese să-i promită că va ţine secret, în seara aceea la Florenţa, când îşi făceau bagajele în camera care fusese a lui. Mare sau mică, taina fusese păstrată şi, din grupul englezilor, doar trei persoane o cunoşteau.

Astfel îşi traducea ea marea bucurie care o cuprinsese. Când dădu cu ochii de Cecil, îl salută radioasă, căci se simţea în siguranţă de-acum. Când o ajută să coboare din trăsură, fata îi zise:

— Emersonii au fost foarte drăguţi. George Emerson e cu totul alt om.

— A, ce mai fac protejaţii mei? o întrebă Cecil mai mult într-o doară, căci nu se prea sinchisea de dânşii. Cât despre hotărârea lui de a-i aduce la Windy Corner cu un scop educativ, o uitase de mult.

— Auzi, protejaţii! exclamă ea, întru câtva surprinsă.

Într-adevăr, Cecil nu putea trece de acea legătură feudală dintre protector şi protejat şi nu avea nici urmă din acel spirit camaraderesc după care tânjea inima fetei.

— Ai să vezi cu ochii tăi ce-ţi mai fac protejaţii. George Emerson vine pe la noi după-amiază. E un partener de conversaţie foarte interesant. Numai să nu…

Era cât pe ce să spună: „să nu-ţi dai aere de protector“, dar fu întreruptă de clopoţelul care îi chema la masă şi,

oricum, Cecil nu dădea prea multă atenţie remarcilor ei. De la o femeie se cere farmec, nicidecum inteligenţă.

Prânzul fu încununat de veselie – lucru mai puţin obişnuit, căci Lucy se arăta în general posacă în timpul meselor. Dar acum cineva trebuia să primească mângâiere – ori Cecil, ori domnişoara Bartlett, ori o fiinţă nevăzută ochiului muritor, o fiinţă care şoptea în sufletul ei: „Veselia asta n-o să mai dureze prea mult. În ianuarie vei merge la Londra să-i distrezi pe nepoţii din lumea bună“. Astăzi, însă, se bucura că primise o garanţie, iar tabloul acesta va dăinui de-a pururi: mama ei aşezată acolo, fratele ei dincolo, iar soarele, deşi mai urcase câteva trepte de azi-dimineaţă, nu va mai ajunge să se ascundă îndărătul colinelor dinspre apus. După masă o rugară să le cânte ceva. Tocmai văzuse opera *Armide* de Gluck anul acela, aşa încât interpretă din memorie aria grădinii fermecate, în care Renaud se apropie, în lumina unei eterne dimineţi, în sunetul muzicii care nici nu creşte, nici nu scade, ci susură veşnic, asemeni apelor unei mări de basm, netulburată de porunca mareelor. Nu era, ce-i drept, muzică pentru pian, şi ascultătorii începură să se foiască nemulţumiţi, în frunte cu Cecil, care, în cele din urmă, propuse:

— Cântă acum aria celeilalte grădini, din *Parsifal.*

Lucy închise pianul.

— Nu prea eşti ascultătoare, constată mama ei. Temându-se ca nu cumva să-l supere pe Cecil, fata se întoarse brusc şi dădu cu ochii de George, care intrase tiptil, ca să n-o întrerupă.

— A, ce surpriză! exclamă ea, îmbujorându-se; după care, fără un cuvânt de salut, deschise din nou pianul. Poftim, Cecil are să-şi primească acum aria din *Parsifal* şi orice altceva ar mai fi dorit.

— Ia te uită, cântăreaţa noastră s-a răzgândit, remarcă domnişoara Bartlett pe un ton insinuant.

Lucy nu mai ştia ce să facă; nu ştia nici măcar ce ar fi vrut să facă. Încercă să interpreteze câteva măsuri din aria florăresei, care îi ieşiră foarte prost, apoi renunţă de-a binelea.

— Eu propun să jucăm tenis, zise Freddy, dezgustat de jalnica reprezentaţie.

— Da, şi eu, îl susţinu fata închizând încă o dată pianul care o făcuse de ruşine. Puteţi juca în patru voi, băieţii.

— Foarte bine.

— Pe mine să nu contaţi, mulţumesc, se retrase Cecil. Nu vreau să vă stric jocul.

Nu se gândise nici o clipă că şi un jucător mai puţin priceput ar putea, într-un gest de bună-voinţă, să dea o mână de ajutor pentru un joc în patru.

— Hai, Cecil, nu fi aşa! Şi eu sunt slab, despre Floyd nici nu mai vorbesc, şi presupun că nici Emerson nu-i cine ştie ce mare jucător.

— Eu nu sunt chiar slab, îl corectă George, spre iritarea celorlalţi.

— Ei, vezi, atunci cu atât mai mult că n-am să joc, îşi întări Cecil retragerea.

Îl susţinu domnişoara Bartlett, încredinţată că în felul acesta îi dă peste nas lui George:

— Aşa, aşa, domnule Vyse, mai bine să nu intraţi în joc. Foarte bine faceţi.

Minnie se grăbi să-l înlocuiască pe Cecil şi îşi anunţă candidatura.

— Oricum or să-mi scape toate mingile, aşa că nu contează, completă ea.

Numai că era duminică, iar ultimul cuvânt aparţinea stăpânei casei.

— Atunci va trebui să fie Lucy, veni ca o concluzie hotărârea doamnei Honeychurch, căzând ca o grindină grea peste oferta delicată a copilei. Trebuie să vă mulţumiţi cu Lucy, n-aveţi de ales, întări ea; Lucy, du-te şi schimbă-ţi fusta.

Ei da, aşa erau mai toate duminicile lui Lucy: dimineaţa se supunea regulilor fără ipocrizie, iar după-amiaza le încălca fără remuşcări. În timp ce îşi schimba toaleta, se întreba dacă Cecil o va privi şi de data asta cu ironie. Hotărât lucru, va trebui să pună lucrurile la punct înainte să-l ia de bărbat.

Partenerul ei urma să fie tânărul Floyd. Nu că fetei nu i-ar fi plăcut muzica, însă tenisul era incomparabil mai binevenit, căci prefera din toată inima să zburde de colo până colo îmbrăcată lejer, decât să stea înţepenită la pian, încorsetată în ţinuta de salon. Mda, muzica era mai degrabă o îndeletnicire potrivită pentru copii.

George servi mingea în teren. Serios, hotărât. Lucy rămase surprinsă de dorinţa lui de a câştiga. Îşi aminti cum oftase el printre pietrele funerare de la Santa Croce pentru că nu se potriveau lucrurile şi cum, după moartea acelui italian nefericit, el se aplecase peste parapetul de pe malul râului Arno şi îi spusese: „Eu vreau să fiu viu“. Era într-adevăr viu, iată-l, cu o dorinţă vie de a câştiga la tenis, de a scoate din el tot ce avea mai bun sub soare – sub soarele care, acum, se înclina către asfinţit, oglindindu-se în ochii ei. Şi George câştigă, într-adevăr.

Ah, cât de frumos era câmpul străjuit de colinele din jur, asemeni câmpiei toscane străjuită de Fiesole – iar dealurile râpoase din sud, cu puţină imaginaţie, puteai zice că sunt munţii Carrara. Dacă Italia începea să pălească întru câtva în memoria fetei, Anglia ei natală prindea, în schimb, contururi tot mai vii. Uite, putea să se joace căutând în toată volbura peisajului dinaintea ochilor ei vreun cătun ori sătuc care ar fi, să zicem, Florenţa. Ah, cât de frumos era câmpul!

Glasul lui Cecil, care o chema, îi întrerupse contemplarea. Acesta părea a fi într-o dispoziţie serioasă, aşadar ar fi fost imprudent să-l facă părtaş la exaltarea ei lăuntrică. De altminteri, îi sâcâise mai tot timpul jocului cu romanul pe care îl citea şi despre care spunea că este atât de prost, încât nu se poate abţine să le citească anumite pasaje cu voce tare. Se plimba de jur-împrejurul terenului şi, din când în când, mai striga:

— I-auzi la asta, Lucy, trei infinitive sparte, unul după altul!

— Vai, ce urât! răspundea fata, şi mai greşea o minge.

Cecil nu se opri din citit nici când terminară setul. Ajunsese la scena unui omor şi era musai ca toată lumea să asculte. Freddy şi domnul Floyd îşi găsiră ocupaţie căutând o minge rătăcită printre tufele de laur, însă ceilalţi doi rămaseră să-l asculte.

— Scena are loc în Florenţa.

— Ah, ce bine-a fost, Cecil! Hai, citeşte mai departe. Vino şi dumneata, domnule Emerson, să te odihneşti un pic după atâta efort.

Îl „iertase“ pe George, ca să zicem aşa, iar acum ţinea cu tot dinadinsul să se arate amabilă cu el. Tânărul sări peste plasă şi se aşeză la picioarele ei.

— Dar dumneata n-ai obosit? o întrebă el.

— Fireşte că nu!

— Te deranjează când iei bătaie?

Era gata să spună că nu, când îşi dădu brusc seama că de fapt o deranja.

— Da, zise şi adăugă pe un ton vesel: dar nici dumneata nu eşti, totuşi, un jucător chiar atât de strălucit. Unde mai pui că aveai soarele în spate, pe când mie îmi cădea lumina în ochi.

— Nici n-am spus că aş fi strălucit.

— Ba da, ai spus!

— Înseamnă că n-ai fost atentă.

— Cum, n-ai spus că… uite ce-i, să nu vii aici cu scrupule de-astea. În casa asta toată lumea exagerează, şi ne supărăm foarte tare pe cei care fac altfel.

— Scena se petrece în Florenţa, repetă Cecil ridicând glasul.

Lucy se linişti.

— „Era la asfinţit. Leonora traversa… “

— Leonora? îl întrerupse Lucy. Leonora o cheamă pe eroină? Cine a scris cartea?

— Joseph Emery Prank[1]. Aşadar: „Era la asfinţit. Leonora traversa cu pas grăbit piaţa, rugându-se la toţi sfinţii să nu întârzie. Asfinţitul – asfinţitul Italiei. Sub Loggia Orcagna, sau Loggia dei Lanzi, cum îi mai spunem noi astăzi… “

Lucy nu se mai putu abţine şi izbucni în râs:

— Ce să spun, Joseph Emery Prank! Asta-i domnişoara Lavish toată ziua! E romanul domnişoarei Lavish, l-a publicat cu pseudonim.

— Şi cine este domnişoara Lavish, mă rog?

— O, ce persoană nesuferită! Domnule Emerson, îţi mai aduci aminte de domnişoara Lavish? întrebă ea bătând din palme, încântată de binecuvântarea unei zile atât de reuşite.

— Cum să nu, răspunse George, ridicându-şi privirea. Am întâlnit-o chiar în ziua când am sosit în Summer Street; ea mi-a spus că locuieşti aici.

— Şi nu te-ai bucurat?

Fata voise să spună: „Şi nu te-ai bucurat să o revezi?“, însă văzându-l cum îşi lasă capul în jos, fără să dea răspuns, îşi dădu seama că spusele ei mai puteau avea şi un alt înţeles. Îi privi creştetul, care mai că-i atingea genunchiul, şi i se păru că urechile băiatului se cam înroşesc.

— Nici nu-i de mirare că romanul e prost, zise ea. Nu mi-a plăcut niciodată de domnişoara Lavish. Dar cred totuşi că ar trebui să-l citim, dacă tot am cunoscut-o.

— Toate cărţile moderne sunt proaste, decretă Cecil, vărsându-şi asupra literaturii năduful pricinuit de lipsa ei de atenţie pentru el. Astăzi nu mai scrie nimeni decât pentru bani.

— Vai, Cecil…!

— Ăsta-i adevărul, ce mai! Bine, nu vă mai plictisesc cu Joseph Emery Prank.

Accentele stridente din vocea lui Cecil nu reuşiră s-o tulbure pe fată, a cărei viaţă erau muzica şi mişcarea. Indiferentă la iritarea lui, îşi întoarse atenţia la creştetul acela de sub ochii ei, acoperit cu păr negru. Parcă simţea dorinţa să-l mângâie – ia te uită, ce senzaţie năstruşnică!…

— Cum îţi place priveliştea de la noi, domnule Emerson?

— Eu nu prea fac diferenţa între o privelişte şi alta.

— Cum adică?

— Păi, toate sunt cam la fel; toate sunt făcute din aer şi distanţe.

— Hm! făcu Cecil, neştiind dacă ar trebui să califice observaţia drept originală sau nu.

— Tatăl meu – îşi ridică ochii către ea şi era, într-adevăr, uşor îmbujorat – tatăl meu spune că nu există decât o singură privelişte fără cusur, şi asta e cerul de deasupra; restul, ce vedem aici pe pământ, nu sunt decât nişte cârpeli grosolane.

— Bănuiesc că tatăl dumitale l-a citit pe Dante, remarcă Cecil, frunzărind paginile romanului pe care îl ţinea în mână, ca pe un argument care îi dădea dreptul să conducă discuţia.

— Odată ne spunea că priveliştile nu sunt decât nişte mulţimi. Mulţimi de copaci, de case, de dealuri. Şi că seamănă una cu alta, la fel ca mulţimile de oameni. Şi că puterea pe care o au asupra noastră e ceva supranatural, din acelaşi motiv.

Buzele fetei se depărtară uşor.

— Pentru că o mulţime are în ea ceva mai mult decât oamenii care o formează. Mai e ceva în plus, nimeni nu ştie ce şi cum; la fel ca dealurile de colo, şi ele mai au ceva în plus – şi arătă cu racheta de tenis către înălţimile din sud.

— Ce idee splendidă! murmură Lucy. Abia aştept să-l mai ascult pe tatăl dumitale. Ce păcat că nu se simte prea bine!

— Nu, nu se simte bine.

— Şi cartea asta are o descriere absurdă a unui peisaj, mai încercă Cecil.

— Şi mai spunea că oamenii se împart în două clase: cei care uită imaginile şi cei care şi le amintesc, chiar şi în camere mici.

— Domnule Emerson, mai ai fraţi, surori?

— Nu, de ce?

— Pentru că ai zis „ne spunea“.

— Mă referam la mine şi la mama mea.

Cecil închise cartea cu zgomot.

— Of, Cecil, ce m-ai speriat!

— Gata, nu vă mai plictisesc cu Joseph Emery Prank.

— Mi-aduc aminte când am mers într-o drumeţie, toţi trei, şi se vedea hăt departe, până la Hindhead. E prima amintire din viaţa mea.

Îmbufnat, Cecil se ridică în picioare. Hotărât lucru, băiatul ăsta e prost crescut – uite, nici nu şi-a pus haina pe el

după ce a terminat jocul. Nu, nu-i defel soi bun. Dădu să plece, dar Lucy îl opri:

— Cecil, citeşte-ne te rog descrierea aceea.

— A, nu are rost, câtă vreme îl avem pe domnul Emerson să ne ţină de urât.

— Haide, citeşte; cred că nimic nu-i mai nostim decât să auzi tot felul de prostii citite cu glas tare. Dacă domnul Emerson ne consideră frivoli, poate să plece, nu?

Ei da, replica asta subtilă îi merse la inimă lui Cecil, căci îl punea pe musafirul lor în postura unui pedant mărginit şi plin de sine.

— Domnule Emerson, poţi să cauţi şi dumneata mingile pierdute, adăugă fata, deschizând cartea.

Lucy hotărâse că trebuie să-i facă pe plac lui Cecil, însă gândurile îi zburau la mama lui George, despre care ştia, după spusele domnului Eager, că fusese ucisă înaintea Domnului, iar după spusele propriului ei fiu, că fusese într-un loc de unde se vedea hăt departe, până la Hindhead.

— Chiar trebuie să plec? întrebă George.

— Nu, fireşte că nu, răspunse ea.

— Capitolul doi, începu Cecil, căscând. Găseşte-mi Capitolul doi, dacă nu te superi.

Aşadar, Capitolul doi. Aruncându-şi privirea asupra primelor fraze, fata simţi că-şi pierde minţile.

— Aşa, dă-mi mie cartea.

— Nu merită citit, se auzi ea vorbind. E prea de tot, n-am văzut în viaţa mea ceva mai prost; n-ar trebui să le dea voie să tipărească aşa ceva.

El îi luă cartea din mână şi începu să citească:

— „Leonora şedea de una singură, dusă pe gânduri. Înaintea ochilor ei se întindea câmpia bogată a Toscanei, împânzită cu o puzderie de sate surâzătoare. Era primăvară“.

Era limpede că domnişoara Lavish aflase povestea de undeva şi o aruncase pe hârtie într-o proză jalnică, pradă ochilor lui Cecil şi urechilor lui George.

— „O pâclă aurie“, citi el mai departe. „Departe de turnurile Florenţei, ea şedea pe un dâmb năpădit de violete. Antonio se furişă neobservat până în spatele ei… “

Ca să nu-i vadă Cecil privirea, Lucy îşi întoarse faţa spre George. Acesta, la rându-i, o privea. Lectura continuă:

— „Gura lui nu rosti nici o declaraţie de felul celor înşirate de îndrăgostiţii de duminică. Fără cuvinte, căci nu avea nevoie de ele, o cuprinse în braţele lui vânjoase“.

Cecil îşi întrerupse firul poveştii.

— Dar nu e ăsta pasajul la care mă refeream, le spuse el. Este unul mult mai nostim, ceva mai încolo – şi prinse a

întoarce paginile.

— Ce-ar fi să mergem la ceai? profită Lucy, păstrându-şi vocea netulburată – şi fără să mai aştepte răspuns, o luă înainte, cu Cecil în urma ei şi cu George încheind şirul.

Răsuflă uşurată, zicându-şi în sinea ei că tocmai a reuşit să ocolească un dezastru. Însă dezastrul pândea răbdător, pe aleea cu pomi. Odată ajunşi aici, Cecil îşi aduse aminte că uitase cartea buclucaşă, aşa că se întoarse după ea. Profitând de ocazie, George se repezi la fată şi, cum nu ştia multe atunci când era vorba de dragoste, o sărută grăbit, pentru a doua oară, fără să ţină seamă de protestul ei. Nu era timp de mai mult, aşa că tânărul se trase îndărăt. Într-adevăr, Cecil nu întârzie să apară şi o însoţi până la ieşirea din grădină.

1. *Prank* (engl.) – farsă, festă.

XVI

De-a v-aţi ascunselea cu George

Din primăvară şi până acum Lucy se maturizase întrucâtva, căci învăţase deja să-şi ascundă mai bine acele emoţii la care lumea se uită cu reproş. Cu toate că pericolul crescuse între timp, ea nu se mai lăsa afectată de spaime şi suspine, ca altădată.

— Spune-i mamei că eu nu vin la ceai, am de scris câteva scrisori, îi zise ea lui Cecil, după care urcă în camera ei.

Dragostea îşi făcea din nou apariţia – dragostea pe care trupul nostru o cere ca pe un drept al lui şi pe care inima noastră o transfigurează, dragostea, care este cea mai concretă realitate din tot ce ne este dat să trăim, se întorcea acum în chip de duşman al lumii; iar ea, Lucy, va trebui să o înfrângă.

Trimise după domnişoara Bartlett.

Bătălia nu se ducea între iubire şi datorie. Poate că nici nu există astfel de bătălii. Nu, ea se ducea între realitate şi prefăcătorie, iar Lucy trebuia cu orice preţ să se înfrângă pe sine. Mintea i se înceţoşa, amintirile păleau şi cuvintele cărţii aceleia se stingeau. Ieşi, totuşi, victorioasă din lupta cu vechiul ei năravi, nervii. Se întoarse cu totul împotriva evidenţelor şi, amintindu-şi că era logodită cu Cecil, se forţă să împingă imaginea lui George la periferia intereselor ei: nu însemna nimic pentru ea, nu însemnase niciodată nimic pentru ea; se purtase cum nu se poate mai urât, deşi ea nu îl încurajase nici un moment. Armura ipocriziei, care îl ascunde pe om nu numai de ceilalţi, dar şi de sine însuşi, ieşi subtil la iveală din tenebrele lăuntrice. Câteva clipe numai, şi Lucy era gata echipată pentru luptă.

— S-a întâmplat ceva cu adevărat îngrozitor, începu ea de cum apăru verişoara Charlotte. Ia spune, ştii ceva despre romanul domnişoarei Lavish?

Domnişoara Bartlett se arătă surprinsă. Nu, nu citise cartea, nici nu ştia că a fost publicată; Eleanor era o fire destul de închisă, de altfel.

— Este acolo o scenă în care eroul şi eroina se sărută. Ştii ceva despre asta?

— Draga mea…

— Ştii ceva despre asta? Spune-mi, te rog. Scena se petrece pe un deal, în depărtare se vede Florenţa.

— Scumpa mea Lucia, m-ai zăpăcit complet! Nu ştiu absolut nimic.

— Mai e vorba şi despre violete. Nu pot să cred că este o coincidenţă. Charlotte, Charlotte, cum ai putut să mă dai de gol, tocmai ei? Să ştii că m-am gândit bine: numai tu ai fi putut să-i spui despre asta.

— Să-i spun despre ce? întrebă femeia, din ce în ce mai agitată.

— Despre ziua aceea nenorocită de februarie.

Pe chipul domnişoarei Bartlett apăru o expresie de uimire sinceră.

— Vai, Lucy, fetiţa mea – doar nu vrei să spui că a pus şi asta în carte?

Lucy confirmă cu o mişcare a capului.

— Dar nu în aşa fel încât să se poată recunoaşte, nu?

— Ba da.

— În viaţa mea n-am să mai vorbesc cu domnişoara Lavish!

— Aşadar, tu i-ai spus.

— Mi-a scăpat, făceam şi noi conversaţie la o ceaşcă de ceai, în Roma.

— Dar, Charlotte, cum rămâne cu promisiunea pe care mi-ai făcut-o atunci, în timp ce ne făceam bagajele? Cum de i-ai spus tu domnişoarei Lavish, când n-ai vrut să mă laşi să-i spun nici măcar mamei mele, îţi aminteşti?

— N-am să i-o iert niciodată lui Eleanor; mi-a trădat încrederea.

— Şi totuşi, de ce i-ai spus? E un lucru foarte serios, cred că-ţi dai seama.

Chiar aşa, de ce-şi spun oamenii tot felul de lucruri unul altuia? Întrebarea dăinuie de când lumea, şi nici nu e de mirare că domnişoara Bartlett nu fu în stare să scoată decât un oftat drept răspuns. Greşise, recunoştea asta, şi nu putea decât să spere că nu făcuse vreun rău cuiva. La urma urmei, îi spusese lui Eleanor sub jurământ de tăcere.

Lucy bătu furioasă din picior.

— Din întâmplare, Cecil ne-a citit pasajul cu voce tare, mie şi domnului Emerson. Asta l-a supărat pe domnul Emerson şi iar m-a insultat. Uite-aşa, pe la spatele lui Cecil. Uf! De ce-or fi bărbaţii aşa nişte brute? Da, cum îţi spun, pe la spatele lui Cecil, în timp ce urcam pe alee.

Domnişoara Bartlett se lansă într-o tiradă de lamentări şi autoacuzaţii.

— Ce mă fac acum? Poţi să-mi spui şi mie?

— Ah, Lucy, n-am să mi-o iert niciodată, pân-oi muri! Închipuie-ţi, dacă perspectivele tale…

— Da, ştiu, i-o tăie Lucy, crispându-se la auzul cuvântului. Acum înţeleg de ce mă îndemnai să-i spun lui Cecil şi la ce te gândeai când îmi spuneai că s-ar putea afla din altă parte. Ştiai foarte bine că te luase gura pe dinainte în faţa domnişoarei Lavish şi mai ştiai că nu e o persoană de încredere.

Fu rândul domnişoarei Bartlett să se crispeze.

— Mă rog, continuă fata, indiferentă la stânjeneala verişoarei, ce-i făcut e bun făcut. M-ai pus într-o situaţie cum nu se poate mai penibilă. Cum ies eu din asta, acum?

Domnişoara Bartlett îşi simţea capul golit de orice gând. Unde era vigoarea ei de altădată? Dar acum nu mai avea pe nimeni în grijă, acum era doar un biet musafir – un musafir care se mai şi discreditase, pe deasupra. Rămase în picioare, frângându-şi mâinile, în timp ce fata simţea că o cuprinde furia.

— Trebuie să… Omul ăsta trebuie pus la punct în aşa fel încât să nu uite cât va trăi. Dar cine să facă asta, mă rog? Mamei nu-i mai pot spune acum, mulţumită ţie. Nici lui Cecil, dragă Charlotte, tot mulţumită ţie. Sunt prinsă în capcană, din toate părţile. Simt că am să înnebunesc. N-are cine să mă ajute. De asta am trimis după tine. Dar aici trebuie un bărbat cu mână de fier.

Domnişoara Bartlett era de aceeaşi părere: într-adevăr, aici trebuia un bărbat cu mână de fier.

— Da, dar cu ce mă încălzeşte pe mine că eşti de aceeaşi părere? Ce-i de făcut, concret? Noi, femeile, nu suntem bune decât să pălăvrăgim. Ce trebuie să facă o fată când dă peste un mitocan?

— Eu am spus mereu că e mitocan, dragă. Măcar atât recunoaşte şi tu, că am avut dreptate. De cum l-am văzut am ştiut, de când a zis că taică-său e în baie.

— Ia mai lasă-mă cu cine are dreptate şi cine nu! Am făcut-o de oaie amândouă, asta e! Până una-alta, George Emerson e tot acolo, în grădină, şi vreau să ştiu dacă va rămâne nepedepsit sau nu. Asta vreau să ştiu eu.

Domnişoara Bartlett era complet neajutorată. Prinsă cu ocaua mică, îi pierise toată vlaga, iar gândurile i se zbăteau dureros în minte. Îşi târî paşii până la fereastră şi căută din priviri printre tufele de laur silueta mitocanului, îmbrăcat în costum alb de tenis.

— La Bertolini, când nu mai ştiai cum să mă iei să plecăm la Roma, erai foarte hotărâtă să vorbeşti cu el. Acum

de ce nu mai poţi să-i vorbeşti?

— Zău că aş răsturna şi cerul şi pământul…

— Eu aş prefera ceva mai concret, i-o tăie Lucy cu dispreţ. Spune, vorbeşti cu el sau nu? Măcar atât ai putea să faci, având în vedere că toate astea s-au întâmplat pentru că ţi-ai călcat cuvântul.

— Niciodată n-o voi mai numi pe Eleanor Lavish prietena mea!

Charlotte se întrecea pe sine, într-adevăr.

— Da sau nu, atâta vreau să ştiu: da, sau nu?

— Ştii, astfel de lucruri nu se pot lămuri decât între bărbaţi…

Afară, pe alee, apăru George Emerson, ţinând în mână o minge de tenis.

— Foarte bine, zise Lucy supărată. Dacă nu vrea să mă ajute nimeni, am să vorbesc chiar eu cu el.

În clipa aceea, fata înţelese că aici voia să ajungă şi scumpa ei verişoară, de fapt.

— Hei, Emerson! se auzi vocea lui Freddy. Ai găsit mingea pierdută? Bravo, bun băiat! Hai, nu vrei un ceai?

Lucy dădu buzna pe terasă.

— Vai, Lucy, ce fată curajoasă eşti! Te admir, să ştii…

Jos, în grădină, se strânseseră toţi în jurul lui George, a cărui apariţie avu darul să-i stârnească fetei, dincolo de perdeaua de fum şi furie, dorul acela furişat care îi împovăra sufletul. Toată supărarea ei se topi într-o clipă. În fond, aceşti Emersoni erau nişte oameni de treabă, în felul lor. Stăpânindu-şi furia, zise:

— Freddy l-a dus în sufragerie; ceilalţi se întorc în grădină. Haide, să terminăm odată. Vreau să vii şi tu cu mine, cred că îţi dai seama.

— Lucy, chiar vrei să faci asta?

— Cum poţi să mai pui o întrebare atât de prostească?

— Sărăcuţa de tine – şi întinse mâna s-o mângâie. Văd că aduc numai necazuri, oriunde mă duc.

Lucy dădu din cap, amintindu-şi ultima seară la Florenţa: bagajele, lumânarea, umbra aruncată de toca domnişoarei Bartlett pe lemnul uşii. Nu, nu se va mai lăsa încă o dată învinsă de duioşie. Refuzând mângâierea verişoarei ei, coborî scările.

— Încearcă gemul, e foarte bun, îl auzi pe Freddy spunând.

Cu părul vâlvoi şi hainele în dezordine, George măsura sufrageria cu paşi mari. La vederea fetei se opri şi spuse:

— Nu, nu mănânc nimic.

— Tu du-te la ceilalţi, îşi concedie Lucy fratele. Charlotte şi cu mine o să avem grijă de domnul Emerson. Mama unde este?

— În salon, îşi scrie corespondenţa.

— Perfect. Acum du-te.

Freddy părăsi încăperea fredonând.

Lucy se aşeză la masă. Cu inima cât un purice, domnişoara Bartlett luă o carte şi prinse a o răsfoi, prefăcându-se că citeşte. Cum nu avea de gând să lungească vorba, Lucy intră direct în subiect:

— Aşa nu se mai poate, domnule Emerson. Nu mai pot nici măcar să-ţi vorbesc. Te rog să pleci din această casă şi să nu mai vii câtă vreme locuiesc eu aici. Nu vreau să iasă un scandal. Pleacă, te rog, încheie ea, cu obrajii în flăcări şi cu mâna întinsă spre uşă.

— Ce…

— Fără discuţie.

— Dar nu pot…

Lucy clătină din cap.

— Te rog, du-te. Nu vreau să-l chem pe domnul Vyse.

— Doar nu vrei să spui că ai de gând să te măriţi cu omul ăla?! izbucni George împotriva oricărei aşteptări, ignorând-o complet pe domnişoara Bartlett.

Fata înălţă din umeri, parcă dezarmată de atâta vulgaritate, şi zise încet:

— Eşti ridicol, ce mai…

Explicaţia lui George veni pe un ton serios, impunător:

— Nu poţi trăi cu unul ca Vyse; poţi cel mult să-l enumeri printre cunoştinţe. Societatea şi discuţiile intelectuale sunt lumea lui. El nici n-ar trebui să încerce să cunoască pe cineva îndeaproape, şi cu atât mai puţin o femeie.

Ei, iată-l pe Cecil privit dintr-o perspectivă cu totul deosebită.

— Ai stat de vorbă vreodată cu Vyse fără să te simţi obosită?

— Nici nu vreau să discut…

— Nu, dar spune-mi, ai stat? E genul de om lângă care te simţi bine câtă vreme are de-a face cu lucruri – cărţi, tablouri – dar când vine vorba despre oameni, te omoară pur şi simplu. De-asta am să-ţi vorbesc deschis chiar acum, cu toată harababura asta. Mi-e destul de greu să te pierd, oricum ar sta lucrurile, dar omul trebuie să-şi refuze multe bucurii, şi zău că m-aş fi ţinut deoparte dacă Cecil ăsta al tău ar fi fost un alt soi de om. Dar l-am văzut prima dată la Galeria Naţională, cum se schimonosea când îl auzea pe tata că

pronunţă greşit numele unor pictori mari. După care ne aduce pe noi aici, ca să aflăm până la urmă că singurul motiv a fost să-i facă o farsă nesărată unui vecin cumsecade. Ăsta-i omul nostru, de sus până jos: îi place să-şi bată joc de oameni, de cea mai înaltă formă de viaţă din câte sunt pe pământ. Apoi vă întâlnesc aici împreună şi-l văd cum vă dictează pe un ton superior, ţie şi mamei tale, cum că trebuie să fiţi indignate, când de fapt era treaba voastră să hotărâţi dacă e cazul să fiţi indignate sau nu. Ăsta-i Cecil, el nu poate să lase femeia să hotărască ceva. Ăsta-i genul de om care a ţinut Europa în loc o mie de ani. Clipă de clipă, el nu are altă treabă decât să te dădăcească, să-ţi spună ce e frumos, ori ce e amuzant, ori ce se cuvine la o femeie, să-ţi spună ce aşteaptă un bărbat de la o femeie; şi tu, tocmai tu, asculţi glasul lui în loc să-ţi asculţi propriul glas. Aşa s-a întâmplat şi la casa parohială, când v-am întâlnit pe amândoi din nou; aşa a fost şi astăzi, toată după-amiaza. Şi tocmai de aceea… nu, nu vreau să spun că de aceea te-am sărutat, cartea aia a fost de vină, şi zău că-mi pare rău că nu m-am putut abţine. Dar nici nu mi-e ruşine, nici nu-mi cer scuze. Tu te-ai speriat însă, şi poate că nici nu-ţi dai seama că te iubesc. Dacă ţi-ai fi dat seama, mi-ai mai fi spus să plec? Ai fi tratat un lucru atât de serios cu tot atâta uşurinţă? Însă de aceea, tocmai de aceea m-am hotărât să-l înfrunt.

Lucy căută o replică bine ţintită.

— Domnule Emerson, îmi spui că domnul Vyse îmi cere să-l ascult. Iartă-mă, te rog, dar îţi atrag atenţia că ai căpătat aceeaşi meteahnă.

George îşi însuşi cuminte jalnicul reproş. Dezumflându-se dintr-odată, parcă ostenit de o luptă grea, zise:

— Aşa-i, am căpătat-o şi eu. Sunt acelaşi soi de brută, la urma urmei. Pornirea asta de a conduce femeia e înrădăcinată adânc, şi e nevoie să lupte cu ea şi bărbaţii şi femeile, dacă vor să intre în Rai. Dar zău că te iubesc, şi sentimentul meu e mai sincer decât al lui, mult mai sincer. Eu vreau să fii tu însăţi şi atunci când te strâng în braţe – şi întinse braţele spre ea. Lucy, hotărăşte-te repede, nu avem timp de discuţii acum; primeşte-mă cum m-ai primit şi astă-primăvară, şi după aceea voi avea răbdare şi am să-ţi explic. M-am îndrăgostit de tine de când a murit omul acela. Nu pot trăi fără tine. „N-are nici un rost“, mi-am zis, „se mărită cu altul“. Dar uite că iar dau de tine, într-un moment când lumea îmi apărea ca un spectacol superb de apă şi soare. Când ai apărut acolo, în pădure, am simţit că nu mai contează nimic pe lumea asta şi te-am strigat. Voiam să trăiesc, să fiu viu, să am şi eu partea mea de bucurie.

— Bun, şi domnul Vyse? îl întrerupse Lucy, care-şi păstra calmul cu o voinţă admirabilă. El nu contează? Nu contează nici că eu îl iubesc pe Cecil şi că voi fi soţia lui în curând? Un amănunt fără importanţă, nu-i aşa?

Tânărul îşi întinse braţele spre ea, pe deasupra mesei:

— Spune-mi, te rog, ce crezi că ai să câştigi cu toată prefăcătoria asta? E ultima noastră şansă; am să fac tot ce-mi stă în puteri.

Apoi, de parcă ar fi fost ultimul lucru care îi mai rămânea de făcut, se întoarse către domnişoara Bartlett, care şedea înfiptă ca o piază rea în prag de seară:

— Dacă aţi înţelege şi dumneavoastră cum stau lucrurile, v-aţi abţine să ne mai împiedicaţi şi de data asta. Eu ştiu ce înseamnă să orbecăi în întuneric, şi tot acolo mă voi întoarce dacă nu încercaţi să înţelegeţi.

Capul ei prelung şi îngust se mişca înainte şi înapoi de parcă ar fi încercat să dărâme un obstacol invizibil. Nu dădu însă nici un răspuns.

— Tinereţea e de vină, mai zise el cu glas moale, ridicându-şi racheta de pe jos şi pregătindu-se să plece. E limpede că Lucy ţine la mine. E limpede că dragostea şi tinereţea sunt importante pentru mintea omului.

Cele două femei îl priviră în tăcere. Ultima lui remarcă nu avea nici un sens, după ştiinţa lor, dar oare avea de gând să plece odată sau nu? Sau poate avea de gând acest bădăran, acest şarlatan, să născocească un deznodământ mai încărcat de dramatism? Dar nu, părea mulţumit cu cele spuse. Le părăsi în sfârşit, închizând cu grijă uşa de la intrare. Prin fereastra care dădea spre sală îl văzură îndepărtându-se pe alee şi apoi urcând coasta năpădită de ferigi veştejite dindărătul casei. O bruscă uşurare le dezlegă limbile şi prinseră a-şi chicoti bucuria.

— Ah, Lucia, vino încoace – vai, dragă, ce om nesuferit!

Pe moment, Lucy nu avu nici o reacţie.

— Ce să spun, mă şi amuză, zise ea. Ori sunt eu nebună, ori el; dar cred că mai degrabă el. Am mai scăpat de un necaz alături de tine, Charlotte. Îţi mulţumesc. Sper, totuşi, să fie ultimul; nu cred că admiratorul meu mă va mai deranja de acum încolo.

Domnişoara Bartlett îi ţinu isonul pe o notă maliţioasă:

— Ei, draga mea, nu oricine se poate lăuda cu o asemenea cucerire, nu? Dar poate că n-ar trebui să râdem, zău aşa; putea să se termine foarte urât. Însă tu te-ai purtat atât de curajos şi de raţional, cu totul altfel decât fetele din vremea tinereţii mele.

— Hai să vedem ce fac ceilalţi.

De cum ieşi în aer liber, fata se opri, cuprinsă de o emoţie puternică. Milă, groază, iubire, nu ştia nici ea ce putea să fie. Îşi dădu brusc seama că vine toamna, că vara e pe sfârşite. Înserarea îi aducea în nări miresme veştede care îi stârneau nostalgia, cu atât mai mult cu cât îi aduceau aminte de zilele din primăvară. Să fie ceva cu adevărat important pentru mintea omului? O frunză alunecă dansând pe lângă ea; altele, multe, zăceau nemişcate. Să fie important, oare, că pământul se grăbeşte să intre în noapte şi că umbrele copacilor de colo se întind peste Windy Corner?

— Hei, Lucy! Mai avem lumină să mai jucăm un set, dacă vă grăbiţi.

— Domnul Emerson a trebuit să plece.

— Of, ce păcat! Nu mai suntem decât trei. Hai, te rog, Cecil, joacă şi tu, fii băiat bun. Floyd pleacă mâine, e ultima lui zi. Joacă şi tu cu noi, măcar o dată.

— Dragul meu Freddy, răspunse Cecil, eu nu sunt sportiv. După cum ai remarcat şi tu azi-dimineaţă, există oameni care nu se pricep la nimic în afară de buchia cărţii. Mă recunosc vinovat că fac parte dintre aceştia şi nu vreau să vă încurc.

Dintr-odată, lui Lucy îi căzu perdeaua de pe ochi. Cum putuse oare să-l suporte pe Cecil, fie şi pentru o clipă? Era de-a dreptul intolerabil! În aceeaşi seară, fata rupse logodna.

XVII

De-a v-aţi ascunselea cu Cecil

Era absolut uluit, fără grai. Nu era nici măcar furios; rămăsese în picioare, ţinând cu amândouă mâinile un pahar de whisky şi încercând să ghicească ce ar fi putut-o conduce la o astfel de hotărâre.

Ea îşi alesese momentul chiar înaintea orei de culcare, când, conform obiceiului casei, le oferea bărbaţilor câte un păhărel. Freddy şi domnul Floyd îşi vor lua paharele şi se vor retrage, iar Cecil va mai zăbovi sorbind din băutura lui, în vreme ce ea încuia bufetul.

— Îmi pare foarte rău, zise. M-am gândit foarte serios, suntem mult prea diferiţi. Te rog să renunţi la mine şi să încerci să uiţi că a existat cândva o fată atât de prostuţă.

Discursul nu era rău, însă glasul ei trăda mai degrabă enervare decât tristeţe.

— Diferiţi? Cum adică…

— În primul rând, eu n-am avut parte de o creştere aleasă, continuă ea, în timp ce-şi făcea de lucru în faţa bufetului, aşezată în genunchi. Excursia mea în Italia a venit prea târziu, şi deja am uitat aproape tot ce am învăţat acolo. N-am să fiu niciodată în stare să fac faţă unei conversaţii cu prietenii tăi sau să mă port aşa cum ar trebui să se poarte soţia ta.

— Nu te înţeleg, asta nu eşti tu. Eşti obosită, Lucy.

— Obosită?! se întoarse ea, scăpărând. Păi da, ăsta eşti tu, niciodată nu crezi că o femeie ar putea fi sinceră.

— Mă rog, mie îmi pari obosită, sau îngrijorată de ceva.

— Şi dac-aş fi? Asta nu mă opreşte să văd adevărul. Nu pot să mă mărit cu tine, şi într-o bună zi ai să-mi mulţumeşti pentru asta.

— Ţin minte că ieri te-a durut capul…

Lucy scoase o exclamaţie de indignare.

— Bun, bine, înţeleg că e mai mult decât o durere de cap. Dar dă-mi şi mie un răgaz… (Închise ochii.) Să mă ierţi dacă spun prostii, dar simt că gândurile mi-o iau razna. O parte din mintea mea trăieşte în starea de până acum trei minute, când eram sigur că mă iubeşti, pe când cealaltă

parte… nu ştiu cum să spun… mă tem să nu spun ceva nelalocul lui.

Fata observă cu uimire că el nu reacţiona pe cât de rău s-ar fi aşteptat, ceea ce nu făcu decât să-i sporească enervarea, căci ea căuta ceartă, nu discuţii. Încercă aşadar să-l zgândăre:

— Sunt zile când vezi totul limpede dintr-odată, şi astăzi este una dintre acele zile. Odată şi odată trebuie să se desfacă nodul – şi uite că se întâmplă să fie chiar azi. Dacă vrei să ştii, un simplu amănunt m-a făcut să deschid discuţia – şi anume, că n-ai vrut să joci tenis cu Freddy.

— Dar eu nu joc tenis, protestă Cecil cu sinceră disperare. N-am ştiut niciodată să joc tenis, nu înţeleg ce tot spui acolo.

— Te-ai fi descurcat suficient cât să completezi un joc în patru. A fost un gest cum nu se poate mai egoist din partea ta.

— Dar nu pot să… În fine, să lăsăm tenisul. De ce nu mi-ai spus nimic, dacă ai simţit că ceva nu e în regulă? Parcă la prânz vorbeai de nuntă – sau, mă rog, m-ai lăsat pe mine să vorbesc.

— Ştiam eu că n-ai să înţelegi, pufni Lucy îmbufnată. Trebuia să-mi închipui că o să fie nevoie de tot felul de explicaţii penibile. Sigur că nu e vorba de tenis, asta a fost picătura care a umplut paharul, de câteva săptămâni încoace. Mai bine nu spuneam nimic până când eram sigură. De multe ori m-am întrebat dacă sunt potrivită să-ţi fiu soţie; de exemplu, la Londra; şi dacă tu eşti potrivit să-mi fii mie soţ. Ei bine, nu cred. Ţie nu-ţi place nici de Freddy, nici de mama. Au fost dintotdeauna o mulţime de lucruri care arătau că logodna noastră nu e potrivită, Cecil, dar rudele noastre păreau mulţumite şi noi ne-am tot întâlnit în timpul ăsta, şi nu avea rost să deschid vorba câtă vreme situaţia nu ajunsese într-un punct mort. Asta s-a întâmplat azi, acum văd limpede, şi am deschis gura. Asta e tot.

— Nu pot să cred că gândeşti aşa, zise Cecil pe un ton blând. N-aş putea spune de ce, însă deşi tot ceea ce spui pare a fi adevărat, eu simt că nu eşti cinstită cu mine. E mult prea urât ce se întâmplă.

— La ce bun să facem o scenă?

— Sigur, n-are nici un rost. Totuşi, cred că am şi eu dreptul să ştiu ceva mai mult.

Îşi puse paharul pe masă şi deschise fereastra. Lucy rămăsese în genunchi, frământând în mână cheile de la bufet şi uitându-se la chipul prelung, îngândurat, cu privirea

cufundată în întunericul de afară, parcă aşteptând să afle de acolo acel „ceva mai mult“.

— Nu deschide fereastra. Şi ai face bine să tragi perdeaua, s-ar putea să fie Freddy pe afară, sau altcineva.

Cecil se supuse, docil.

— Cred că ar fi mai bine să mergem la culcare, dacă nu te deranjează, continuă ea. Altminteri o să spun vorbe care nu fac decât să mă mâhnească. E mult prea urât ce se întâmplă, cum bine ai spus, şi n-are rost să mai vorbim despre asta.

Era prima oară când Cecil o privea pe Lucy cu adevărat, când nu se mai uita la ea ca prin geam. Acum, că se rupsese de el, îi părea tot mai atrăgătoare cu fiece clipă. Nu mai era o pictură de Leonardo, ci o femeie vie, plină de mistere şi de forţă, cu însuşiri pe care arta nu le poate cuprinde. Mintea lui îşi reveni din năuceală şi, într-un elan de sinceră devoţiune, strigă:

— Dar eu te iubesc, şi am crezut că mă iubeşti şi tu!

— Nu, nu te iubesc. La început am crezut şi eu că te iubesc. Iartă-mă, ar fi trebuit să te refuz şi de data asta.

Cecil prinse a străbate camera în sus şi în jos cu paşi mari, iar Lucy era tot mai iritată de purtarea lui plină de demnitate. Crezuse că se va umili, că va fi meschin, ceea ce ar fi uşurat mult lucrurile pentru ea. Ironia soartei făcea ca tocmai o atare situaţie să scoată la iveală tot ce era mai bun în caracterul lui.

— Nu mă iubeşti, e limpede; aş îndrăzni chiar să spun că nici nu ai de ce. Însă m-ar durea poate mai puţin dacă aş şti şi eu de ce.

Lui Lucy îi veni în minte o anumită expresie pe care o prinse din zbor şi se folosi de ea:

— Pentru că eşti genul de om care n-ar trebui să încerce să cunoască pe cineva îndeaproape.

Cecil rămase perplex.

— Mă rog, nu chiar asta am vrut să spun. Dar mă tot pisezi cu întrebări, deşi te-am rugat să n-o faci, şi atunci trebuie să spun şi eu ceva. Mai mult sau mai puţin, ăsta e motivul. Când eram simple cunoştinţe, mă lăsai să fiu eu însămi, dar acum mă dădăceşti tot timpul. Ei bine, eu nu vreau să fiu dădăcită! Vreau să aleg eu singură ce se cuvine şi ce nu se cuvine din partea unei femei. Este o insultă să mă tot ţii de mână. Auzi, femeia trebuie să stea la locul ei! Pe maică-mea o dispreţuieşti – ştiu foarte bine asta – pentru că e convenţională şi nu vorbeşte decât despre budinci. Dar tu însuţi eşti convenţional, Cecil, tu, care poţi să înţelegi atâtea lucruri frumoase, dar nu ştii să te foloseşti de ele; tu, care te îngropi în artă, în cărţi, în muzică, şi încerci să mă îngropi şi

pe mine. Eu nu mă voi lăsa cucerită nici de cea mai frumoasă muzică, pentru că oamenii sunt cu mult mai frumoşi, iar tu vrei să mă ţii departe de ei. De aceea vreau să rup logodna. Eşti genul de om lângă care te simţi bine câtă vreme are de-a face cu lucruri, dar când vine vorba despre oameni…

Lucy îşi curmă peroraţia. Urmă un răstimp de tăcere; apoi, cu glasul frânt de emoţie, Cecil spuse:

— Ai dreptate.

— Am perfectă dreptate, întări ea ca să-şi acopere un vag sentiment de ruşine.

— Aşa este, tot ce ai spus e adevărat. E ca o revelaţie, acum îmi dau seama că ăsta sunt eu!

— Mă rog, eu ţi-am spus motivele pentru care nu vreau să-ţi fiu soţie.

— Chiar aşa este, sunt genul de om care n-ar trebui să încerce să cunoască pe cineva îndeaproape. Încă din ziua în care ne-am logodit am simţit că-mi fuge pământul de sub picioare. Îmi amintesc că m-am purtat ca un bădăran cu domnul Beebe şi cu fratele tău. Eşti cu mult peste aşteptările mele. (Fata se trase un pas înapoi.) Înţeleg că nu te merit şi n-am să mai insist. N-am să uit niciodată cât de bine ai reuşit să mă vezi. Nu-ţi reproşez decât un singur lucru: ai fi putut să-mi atragi atenţia mai devreme, înainte de a te hotărî să nu te mai căsătoreşti cu mine, şi poate aşa mi-ai fi dat o şansă să mă corectez. Pot să spun că nu te-am cunoscut niciodată cu adevărat până în seara asta. Te-am folosit ca pe o pagină pe care am încercat să mâzgălesc principiile mele despre cum trebuie să fie o femeie. În seara asta, însă, eşti cu totul alt om: gândeşti altfel, până şi glasul tău este altul.

— Cum adică, glasul meu este altul? sări ea, muşcată de o furie subită.

— Vreau să spun că este ca şi când altcineva ar vorbi prin tine, explică el.

Aici, Lucy scăpă cu totul frâiele din mână şi izbucni:

— Dacă tu crezi că m-am îndrăgostit de altcineva, greşeşti foarte mult.

— Dar nici nu-mi trece prin cap una ca asta! Tu nu eşti genul ăsta, Lucy.

— Ba da, aşa gândeşti tu. Este mentalitatea ta dintotdeauna, ideea care a ţinut în loc o Europă întreagă, cum că femeile nu sunt în stare să se gândească la altceva decât la bărbaţi. Dacă o fată rupe logodna, toată lumea va zice: „A, păi înseamnă că are pe altul în minte, vrea să ia pe altcineva“. Este dezgustător şi vulgar; de parcă o fată n-ar putea să rupă logodna pur şi simplu pentru că vrea să fie liberă!

Cecil răspunse plin de cuviinţă:

— Poate că am spus asta cândva, dar n-am s-o mai spun niciodată. Acum am învăţat lecţia.

Simţind cum i se urcă sângele în obraji, Lucy se întoarse, prefăcându-se că se uită pe fereastră.

— Te asigur, continuă el, că nu m-am gândit nici o clipă că „ai avea pe altul“, că ai fi o femeie nestatornică sau alte asemenea stupidităţi dezgustătoare. Te rog să mă ierţi dacă vorbele mele ţi-au dat de înţeles aşa ceva. N-am vrut să spun decât că simţeam în tine o forţă pe care nu am mai observat-o până acum.

— Bine, Cecil, ajunge; nu te mai scuza atât, a fost greşeala mea.

— E vorba aici de idealuri, ale tale şi ale mele – acele idealuri pure, abstracte, iar ale tale sunt mult mai nobile. Eu eram închistat în vechile prejudecăţi, iar tu îţi desfăşurai, în tot acest timp, splendoarea şi prospeţimea. (Aici glasul i se frânse.) La urma urmei, trebuie să îţi mulţumesc pentru ce ai făcut, pentru că m-ai ajutat să mă văd aşa cum sunt de fapt. Şi îţi mai mulţumesc, în mod solemn, pentru că mi-ai arătat imaginea unei femei adevărate. Vrei să ne strângem mâna?

— Cum să nu, zise Lucy întinzându-i mâna în timp ce se ţinea de perdea cu cealaltă. Noapte bună, Cecil. La revedere. Îmi pare rău, dar e mai bine aşa. Îţi mulţumesc din suflet că ai fost atât de înţelegător.

— Dă-mi voie să-ţi aprind lampa, se mai oferi el când ieşiră pe coridor.

— La revedere, Cecil.

Rămase privindu-l cum urca scara, în timp ce umbrele baluştrilor defilau pe chipul său ca un fâlfâit de aripi. Când ajunse la palier se opri, nicidecum pentru a reveni asupra hotărârii sale, ci pentru a-i mai arunca lui Lucy o ultimă privire, încărcată de o neobişnuită frumuseţe. Cu toată cultura lui, Cecil era un ascet în străfundul inimii, şi nimic nu-l făcea să arate mai demn şi mai nobil în dragoste decât momentul despărţirii.

Nu, ea nu se va căsători niciodată, hotărî Lucy în zbuciumul sufletului ei. Cecil avea încredere în ea; mai rămânea să aibă ea însăşi încredere în ea. Va trebui să devină una dintre acele femei pe care nu contenea să le laude, pentru care libertatea are un preţ mai mare decât bărbaţii. Va trebui să uite că George o iubeşte, că George vorbise prin gura ei, înlesnindu-i o eliberare onorabilă, că George se întorsese în… cum zicea el? – aşa, în întuneric…

Lucy stinse lampa.

Nu-şi mai aveau rostul nici gândurile, nici emoţiile şi nici efortul de a se înţelege pe sine. Renunţând la toate, se

alătură oştirilor celor cufundaţi în beznă, care nu-şi urmează nici mintea, nici inima şi care mărşăluiesc pe făgaşul destinului lor la porunca zilei. Sunt o mulţime de oameni cumsecade şi cucernici în oştirile astea. Din păcate, însă, ei au depus armele în faţa singurului duşman care merită cu adevărat înfruntat – şi anume, duşmanul dinlăuntru. Au păcătuit împotriva simţămintelor şi a adevărului, şi zadarnică le este lor căutarea virtuţii. Cu fiecare an ce trece, ei nu fac decât să se împotmolească tot mai mult; tencuiala de bună cuviinţă şi cucernicie începe să crape, inteligenţa se schimonoseşte în cinism, generozitatea devine ipocrizie. Stârnesc numai deranj şi supărare oriunde s-ar duce, ei înşişi simţindu-se stingheri. Căci au greşit lui Eros şi lui Palas Atena, a căror alianţă olimpiană va fi răzbunată nu prin cine ştie ce intervenţie divină, ci prin natura firească a lucrurilor.

Aceasta este oştirea căreia i se alăturase Lucy în clipa când a pretins înaintea lui George că nu-l iubeşte, iar înaintea lui Cecil, că ea nu iubeşte pe nimeni. Noaptea o îmbrăţişă în tenebrele ei, aşa cum făcuse, cu treizeci de ani în urmă, şi cu domnişoara Bartlett.

XVIII

De-a v-aţi ascunselea cu domnul Beebe, doamna Honeychurch, cu Freddy şi cu servitoarele

Windy Corner nu se înălţa chiar pe culmea dealului, ci undeva pe panta dinspre miazăzi. De o parte şi de cealaltă, două viroage nu prea adânci, năpădite de ferigi şi de pini, iar la poalele viroagei din partea stângă se întindea drumul ce ducea către câmpie.

De fiecare dată când trecea de culmea dealului şi dădea cu ochii de Windy Corner care trona în mijlocul acestei nobile alcătuiri a pământului, domnul Beebe se lăsa în voia unui zâmbet. O privelişte într-adevăr splendidă, iar casa era de o simplitate de-a dreptul obraznică. Răposatul domn Honeychurch alesese unghiurile drepte, care răspundeau cel mai bine posibilităţilor sale pecuniare, iar văduva acestuia nu adăugase decât un mic foişor deasupra, care arăta ca un corn de rinocer şi de unde putea să contemple, pe vreme ploioasă, căruţele care treceau pe drum.

În ciuda înfăţişării neobişnuite, Windy Corner era o casă demnă de respect, căci adăpostea nişte oameni care se bucurau cu adevărat de binecuvântarea acelor locuri. În împrejurimi erau case ridicate de arhitecţi pretenţioşi, sau altele, care dăduseră multă bătaie de cap locatarilor lor; însă toate respirau o notă de improvizaţie, de vremelnicie, în vreme ce Windy Corner avea o urâţenie implacabilă, naturală. O casă la vederea căreia ţi-ar fi venit să râzi poate, fără să ai însă cel mai mic sentiment contradictoriu.

În această după-amiază de luni, domnul Beebe, călare pe bicicletă, aducea cu sine veşti de la surorile Alan. Dacă tot nu putuseră să se mute la vila Cissie, înduioşătoarele domnişoare îşi schimbaseră planul şi se duceau în Grecia. „Întrucât Florenţa i-a priit atât de mult surorii mele“, scria domnişoara Catharine, „nu văd de ce nu am merge la Atena în iarna aceasta. Atena este o adevărată aventură, recunosc, şi tocmai de aceea doctorul i-a prescris pâine dietetică, pe care o putem lua cu noi în fond, şi nu avem decât să luăm vaporul mai întâi şi după aceea trenul. Dar acolo or avea biserică

anglicană?“ Şi mai încolo: „Nu cred că vom merge mai departe de Atena; totuşi, dacă ne-aţi putea recomanda o pensiune cât mai confortabilă în Constantinopol, v-am fi tare recunoscătoare“.

Pe Lucy o va bucura scrisoarea aceasta, iar zâmbetul ivit pe chipul domnului Beebe la vederea lui Windy Corner se datora şi acestui gând. Va înţelege cu siguranţă atât partea nostimă, cât şi partea frumoasă a situaţiei – căci ea ştie să înţeleagă frumuseţea lucrurilor. Ce-i drept, nu se pricepe deloc la pictură, şi încă mai are de învăţat cum trebuie să se îmbrace – vai, fusta aceea roz, la biserică!? –, dar nu se poate spune că nu vede frumosul în viaţă; altfel, cum ar putea să fie atât de convingătoare la pian?…

Domnul Beebe avea o teorie, cum că muzicienii au o personalitate extrem de complexă şi, în comparaţie cu alţi artişti, ei nu prea ştiu nici ce vor, nici ce sunt; cum că psihologia lor nu s-a studiat îndeajuns şi, deci, mai rămân multe necunoscute. Dacă ar fi ştiut el că teoria aceasta a lui tocmai îşi găsise aplicare în evenimentele din ziua precedentă! Dar cum nu ştia nimic, iată-l mânându-şi voios bicicleta cu gândul să bea un ceai, să afle ce-i mai face nepoţica şi să înţeleagă dacă domnişoara Honeychurch vede ceva frumos în dorinţa celor două bătrâne de a vizita Atena.

În faţă la Windy Corner era trasă o birjă, care se urni din loc chiar în clipa când domnul Beebe zări casa. Atelajul o luă pe alee şi, când să iasă la drumul mare, se opri brusc. Aha, trebuie să fie calul acela care aşteaptă de fiecare dată să coboare călătorii, ca să nu-l istovească la urcuş. Într-adevăr, portiera nu întârzie să se deschidă, lăsând să coboare doi bărbaţi în persoana cărora domnul Beebe îi recunoscu pe Cecil şi pe Freddy – ciudată tovărăşie, de altfel, pentru o plimbare cu trăsura. Mai observă domnul Beebe şi un cufăr aşezat la picioarele vizitiului. Cecil, care poartă melon, probabil că pleacă, iar Freddy, numai cu şapca pe cap, îl conduce la gară. Bărbaţii porniră în pas vioi pe scurtături şi ajunseră pe culme înaintea trăsurii, care urma cuminte meandrele drumului.

Fără cuvinte, cei doi dădură mâna cu pastorul.

— Aşadar, ne părăsiţi pentru o vreme, domnule Vyse? întrebă acesta din urmă.

— Da, răspunse Cecil sec, în timp ce Freddy se retrase discret.

— Tocmai veneam să vă arăt această încântătoare scrisoare din partea celor două prietene ale domnişoarei Honeychurch. (Dădu citire câtorva rânduri.) Nu-i aşa că-i minunat, de-a dreptul romantic? Mai mult ca sigur că vor

ajunge la Constantinopol. Au picat într-o capcană din care e greu să mai ieşi; mare mirare dacă în cele din urmă n-o să facă ocolul pământului.

Cecil ascultă politicos. Da, fără îndoială că pe Lucy o va amuza şi o va interesa povestea asta.

— Iată capriciile spiritului de aventură! Asta n-am prea văzut-o la dumneavoastră, tinerii. Nu faceţi altceva decât să jucaţi tenis şi să spuneţi întruna că aventura a murit, în vreme ce bătrânele domnişoare Alan se luptă cu tot arsenalul convenienţelor împotriva acestui cumplit adversar. Auzi, „o pensiune cât mai confortabilă în Constantinopol“! Ele spun asta doar din bună-cuviinţă, dar în adâncul sufletului îşi doresc o pensiune cu ferestre fermecate care se deschid către valurile înspumate ale unei mări pline de primejdii, ca în basmele de mult uitate. Domnişoarele Alan nu se mulţumesc cu o privelişte oarecare, ele îşi doresc Pensiunea Keats, nici mai mult, nici mai puţin.

— Iertaţi-mă că vă întrerup, domnule Beebe, interveni Freddy; nu aveţi un chibrit, cumva?

— Am eu, se oferi Cecil, iar domnul Beebe nu putu să nu observe că acesta devenise mai binevoitor cu băiatul.

— Nu le-aţi cunoscut pe aceste domnişoare Alan, nu-i aşa, domnule Vyse?

— Nu, niciodată.

— A, atunci nu aveţi cum să înţelegeţi anecdotica acestei excursii în Grecia. Eu, unul, n-am fost în Grecia şi nici nu am de gând să merg. Nici vreunul dintre prietenii mei nu-mi închipui că s-ar duce până acolo; e prea mult pentru pretenţiile noastre modeste, nu credeţi? Italia este cam tot ce ne putem permite. Italia are ceva eroic, pe când Grecia e plină de zei ori demoni – n-aş putea spune precis care dintre aceştia; însă şi unii, şi ceilalţi depăşesc limitele culturii noastre provinciale. Lasă, Freddy, nu fac pe deşteptul, zău că nu; am luat şi eu ideea de la altcineva. Să-mi dai şi mie chibriturile alea, dacă ai terminat cu ele. (Îşi aprinse o ţigară, apoi continuă.) Şi cum spuneam, dacă tot trebuie să împodobim mărunta noastră viaţă de provincie cu un fond de cultură, atunci să fie cea italiană care, fără doar şi poate, e destul de cuprinzătoare. Eu mă mulţumesc cu Capela Sixtină, care-mi oferă suficient prilej de comparaţie. Partenonul însă nu-i de mine, şi în nici un caz friza lui Fidias. Aşa, uite că a ajuns şi trăsura.

— Aveţi dreptate, zise Cecil; Grecia nu-i de nasul nostru – şi se urcă în birjă, urmat de Freddy. Acesta din urmă îl salută pe pastor cu o mişcare a capului, sperând din toată inima că domnul Beebe nu intenţionase câtuşi de puţin să fie

răutăcios, în fond. Nici nu făcură zece metri însă, că băiatul sări din birjă şi se întoarse după chibriturile domnului Vyse, care nu-i fuseseră înapoiate. Luă cutia şi zise:

— Ce bine-mi pare că n-aţi vorbit decât despre cărţi, zău aşa. Nu de alta, dar Cecil e fript rău: Lucy nu mai vrea să se mărite cu el. Dacă aţi fi vorbit despre ea cât aţi vorbit despre bătrânele alea, cred că şi-ar fi ieşit din fire.

— Dar când…

— Azi-noapte, târziu. Gata, trebuie să mă duc.

— Atunci poate că n-ar fi nimerit să mă arăt pe acolo.

— Nu, nu, mergeţi. La revedere.

„Slavă Domnului!“ exclamă domnul Beebe în sinea lui, bătând mulţumit cu palma şaua bicicletei. „Era singura prostie pe care ar fi făcut-o fata asta. Ah, bine că a scăpat!“ Rămase o clipă pe gânduri; apoi, cu inima uşoară, porni voiniceşte la deal către Windy Corner. Eliberată pentru totdeauna de orice legătură cu lumea plină de ifose a lui Cecil, casa îşi recăpătase demnitatea.

Pe micuţa Minnie i se spuse că o va găsi în fundul grădinii. În salon, Lucy cocheta cu o sonată de Mozart. După o clipă de ezitare, domnul Beebe se duse în grădină, unde dădu peste nişte figuri răvăşite, căci vântul năprasnic din ziua aceea culcase daliile la pământ. Doamna Honeychurch, neagră de supărare, se străduia să le lege, în timp ce domnişoara Bartlett, într-o ţinută total nepotrivită pentru astfel de îndeletniciri, nu făcea decât să o încurce cu insistenţele ei de a-i fi de folos. Ceva mai încolo, Minnie şi „băiatul de curte“, un copilaş de pripas, se ţineau de capetele unui lujer lung de dalie.

— A, bună ziua, domnule Beebe! Doamne, ce prăpăd! Uitaţi-vă în ce hal sunt florile mele; şi sutana dumitale, cum o mai înfoaie vântul… uite, pământul ăsta în care nu poţi să înfigi un băţ de tare ce e, şi tocmai acum plecă şi trăsura, când aveam nevoie aici de Powell, care – ce-i al lui e al lui, n-am ce zice – se pricepe ca nimeni altul să lege daliile aşa cum trebuie.

Hotărât lucru, doamna Honeychurch era complet răvăşită.

— Bună ziua! îl întâmpină şi domnişoara Bartlett, cu o privire încărcată de subînţelesuri, ca şi cum ar fi vrut să spună că nu numai daliile aveau de suferit de pe urma furtunilor de toamnă.

— Aici, Lennie, dă-mi lujerul! strigă doamna Honeychurch către băiatul de curte care, neştiind ce este acela un lujer, rămase încremenit în mijlocul aleii. Minnie se strecură lângă unchiul ei şi îi şopti că toţi erau tare nesuferiţi

astăzi şi că nu era ea de vină dacă lujerii se destrămau pe lung în loc să se rupă de-a latul.

— Hai cu mine, să facem câţiva paşi, o invită dânsul pe copilă; ajunge cât ai deranjat oamenii aici. Doamnă Honeychurch, eu eram doar în trecere; pot s-o iau pe Minnie să bem un ceai la Stupul cu Miere?

— Sigur, dacă ţineţi neapărat… Mulţumesc, Charlotte, nu-mi trebuie acum foarfeca, doar vezi că am mâinile ocupate. O să se ducă de istov şi cactusul portocaliu, până să mai ajung eu la el…

Domnul Beebe, mare meşter în a descâlci situaţii delicate, o invită şi pe domnişoara Bartlett să-i însoţească în această mică escapadă.

— Da, Charlotte, du-te, nu vreau să te… oricum n-ai ce face, nici aici, nici înăuntru, în casă.

Domnişoara Bartlett nu se dădea dusă, spunând că datoria ei era aici, la straturile cu dalii. Refuzând cu multă sârguinţă, ea reuşi să exaspereze pe toată lumea în afară de Minnie, după care o exasperă şi pe aceasta din urmă, căci sfârşi prin a accepta invitaţia. În vreme ce urcau pe alee, căzu şi cactusul portocaliu. Ultima imagine văzută de domnul Beebe fu aceea a băieţelului îmbrăţişând nefericita plantă ca un îndrăgostit disperat, cu căpşorul lui oacheş îngropat într-o bogăţie de flori.

— Este cumplit acest prăpăd printre flori, remarcă el.

— Nimic nu poate fi mai cumplit decât o speranţă de luni de zile care se năruie într-o singură clipă, comentă sentenţios domnişoara Bartlett.

— Poate că ar fi bine să o trimitem pe domnişoara Honeychurch s-o ajute pe mama ei. Sau poate că ar vrea să meargă cu noi, ce spuneţi?

— Eu cred că cel mai bun lucru este să o lăsăm pe Lucy într-ale ei.

— S-au supărat pe domnişoara Honeychurch fiindcă a întârziat la masa de dimineaţă, strecură Minnie în şoaptă. A plecat şi domnul Floyd, şi domnul Vyse a plecat, şi Freddy nu vrea să se joace cu mine. Zău aşa, unchiule Arthur, nimic nu mai e ca ieri în casa asta.

— Ia mai încetează tu cu bârfa şi du-te mai bine să-ţi pui ghetele în picioare, îi tăie elanul unchiul Arthur, după care intră în salon.

Aici, Lucy continua să-şi reverse atenţia asupra sonatelor lui Mozart.

— Bună ziua! Domnişoara Bartlett şi Minnie merg cu mine să bem un ceai la Stupul cu Miere; nu vrei să vii şi dumneata?

— Mulţumesc, dar parcă n-aş veni.

— Da, bănuiam şi eu că nu-i cea mai nimerită propunere.

Întorcându-se către pian, Lucy mângâie câteva acorduri.

— Cât de delicate sunt sonatele astea! o încurajă domnul Beebe, deşi în sinea lui le considera mai degrabă nişte jucărele ieftine.

Lucy trecu la Schumann.

— Domnişoară Honeychurch…

— Poftim?

— M-am întâlnit cu ei sus, pe deal. Fratele dumitale mi-a spus cum stau lucrurile.

— Aşa?…

Nu părea deloc încântată, ceea ce îl necăji pe domnul Beebe, care crezuse că fata ar fi dorit ca el să ştie.

— Nici o grijă, n-am să duc vorba mai departe.

— Mama, Charlotte, Cecil, Freddy, dumneavoastră, îi enumeră Lucy pe toţi cei care ştiau, bătând câte o notă în pian pentru fiecare. Apoi mai bătu o a şasea notă.

— Dacă-mi dai voie s-o spun, eu, unul, mă bucur sincer şi sunt convins că ai procedat foarte bine.

— Da, am sperat că şi alţii vor crede la fel, dar se pare că nu e chiar aşa.

— Domnişoara Bartlett găseşte că n-a fost o hotărâre înţeleaptă, după câte am înţeles.

— Da, şi mama la fel. Mama e tare necăjită.

Doamna Honeychurch era, într-adevăr, necăjită, dar asta doar pentru că pe dânsa o deranja orice schimbare, şi asta pentru scurtă vreme. Lucy nici măcar nu-şi dădea seama că era doar un pretext care să-i ascundă adevăratul motiv al supărării ei. Nici nu avea cum să-şi mai dea seama, pentru că se lăsase pradă întunericului, mărşăluind în rând cu oştirile pierdute.

— Şi Freddy e necăjit.

— Bine, dar parcă Freddy nu prea se dădea în vânt după alde Vyse, nu-i aşa? După câte am înţeles eu, lui nu-i convenea deloc logodna asta, pentru că simţea că te va depărta de el.

— Ciudaţi mai sunt şi băieţii ăştia.

De alături se auzea vocea lui Minnie şi a domnişoarei Bartlett, care se ciondăneau. Se pare că un ceai la Stupul cu Miere impunea o toaletă cu totul deosebită.

Domnul Beebe înţelese că Lucy nu dorea să se insiste asupra subiectului, ceea ce nici nu era de mirare – aşa încât, după ce o asigură sincer că era alături de ea, zise:

— Am primit o scrisoare caraghioasă de la domnişoara Alan. De fapt, ăsta e motivul pentru care am trecut pe aici; m-am gândit că o să vă distreze pe toţi.

— Ce drăguţ! răspunse Lucy, cam în zeflemea. Mai mult ca să se afle în treabă, pastorul prinse a-i citi din scrisoare. După primele cuvinte, ochii ei deveniră dintr-odată atenţi şi îl întrerupse:

— În străinătate? Şi când pleacă?

— Săptămâna viitoare, presupun.

— Freddy a spus cumva dacă se întoarce direct de la gară?

— Nu, nimic în sensul ăsta.

— Nu de alta, dar sper să nu înceapă să bată toba prin târg.

Aha, deci până la urmă chiar voia să aducă vorba despre subiectul cu bucluc. Îndatoritor ca întotdeauna, pastorul puse scrisoarea deoparte. Surprinzător, însă, fata exclamă deodată:

— A, nu, mai spuneţi-mi despre domnişoarele Alan! Ce bine-mi pare că se duc în străinătate!

— Vreau să le recomand să plece din Veneţia cu vaporul, de-a lungul Coastei Ilirice.

Fata râse din toată inima:

— Încântător! Aş vrea să mă ia şi pe mine cu ele.

— Oare Italia să te fi pricopsit cu microbul călătoriilor? Poate că George Emerson avea dreptate, la urma urmei, când spunea că Italia nu e decât un eufemism pentru noţiunea de Destin.

— Nu e vorba de Italia; am vrut dintotdeauna să văd Constantinopol. Constantinopol înseamnă, practic, Asia, nu-i aşa?

Constantinopol nu e o destinaţie sigură, îi reaminti domnul Beebe; domnişoarele Alan au în vedere doar Atena, şi poate Delfi, dacă drumurile sunt sigure. Aceasta nu avu însă darul să-i taie elanul fetei, care dintotdeauna îşi dorise să vadă şi Grecia, poate mai mult chiar. Spre surprinderea cuviosiei sale, pastorul constată că Lucy părea a vorbi serios.

— Nu mi-am închipuit că dumneata şi domnişoarele Alan aţi rămas în relaţii aşa de bune, după povestea cu vila Cissie.

— A, nu-i nimic; vă asigur că vila Cissie n-a însemnat nimic pentru mine. Însă aş da orice să merg şi eu cu ele.

— Dar te-ai gândit dacă mama dumitale ar fi dispusă să-ţi suporte din nou absenţa? Nu de alta, dar nu sunt nici trei luni de când te-ai întors acasă.

— Trebuie să fie de acord! ridică Lucy vocea, cu o exaltare crescândă. Trebuie să plec, pur şi simplu trebuie!

(Într-un gest de nervozitate, îşi trecu degetele prin păr.) Nu înţelegeţi că trebuie să plec? Nu mi-am dat seama până acum – şi zău că ţin neapărat să văd Constantinopolul.

— Adică, acum, că ai rupt logodna, simţi că ai nevoie să…

— Da, da! Vedeţi, ştiam eu că o să înţelegeţi.

Domnul Beebe nu era sigur că înţelege atât de bine. De ce, mă rog, nu putea domnişoara Honeychurch să se reculeagă în sânul familiei? Fără îndoială că Cecil era un om cu demnitate şi, prin urmare, nu avea s-o mai deranjeze. Apoi îi veni deodată în minte că însăşi familia ei ar putea s-o deranjeze şi, când îi împărtăşi părerea, fata se grăbi să confirme:

— Bineînţeles! Deci trebuie să mă duc la Constantinopol până când se vor fi obişnuit toţi cu ideea şi se vor calma spiritele.

— Cred că a fost un moment destul de greu de depăşit, spuse domnul Beebe cu blândeţe.

— A, nu, deloc; Cecil s-a purtat foarte civilizat. Numai că… dar mai bine vă spun tot adevărul, dacă tot aţi aflat câte ceva: era prea dominator, şi nu mă lăsa să fiu ceea ce sunt. Ţinea cu tot dinadinsul să-mi corecteze anumite trăsături care nu se pot schimba. Cecil e genul de om care nu lasă femeia să ia hotărâri de una singură; sau nu îndrăzneşte, mă rog… Ia te uită, ce prostii mai spun şi eu! în fine, cam aşa stau lucrurile.

— Da, cam astea sunt şi concluziile mele, din cât l-am observat pe domnul Vyse şi din cât am reuşit te cunosc pe dumneata. Te înţeleg perfect şi sunt întru totul de partea dumitale, într-atât încât îndrăznesc o mică observaţie: chiar merită să-ţi pui sare pe coadă şi să baţi drumul tocmai până în Grecia?

— Dar trebuie să plec undeva! sări fata de la locul ei. M-am frământat toată dimineaţa şi uite, am găsit răspunsul! Trebuie neapărat, repetă ea, lovindu-se cu pumnii peste genunchi. Ce discuţii o să mai am cu mama, şi câţi bani a cheltuit cu mine astă-primăvară… Toată lumea mă crede prea bună; aş vrea să nu mai fiţi atât de îndatoritori cu mine.

În clipa aceea îşi făcu apariţia domnişoara Bartlett, ceea ce îi spori vehemenţa fetei:

— E musai să plec, neapărat! Trebuie doar să mă hotărăsc unde vreau să merg.

— Haideţi, haideţi, haideţi la ceai, îşi zori domnul Beebe cele două invitate, şi într-atât se precipită, încât uită să-şi mai ia pălăria. Întorcându-se după ea, auzi, cu

surprindere şi uşurare totodată, acordurile limpezi ale unei sonate de Mozart.

— Auzi, iarăşi se joacă la pian, îi spuse el domnişoarei Bartlett.

— Da, e foarte jucăuşă, veni răspunsul răutăcios.

— E foarte bine că are o astfel de compensaţie. Nu mă îndoiesc că e foarte tracasată, şi e firesc să fie aşa – apropo, am aflat şi eu. Era atât de aproape de căsătorie, încât presupun că i-a fost tare greu să se hotărască să pună capăt lucrurilor.

Domnişoara Bartlett făcu o grimasă care îi dădu de înţeles pastorului că ar fi loc de discuţie. Încă nu ştia pe de-a-ntregul ce să creadă despre femeia asta. Îşi aduse aminte că odată, pe când erau la Florenţa, îi trecuse prin minte gândul că domnişoara Bartlett ar putea ascunde măsuri nebănuite, dacă nu de substanţă, cel puţin de extravaganţă. În orice caz, atitudinea ei distantă îi inspiră încredere, drept care nu ezită să se angajeze cu ea într-o discuţie despre Lucy. Discuţia o deschise, în felul ei, chiar domnişoara Bartlett:

— Poate că ar fi mai bine să nu mai vorbim despre asta.

— Chiar aşa?

— Nu trebuie alimentată bârfa din Summer Street cu nici un chip. Ar fi moarte curată să umble vorba despre „concedierea“ domnului Vyse, cel puţin deocamdată.

Domnul Beebe ridică din sprâncene: cuvântul „moarte“ i se părea de-a dreptul exagerat, zău aşa. În fond, nu se petrecuse nici o tragedie.

— Desigur, doamna Honeychurch va face publică povestea în felul dumneaei, atunci când va crede de cuviinţă. Freddy mi-a dezvăluit secretul doar pentru că ştia că ea n-ar fi avut nimic împotrivă.

— Ştiu, consimţi domnişoara Bartlett politicos. Şi totuşi, Freddy n-ar fi trebuit să spună nimănui, nici măcar dumitale. Ori suntem prudenţi, ori nu mai suntem.

— Aveţi dreptate.

— Vă implor, discreţie totală! Ajunge un cuvinţel aruncat la întâmplare unui prieten, şi…

— Exact.

Pastorul era obişnuit cu aceste domnişoare bătrâne surescitate, care dădeau cuvintelor o importanţă nemăsurată. Prin forţa împrejurărilor, un cleric îşi duce viaţa într-o urzeală deasă de secrete mărunte, confesiuni şi preveniri, şi ştie că înţelept este să le dea cât mai puţină atenţie, să le ocolească pe cât se poate. Aşa procedă şi domnul Beebe, schimbând subiectul cu graţie:

— Aţi mai aflat ceva despre tovarăşii noştri de la pensiunea Bertolini? Am înţeles că aţi păstrat legătura cu domnişoara Lavish. Curios lucru, cum toţi cei adunaţi sub aripa întâmplării la Bertolini am ajuns apoi să ne încrucişăm drumurile vieţii. Doi, trei, patru, şase – ba nu, opt dintre noi, îi uitasem pe Emersoni – am păstrat, mai mult sau mai puţin, legătura. Trebuie neapărat să-i transmitem *signorei* omagiile şi recunoştinţa noastră.

Întrucât domnişoara Bartlett nu se arătă prea entuziasmată, îşi urmară drumul în sus pe costişă, într-o tăcere întreruptă din când în când de domnul Beebe cu numele câte unei plante. Odată ajunşi pe culme, se opriră să-şi tragă răsuflarea. Cerul se învolburase şi mai tare decât acum un ceas, împrumutând peisajului o măreţie tragică, mai rar întâlnită în ţinutul Surrey. Vălătuci cenuşii se rostogoleau pe sub pânze de nori albi care se întindeau destrămându-se încet, lăsând să se mai întrevadă câte un petic de un albastru şters. Vara se retrăgea, învinsă. Şi totuşi, nici urletul vântului, nici gemetele copacilor nu erau, parcă, pe măsura grozăviei care se desfăşura acolo, sus, în tăriile cerului. În faţa stihiilor dezlănţuite ai uneori sentimentul că însăşi oştirile îngereşti îşi pogoară urgia; însă nu atât ideea de supranatural te înfioară cât, dimpotrivă, năvala implacabilă a forţelor naturii. Domnul Beebe îşi întoarse privirea către Windy Corner, unde Lucy rămăsese în faţa pianului, jucându-se de-a Mozart. Surâsul lăuntric nu ajunse să-i înflorească pe buze şi, schimbând din nou subiectul, zise:

— Nu va ploua, dar se va întuneca în curând, aşa că haideţi să ne grăbim. Noaptea trecută a fost înfricoşător de întunecată.

În jurul orei cinci ajunseră la Stupul cu Miere, un han cu atmosferă plăcută, unde tinerii zurbagii se îngrămădesc pe verandă, la aer, câtă vreme oaspeţii de vârstă mai coaptă preferă să se retragă înăuntru şi să-şi bea ceaiul în tihnă, la o masă cumsecade. Domnul Beebe înţelese că domnişoarei Bartlett îi va fi frig dacă va sta afară şi că Minnie se va plictisi dacă va sta înăuntru. Ca să le împace pe amândouă, propuse ca ei, bătrânii, să-i dea gustarea fetei prin fereastră. Unde mai pui că, în felul acesta, domnul Beebe şi domnişoara Bartlett puteau discuta în voie subiectul zilei.

— M-am tot gândit, domnişoară Bartlett, începu dânsul – şi, dacă nu aveţi nimic împotrivă, aş vrea să redeschidem discuţia noastră de mai înainte. (Femeia se înclină uşor.) Nu, nimic despre trecut; nici nu ştiu mare lucru şi nici nu mă interesează, dar nu mă îndoiesc că trecutul verişoarei dumneavoastră este demn de toată lauda. Fata a

acţionat corect, cu demnitate, şi numai modestia a făcut-o să spună că noi avem o părere prea bună despre ea. Dar pe mine mă interesează viitorul ei. Zău aşa, ce spuneţi despre dorinţa asta subită de a pleca în Grecia? (Domnul Beebe dădu iarăşi la iveală scrisoarea.) Nu ştiu dacă aţi auzit discuţia noastră, Lucy vrea să se alăture surorilor Alan în escapada lor trăsnită în Grecia. Cum să spun, este… nu mi se pare că e bine. Eu, unul, nu-i văd rostul.

Domnişoara Bartlett citi în linişte scrisoarea. O puse pe masă, avu o ezitare, apoi o citi încă o dată. Răspunsul ei îl lăsă perplex:

— Aici nu pot fi de acord cu dumneata. Eu văd aici salvarea lui Lucy.

— Ei, poftim! Cum aşa?

— Ştiu că voia să plece oricum de la Windy Corner.

— Da, ştiu şi eu, dar mi se pare ciudat; parcă nu-i felul ei, este… cum să spun… o dovadă de egoism.

— E firesc, după toate scenele penibile prin care a trecut, să-şi dorească o schimbare.

Aici, se pare, era un aspect care de obicei scapă minţii bărbatului. Domnul Beebe exclamă:

— Aşa zice şi ea! Păi atunci, dacă şi altă femeie e de aceeaşi părere, trebuie să recunosc că aşa o fi. Măcar în parte, cel puţin. Bun, deci are nevoie de o schimbare. Eu nu ştiu, nu am surori sau… şi nu înţeleg foarte bine lucrurile astea. Dar de ce să se ducă tocmai până în Grecia?

— Ei, da, asta mă întreb şi eu, îl susţinu domnişoara Bartlett, care devenise între timp foarte interesată şi aproape că renunţase cu totul la purtarea ei rezervată. Într-adevăr, de ce tocmai Grecia?… Ce este, Minnie dragă? Vrei nişte gem?… Bun, de ce nu vine la Tunbridge Wells? Ah, domnule Beebe! Am avut azi-dimineaţă o discuţie lungă şi deloc mulţumitoare cu Lucy, draga de ea. Eu, una, nu pot s-o ajut. Nu mai spun nimic; poate că am spus deja prea mult. Eu nu am voie să vorbesc, a insistat cu încăpăţânare că trebuie să-mi ţin gura. Am invitat-o să stea şase luni cu mine la Tunbridge Wells şi m-a refuzat.

Domnul Beebe urmărea o firimitură cu vârful cuţitului.

— Dar nu are nici o importanţă ce simt eu. Ştiu foarte bine că o enervez pe Lucy. Excursia noastră a fost un fiasco, a vrut să plece din Florenţa şi când am ajuns la Roma nu mai voia să stea în Roma, şi tot timpul aveam sentimentul că nu fac decât să risipesc banii mamei ei…

— Să rămânem la viitor, totuşi, o întrerupse domnul Beebe. Vreau să ştiu poziţia dumneavoastră.

— Foarte bine, se hotărî Charlotte cu o bruscheţe care lui îi era străină, dar pe care Lucy o cunoştea foarte bine. Eu, una, o voi sprijini să plece în Grecia. Dumneata?

Domnul Beebe căzu pe gânduri.

— Are neapărată nevoie, continuă ea coborându-şi vălul şi şoptind prin el cu o pasiune şi o intensitate care îl surprinseră pe pastor. Eu ştiu asta, ştiu foarte bine!

Apropierea apăsătoare a întunericului îi strecură pastorului sentimentul că ciudăţenia asta de femeie ştia într-adevăr mai mult decât lăsa să se vadă.

— Trebuie să plece de aici cât mai repede, şi până atunci să nu se afle. Sper că slujnicele nu ştiu nimic. După aceea, mă rog… dar cred că am vorbit deja prea mult. Numai că eu şi Lucy nu avem putere înaintea doamnei Honeychurch. Dacă ne ajuţi dumneata, poate reuşim. Altminteri…

— Altminteri…?

— Altminteri… repetă ea cu intonaţie finală, cu subînţeles, punând punct discuţiei.

— Bine, am s-o ajut şi eu, se învoi pastorul, împungând aerul cu bărbia. Haidem înapoi, să punem ţara la cale.

Chipul domnişoarei Bartlett se îmbujoră de recunoştinţă. Cuvintele ei de mulţumire se amestecară cu scârţâitul firmei de tablă atârnate la intrare, care înfăţişa un stup înconjurat de albine. Domnul Beebe nu înţelegea pe de-a întregul cum stau lucrurile, însă refuza să se agaţe de concluzia vulgară că fata „ar avea pe altul“. Simţea doar că domnişoara Bartlett avea cunoştinţă de o oarecare influenţă de care fata voia să se desprindă, şi care putea, în fond, să aibă forma unui personaj în carne şi oase. Şi tocmai faptul că nu ştia despre cine putea fi vorba îl făcea să se aşeze în postura cavalerului fără prihană. Spiritul lui de celibatar convins, de altfel foarte discret şi bine ascuns sub învelişul unei firi îngăduitoare şi al bogatei sale culturi, răzbătu acum la suprafaţă şi dădu în floare. „Cine se căsătoreşte bine face, iar cine rămâne în afara căsătoriei şi mai bine face“ – acesta era crezul lui, şi de câte ori auzea că s-a rupt o logodnă avea un sentiment de uşurare care, în cazul lui Lucy, era cu atât mai puternic cu cât Cecil îi era profund antipatic. Asta îl determina să meargă chiar mai departe şi s-o îndepărteze de orice primejdie, până când se va întări hotărârea ei de a rămâne fecioară. Era un sentiment diafan şi deloc dogmatic, pe care pastorul nu-l împărtăşi nici unuia dintre personajele implicate în această încurcătură, şi care era singura explicaţie pentru ce urma să facă şi pentru influenţa pe care o va avea asupra hotărârilor

acestora. Alianţa încheiată cu domnişoara Bartlett la han nu o va sprijini doar pe Lucy, ci însăşi religia creştină.

Pe drumul spre casă, traversând un peisaj de umbre cenuşii, domnul Beebe atacă subiecte nevinovate: o menajeră pentru Emerson tatăl şi fiul; servitorii în general; servitorii italieni; romanele despre Italia; romane cu dedicaţie; influenţa literaturii în viaţă. Windy Corner se ivi în depărtare ca o apariţie fantomatică. În grădină o găsiră pe doamna Honeychurch, care nu înceta să se lupte pentru viaţa florilor ei, acum ajutată şi de Freddy.

— E prea întuneric, îi întâmpină ea, descurajată. Asta e, restul rămâne pe mâine. Trebuia să ne fi gândit că o să se strice vremea. Şi tocmai acum i s-a năzărit lui Lucy să plece în Grecia. Nu ştiu unde o s-ajungă lumea asta…

— Doamnă Honeychurch, zise pastorul prinzând ocazia din zbor, chiar trebuie să plece în Grecia. Haideţi să intrăm şi să stăm de vorbă. Dar spuneţi-mi, mai întâi, vă afectează despărţirea ei de domnul Vyse?

— Domnule Beebe, mă simt uşurată, pur şi simplu.

— Şi eu la fel, întări Freddy.

— Bun. Haideţi înăuntru.

Se retraseră în sufragerie preţ de jumătate de ceas, ca să pună ţara la cale.

Într-adevăr, Lucy nu ar fi reuşit să câştige de una singură bătălia pentru Grecia, care presupunea destulă cheltuială şi unele riscuri – două lucruri care o îngrozeau pe mama ei. Nici Charlotte nu ar fi reuşit să o convingă. Onorurile zilei îi reveneau, aşadar, domnului Beebe, al cărui tact şi simţ practic avură darul să o convingă pe stăpâna casei. Mai era şi autoritatea sa de cleric, fiindcă doamna Honeychurch era oricând gata să ia în seamă un pastor care se dovedise a fi departe de ceea ce numim un prostănac.

— Eu tot nu văd de ce e musai să plece în Grecia, încheie ea; dar dacă dumneata zici că e bine, o fi bine aşa. Poate că n-am eu destulă pricepere, mă rog… Lucy! Haideţi să-i spunem şi ei – Lucy!

— E la pian, zise domnul Beebe, deschizând uşa, dincolo de care răzbătură cuvintele unui cântec:

Nu te da hrană ispitei…

— Nu ştiam că domnişoara Honeychurch are şi voce!

Nu sări când cheamă goarna,
Nu bea vin când vinu-i crud…

— Cântecul ăsta l-a învăţat de la Cecil. Ciudate mai sunt fetele!

— Ce este? strigă Lucy oprindu-se din cântat.

— Nu-i nimic, draga mea, o linişti doamna Honeychurch, intrând în salon şi sărutându-şi fata. Iartă-mă că am fost aspră în legătură cu plecarea în Grecia, ai venit tocmai când mă necăjeam cu daliile.

— Mulţumesc, mamă; lasă, nu-i nimic, zise Lucy, cu amărăciune în glas.

— Dar să ştii că ai dreptate, Grecia este o idee bună. Poţi să te duci dacă domnişoarele Alan vor să te ia cu ele.

— Da? Vai, ce mă bucur! îţi mulţumesc mult de tot!

Intră şi domnul Beebe şi o văzu pe fată aşezată tot la pian, cu mâinile sprijinite pe claviatură. Era bucuroasă, deşi parcă nu într-atât cât s-ar fi aşteptat el. Doamna Honeychurch se aplecă deasupra ei, iar Freddy, căruia îi cântase până atunci, se aşeză pe podea, cu pipa stinsă între dinţi, sprijinindu-şi capul în poala surorii lui. Alcătuiau împreună un tablou înduioşător. Domnul Beebe, pasionat de arta trecutului, îşi aminti de o pictură preferată, *Santa Conversazione,* care înfăţişează un grup de oameni vădit apropiaţi sufleteşte, stând de vorbă despre lucruri frumoase. Tema nu era nici senzuală şi nici senzaţională, motiv pentru care arta contemporană o ignorase cu totul. Ce-i mai trebuie lui Lucy căsătorie ori călătorii, când are aşa o familie iubitoare?

Nu bea vin când vinu-i crud,
Taci, căci oamenii te-aud,

continuă ea să cânte.

— Uite, a venit domnul Beebe.

— Domnul Beebe ştie că sunt o prost crescută.

— E frumos cântecul, şi plin de înţelepciune, zise el. Continuă.

— Ei, nu-i chiar grozav, îl contrazise ea pe un ton plictisit. Nu mai ştiu de ce – e ceva cu armonia, sau nu ştiu…

— Mi-am dat seama că nu e muzică cultă, dar e foarte frumos.

— Melodia nu-i rea, comentă Freddy, dar cuvintele sunt mizerabile. Adică, de ce să laşi armele jos?

— Ce prostii mai spui! se răţoi sora lui.

Gata, *Santa Conversazione* se destrămase. La urma urmei, de ce s-ar fi aşteptat el să vorbească Lucy despre Grecia, ori să-i mulţumească pentru că o convinsese pe maică-sa? Aşa încât îşi luă rămas bun.

Freddy îl conduse până afară, pe verandă, unde aprinse lampa de la bicicletă ca să-i lumineze drumul şi, cu obişnuita-i inspiraţie, trase concluzia:

— Astăzi a fost o zi şi jumătate, nu altceva!

De la muze-ntoarce-ţi gândul…

— Stai puţin, să termine cântecul.

De la aur taie-ţi rândul,
Gol în suflet şi-n privire,
Mergi şi mori cu liniştire.

— Ce mult îmi place mie vremea asta, zise Freddy.

Domnul Beebe păşi afară, în mijlocul vremii atât de dragi lui Freddy. Două lucruri erau clare: Lucy se comportase exemplar, iar el o ajutase. Nu putea să aibă pretenţia să controleze mai departe, până în cele mai mici detalii, o întorsătură atât de serioasă în viaţa unei fete. Dacă mai avea unele nemulţumiri ori nedumeriri pe ici, pe colo, trebuia să se consoleze la gândul că, oricum ar fi, ea alesese calea cea bună.

Gol în suflet şi-n privire…

Cântecelul descria „calea cea bună“ în cuvinte, poate, niţel prea tari. Se gândi că acompaniamentul impetuos, care ajunse la urechile lui peste vuietul furtunii, era în deplină consonanţă cu declaraţia lui Freddy şi mustră cu blândeţe, în sinea lui, cuvintele pe care le împodobea:

Gol în suflet şi-n privire,
Mergi şi mori cu liniştire…

Pentru a patra oară, domnul Beebe privea în jos către Windy Corner, care arăta acum ca un far călăuzitor în tenebrele frământate.

XIX

De-a v-aţi ascunselea cu domnul Emerson

Surorile Alan poposiseră încă o dată la hotelul lor preferat de lângă Bloomsbury, frecventat cu asiduitate de englezul din provincie – un stabiliment curat, cu aer stătut, unde nu se bea tărie. Întotdeauna se opreau aici o săptămână sau două înainte de a porni să cutreiere mări şi ţări, ca să-şi cumpere îmbrăcăminte, ghiduri de călătorie, şervete impermeabile, pâine dietetică şi alte lucruri de trebuinţă pe continent. Nu le-ar fi trecut niciodată prin minte că există magazine şi în străinătate, ba chiar şi în Atena; şi asta fiindcă ele porneau în călătorie cum porneşti la război, echipate complet, numai de la magazinele Haymarket. Aveau toată încrederea că domnişoara Honeychurch se va îngriji de nevoile dumneaei cum se cuvine. Astăzi chinina se găseşte şi sub formă de tablete, iar şerveţelele parfumate sunt foarte bune în tren, dacă vrei să-ţi răcoreşti obrazul. Uşor deprimată, Lucy le dădu toate asigurările.

— Dar, desigur, dumneata cunoşti toate lucrurile acestea, şi îl ai şi pe domnul Vyse ca să te ajute. Aşa un domn este un sprijin nepreţuit.

Doamna Honeychurch, care venise în oraş ca să-şi conducă fiica, prinse a bate nervos darabana pe geanta ţinută pe genunchi.

— Ce drăguţ din partea domnului Vyse, să te lase să pleci, continuă domnişoara Catharine. Puţini tineri sunt atât de cumsecade. Ori poate că vine şi dânsul, ceva mai târziu?

— Sau poate că îl reţine serviciul la Londra? sugeră domnişoara Teresa, care era mai înţepată şi mai puţin binevoitoare decât sora ei.

— În orice caz, îl vom vedea când vine să-şi ia rămas bun. Abia aştept să-l revăd.

— Nu vine nimeni să-şi ia rămas bun, interveni doamna Honeychurch. Lucy detestă despărţirile.

— Aşa este, eu detest despărţirile, întări Lucy.

— Aşa? Auzi ciudăţenie! Eu aş fi crezut că într-o asemenea împrejurare…

— Ah, doamnă Honeychurch, deci nici dumneavoastră nu mergeţi? Mă bucur tare mult că v-am reîntâlnit!

Când se văzură singure, Lucy răsuflă uşurată:

— Uf, am scăpat ca prin urechile acului! Mama ei era supărată, însă.

— O să zică lumea că sunt o urâcioasă. Dar nu înţeleg de ce nu le-ai spus prietenelor tale că ai terminat cu Cecil şi cu asta, basta. Aşa, uite, a trebuit tot timpul să ne ascundem după deget şi n-a lipsit mult să minţim şi să ne dăm de gol; frumos ne-ar mai fi stat!

Lucy nu ducea lipsă de argumente: aceste domnişoare Alan erau atât de bârfitoare, încât vestea s-ar fi răspândit cu iuţeala fulgerului.

— Şi ce dacă se răspândeşte, mă rog?

— Am stabilit cu Cecil să nu spunem nimic până când plec eu din Anglia. Am să le spun după aceea, o să fie mai uşor. Ah, ce umezeală! Hai să intrăm aici.

„Aici“ însemna la British Museum, de care doamna Honeychurch nici nu vru să audă. Dacă tot e să se adăpostească undeva, atunci măcar să fie într-un magazin. Lucy se îmbufnă, căci ar fi vrut să se intereseze de sculptura greacă. De altfel, împrumutase deja un dicţionar mitologic de la domnul Beebe, ca să afle cum se numesc zeii şi zeiţele lor.

— Mă rog, fie şi un magazin; hai la Maudie, atunci, să-mi cumpăr şi eu un ghid.

— Vezi tu, Lucy, voi toţi îmi spuneţi că sunt proastă, şi tu, şi Charlotte, şi domnul Beebe; şi poate că sunt, la urma urmei. Dar eu n-am să înţeleg în ruptul capului jocul ăsta de-a v-aţi ascunselea. Ai scăpat de Cecil – foarte bine şi frumos, mă bucur că s-a dus, deşi în primul moment m-am supărat, recunosc. Dar de ce atâta secret şi mers în vârful picioarelor?

— E vorba doar de câteva zile.

— Dar nu-nţeleg, de ce e nevoie, totuşi?

Lucy nu răspunse. Între mamă şi fiică se înălţa, pe nesimţite, un zid. Ar fi fost simplu să spună: „Pentru că George Emerson m-a tot sâcâit, şi dacă aude că l-am lăsat pe Cecil, ar putea să o ia de la capăt“. Foarte simplu, unde mai pui că era şi adevărat. Dar nu se putea hotărî s-o spună, căci de multe ori confesiunea are darul să-ţi scoată la lumină acei demoni abisali ai fiinţei tale cu care nu vrei să te întâlneşti.

Doamna Honeychurch nu mai insistă. Îşi zise cu amar: „Fata mea nu mai stă de vorbă cu mine; preferă compania babelor ăstora curioase, decât să stea cu mine şi cu Freddy. E bun orice, dacă e vorba să plece de acasă“. Şi pentru că gândurile ei nu puteau fi ţinute niciodată prea mult în frâu, sfârşi prin a răbufni:

— Te-ai săturat de Windy Corner, asta e!

Era adevărat. Odată scăpată de Cecil, Lucy constată că nu mai avea casă. Windy Corner rămăsese acelaşi, poate, pentru Freddy, a cărui viaţă curgea firesc mai departe, însă nu şi pentru ea, care îşi spălase creierul de bunăvoie. Nici nu putea măcar recunoaşte că îşi spălase creierul, pentru că e nevoie de el ca să recunoşti ceva. Pe scurt, îşi înecase chiar motorul vieţii – nici mai mult, nici mai puţin. Nu mai voia să ştie decât atât: „Nu-l iubesc pe George. Am rupt logodna fiindcă nu-l iubesc pe George. Trebuie să plec în Grecia pentru că nu-l iubesc pe George. Este mai important să umblu după zeii din dicţionar decât s-o ajut pe mama. Toată lumea din jurul meu se poartă foarte urât“. Era tot timpul nervoasă şi arţăgoasă, ţinea să facă totul contrar aşteptărilor. Aşa că zise:

— Of, mamă, ce prostii mai spui! Cum să mă satur de Windy Corner?!

— Da? Atunci de ce ţi-a trebuit o jumătate de ceas să spui asta?

— Poate o jumătate de minut, se apără ea, râzând mânzeşte.

— Poate preferi să te muţi cu totul în altă parte?

— Mai taci, mamă, te aude lumea! – căci tocmai intraseră la Maudie, unde Lucy îşi cumpără un *Baedeker,* după care continuă: Nici nu mă gândesc să plec de acasă; dar, dacă tot veni vorba, pot spune că vreau să călătoresc mai mult decât am făcut-o până acum. Ştii, de la anul o să am şi eu banii mei.

Ochii mamei se umplură de lacrimi. Împinsă de o tulburare nelămurită, de soiul celei pe care bătrânii o mai numesc „excentricitate“, Lucy ţinea cu tot dinadinsul să se explice:

— Am văzut atât de puţin din lumea asta; în Italia m-am simţit cu totul străină. Nu cunosc mai nimic despre viaţă. Ar trebui să mă duc mai des la Londra, să stau mai mult, nu doar în trecere, ca astăzi. Aş putea să închiriez un apartament, împreună cu altă fată.

— Da, şi să scrii manifeste la maşină şi să umbli cu cheia de gât, explodă doamna Honeychurch. Să te agiţi cu gloata, să ţipi în gura mare, să te ia poliţia; şi să vă ziceţi misionari, când, de fapt, nu are nimeni nevoie de voi! Şi să zici că asta ţi-e datoria, când, de fapt, tu nu vrei decât să pleci de acasă! Şi să mai zici că munceşti, când alţii n-au după ce bea apă şi se bat pentru o pâine amărâtă. Şi la urmă să-ţi strângi lucrurile şi să cauţi două băbătii ofilite cu care să mai dai o raită prin străinătăţi…

— Vreau şi eu mai multă independenţă, se jeli Lucy cu o voce stinsă.

Nu ştia decât că vrea ceva, nici ea nu avea habar prea bine ce, dar „independenţă“ părea un cuvânt potrivit, căci exprimă lucrul acela de care oricând putem spune că ducem lipsă. Încercă să-şi amintească emoţiile trăite la Florenţa: acelea fuseseră sincere şi înflăcărate, şi parcă nu se potriveau defel cu fustele scurte şi cu cheia de gât. Nu, atunci trăise altceva, trăise frumuseţea. Acum se agăţa însă de singurul argument pe care îl găsise la îndemână: independenţa.

— Foarte bine; ia-ţi independenţa ta şi du-te. Du-te şi învârteşte-te prin toată lumea şi întoarce-te acasă slabă ca surceaua. N-ai decât să dai cu piciorul casei şi grădinii muncite de taică-tău şi locului ăstuia minunat. N-ai decât, du-te şi intră în jug la chirie cu altă fată, cum zici tu.

— Poate că m-am pripit cu vorba, îşi luă seama Lucy, strângând din buze.

— Of, Doamne, cum mai semeni tu cu Charlotte Bartlett!

— Cu Charlotte?! sări Lucy ca muşcată de viperă.

— Da, tot mai mult, pe zi ce trece.

— Nu te înţeleg, mamă; nu avem chiar nimic în comun Charlotte şi cu mine.

— Ei bine, eu văd că semănaţi. Aceeaşi veşnică văicăreală, aceeaşi retragere a cuvintelor. Când v-am văzut pe amândouă cum încercaţi să împărţiţi două mere la trei oameni aseară, parcă vedeam două surori.

— Hai că vorbeşti prostii! Şi dacă îţi este aşa de nesuferită Charlotte, de ce ai mai insistat să o chemi la noi? Eu te-am prevenit, doar; ţi-am spus, te-am implorat să n-o chemi, dar cine să mă asculte?

— Ei, poftim!

— Poftim?

— Parcă o aud pe Charlotte, bucăţică ruptă. Lucy strânse din dinţi.

— Eu spuneam că nu trebuia să o chemi pe Charlotte la noi acasă. Te rog, nu ocoli subiectul.

Şi uite-aşa, discuţia se transformă în ciondăneală.

Îşi continuară târguielile în tăcere; în tren abia dacă schimbară o vorbă, la fel şi în birja care le aştepta la gara Dorking. Toată ziua plouase cu găleata, şi tot drumul cât merseră pe sub falnicii fagi din Surrey, coviltirul şaretei răsună ca o tobă sub asaltul greu al cohortelor de picături care cădeau de pe ramuri. Lucy se plânse că se sufocă sub coviltir; se aplecă înainte, privi prin ceţurile amurgului, apoi îşi opri ochii asupra felinarului a cărui lumină mătura noroiul

şi frunzele căzute – un tablou dezolant, fără un strop de frumuseţe.

— Să vezi înghesuială când s-o urca şi Charlotte, comentă ea. Căci urmau să o culeagă pe domnişoara Bartlett din Summer Street, unde o lăsaseră la plecare, să-i facă o vizită bătrânei mame a domnului Beebe. Va trebui să stăm toate trei în rând, continuă fata, fiindcă se scuturã copacii, deşi nu mai plouă. Ah, un pic de aer, măcar!

Apoi se lăsă pe spate, ascultând trapul calului: „Nu m-a dat de gol, nu m-a dat de gol…“ Melodia răsuna înăbuşit pe drumul desfundat.

— Dar n-am putea să lăsăm jos coviltirul? se rugă ea în cele din urmă.

— Foarte bine, cucoană, opreşte calul, îi făcu maică-sa pe plac, redevenind dintr-odată duioasă.

Opriră calul, iar Lucy, împreună cu Powell, birjarul, se luptară cu coviltirul în timp ce apa şiroia pe după gâtul fetei. Văzu acum ceva ce i-ar fi scăpat dacă nu ar fi descoperit şareta: la vila Cissie luminile erau stinse, iar la poarta grădinii i se păru că zăreşte un lacăt.

— Powell, casa de colo e din nou de închiriat? întrebă ea.

— Da, domniţă, răspunse vizitiul.

— Au plecat, deci?

— E prea departe de oraş pentru conaşul; apoi, pe tata dumnealui îl roade reumatismul şi nu mai poate să stea singur şi-şi caută altă casă.

— Aşadar, au plecat?

— Da, domniţă, au plecat.

Lucy se lăsă pe spătarul băncuţei. Când şareta opri în faţa casei parohiale, coborî să o cheme pe domnişoara Bartlett. Prin urmare, Emersonii au plecat şi toată frământarea asta cu Grecia se dovedea a fi o risipă zadarnică. Risipă – da, acesta este cuvântul care pare să cuprindă în el tot ce înseamnă viaţa asta! Planuri risipite, bani risipiţi, iubire risipită şi, pe lângă toate astea, o mai rănise şi pe mama ei. Cum era posibil să fi încurcat lucrurile în aşa hal? Uite că era posibil. În fond, au mai făcut-o şi alţii.

Slujnica deschise uşa. Incapabilă să scoată o vorbă, Lucy rămase în holul de la intrare cu privirile pierdute. Domnişoara Bartlett îşi făcu apariţia fără întârziere şi, după un preambul copios, ceru o favoare: n-ar putea, oare, să meargă şi ea la biserică? Domnul Beebe şi mama dumisale se duseseră deja, însă ea a refuzat să plece înainte de a primi încuviinţarea gazdei sale, căci ar fi trebuit ca birja să mai aştepte încă vreo zece minute.

— Sigur, dragă, consimţi gazda pe un ton obosit. Am uitat că azi e vineri; hai să mergem cu toţii. Powell poate să ducă şareta în grajd.

— Lucy, draga mea…

— Mulţumesc, eu nu merg la biserică.

Oftară şi plecară. Întunericul era gros şi doar o pată slabă de lumină ce răzbătea printr-un vitraliu îţi spunea că acolo e biserica. Prin uşa deschisă răzbătu glasul domnului Beebe, care ţinea slujba în faţa unei asistenţe minuscule. Până şi biserica lor, ridicată atât de frumos pe panta dealului, cu turla acoperită cu şindrilă lucioasă – până şi biserica lor îşi pierduse farmecul, odată cu credinţa, despre care mai toată lumea se ferea să vorbească.

Lucy o urmă pe slujnică în casă. Aceasta o invită să ia loc în biroul domnului Beebe, singura încăpere încălzită. Mai era cineva înăuntru, căci Lucy o auzi pe slujnică spunând:

— E o domnişoară care aşteaptă, domnule.

Intrând, dădu cu ochii de domnul Emerson, care şedea lângă foc, cu un picior ridicat pe un scăunel.

— A, domnişoara Honeychurch, ce surpriză! o întâmpină el cu o voce tremurată.

Lucy observă o schimbare la el faţă de duminica trecută. Nu spuse nimic. Pe George îl înfruntase, şi ar mai fi putut să-l înfrunte o dată, însă cu tatăl lui nu mai ştia cum ar trebui să se poarte.

— Domnişoară, ne pare tare rău! Lui George îi pare tare rău! El a crezut că are dreptul să încerce. Eu nu pot să-mi învinuiesc băiatul, deşi era mai bine să-mi spună şi mie mai întâi ce are de gând. N-ar fi trebuit să încerce. Eu n-am ştiut absolut nimic despre toată povestea.

Ah, dacă şi-ar da seama cum ar trebui să se poarte cu omul ăsta!

— Dar nu trebuie să-l certi, continuă el, ridicând o mână.

Lucy se întoarse cu spatele, contemplând cărţile domnului Beebe.

— Eu l-am învăţat să creadă în puterea dragostei, zise bătrânul cu acelaşi glas tremurat. I-am zis aşa: „Când vine iubirea, abia atunci simţi realitatea“. I-am zis: „Pasiunea nu te orbeşte. Nicidecum. Pasiunea este sănătoasă, şi femeia pe care o iubeşti este singura persoană pe care o vei înţelege vreodată cu adevărat“. E adevărat, oftă el, a fost dintotdeauna adevărat, dar vremea mea a trecut, şi uite rezultatul. Sărmanul băiat, e atât de cătrănit! Mi-a spus că a fost o mare greşeală să o pui martoră pe verişoara dumitale şi că e sigur că tot ce ai spus atunci nu era adevărat. Şi totuşi…

(îşi drese glasul) – domnişoară Honeychurch, îţi mai aduci aminte de Italia?

Lucy alese un volum de comentarii la Vechiul Testament, îl deschise, răsfoi paginile.

— Nu vreau să discut despre Italia şi despre nici un alt subiect legat de fiul dumneavoastră.

— Dar îţi aduci aminte?

— S-a purtat necuviincios de la bun început.

— Eu n-am înţeles decât că te iubeşte; nu pot să judec cum s-a purtat. Dar poate că aşa este…

Revenindu-şi întru câtva din buimăceală, Lucy puse cartea la loc şi se întoarse către bătrân. Obrazul acestuia era zbârcit şi umflat, însă ochii, deşi înfundaţi în orbite, străluceau ca ai unui copil care-şi adună curajul.

— Am spus, s-a purtat îngrozitor, zise ea. Mă bucur că regretă. Dumneavoastră ştiţi ce a făcut?

— Ei, n-aş spune chiar „îngrozitor“, e prea mult, o corectă el cu blândeţe. Putem spune că a încercat atunci când n-ar fi trebuit să încerce. Dumneata ai tot ce-ţi doreşti, domnişoară Honeychurch, căci te vei mărita cu bărbatul pe care-l iubeşti. Haide, e păcat să ieşi din viaţa lui George spunând că este îngrozitor.

— Aveţi dreptate, zise Lucy, ruşinată la auzul numelui lui Cecil. „Îngrozitor“ e mult prea tare. Îmi pare rău că am spus aşa ceva despre fiul dumneavoastră. Mai bine mă duc şi eu la biserică; mama şi verişoara mea sunt acolo, nu vreau să întârzii prea mult…

— Mai ales acum, când a căzut în întuneric, o întrerupse el cu glas şoptit.

— Poftim? Ce vreţi să spuneţi?

— Că a căzut în întuneric, ce altceva? Bătrânul îşi împreună palmele în tăcere şi-şi lăsă capul să-i cadă în piept.

— Nu înţeleg.

— La fel ca maică-sa…

— Domnule Emerson! Domnule Emerson, ce vreţi să spuneţi?

— …atunci când n-am vrut să-l botezăm pe George, zise el.

Lucy simţi că o trec fiori de spaimă.

— Era şi ea de acord că botezul nu înseamnă nimic, dar băiatul s-a îmbolnăvit când avea doisprezece ani şi atunci ea s-a răzgândit. Zicea că e o pedeapsă. Oribil, când ne scuturaserăm şi noi în sfârşit de toate superstiţiile astea şi ne-am despărţit de părinţii ei. Oribil – ce spun eu, e mai rău ca moartea – când să zici că ţi-ai făcut un pic de ordine în pârloagă, ţi-ai săpat grădina, ai pus nişte flori, acolo, ţi-ai

revărsat soarele peste ele – şi gata, se strecoară iar buruienile! Auzi, pedeapsă! Auzi, băiatul nostru avea febră tifoidă pentru că nu-l stropise popa în biserică! E posibil aşa ceva, domnişoară Honeychurch? Să cădem din nou în întuneric, pentru totdeauna?

— Nu ştiu, oftă Lucy. Nu înţeleg lucrurile astea, n-am fost făcută să le înţeleg.

— Însă domnul Eager a fost… a venit când nu eram eu acasă şi a acţionat după principiile lui. Nu-l condamn, nici pe el şi nici pe altcineva… dar tocmai când George îşi revenise, a căzut ea. Domnul Eager i-a vârât în cap spaima asta cu păcatul şi aşa s-a prăpădit, cu gândurile astea.

Aşadar, iată cum îşi omorâse domnul Emerson soţia înaintea lui Dumnezeu!

— Vai, ce cumplit! exclamă Lucy, uitând cu totul de necazurile ei.

— Băiatul n-a fost botezat până la urmă, pentru că m-am ţinut tare. Băiatul meu se va întoarce în pământ neatins, continuă bătrânul, privind cu ochi scăpărători şirurile de cărţi, de parcă ar fi câştigat o bătălie grea împotriva lor – şi cu ce preţ, încă!

Lucy îl întrebă dacă tânărul domn Emerson era cumva bolnav.

— A, duminica trecută… nu, nu chiar bolnav; deprimat, da. El nu se îmbolnăveşte niciodată, dar seamănă cu maică-sa. Are ochii ei, şi fruntea ei atât de frumoasă, şi nu mai vrea să pună preţ pe viaţă. A fost un sensibil dintotdeauna. Nu că şi-ar pune capăt zilelor, dar nu-l mai interesează nimic de-acum încolo. Îţi aduci aminte de biserica aceea din Florenţa?

Da, Lucy îşi amintea; nu uitase nici cum îi propusese lui George să colecţioneze timbre.

— După ce ai plecat dumneata din Florenţa, a fost jalnic. Apoi am luat casa de aici, s-a dus la scăldat cu fratele dumitale şi s-a simţit mai bine. Dumneata parcă l-ai văzut acolo, la baltă, nu?

— Vă rog să mă iertaţi, dar prefer să nu discutăm acest episod. Îmi pare tare rău să aud ce-mi spuneţi.

— După aceea a fost o poveste cu nu-ştiu-ce roman, n-am înţeles eu prea bine, pentru că se ferea să-mi spună prea multe; zice că-s prea bătrân. În fine, fiecare cu neajunsurile lui. George vine mâine să mă ia la Londra, să stau cu el. Nu mai suportă să vină pe aici, iar eu trebuie să stau cu el.

— Domnule Emerson, ridică ea glasul, vă rog nu plecaţi – cel puţin, nu din cauza mea. Eu mă duc în Grecia. Nu renunţaţi la căsuţa asta confortabilă.

Era prima dată când vocea ei suna cald, ceea ce îl făcu pe bătrân să zâmbească.

— Cât de amabili sunteţi cu toţii! Uite, şi domnul Beebe, care mă găzduieşte – a trecut pe la mine azi-dimineaţă şi a aflat că plec şi uite acum, ce comod stau eu lângă foc.

— Bine, dar nu trebuie să vă întoarceţi la Londra, e absurd!

— Trebuie să fiu lângă George; trebuie să-i dau un motiv să trăiască, iar aici nu mai poate veni. Spune că numai gândul că te-ar putea vedea sau că ar mai auzi câte ceva despre dumneata… Nu vreau să-i găsesc justificare, eu spun doar ce s-a întâmplat.

Fata îl luă de mână:

— Ah, domnule Emerson, zău că nu trebuie! Am încurcat lumea destul, ajunge! Nu pot să suport gândul că din cauza mea plecaţi dintr-o casă care vă place, şi pe deasupra mai pierdeţi şi nişte bani, probabil. Vă rog, rămâneţi! Eu am să plec în Grecia.

— Tocmai în Grecia?

Lucy redeveni sobră.

— În Grecia?

— Zău, trebuie să rămâneţi. Ştiu că n-o să duceţi vorba despre povestea asta, am încredere în amândoi.

— Fireşte că poţi avea încredere. Dacă nu vrei să faci parte din viaţa noastră, eşti liberă să-ţi duci viaţa pe care ţi-ai ales-o.

— N-aş vrea să…

— Presupun că domnul Vyse este foarte supărat pe George, nu? Într-adevăr, George a făcut foarte rău că s-a amestecat. Am mers prea departe cu ideile noastre şi cred că ne meritam necazul.

Lucy îşi întoarse din nou privirea către cărţi. Înghesuite până în tavan, cu coperţi cafenii, negre, sau albastrul acela aspru, teologic, îi înconjurau din toate părţile, năpădind până şi mesele din încăpere. Lucy nu înţelegea că domnul Emerson este, de fapt, un om profund religios, şi că marea deosebire dintre el şi domnul Beebe este că el enumeră şi pasiunea printre virtuţi. De aceea i se părea inuman să-l vadă pe nefericitul bătrân târât într-un astfel de sanctuar, depinzând de bunăvoinţa unui cleric.

Gândind că fata trebuie să fie tare ostenită, bătrânul îi oferi scaunul său.

— Nu, vă rog să nu vă deranjaţi. Eu am să mă duc să aştept în trăsură.

— Domnişoară Honeychurch, păreţi foarte obosită.

— Nu, câtuşi de puţin, se împotrivi ea cu tremur în glas.

— Ba da, şi când mă uit la dumneata parcă-l văd pe George. Dar ce spuneai, că pleci în străinătate?

Ea nu răspunse.

— Grecia – părea că rumegă cuvântul – Grecia… Dar nu trebuia să te căsătoreşti anul acesta?

— Abia în ianuarie, zise Lucy, împreunându-şi mâinile. Oare va fi nevoită, la un moment dat, să mai trântească încă o minciună?

— Presupun că merge şi domnul Vyse cu dumneata. Sper că… sper că nu plecaţi din cauza discuţiei avute cu George?

— Nu.

— Vă doresc la amândoi să petreceţi frumos în Grecia.

— Mulţumesc.

Domnul Beebe se întoarse de la slujbă, cu sutana şiroind de apă.

— Aşa, bravo, zise dânsul cu blândeţe. M-am gândit eu că o să vă ţineţi companie unul altuia. Afară toarnă cu găleata, iarăşi. Toată asistenţa – mai precis, verişoara şi mama dumitale, împreună cu mama mea – au rămas să aştepte în biserică până când vine şareta să le aducă încoace. Powell s-o fi dus în grajd?

— Cred că da; mă duc să văd.

— Cum aşa, stai liniştită, mă duc eu. Ce mai fac domnişoarele Alan?

— Bine, mulţumesc.

— I-ai spus domnului Emerson despre Grecia?

— I-am… spus…

— Ce spuneţi, domnule Emerson, ce curaj pe fata noastră, să se înhame la drum cu domnişoarele Alan? Lasă, domnişoară Honeychurch, stai aici, la căldură. Cifra trei mi se pare foarte îndrăzneaţă când e vorba de plecat la drum.

Cu aceste cuvinte, domnul Beebe se duse la grajduri.

— El nu merge, zise Lucy cu glasul stins. Am omis să vă spun, domnul Vyse rămâne în Anglia.

Cum, necum, dar era cu neputinţă să-l păcăleşti pe acest om. N-ar fi pregetat să-l mintă din nou pe Cecil, ori pe George; însă bătrânul Emerson era atât de aproape de capătul drumului, atât de demn în întâmpinarea limanului, atât de senin, în ciuda tuturor necazurilor prin care trecuse, încât fata se simţi cuprinsă de un spirit cavaleresc – adevăratul cavalerism, nu cel al bărbatului către femeie, ci acela pe care toţi tinerii ar putea să-l arate faţă de toţi bătrânii – şi, fără a mai ţine seamă de riscuri, îi mărturisi că Cecil nu îi va fi tovarăş de drum în Grecia. Vorbi cu atâta seriozitate încât

riscul deveni certitudine, căci domnul Emerson, ridicând privirea, întrebă:

— Îl părăseşti? Îl părăseşti pe omul pe care îl iubeşti?

— Păi… n-am avut încotro.

Cuprinsă de panică, se pomeni minţind încă o dată. Recită acelaşi discurs lung şi convingător pe care i-l ţinuse domnului Beebe şi pe care era pregătită să îl ţină şi în faţa lumii, atunci când va sosi timpul să anunţe ruperea logodnei. El o ascultă în tăcere, apoi vorbi pe un ton mai degrabă visător, ca să nu o sperie:

— Draga mea, mă îngrijorezi. Mi se pare că te afli într-o mare confuzie.

Ea scutură din cap.

— Ascultă ce-ţi spune un om bătrân: nu-i nimic mai rău pe lume decât confuzia. E mai uşor să-ţi înfrunţi moartea, ori soarta, ori alte astfel de spaime. Însă când privesc înapoi, mă îngrozesc încurcăturile, lucrurile pe care le-aş fi putut evita. Aici nu prea ne putem ajuta unii pe alţii. Credeam că am să le pot da lecţii tinerilor toată viaţa, dar am ajuns între timp să văd mai limpede, şi din tot ce l-am putut învăţa pe George îmi dau seama că nu rămâne decât atât: fereşte-te de confuzii. Ţi-aduci aminte, în biserică, atunci când te prefăceai supărată pe mine şi, de fapt, nu erai? Şi mai înainte, când ai refuzat camera cu vedere la stradă? Ei, acelea erau stări de confuzie – mărunte, dar nu de neglijat – şi mă tem că şi acum te afli într-o stare de confuzie. (În tot acest timp, Lucy nu scoase o vorbă.) Crede-mă, domnişoară, pe cât e viaţa de frumoasă, pe atât e de grea. (Nici un răspuns.) Un prieten al meu spunea că viaţa este ca o partitură pentru vioară, în care trebuie să înveţi instrumentul pe măsură ce cânţi. Eu cred că nu zice rău. Omul trebuie să-şi înveţe, din mers, toate funcţiile pe care le are – mai cu seamă pe aceea a iubirii. De fapt, asta e! – exclamă bătrânul cu însufleţire. Asta am vrut să spun: dumneata îl iubeşti pe George!

După lungul preambul, ultimele cuvinte o loviră pe Lucy în plin, ca talazurile mării.

— Ăsta-i adevărul, continuă el fără să aştepte răspuns. Îl iubeşti pe băiat trup şi suflet, cum te iubeşte şi el – clar, limpede: iubire, ăsta-i cuvântul. De-asta nu te măriţi cu celălalt.

— Cum îndrăzniţi! izbucni Lucy, şi parcă valuri tumultoase îi striveau tâmplele. Ah, cum sunteţi voi, bărbaţii, toţi aveţi impresia că o femeie nu se poate gândi la altceva decât la un bărbat!

— Dar de ce nu recunoşti că asta ţi se întâmplă, acum?

Fata se ascunse sub o grimasă de dezgust.

— Te-am şocat, dar asta am şi vrut – uneori, asta e singura soluţie. Altminteri nu te pot face să înţelegi. Trebuie să te măriţi, altfel ai să-ţi risipeşti viaţa. Ai mers deja prea departe ca să mai poţi da îndărăt. Eu nu mai am vreme pentru tandreţe, pentru prietenie, pentru poezie şi celelalte lucruri cu adevărat importante şi pentru care merită să te căsătoreşti. Ştiu că le vei afla alături de George, şi mai ştiu că îl iubeşti. Atunci, ia-l de bărbat! Oricum, el face parte din tine deja. N-ai decât să te duci în Grecia, să nu-l mai vezi niciodată, poţi să-i uiţi şi numele, dar George ţi se va strecura în gând până când îţi vei da sufletul. Nu-i cu putinţă să iubeşti şi să fugi. Poate că ai vrea dumneata să se poată, dar nu se poate. Dragostea poţi s-o împingi mai încolo, poţi s-o ignori, poţi s-o murdăreşti, dar niciodată n-o vei putea smulge din suflet. Din propria mea experienţă, le dau dreptate poeţilor: dragostea este veşnică.

Lucy izbucni în plâns, furioasă. Furia se topi curând, însă lacrimile nu conteneau să curgă.

— Asta ar mai trebui să spună poeţii, că dragostea aparţine trupului. Nu că-i totuna cu trupul, dar e a trupului, e legată de trup. Ah, câtă tristeţe şi necazuri am putea ocoli dacă am avea curajul să mărturisim asta! Un pic de sinceritate, şi sufletul ar fi liber! Sufletul tău, dragă Lucy! Dacă nu-mi place cuvântul ăsta acum, e numai din cauza superstiţiilor ipocrite care i-au schimonosit înţelesul. Dar ştiu că avem un suflet; nu ştiu nici cum a venit, nici unde se duce, dar îl avem. Şi văd cum ţi-l chinui tu pe al tău, şi nu pot să suport asta. Laşi umbrele să se furişeze în el, laşi iadul să-l cotropească…

Bătrânul îşi curmă tirada şi reluă pe un ton mai domol:

— Ce prostii mai pot să spun şi eu când mă ia gura pe dinainte, ce banalităţi – uite, te-am făcut să plângi! Fată dragă, iartă-mi vorbăria. Mărită-te cu băiatul meu. Când mă gândesc ce înseamnă viaţa asta, şi cât de rar se întâlneşte iubire cu iubire… mărită-te cu el, e unul dintre momentele pentru care a fost creată lumea.

Îi venea greu să-l înţeleagă, cuvintele lui nu-şi găseau sensul în mintea ei. Şi totuşi, pe măsură ce-i vorbea, simţea cum se destramă întunericul, cum se împrăştie vălurile de ceaţă, până când se trezi privindu-se limpede până în străfundul sufletului.

— Aşadar, Lucy…

— M-aţi speriat, se tângui ea. Ce mă fac eu acum, când i-am spus lui Cecil… i-am spus domnului Beebe… am cumpărat şi biletul de drum, tot… (Se prăbuşi suspinând pe fotoliu.) Am intrat în încurcătură, nu mai pot să ies. Asta este,

trebuie să sufăr, să îmbătrânesc departe de el. Nu pot lăsa să se aleagă praful de toate, pentru el. Au avut toţi încredere în mine…

Auziră şareta trăgând în faţa uşii de la intrare.

— Spuneţi-i lui George că-l iubesc. Fără speranţă. Şi mai spuneţi-i… „confuzie“, atât.

Îşi trase vălul pe faţă, lăsând să-i curgă lacrimile pe dedesubt.

— Lucy…

— Lăsaţi-mă, au intrat în hol. Nu, vă rog, domnule Emerson, au încredere în mine…

— Dar de ce ar mai avea încredere, dacă i-ai înşelat? Uşa se deschise şi domnul Beebe îşi făcu apariţia, zicând:

— A venit mama mea.

— Tu nu meriţi încrederea lor.

— Poftim? întrebă domnul Beebe, contrariat.

— Spuneam, de ce să aveţi încredere în ea, când ea v-a înşelat?

— O clipă, mamă, zise pastorul şi închise uşa în urma lui. Nu înţeleg, domnule Emerson, la cine vă referiţi? În cine să avem încredere?

— Vreau să spun că fata v-a minţit tot timpul, susţinând că nu-l iubeşte pe George. De fapt, se iubesc unul pe celălalt de când s-au cunoscut.

Domnul Beebe o privi pe Lucy, scuturată de suspine. Rămase tăcut, iar chipul lui încadrat de favoriţi roşcovani păru dintr-odată neomenesc. Rămase pe loc, neclintit, în sutana-i neagră, ca un stâlp înalt şi întunecat, aşteptând un răspuns din partea ei.

— N-am să mă mărit niciodată cu el, scânci fata. Cu o undă de dispreţ în privire, pastorul întrebă:

— Şi de ce nu, mă rog?

— Domnule Beebe, v-am minţit, m-am minţit şi pe mine…

— Prostii, domnişoară Honeychurch!

— Nu sunt deloc prostii! sări domnul Emerson de la locul lui. E vorba de acea latură a oamenilor pe care dumneata n-ai cum s-o înţelegi.

Domnul Beebe îşi lăsă cu blândeţe mâna pe umărul bătrânului. De afară răzbăteau voci nerăbdătoare:

— Lucy! Lucy!

— Mă puteţi ajuta, domnule Beebe?

Uimit de cererea fetei, pastorul zise cu voce gravă, severă:

— Sunt mai mâhnit decât o pot spune. Este lamentabil, lamentabil – incredibil.

— Dar ce are băiatul? se oţărî din nou bătrânul.

— Nimic, domnule Emerson, decât că nu mă mai interesează. Mărită-te cu George, domnişoară Honeychurch. Este un om de toată isprava.

Cu acestea ieşi, lăsându-i singuri. Îl auziră vorbind cu mama lui, ajutând-o să urce scările. Afară, glasurile nu conteneau:

— Lucy! Lucy!

Fata se întoarse către domnul Emerson, cu disperare. Chipul acestuia avu darul de a o linişti, căci părea chipul unui sfânt care înţelege totul.

— Acum e încă întuneric şi ţi se pare că frumuseţea şi pasiunea nu au existat niciodată. Ştiu. Dar aminteşte-ţi de Florenţa de la poalele munţilor şi de întreaga privelişte. Of, Doamne, dacă aş fi eu George şi ţi-aş da un sărut, să vezi cum ai prinde putere. Ştiu, acum trebuie să porneşti cu pieptul gol într-o bătălie cu armuri, să tai nodurile şi să descâlceşti iţele în care te-ai încurcat singură. Mama şi prietenii te vor dispreţui, şi pe bună dreptate, draga mea, dacar fi să recunoaştem vreodată că e drept să dispreţuieşti. Şi George e tot în întuneric, şi nu-ţi poate da nici un cuvânt de încurajare în toată harababura asta. Am dreptate? (Ochii i se umplură de lacrimi.) Da, pentru că avem de luptat pentru mai mult decât iubire sau plăcere: avem de luptat pentru adevăr. La urma urmei, adevărul este ceea ce contează.

— Sărutaţi-mă, zise fata. Sărutaţi-mă dumneavoastră. Am să încerc.

Bătrânul îi dădea o stare de împăcare, îi dădea sentimentul că, dacă îl va câştiga pe omul iubit, va câştiga o victorie în numele întregii lumi. Sărutarea lui de bun-rămas o susţinu tot drumul până acasă, de altfel încărcat de discuţii aprinse, căci fata îşi descărcă inima de cum se sui în şaretă. Trupul se scuturase de tină, reproşurile şi dispreţul lumii îşi pierduseră puterea. Bătrânul o făcuse să înţeleagă curăţenia dorinţelor fireşti. Vor trece ani şi ea încă va spune că „n-a înţeles niciodată prea bine cum a reuşit, atunci, să-i întărească sufletul, de parcă i-ar fi dat puterea să cuprindă totul dintr-o privire“.

XX

Sfârşitul Evului Mediu

Surorile Alan au plecat, până la urmă, singure în Grecia. Vor trece pe lângă Malea şi vor străbate apele Golfului Salonic, fără Lucy; vor vizita Atena şi Delfi, şi cele două sanctuare ale cântărilor culte: cel de pe Acropole, înconjurat de albastrul mării, şi cel de lângă Parnas, unde vulturii îşi ridică nestingheriţi cuibul, iar surugiul carului triumfal mână netulburat către porţile eternităţii. Tremurând de oboseală, ameţite de emoţie şi îndopate cu pâine dietetică, n-au pregetat să-şi continue aventura spre Constantinopol. Şi-au împlinit dorinţa, au cutreierat lumea.

Noi, ceilalţi, ne vom mulţumi cu o destinaţie mai puţin pretenţioasă. *Italiam petimus*: ne întoarcem, aşadar, la pensiunea Bertolini.

George susţinea că e vechea lui odaie.

— Ba nu-i, îl contrazise Lucy; este camera în care am stat eu, camera tatălui tău. Nu mai ştiu de ce, aşa a hotărât Charlotte, nu ştiu ce avea ea în minte.

El îngenunche pe podeaua de cărămidă şi îşi puse capul în poala ei.

— George, copil răsfăţat ce eşti, ridică-te.

— Şi de ce, mă rog, să nu mă răsfăţ? mormăi George.

Lucy nu ştiu ce să-i răspundă, aşa că puse deoparte şoseta pe care se străduia s-o cârpească şi îşi lăsă privirea să alunece pe fereastră. Era seară, era iarăşi primăvară.

— Ce-o mai fi şi în capul lui Charlotte? se întrebă ea, dusă pe gânduri. Oare din ce-or fi făcuţi unii oameni?

— Din acelaşi aluat ca şi predicatorii.

— Prostii!

— Aşa este, din prostii.

— Gata, ridică-te de pe podea că e rece şi ai să faci reumatism. Şi nu mai râde şi nu te mai prosti atâta.

— Dar de ce să nu râd? o luă el în răspăr, înţepând-o cu coatele în genunchi şi apropiindu-şi faţa de a ei. Ce, e ceva de plâns? Ia dă-mi un pupic, aici – şi îi arătă vârful nasului.

În fond, nu era decât un băieţandru. La o adică, ea era aceea care păstra cel mai bine amintirile trecutului, căci prin sufletul ei trecuse sabia; aşa că tot ea ştia cel mai bine cine

stătuse în camera asta anul trecut. Tare îi era drag de el, când i se întâmpla şi lui să mai greşească.

— Am primit ceva scrisori?

— Două rânduri de la Freddy, atât.

— Acum pupă-mă aici… aşa, acum aici…

Ameninţat din nou cu reumatismul, se ridică şi merse agale către fereastră, o deschise, cum fac întotdeauna englezii, şi se aplecă peste pervaz. Uite colo parapetul, dincolo de el râul, mai la stânga încep dealurile. Birjarul acela care îl salută pe loc cu un şuierat ca de şarpe ar putea fi chiar acel Faeton căruia îi datora începuturile fericirii sale, acum un an. O revărsare de recunoştinţă îl învălui pe tânărul însurăţel – aici, în sud, orice sentiment se transformă din pârâu în cascadă – şi se pomeni binecuvântând oamenii şi lucrurile care contribuiseră cu atâta dărnicie la norocul unui tinerel fără minte. E adevărat că nici el nu stătuse cu mâinile în sân, dar cât de prosteşte se aruncase cu capul înainte! Alţii duseseră grosul bătăliei – tatăl lui, soţia lui, Italia…

— Lucy, hai să vezi chiparoşii! Uite, se mai vede şi biserica, nu mai ştiu cum îi zice…

— San Miniato. Stai să-ţi termin ciorapul.

— *Signorino, domani faremo un giro*, strigă vizitiul cu o siguranţă în glas care nu admitea împotrivire.

George îi spuse că se înşală. Nu aveau bani de aruncat pe plimbări cu trăsura.

Şi când te gândeşti la aceia cărora nici nu le dăduse prin gând să dea o mână de ajutor – don'şoara Lavish, Cecil, don'şoara Bartlett… Oricând dispus să-şi ridice pălăria în faţa soartei, George adună în gând toate piesele jocului care contribuiseră la norocul lui.

— Vreo veste bună în scrisoarea de la Freddy?

— Până acum, nimic.

Dacă el era pe deplin fericit şi mulţumit, ea mai avea de înfruntat o oarecare amărăciune, căci ai ei, dezgustaţi de ipocrizia de odinioară a tinerei, n-o iertaseră. Simţea că se îndepărtase de Windy Corner, poate pentru totdeauna.

— Ce mai spune?

— Prostuţul de el, o face pe ofensatul. Doar ştia sigur că o să plecăm în primăvară, de şase luni ştia că dacă mama n-o să-şi dea consimţământul, o să luăm singuri taurul de coarne. Şi doar au fost preveniţi – ca acum să pretindă că am fugit de acasă, vezi Doamne. Ce copil ridicol…

— *Signorino, domani faremo un giro…*

— Dar las' că are să fie bine până la urmă. Va trebui să ne ia aşa cum suntem. Îmi pare rău, totuşi, că Cecil a devenit cinic în ce priveşte femeile. S-a schimbat foarte mult, pentru

a doua oară. De ce-şi fac bărbaţii tot felul de teorii despre femei? Uite, eu nu-mi fac nici o teorie despre bărbaţi. Aş vrea ca şi domnul Beebe…

— Asta poţi să vrei tu mult şi bine.

— N-o să ne-o ierte niciodată, ne-a scos cu totul de la inimă. Pe deasupra, îi influenţează prea mult pe ai mei, la Windy Corner. Aş vrea să nu fi… dar dacă mergem cu bună credinţă mai departe, sunt sigură că oamenii care ne iubesc cu adevărat se vor împăca până la urmă cu noi.

— Poate, zise el. Apoi, ceva mai blând: În fond, eu am fost de bună credinţă – singura mea calitate, de altfel; şi, într-adevăr, te-ai întors la mine până la urmă. Aşa că poate ştii tu ce spui acolo. Ia mai lasă ciorapul ăla – şi, întorcându-se, o luă în braţe şi o duse până la fereastră, să vadă şi ea priveliştea.

Se lăsară în genunchi, să nu-i mai vadă nimeni din stradă, şi prinseră a-şi rosti numele unul celuilalt, în şoaptă. Ah, ce bine era! Dobândiseră fericirea mult aşteptată, şi nenumărate alte bucurii la care nici n-au visat. Rămaseră aşa, înlănţuiţi în tăcere.

— *Signorino, domani faremo…*

— Ah, enervant mai e omul ăsta!

Lucy îşi aminti brusc de vânzătorul ambulant de pliante cu fotografii. Zise:

— Lasă-l, nu fi rău cu el… Oftă apoi, murmurând: Domnul Eager şi Charlotte, acritura aia de Charlotte! Câtă lipsă de înţelegere putea să aibă pentru oamenii ăştia!

— Ia uite, priveşte luminile de pe pod…

— Odaia asta îmi aminteşte de Charlotte. E oribil să îmbătrâneşti aşa, ca ea! Eu cred că în seara aceea, când ne-am strâns în casa parohială, ea nici nu ştia că e şi tatăl tău acolo, pentru că altfel m-ar fi împiedicat să stau de vorbă cu el; şi era singurul om care m-ar fi putut face vreodată să văd adevărul. Tu n-ai fi reuşit, sunt sigură. Ştii, atunci când sunt foarte fericită, îmi dau seama cât de neînsemnate par uneori întâmplările care aduc fericirea. Dacă ar fi ştiut Charlotte, nu m-ar fi lăsat să intru şi m-aş fi dus ca proasta în Grecia şi m-aş fi închis în mine pentru totdeauna.

— Dar ştia că e acolo, o contrazise George. Sunt sigur că l-a întâlnit, mi-a spus chiar el.

— Ba nu, nu l-a întâlnit; era sus cu bătrâna doamnă Beebe, şi după aceea s-a dus direct la biserică. Mie aşa mi-a spus.

— Îţi spun sigur că taică-meu a văzut-o, se încăpăţână George, şi prefer să-l cred pe el. Moţăia lângă foc şi, când a

deschis ochii, domnişoara Bartlett era acolo, tocmai se pregătea să iasă. E drept că n-au stat de vorbă.

Apoi sporovăiră câte-n lună şi în stele, ca doi oameni care au luptat din greu să se adune unul cu celălalt şi acum, drept răsplată, se odihnesc într-o caldă îmbrăţişare. Într-un târziu, reveniră la comportamentul domnişoarei Bartlett, care apărea, de data asta, într-o lumină nouă. George, care detesta lucrurile nelămurite, zise:

— Este evident că ştia. Atunci, de ce o fi riscat întâlnirea? Ştia sigur că taică-meu era acolo, şi totuşi s-a dus la biserică.

Pe când încercau să adune laolaltă piesele jocului, Lucy fu surprinsă de un gând pe care se grăbi să-l respingă.

— Asta-i Charlotte, spuse. Numai ea poate să-şi destrame propriile uneltiri printr-o scăpare măruntă, la sfârşit.

În seara ce luneca spre noapte, în foşnetul râului, în îmbrăţişarea lor plutea, însă, o şoaptă de îndoială, căreia George îi dădu glas, într-un târziu:

— Şi dacă a făcut-o înadins?

— Ce să facă înadins, adică?

— *Signorino, domani faremo un giro…*

Lucy se aplecă peste pervaz şi zise, cu glas blând:

— *Lascia, prego, lascia. Siamo sposati.*

— *Scusi tanto, signora,* răspunse tânărul vizitiu pe acelaşi ton şi dădu bici calului.

— *Buona sera, e grazie.*

— *Niente*.

Vizitiul se îndepărtă cântând.

— Ce să facă înadins, George?

— Oare aşa să fie? se întrebă el în şoaptă. Oare e posibil?… Uite, îţi spun una, să te minunezi: eu cred că verişoara ta a sperat dintotdeauna să se termine aşa; în adâncul sufletului, fără s-o ştie nici ea, a sperat, din prima clipă când ne-am întâlnit, că o să fim împreună. Eu cred că asta era, undeva, acolo, în mintea ei, cu toate piedicile pe care ni le-a pus în cale. Altfel, nu pot să-mi explic. Tu ce zici? Gândeşte-te numai cum te-a sâcâit toată vara, cum nu-ţi dădea pace şi nu te lăsa să mă uiţi, cum devenea cu fiecare lună tot mai excentrică, tot mai lunecoasă. Eram o adevărată obsesie pentru ea, altminteri nu i-ar fi putut povesti prietenei ei despre noi aşa cum a făcut-o, cu lux de amănunte – o ardea povestea asta, ce mai… Am citit şi eu cartea, după aceea. Ascultă-mă pe mine, Lucy, nu e un bloc de gheaţă, nu s-a veştejit chiar de tot. De două ori ne-a rupt unul de lângă altul, dar în seara aceea, la casa parohială, a mai avut o dată şansa de a ne face fericiţi. Sigur, nu e cazul să-i aducem mulţumiri

şi nu vom putea să fim prietenii ei vreodată; însă eu, unul, cred că în adâncul inimii ei, dincolo de cuvinte sau de gesturi, e mulţumită.

— Imposibil! murmură Lucy. Apoi, amintindu-şi de propriile-i experienţe, se răzgândi: Ba, dacă stau să mă gândesc bine, e chiar posibil.

Se lăsară duşi pe aripile tinereţii. Cântecul lui Faeton vorbea despre pasiune împărtăşită, despre dragoste împlinită, însă ei trăiau prezenţa tainică a unei iubiri mai profunde. Cântecul se stinse în depărtare; în urechi le rămase şoapta râului care ducea zăpezile iernii la vale, către Mediterana.

EPILOG

Vedere fără cameră

Cameră cu vedere a fost publicat în 1908. Acum ne găsim în 1958 şi stau să mă gândesc ce s-a mai întâmplat între timp cu personajele mele, care au fost plăsmuite încă înainte de 1908. Episodul italian al romanului se numără printre primele mele scrieri. L-am lăsat deoparte pentru a scrie şi publica alte două romane, după care am revenit şi i-am adăugat episodul petrecut în Anglia. Deşi nu este romanul meu preferat, cred că se poate spune totuşi că este cel mai frumos. Este povestea a doi tineri frumoşi, buni şi îndrăgostiţi, cărora li se promite fericirea. Au dobândit-o, oare?

Ia să vedem.

Lucy (doamna George Emerson) trebuie că se apropie de şaptezeci de ani acum, iar George are şaptezeci şi ceva. Este o vârstă respectabilă, chiar dacă nu atât de respectabilă ca a mea. Sunt şi acum o pereche frumoasă, afectuoşi unul cu celălalt şi mândri de copii şi de nepoţi. Dar unde mai locuiesc ei, oare?

Ei, aici e-aici – de aceea mi-am intitulat acest text „Vedere fără cameră“*,* pentru că nu aş putea spune unde mai locuiesc acum George şi Lucy.

După luna de miere florentină, probabil că s-au stabilit în Hampstead – sau nu, în Highgate. Da, aşa trebuie să fie; iar următorii şase ani au fost cei mai frumoşi din viaţa lor de familie. George a plecat de la căile ferate şi a obţinut o slujbă mai bine plătită ca funcţionar la guvern, iar Lucy a adus cu sine o dotă frumuşică, din care s-au înfruptat fără multe mofturi, ca doi oameni care ştiu să se bucure de viaţă. Pe deasupra, domnişoara Bartlett le-a lăsat moştenire ceea ce numea ea „toată bruma ei“. (Cine s-ar fi gândit la un asemenea gest din partea verişoarei Charlotte? Ar fi trebuit să-mi dau seama de la bun început.) Aveau o menajeră care locuia în casa lor şi trăiau ca nişte capitalişti respectabili, până când a izbucnit Primul Război Mondial – războiul care trebuia să pună capăt războiului – şi a stricat totul.

George a devenit pe loc un pacifist hotărât. A acceptat serviciul militar alternativ, cât să scape de închisoare, dar şi-a

pierdut slujba la guvern şi nu a beneficiat de binefacerile planului „Locuinţe pentru eroi“ când s-a declarat pacea. Bătrâna doamnă Honeychurch nu a fost deloc încântată de comportamentul ginerelui său.

A venit rândul lui Lucy să se declare o pacifistă la fel de hotărâtă, cu riscuri şi mai mari însă, căci continua să cânte Beethoven – muzică de barbari! A fost pârâtă la poliţie, iar aceasta nu au întârziat să se prezinte la faţa locului. Bătrânul domn Emerson, care locuia împreună cu tânăra pereche, le-a ţinut oamenilor de ordine un discurs copios, la sfârşitul căruia ei i-au atras atenţia că ar face bine să fie ceva mai prudent. Nu mult după aceea a murit, cu aceeaşi convingere nezdruncinată, dar prudentă, că lumea va avea parte, în cele din urmă, de iubire şi adevăr.

În orice caz, familia a avut parte de ele, şi asta nu-i puţin lucru. Nici un guvern nu a autorizat şi nu va autoriza vreodată iubirea sau adevărul, însă acestea două au lucrat pe cont propriu în cazul eroilor noştri şi i-au ajutat să se mute din Highgate în Carshalton, într-o locuinţă mult mai modestă. Familia George Emerson avea deja două fete şi un băiat şi simţeau nevoia unui cămin adevărat, undeva la ţară, unde ar fi putut să se stabilească şi să întemeieze o mică dinastie. Numai că civilizaţia nu mergea într-acolo. Personajele din celelalte romane ale mele au trecut şi ele prin experienţe asemănătoare. *Howards End* este povestea căutării unui cămin, iar India este un loc unde se amestecă indienii cu englezii. Nu mai ai linişte nicăieri.

O vreme, Windy Corner se întrezărea ca o soluţie ce se dovedi, în cele din urmă, iluzorie. Moartea doamnei Honeychurch le-a trezit speranţa că se vor putea muta în acel loc mult iubit; însă Freddy, care moştenea casa, a fost nevoit să o vândă ca să-şi întreţină familia. Doctor fără renume, deşi cu stare, Freddy nu a găsit altceva mai bun de făcut decât să vândă. Acesta a fost sfârşitul lui Windy Corner. Grădina a dispărut sub alte ziduri şi, nu după multă vreme, numele Honeychurch a încetat să mai fie pomenit în comitatul Surrey.

La vremea potrivită, bătu ceasul şi pentru al Doilea Război Mondial, care urma să se încheie cu o pace durabilă. George se înrolă fără întârziere, de data asta. Inteligent şi temperamental, ajunsese între timp să facă deosebirea între o Germanie care nu era cu mult mai rea decât Anglia şi o Germanie de-a dreptul diabolică. La vârsta de cincizeci de ani, recunoştea în hitlerism nu numai un duşman al sufletului, ci şi unul al cugetului şi al artelor. Astfel, a descoperit că îi

plăcea lupta şi că îi dusese dorul. A mai descoperit că, departe de soţia lui, nu şi-a mai păstrat castitatea.

Pentru Lucy, războiul nu a fost la fel de palpitant. Dădea lecţii de muzică şi mai interpreta la radio câte o piesă de Beethoven, care fusese între timp scos de sub interdicţie. Însă micul lor apartament din Watford, pe care se străduia din răsputeri să-l păstreze şi să-l întreţină până la întoarcerea lui George, s-a năruit sub bombe. Astfel, a pierdut toată agoniseala şi toate amintirile, ca de altfel şi pe fiica lor căsătorită, care era plecată la Nuneaton.

Pe front, George a fost avansat la gradul de caporal; a fost rănit şi a căzut prizonier în Africa; a făcut închisoare în Italia lui Mussolini, unde a avut prilejul să constate că italienii sunt uneori la fel de simpatici ca pe vremea călătoriilor lui, iar alteori nu chiar atât de simpatici. Haosul care a însoţit căderea Italiei l-a purtat spre nord, către Florenţa, oraşul iubit care, deşi se schimbase, nu ajunsese imposibil de recunoscut. Podul Trinità fusese distrus, Ponte Vecchio avea capetele ciuntite, însă Piazza Signoria, odinioară martoră a unui omor mărunt, supravieţuise. Rămăsese în picioare şi districtul care găzduia pensiunea Bertolini, pe vremuri o afacere înfloritoare.

George porni – ca şi mine, câţiva ani mai târziu – în căutarea acelei anumite clădiri. Zadarnic, însă, căci locurile se schimbaseră, deşi nimic nu se stricase aici. Casele de pe Lungarno aveau alte numere, faţadele fuseseră modificate, aşa încât era cu neputinţă să mai ghiceşti care era fereastra unei anumite camere ce adăpostise o poveste romantică acum o jumătate de veac. George nu i-a putut spune lui Lucy decât că priveliştea rămăsese la locul ei şi că odaia era şi ea, probabil, acolo, dar n-a reuşit să o mai găsească. Ea a primit vestea cu bucurie, deşi era fără acoperiş deasupra capului. Se bucurau că le rămăsese o imagine şi că se puteau adăposti în acea imagine şi în iubirea lor, câtă vreme se aveau unul pe celălalt, în aşteptarea celui de-al Treilea Război Mondial, care ar trebui să pună capăt nu numai războiului, ci lumii întregi.

Nu trebuie să-l uităm nici pe Cecil în retrospectiva noastră profetică. El a ieşit din anturajul familiei Emerson, însă nu şi din al meu. Integritatea şi inteligenţa lui îl recomandau fără greş pentru serviciile secrete şi, în 1914, îl găsim chiar în această instituţie, cum s-o fi numit ea atunci. În Alexandria am avut parte de o mostră foarte inspirată a propagandei sale. La marginea oraşului se ţinea o petrecere discretă, unde cineva a cerut să se cânte puţin Beethoven. Gazda a refuzat, de teamă ca muzica barbară să nu o

compromită. S-a ridicat atunci un tânăr ofiţer, care a spus: „Nu e nici o problemă, cineva care cunoaşte bine lucrurile astea mi-a spus că Beethoven e belgian get-beget.“

Ofiţerul cu pricina trebuie să fi fost chiar Cecil, căci amestecul acesta de şiretenie şi cultură este inconfundabil. Gazda s-a liniştit, interdicţia a fost ridicată şi *Sonata Lunii* şi-a revărsat acordurile peste întinderea deşertului.

Table of Contents

PARTEA ÎNTÂI
- I. Pensiunea Bertolini
- II. În Santa Croce, fără Baedeker
- III. Muzică, violete şi litera p
- IV. Al patrulea capitol
- V. Planuri pentru o excursie plăcută
- VI. Reverendul Arthur Beebe, reverendul Cuthbert Eager, domnul Emerson, domnul George Emerson, domnișoara Eleanor Lavish, domnișoara Charlotte Bartlett și domnișoara Lucy Honeychurch ies la o plimbare cu trăsura în mijlocul naturii, conduși de italieni
- VII. Se întorc drumeții

PARTEA A DOUA
- VIII. Nostalgii medievale
- IX. Lucy, operă de artă
- X. Simţul umorului la Cecil
- XI. În respectabila locuinţă a doamnei Vyse
- XII. Al doisprezecelea capitol
- XIII. Boilerul buclucaş al domnișoarei Bartlett
- XIV. Lucy face față situației
- XV. Dezastrul lăuntric
- XVI. De-a v-aţi ascunselea cu George
- XVII. De-a v-ați ascunselea cu Cecil
- XVIII. De-a v-ați ascunselea cu domnul Beebe, doamna Honeychurch, cu Freddy și cu servitoarele
- XIX. De-a v-aţi ascunselea cu domnul Emerson
- XX. Sfârşitul Evului Mediu

EPILOG. Vedere fără cameră

Table of Contents

PARTEA ÎNTÂI 4
I. Pensiunea Bertolini 5
II. În Santa Croce, fără Baedeker 16
III. Muzică, violete şi litera p 30
IV. Al patrulea capitol 40
V. Planuri pentru o excursie plăcută 46
VI. Reverendul Arthur Beebe, reverendul Cuthbert Eager, domnul Emerson, domnul George Emerson, domnișoara Eleanor Lavish, domnișoara Charlotte Bartlett și domnișoara Lucy Honeychurch ies la o plimbare cu trăsura în mijlocul naturii, conduși de italieni 57
VII. Se întorc drumeţii 67
PARTEA A DOUA 78
VIII. Nostalgii medievale 79
IX. Lucy, operă de artă 92
X. Simţul umorului la Cecil 104
XI. În respectabila locuinţă a doamnei Vyse 112
XII. Al doisprezecelea capitol 117
XIII. Boilerul buclucaş al domnişoarei Bartlett 126
XIV. Lucy face faţă situaţiei 134
XV. Dezastrul lăuntric 140
XVI. De-a v-aţi ascunselea cu George 153
XVII. De-a v-aţi ascunselea cu Cecil 161
XVIII. De-a v-aţi ascunselea cu domnul Beebe, doamna Honeychurch, cu Freddy şi cu servitoarele 167
XIX. De-a v-aţi ascunselea cu domnul Emerson 182
XX. Sfârşitul Evului Mediu 196
EPILOG. Vedere fără cameră 202